

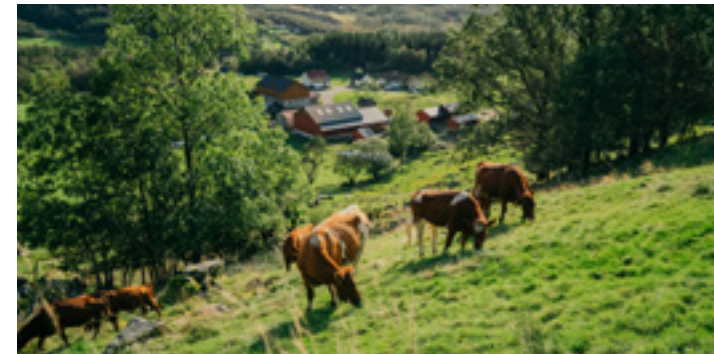

Årsrapport
2021

**Sammen skaper vi
et levende Norge**

Innhold

Styrets beretning

Styreleder har ordet

Tallenes tale

Vår strategiske retning

På gården

I samfunnet

Blant medarbeiderne

I industrien og logistikken

I markedet

Annen virksomhet

Utenfor landegrensene

Finansielle forhold og kapitalstruktur

Finansregnskap

Årsregnskap 2021

Resultatregnskap

Datterselskaper

TINE Råvare

Statistikk

Mer om bærekraft

Det vesentlige

Friske dyr som har det bra

Bærekraft på gården

Bærekraftig fôr til dyra

Bærekraftig innkjøp

På veien mot nullutslipp

Tar vare på melken

Trygg mat vi kan stole på

Bedre folkehelse

Miljøsmart emballasje

Etikk og mangfold for rettferdighet

Hva skal med i klimaregnskapet?

Tall og statistikk

Slik rapporterer vi

Revisors uttalelse

Øvrig informasjon

Styret

Konsernledelsen

Organisasjonskart

Tillitsvalgte

Produsentlagsledere

Konsernstruktur

TINE-kartet

TINE Gruppa

Konsernsjefen har ordet

Nå løfter vi blikket for neste etappe

Det var 18. februar 2021 og jeg satt klistret foran skjermen for å følge direktesendingen fra NASA i California. Året før hadde de skutt opp et lite, men veldig avansert kjøretøy med kurs for vår uoppdagede naboplanet. Oppdraget; lete etter spor av liv på Mars.

Like før klokken ti denne torsdagskvelden kom en begeistret stemme i sendingen: «Touchdown confirmed» og like etter; «ready to begin seeking the signs of past life». De ansatte i kontrollrommet brøt umiddelbart ut i jubel, applaus og gratulasjoner. Tårene satt løst, det samme gjorde omfavnelsen blant de som hadde jobbet for akkurat dette øyeblikket i så mange år. Gåsehud.

Mars-teamet i NASA kunne velfortjent juble og feire denne dagen. Så var det tilbake på jobb, løfte blikket og se fremover.

Utholdenhet: Før du detter av lasset på det som foregår 54 millioner kilometer unna, så skal vi plante beina godt på landjorda og dreie søkelyset til det som skjer i TINE. Men det er en tydelig parallell her. Jeg lover. Ekspedisjonen til NASA blir kalt «Perseverance». På norsk betyr det rett og slett utholdenhet. Det beskriver oppdraget deres like godt som vårt. For resultater kommer ikke over natten, men med gode, langsiktige og tydelige planer kombinert med et dedikert mannskap som hele tiden leter etter forbedringer og muligheter vil vi til slutt få det til.

I løpet av de siste årene har vi sett konturene av vår egen vellykkede ekspedisjon, vår første etappe. Men det er bare starten. Målet der fremme er klart; sikre langsiktigheten for drift og økonomi til melkebonden, og sammen med våre kunder og samfunnet rundt oss sørge for å opprettholde rike bygder, matsikkerhet og bærekraftig ressursutnyttelse i landet

vårt. Vi har sett og bevist hva vi kan få til, men vi må også klare det uten den såkalte pandemieffekten. Det blir veien videre.

Trygghet: Etterbetalingen til TINEs eiere for 2021 blir rekordhøy, basert på finansielle resultater som er solide for selskapet. Det er på grunn av utrettelig arbeid i absolutt hele verdikjeden, og det er fordi vi har klart å møte økt etterspørsel og stadig nye utfordringer.

På gården har kvaliteten aldri vært bedre og jeg er veldig stolt av hvordan vi sammen bidrar til trygghet for folk flest og god, norsk og næringsrik mat til de som er tvunget til å være mer hjemme, som handler mindre over grensen og som har løftet kjøkkenferdighetene sine mange hakk de siste årene. I denne perioden har også forbruker trukket TINE tettere til seg.

Eiernes økonomiske situasjon: Samtidig er situasjonen tøff hos mange av eierne våre. Vi har alle kjent på at strømprisene har steget denne vinteren, det gjelder i enda større grad for bonden. I tillegg går prisene på kunstgjødsel opp – det samme med drivstoff og kraftfôr. For mange av TINEs eiere ser ikke dette regnestykket pent ut, spesielt ikke når man vet at dette kommer på toppen av et reelt behov for å øke bondens inntekter.

Melkeprodusentene leverer 1,6 prosent mer melk enn i 2020 og 2,2 mer enn i 2019. Sammen med en rekordhøy etterbetaling gir dette kjærkomne, og velfortjente inntekter

som kommer godt med nå. Inn i 2022 skal vi fortsatt jobbe for mest mulig volum til best mulig pris for eierne og det er viktig at bonden også får sin del av prisveksten. For å lykkes med dette skal vi ha en fornuftig prispolitikk samtidig som vi skal sørge for at vi lykkes kommersielt.

TINE 2025: Vår egen plan for å nå de store målene ligger i vår strategi. I denne årsrapporten får du et innblikk i dette, tallenes tale samt status og vurderinger på flere av initiativene våre. Vi får til mye på effektivisering i verdikjeden. Vi samarbeider bedre internt, vi satser mer på digitalisering

Gunnar Hovland
Konsernsjef

og vi har vært klare på behovet for bedre rammevilkår for å opprettholde et levende landbruk i hele Norge. Som du vil se i sidene som følger blir bærekraft i TINE enda tettere integrert i alt vi gjør. Som jeg har sagt før; bærekraft er ikke valgfag for oss, det er pensum.

Men vi har ikke lykkes i like stor grad på alt. Vekst er kanskje det viktigste området av alle i strategien, men her har vi ikke enda nådd målene vi har satt oss. Dette arbeidet blir trappet opp betraktelig i tiden som kommer og de kommersielle kreftene samles. Vi samler også de operasjonelle områdene i logistikk og produksjon. Begge deler med den enkle og viktige hensikt av å forenkle, standardisere og digitalisere, slik at det blir enklere å samarbeide på tvers og bruke ressursene mer effektivt for å nå målene.

Utenfor landegrensene: Til sist skal datterselskapene våre, i Norge og internasjonalt, ytterligere styrkes i tiden som kommer og samles i ett konsernområde. På den måten blir vi en bedre eier og vil følge tettere opp. Vi har allerede spisset den internasjonale driften betydelig de siste årene, men det gjenstår fortsatt mye. Viktigst blir det å få stabilitet og langsiktighet i Irland. Det er krevende å lykkes i utlandet og det er krevende å starte et nytt anlegg. Vi møter stadig på nye utfordringer som vi må og skal løse, men det tar tid. Høyt på agendaen ligger også det å lykkes med norsk melk og norske priser utenfor landegrensene. Vi er en veldig liten fisk i et gigantisk hav internasjonalt, men vi har noen unike fortrinn som verden skal få opp øynene for med langsiktig og hardt arbeid i årene som kommer: Verdens beste

råstoff, meget høy kvalitet på produktene, en bærekraftig produksjon, minst antibiotikabruk i verden og anerkjennelser i internasjonale konkurranser på flere av produktene våre.

Et levende Norge: Alt dette koker ned til det store og langsiktige målet vårt. Skape verdi for eierne. Og jeg har spesielt lyst til å si til deg som leser dette uten en direkte tilknytning til TINE: Verdi for melkebonden er verdi for deg. Vi investerer over én milliard årlig i lokale og nye anlegg, og med dette resultatet går det 1,4 milliarder i etterbetaling til melkebøndene over hele landet.

Alt dette koker ned til det store og langsiktige målet vårt. Skape verdi for eierne. Og jeg har spesielt lyst til å si til deg som leser dette uten en direkte tilknytning til TINE: Verdi for melkebonden er verdi for deg.

Hvorfor er det viktig for deg? Fordi effekten av melkebonden på lokalsamfunnet er betydelig. I 2021 kartla Samfunnsøkonomisk analyse ringvirkningene av TINE og eierne: Nesten 26 000 arbeidsplasser og nesten 23 milliarder i verdiskapning, og det skapes 2,4 årsverk for hver TINE-gård utenfor egen drift. Investeringer på gård og i industri går i stor grad til lokale aktører, og alt dette handler om

samfunnet vårt, ikke bare en gård her og der. Derfor må vi også i 2022 være tydelige rundt rammevilkårene for melkebonden, men også for TINEs konkurransemuligheter. Fortsatt får flere av våre konkurrenter mange øre per liter i tilskudd i en ordning som for lengst har utspilt sin rolle, som flytter andeler fra samvirket til aksjeselskapene og som direkte bidrar til sentralisering. Vi vil knytte Norge sammen og være en garantist for den spredte bosettingen og den lokale matproduksjonen vi i dag har, men det må også være politisk vilje og ønske om det.

Når vi i fremtiden skal juble over at vår egen ekspedisjon om utholdenhet er en suksess, når ansatte har levert på et skyhøyt nivå i samarbeid med kundene våre, ja så betyr det ikke bare at levebrødet til 8 711 melkebønder er sikret. Det er større enn som så, for da har også lokalsamfunnene livets rett, det er lys i vinduene over det ganske land og Kari og Ola kan arbeide og bosette seg akkurat der de selv ønsker. Alt dette, og så mye mer, vil da realisere TINEs visjon og oppdrag:

Sammen skaper vi et levende Norge

Gunnar Hovland
Konsernsjef

Styrets beretning

Styreleder har ordet

1 410 107 200 kroner til et levende Norge

Da konsernstyret gjorde opp status for året vi har lagt bak oss og skulle ta viktige valg for året som ligger foran oss, kjente jeg på den styrken vi har i samvirket vårt. At vi har tatt tydelige løft i dialogen og samarbeidet i eierorganisasjonen, og at vi står mer samlet rundt mulighetene og utfordringene vi har, enn noen gang før. Vi er absolutt på rett vei.

Denne styrken handler om flere ting, og spesielt i år handler det mye om økonomi. Som det kommer frem av denne rapporten har vi heldigvis et solid selskap med en god egenkapital og som har investert mye over de siste årene. Vi har satt av penger i et etterbetalingsfond og er økonomisk godt rustet for tiden vi har i møte.

Dette gjør at vi nå kan møte den utfordrende situasjonen eierne står i med en solid utbetaling. Vi bruker hele handlingsrommet for etterbetaling og gjør i tillegg et realt innhogg i etterbetalingsfondet vårt, på 283 millioner kroner.

Totalt blir det en meget viktig etterbetaling på 98 øre per liter melk. Over 1,4 milliarder kroner blir utbetalt til eierne denne våren og er et helt nødvendig bidrag til mange bønders pressede økonomi og til å møte store investeringsbehov i melkeproduksjonen.

Vurderingene her har vært mange; skal vi spare på fondet til år med mer normale resultater enn vi har sett under pandemien for å kunne bidra til å flate ut kurven noe, eller er dette rett tidspunkt for å benytte seg av disse engangsgrepene, vel vitende om at vi ikke har den samme muligheten flere ganger.

Produsentlagslederne som er selve hovedpulsåren i TINEs eierdemokrati, sammen med rådet, har vært konstruktive samtalepartnere og rådgivere det siste året. Signalet er tydelig; nå er det en ekstraordinær situasjon som krever ekstraordinære løsninger. Dette har veid tungt for styret.

Mange bekker små...

Etterbetalingen er bare én av faktorene som utgjør melkeprodusentenes økonomi. Den forutsetter at vi evner å være konkurransedyktige og leverer attraktive merkevarer som svarer på kundenes og forbrukernes behov. Melka vår er ikke betalt før den ligger i handlekurven.

Marit Haugen
Styreleder

Min bekymring knytter seg ikke først og fremst til at vi ikke skal kunne produsere nok melk i de neste årene, men hvor og hvordan vi produserer den. Vi vil ha et landbruk i hele Norge, utnytte grasarealene spredt over hele landet og fortsatt være hjørnesteinsbedrifter og en garantist for levende lokalsamfunn. Da må vi ha budsjettmidler og investeringsstøtte.

Det må være politisk vilje for å sikre et levende landbruk. Melkeprisen alene kan ikke gjøre dette.

Vi har pekt på behovet for å ta ned kvotekostnader og behovet for å dempe kraftfôrpris. Vi mener at de konkurransepolitiske tilskuddene i prisutjevningsordningen bør avvikles og pengene gå til økt melkepris. Dette alene kunne gitt 12 øre ekstra per liter melk.

Sist, men på ingen måte minst, så mener vi at målprisen på melk skal opp. Vi må balansere slik at vi beholder konkurransekraft i forhold til import og økt konkurranse i markedet. Dette handler om at vi også i fremtiden skal kunne beholde volumene og lykkes i markedet. Slik sikrer vi økonomien også i framtiden.

Så skal vi selvfølgelig, hver eneste dag, jobbe for å bli bedre enn i går. Vi må hele tiden jage kostnadsreduksjoner i verdikjeden, og sikre at størst mulig del av melkeprisen føres tilbake til bonden. I strategien vår har vi tydelige mål på kostnadsreduksjoner i industrien, noe vi har god fart på. Vi endrer også nå organisasjonen med mål om økt effektivitet og vekst i selskapet.

Det starter på gårdene våre

Det er flere ting vi på hver vår gård også må bidra med for at vi skal oppnå målene om økt pris og stabilt volum. Blant det som påvirker omdømmet og salget, er arbeidet vårt med dyrevelferd og bærekraft. I TINEs strategi blir bærekraft enda tettere integrert i alt vi gjør, og slik må det også være hos oss.

Ikke minst handler det om dyrevelferd. Vi har en høy og naturlig bevissthet rundt dette, det vet jeg, men jeg vet også den bevisstheten blir høyere blant forbrukerne. Det er viktig at dyrene har det bra og det er viktig at bonden har det bra. Vi skal være stolte over jobben vi gjør, vi skal vise det frem og ha dialog med de som ønsker. Vi skal ikke bare svare på folkets forventninger, vi må ligge i forkant. På den måten vil vi være et opplagt valg med god samvittighet i butikker og kantiner.

Større marked

I to år har vi nå levert mer melk når behovet har vært der. Det har gitt oss økte inntekter, men også vært viktig på flere plan. Vi har sørget for norske kvalitetsvarer, produsert på bærekraftige prinsipper og egne ressurser, til det norske folk. Og det har en psykologisk effekt, spesielt i starten av pandemien. Det hersket mye usikkerhet og frykt og mange av hyllene i butikkene sto tomme. Med veldig få unntak fylte vi opp butikkene over hele landet, dag etter dag. Det krevde en spesielt stor innsats fra både bonde og industri, men vi leverte trygghet og normalitet i en helt unormal situasjon. Det skal vi være stolte av.

Historisk har markedet vært begrensningen på produksjonen vår, ikke vår egen evne til å produsere og levere. Vi gjøre alt som står i vår makt for å ikke krympe det markedet vi har. Vi må utvikle merkevarene våre, flere av landets største og

mest kjente, slik at våre produkter er kundene og forbrukers førstevalg. I det ligger alt fra smak, kvalitet og innovasjon, bærekraft, emballasje, dyrevelferd og en produksjon på norske resurser.

Vi har også tydelige ambisjoner om å utvide markedet vårt. 100 tonn brunost solgt til Sør-Korea i 2021 er ikke all verden, men en god start. Vi leter etter et marked for melka vår hvor vi kan ta norsk melkepris, men lav risiko og uten for store investeringer. Dette vil bidra til å opprettholde volum ute på gårdene og i anleggene og gjennom det også bidra til konkurransekraft for melka her hjemme.

Fabrikken i Irland har nå hatt sitt første fulle driftsår og selv om det tar tid og koster penger å komme ordentlig i gang, er dette anlegget en av flere brikker for å lykkes internasjonalt. Vi er i ferd med å vri over til ny strategi og lønnsomheten til den internasjonale virksomheten styrkes. Vi selger i dag mer Jarlsberg utenfor landegrensene enn innenfor og jeg mener dette sier noe om potensialet vi ser på dette området.

Se fremover

Når vi nå går inn i en mer normalisert tid, må vi jobbe på to fronter. Det som skjer i dag og de neste månedene, men på samme tid hvordan vi skal styrke TINE for de neste 10, 20 og 30 årene.

Jeg har så troa på samvirket, på selskapet vårt, på dere.

Marit Haugen
Styreleder

Tallenes tale

24 045

Salgsinntekter
MNOK

1 725

Driftsresultat
MNOK

5 240

Antall ansatte

794

Brutto energiforbruk
GWh

8 711

Antall eiere

0,98

Etterbetaling fra TINE SA
Kr/Liter

Leverert til TINE i 2021 (2020)

1 423,8 Mill. liter

Kumelk
(1 401,1)

18,9 Mill. liter

Geitemelk
(19,8)

Forbruk pr. innbygger i 2021 (2020)¹

78,9 Liter

Melk
(81,3)

10,9 Kg

Yoghurt inkl. import
(10,8)

20,3 Kg

Ost inkl. import
(20,3)

9,5 Kg

Fløte og rømme
(9,6)

3,6 Kg

Smør inkl. import
(3,8)

¹⁾ Kilde: Opplysningskontoret for Meieriprodukter ([Melk.no](https://www.melk.no)), februar 2022

TINE Gruppa – nok et sterkt år

Driftsresultatet for 2021 er fortsatt positivt påvirket av høyt, men avtagende hjemmekonsum som en konsekvens av smittesituasjonen i parallell med høyere aktivitet i storhusholdning.

Salgsinntektene for TINE Gruppa i 2021 ble 24 045 millioner kroner en reduksjon på 0,1 prosent sammenlignet med 2020 som også var positivt påvirket av smittesituasjonen og høy aktivitet i dagligvarehandelen. Justert for valuta er veksten 0,9 prosent.

Delvis gjenåpning av samfunnet kombinert med endringer i smittesituasjonen og koronatiltak gjennom 2021 påvirker resultatutviklingen for TINE Gruppa. Aktiviteten i dagligvare er fortsatt høy, men vi erfarer en vridning fra høyt salg av varer til hjemmekonsum til høyere salg i storhusholdningssegmentet i takt med gjenåpning av samfunnet.

I den norske meierivirksomheten, som representerer det vesentligste av TINE Gruppa, hadde TINE dagligvare ifølge statistikk fra Nielsen, stabil volumandel sammenlignet med andre aktører i de kategoriene TINE er tilstede. Verdiandel er redusert med 0,6 prosentpoeng¹.

Driftsresultatet til TINE Gruppa for 2021 påvirkes positivt av styrket lønnsomhet på solgte varer, men reduseres av høyere pris på energi og transport samt økte pensjonskostnader. Underliggende kostnadsutvikling er god, drevet av arbeidet med å redusere kostnader for å styrke TINEs konkurransekraft.

Driftsresultatet er videre positivt påvirket av produksjon og salg av Jarlsberghjul fra Irland til den internasjonale virksomheten. Samtidig er anlegget i Irland fremdeles i en oppstartsfase og dette påvirker resultatet negativt.

I 2021 var det ingen vesentlige engangsposter utover normal drift for TINE. Driftsresultatet i 2020 ble derimot godskrevet med 217 millioner kroner knyttet til gevinst salg av eiendom i Bergen.

Driftsresultatet for TINE Gruppa endte på 1 725 millioner kroner. Sammenlignet med 2020 er det en reduksjon på 267 millioner kroner. Driftsmarginen ble redusert med 1,1 prosentpoeng fra 8,1 prosent i 2020 til 7,0 prosent i 2021. Driftsresultatet er 50 millioner kroner svakere i 2021 sammenlignet med 2020 ekskl. gevinst salg meieri Bergen.

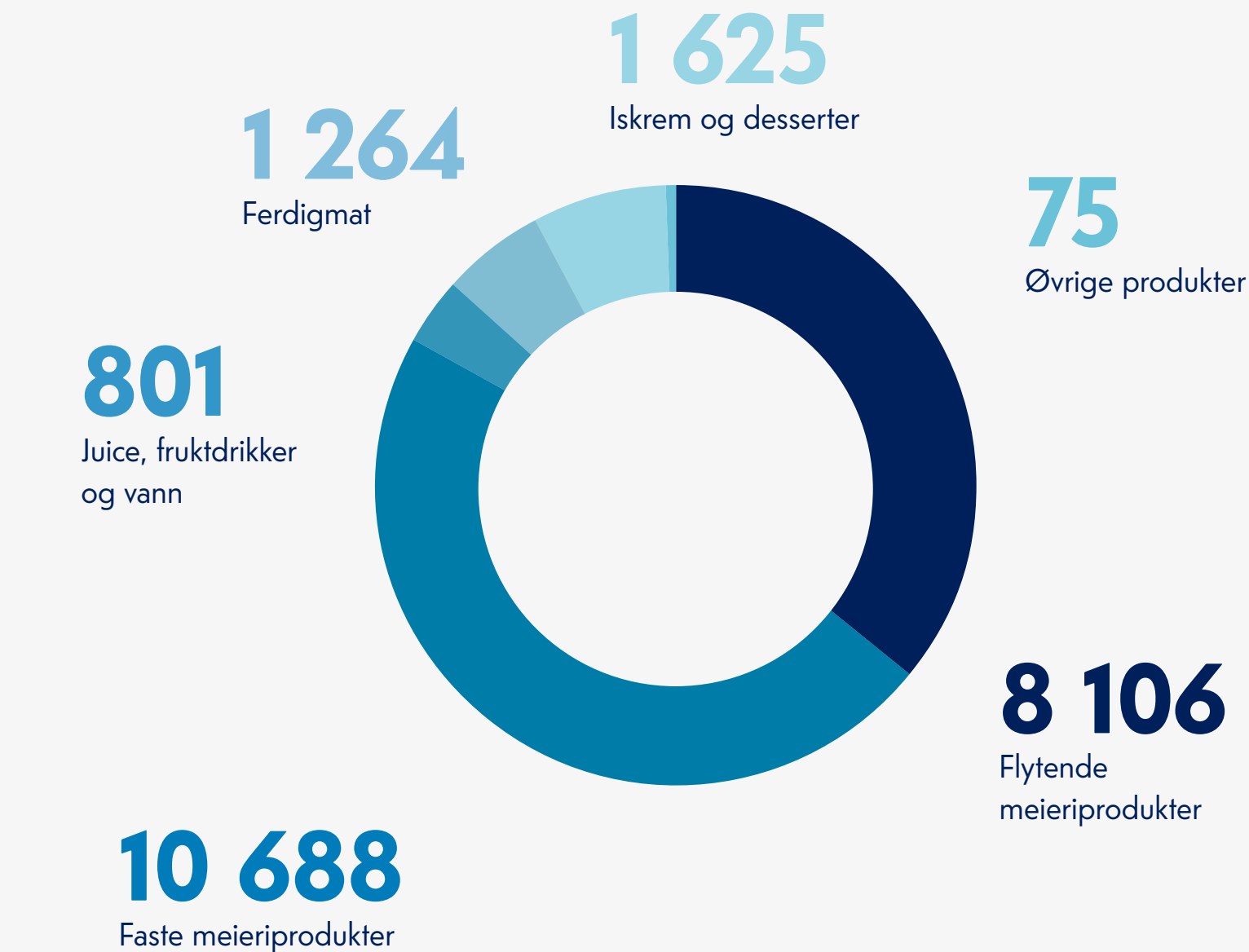
TINE Gruppas virksomhetsområder og hvor de er representert

Virksomhetsområdene er TINE SA, TINE Internasjonal og Annen virksomhet. Eksport fra Norge rapporteres som en del av TINE Internasjonal. TINE Internasjonal består av datterselskapene Norseland Inc (USA), Norseland Ltd (UK), Wernersson Ost AB (Sverige), Wernersson Ost Danmark A/S samt TINE Ireland Ltd og avdeling Osteeksport. Annen virksomhet består i hovedsak av datterselskapene Fjordland, Diplom-Is og MIMIRO.

TINEs virksomhet er representert over hele Norge. Hovedtyngden av de internasjonale salgsaktivitetene foregår i USA, Sverige og Storbritannia, og produksjon av Jarlsberg i Irland og i USA.

Salgsinntekter ferdigvarer

Pr. segment TINE Gruppa / mill. NOK

Driftsresultat pr. virksomhetsområde

Mill. NOK	2021	2020	2019
TINE SA ekskl. Osteeksport	1 784	1 869	1 323
TINE Internasjonal inkl. Osteeksport	-135	-212	-171
Annen virksomhet	82	119	38
Konsernelimineringer	-7	-1	-1
TINE Gruppa ekskl. gevinst salg meieri Bergen	1 725	1 775	1 189
Gevinst salg merieri Bergen	-	217	-
TINE Gruppa	1 725	1 992	1 189

1) Kilde: NielsenIQ ScanTrack, NorgeTotaltDVH, Totalt melk: Andre melkeprodukter, Søt melk, Syrnet melk, Smakssatte melkedrikker, Smakssatte melkedrikker inkl. Iskaffe, Total Matlaging: Creme Freshe, Rømme, Fløte, Ferske oster, Totalt Matfett: Smør, Total Ost: Faste Hvite Oster, Total Juice: Juice/Nektar/Lemonade, Total Yoghurt. Ikke i henhold til NielsenIQs varegruppehierarkier. Value Sales '000, Volume Sales '000, Value % Share, Value % Change YA, +/- Value % Share YA, Volume % Change, Volume % Change YA, +/-Volume % Share YA. (Copyright © NielsenIQ.). Periode: 2021, 2020, 2019.

Nøkkeltall 2021

Finansielle

TINE Gruppa		2021	2020*
Salgsinntekter	MNOK	24 045	24 070
Driftsinntekter*	MNOK	24 479	24 708
Driftsresultat (EBIT)	MNOK	1 725	1 992
Driftsmargin	Driftsresultat/driftsinntekter	7,0 %	8,1 %
Resultat før skatt	MNOK	1 682	1 935
Årsresultat	MNOK	1 557	1 772
* 2020 inkluderer gevinst salg anlegg Bergen på 217 millioner kroner			
Eiendeler	MNOK	19 843	20 114
Egenkapitalandel (%)	Egenkapital/totalkapital	49,1 %	47,7 %
Netto rentebærende gjeld		2 536	3 035
Netto rentebærende gjeld/EBITDA		0,81	0,90
Netto kontantstrøm til investeringsaktiviteter	MNOK	-958	- 1 248

Ansatte og HMS

Ansatte	2021	2020
Antall ansatte, TINE SA	3 902	3 769 ¹
Antall ansatte, TINE Gruppa	5 240	5 018 ¹
H-verdi, TINE Gruppa	6,4	4,2
Sykefravær, TINE Gruppa	6,2 %	5,8 %

¹⁾ Antall ansatte er oppdatert ifht Årsrapporten 2020.

Bærekraft

Miljø ¹	2021	2020
Brutto energiforbruk (GWh)	794	775
Emballasjeforbruk (tonn) ²⁾	27 525	29 483
Emballasjeforbruk ifht driftsinntekter (tonn/MNOK) ²⁾	2,19	1,87
Utslipp CO ₂ -ekv. totalt (tonn)	62 308	64 743
Utslipp CO ₂ -ekv. fra meieri (tonn)	18 526	18 908
Utslipp CO ₂ -ekv. fra transport (tonn)	41 148	44 085
Transport (km/1000 liter råstoff)	35	37
Trygg mat ¹		
Sykdomsfremkallende bakterier, antall negative prøver	9 965	5 941
Sykdomsfremkallende bakterier, antall positive prøver	5	18
Antall tilbakekallinger ²	5	2

¹⁾ Tall for TINE Gruppa (Tall for TINE Gruppa for 2020 er oppdatert ifht Årsrapporten 2020).
²⁾ Tall for TINE SA, Diplom-Is AS, Fjordland AS: 76 % av Fjordlands produkter er produsert på TINEs meierianlegg. Denne andelen er inkludert.

Vår strategiske retning

TINEs strategi mot 2025

Grunnlaget for TINEs 2025-strategi var enkel. Rydde opp, etablere TINE på et nytt nivå og satse ambisiøst videre. Så langt har vi jobbet og lykkes med å rydde. Vi har endret samarbeidsformer, strukturer og kultur til det bedre og har blitt bedre til å prioritere og optimalisere.

Ny fase: Nå er vi der at vi må finne de viktigste satsingene for årene som kommer. De skal planlegges og iverksettes, basert på det vi har lært i første fase. Det er også en krevende periode vi er i gang med. Kjernevirksomheten har tøff konkurranse, og den tilspisser seg for hver dag som går. For å kunne lykkes i et slikt marked må vi overlevere på kundenes og forbrukernes forventninger. Så langt i strategiperioden har vi ikke lykkes med vekstambisjonene i så stor grad som vi hadde ønsket oss. I årene som kommer skal derfor dette arbeidet intensiveres, vi skal bli enda mer forbrukersentriske og vi skal satse enda mer på eksport. Vi tror også det finnes muligheter for å investere mer strategisk og skape helt nye inntektsstrømmer.

Konkurranseskraft: Det gode arbeidet som er gjort på effektivisering i verdikjeden har vært en nøkkelfaktor så langt, dette fortsetter i full styrke fremover for å sikre konkurranseskraften vår i alle markeder og på alle arenaer. Vi holder god fart på å nå målene om kostnadsreduksjoner i industrien, men det er fortsatt et uforløst potensial, og effektene vi kan hente ut av tiltakene blir ekstra viktig for å kompensere for en vekstkurve som er flatere enn det vi har planlagt.

Evaluerings: I året som har gått har vi gjennomført en evaluering av strategien og de fire områdene som TINE 2025 er delt opp i; vekst, konkurranseskraft, rammebetingelser og fundament. Det har vært viktig å ta en fot i bakken og se oss selv utenfra; hvor står vi i en tid hvor alt er annerledes, og verden er preget av pandemi? Flere tiltak, blant annet på intensivering av vekstarbeidet og å spisse både de kommersielle og de operasjonelle miljøene er allerede i gang. Hovedtrekkene og målene vil være de samme,

men i løpet av 2022 vil justeringer i strategien komme, iverksettes og kommuniseres. Vi trenger de aller beste virkemidlene for å nå de langsiktige planene og ambisjonene for TINE.

Vekst: Det er lagt et godt grunnlag for å skape vekst i kjernevirksomheten, og vi jobber for verdi og volum sammen med kundene våre, for å skape lønnsomhet for eier og kunde gjennom de beste produktene som når forbruker på det tidspunktet de selv ønsker og på det stedet de forventer å finne oss.

For å nå de langsiktige vekstmålene må vi lete etter nye inntektsstrømmer. Her har TINE tre viktige satsinger som retter seg inn mot nærliggende kategorier i nåværende kanaler, nye satsinger i nye kanaler og et internasjonalt gjennombrudd basert på norsk melk. Sistnevnte er et viktig, men krevende tiltak for å opprettholde norsk melkeanvendelse.

Rammebetingelser: Landbruket, melkeprodusentene og TINE er alle avhengig av gode rammebetingelser. I 2021 har vi blant annet løftet og snakket om utfordringene med de konkurransepolitiske tilskuddene i prisutjevningsordningen ytterligere. TINE er opptatt av god konkurranse på like vilkår og mener også at vi selv sitter med den viktigste rollen for å lykkes i markedet og sikre inntektene til bonden, men for å klare det må konkurransevridende og sentraliserende tilskudd avvikles. Bondens inntekt har også fått mer oppmerksomhet enn på lenge og arbeidet med å tale TINE-bondens sak inn mot politikere, faglag og beslutningstakere har sjeldent vært viktigere. Alt dette og mye mer er satt i system gjennom rammebetingelser-strømmen i strategien.

Bærekraft høyt på agendaen

På FNs klimatoppmøte i Glasgow ble landene enige om at global oppvarming skal stanse på 1,5 grader. Det skal etableres et system for kvotehandel, kullkraft skal trappes ned og subsidier til fossilindustrien skal kuttes. I tillegg ble det inngått flere viktige avtaler mellom enkeltland. Blant annet ble over hundre land, deriblant Norge, enige om å kutte sine metanutslipp med 30 prosent.

Klima- og miljøutfordringene er blitt så alvorlige at engasjementet vekkes hos stadig flere. Hvordan vi lever livene våre, hva vi kjøper av mat og klær og hvordan myndighetene setter lover og regler bidrar til at samfunnet endres i en mer bærekraftig retning.

Bærekraft: Eierne av TINE kan på mange måter sees på som naturforvaltere på vegne av resten av oss. Dyrene, gården og bøndene bidrar til levende kulturlandskap, sørger for sunn og næringsrik mat basert på en bærekraftig matproduksjon på lokale ressurser som bare drøvtyggere kan nyttiggjøre. Vi lever i naturen og av jorda hver eneste dag og jobber hele tiden for å bli bedre på dyrevelferd og klima gjennom stadig mer innsikt og informasjon, samt bedre verktøy. I 2022 veker vi bærekraft enda tydeligere opp i strategiarbeidet.

Digitalisering: Undersøkelser blant de ansatte viser en større forståelse og innsikt i hvor viktig bonden er for landet vårt, for visjonen vår og for bondens økonomiske situasjon. Dette har vært et resultat av fundament-arbeidet i strategien og vi har også etablert flere viktige verktøy for å skape den kulturen og profesjonaliteten vi sikter mot for å være et meieri i verdensklasse. En helhetlig og felles utvikling og oppfølging av medarbeidere og ledere (PRO) er etablert, Leder 2025-programmet og TINEs prosjektskole er godt i gang og langsiktig utvikling ivaretas gjennom en nyetablert Ledelses- og organisasjonsutviklingsprosess (LOUP). Alt for å sikre den røde tråden fra TINE 2025-strategien, gjennom virksomhetsplaner og ned til den enkelte ansattes utviklingsplan. Som med rammebetingelser ser vi behov for å gjøre digitalisering til en tydeligere del av strategien. TINEs digitalisering blir prioritert opp i 2022, og blir en viktig bærebjelke for både å realisere ny vekst og sikre ytterligere effektivisering fremover.

Bærekraftig verdiskaping i TINE

I TINE skal vi skape størst mulig verdi av eiernes melkeproduksjon, og samtidig ta vare på miljøet. Det er dette vi i TINE kaller bærekraftig verdiskaping. I praksis betyr det at:

- 1. Vi bruker våre ressurser optimalt og bærekraftig.**
Det kreves mye ressurser i vår virksomhet, noe som også påvirker omgivelsene. Miljøet blir belastet av transporten, og produksjonen av melk og meieriprodukter krever energi. TINE bruker råvarer som er blitt produsert eller dyrket frem ved hjelp av ulike ressurser. Vi bruker store mengder emballasje som plast og kartong. Brukt plastemballasje som ender i naturen er et stort miljøproblem. Ikke minst bearbeider vi årlig mer enn en milliard liter melk som vi må ta godt vare på. Derfor er det avgjørende at vi velger fornybare ressurser og tar vare på våre råvarer og innsatsfaktorer på en best mulig måte.
- 2. Vi er nære, engasjerte og bidrar til lokal verdiskaping. Vi har friske og sunne dyr, og styrker bærekraften hos melkebonden.**
TINE har skapt tradisjoner og historier vi skal ta vare på. Vi er tett på hele vår verdikjede som gir god og trygg mat på norsk melk. TINE tar ansvar for at det er melkeproduksjon i hele Norge slik at viktige ressurser blir brukt til å produsere mat. Vi er de mange små som blir til én stor, som bidrar med lokal verdiskaping der kulturlandskapet pleies og kultiveres, et viktig fellesgode for hele befolkningen. At dyrene er friske og har det bra er også en forutsetning for bærekraftig melkeproduksjon. Både melkebøndene og TINE har et ansvar for at kyr og geiter er sterke, friske og behandles godt.
- 3. Vi bidrar til et sunt, variert og balansert kosthold i befolkningen.**
TINE er en del av nordmenns hverdag. Dette gir oss et stort ansvar og en stor mulighet til å bidra positivt til den norske folkehelsen. Usunt kosthold er den viktigste risikofaktoren som kan påvirke sykdomsbyrden i Norge, sammen med røyking og høyt blodtrykk. Et variert og sunt kosthold vil dekke behovet for viktige næringsstoffer. Dette, sammen med daglig fysisk aktivitet, legger et godt grunnlag for en god helse.

På gården

TINE er bondens eget selskap og det er her det hele starter. På gårdene over hele landet. Det handler ikke bare om melka, men om ringvirkninger i hele samfunnet - det handler om et levende Norge. Det handler om bonden som tar vare på naturen og forvalter den. Det begynner med oss, men vi er også avhengig av politisk vilje for å sikre et levende landbruk i det ganske land.

Mye melk og rekordhøy etterbetaling

TINE-bøndene leverte 1 424 millioner liter kumelk i 2021. Det er 1,6 prosent mer enn i 2020 og 2,2 prosent mer enn i 2019. Sammen med en rekordhøy etterbetaling gir dette kjærkomne inntekter for eierne våre i en krevende tid.

Krevende økonomisk situasjon

Sjeldent har bondens hverdag og økonomiske situasjon fått en så tydelig plass i det offentlige ordskiftet som i 2021. Gjennom vinteren har situasjonen forverret seg, til tross for enighet i ekstraordinære jordbruksforhandlinger på høsten om en kompensasjon på 754 millioner kroner for økte kostnader. Siden den gang har prisene på drivstoff, kraftfôr, gjødsel og ikke minst strøm fortsatt å stige.

På agendaen hver dag

Styret i TINE, og eierorganisasjonen for øvrig, har nettopp denne problemstillingen høyest på agendaen hver eneste dag. Ikke bare i den ekstraordinære situasjonen vi i skrivende stund står i, men også ellers. I tillegg til fire engasjerte ansattvalgte medlemmer består konsernstyret av syv eiere som driver melkeproduksjon på heltid. De føler på samme utfordringer som resten av næringa og legger sin stolthet i å representere sine kollegaer og deres samlede behov på en god måte.

Mindre behov for melk i 2022

Når TINE skal gi råd om forholdstall handler det om balansen mellom verdi og volum, fordi det er kostbart å bomme - i begge retninger. Ut fra prognoser er forventet behov for kumelk i 2022 på 1 470 millioner liter, noe som gir et beregnet forholdstall på 0,98. Til sammenligning var forholdstallet for 2021 på 1,07 og 0,96 for 2020 – senere oppjustert til 1,05 da pandemien påvirket markedet i stor grad. For geitemelk var forholdstallet i 2021 0,94 og TINE anbefalte økning med ett prosentpoeng til 0,95 for 2022. Staten og faglagene har vedtatt forholdstall for 2022 på 0,99 for kumelk og 0,95 for geitemelk.

Bærekraftig landbruk

TINE foredler melken fra våre 8 711 produsenter til ulike meieriprodukter. Store endringer i naturen og klimaet vil ramme oss hardt. Vi har allerede erfart at det blir mere ekstremvær og styrtregn, samtidig med enten veldig våte eller veldig tørre somre. Begge deler er utfordrende for både vårarbeid og innhøsting av gras og korn. Derfor er vi ekstra opptatt av å bidra til bærekraftig bruk av jordas ressurser, og å begrense klima- og miljøendringene. Folk er i økende grad opptatt av hvilken effekt ulike matvarer har på klimaet. Bærekraftige produkter med lavt klimaavtrykk vil styrke konkurransekraften.

Bærekraft på gården

Melken på frokostbordet har vært gjennom en lang reise. Kua skal ha fôr og vann, melken skal fraktes fra gård til meieri hvor den foredles og tappes på kartonger før den kjøres ut til butikkene. Denne verdikjeden påvirker omgivelsene, både positivt og negativt.

Kua utnytter gras som ellers ikke kan brukes til menneskemat. Kyr på sommerbeite bidrar til å bevare biomangfoldet og øke karbonlagrene i jorda. Gras utgjør 60 prosent av hva kua spiser. Det resterende er kraftfôr som hovedsakelig er ulike korn- og plantesorter. Kua er drøvtygger og det gjør at den slipper ut klimagasser.

Nærmere 80 prosent av utslippet fra melkeproduksjon relateres til det som skjer på gårdene, og gjelder i hovedsak utslipp av metan- og lystgass fra kyr og gjødsel¹.

1) CICERO Report 2016:04. "Climate footprints of Norwegian Dairy and Meat – a synthesis", s. 52

Målprisen må økes

Styret skulle gjerne sett at målprisen øker – mye, men vi må se på helheten. Økt målpris betyr økte kostnader for industrien, som må tas igjen i form av økte priser på produktene. Vi sliter allerede med sterk økning i import av ost og melka konkurrerer med andre drikkealternativer. For sterk økning i målprisen kan derfor medføre lavere salg, som igjen vil føre til lavere forholdstall for melkeprodusentene. Ja, målprisen skal opp, men vi må tenke nøye gjennom konsekvensene.

Lavere omsetningsavgift

I 2020 lå omsetningsavgiften på 30 øre per liter for å finansiere det ekstraordinære oppkjøpet av kvoter. Deretter gikk avgiften ned til 10 øre per liter for første halvår 2021 og til 9 øre for andre halvår 2021. Fra 1. februar 2022 er avgiften ytterligere redusert til 3 øre per liter etter TINEs anbefaling. Bakgrunnen for denne reduksjonen er Omsetningsrådets nye og oppdaterte anslag over inntekter og kostnader for 2021 og 2022.

TINE jobber aktivt for å påvirke rammevilkårene

I tillegg til et tydelig mål om en fornuftig balansegang mellom pris og volum, jobber også styret aktivt for TINE-bondens rammevilkår i samtaler og innspill til faglag, jordbruksforhandlingene, politikere, NHO Mat og drikke, med flere. Hele eierorganisasjonen aktiveres jevnlig for å innhente råd og innspill på flere arenaer. Vi er stolt over vårt utvidede samfunnsansvar, for verdien eiere og industri bringer til landet vårt og vår rolle som markedsregulator. Hovedansvaret for å lykkes ligger hos oss selv og vi jobber målrettet med nettopp det hver eneste dag. Fra gård, gjennom hele verdikjeden og ut til forbruker. Vi er likevel opptatt av at det kreves forutsigbare rammevilkår for å ha mulighet til å lykkes, både for selskap og for bonde. Vi jobber eksempelvis for å sørge for at de små gårdene som trenger støtte til

å klare overgangen til løsdrift får nettopp det, de ekstraordinære kostnadsutfordringene vi står i akkurat nå, arbeidet med å få avviklet de konkurransepolitiske tilskuddene i prisutjevningsordningen fortsetter – de virker mot ordningens opprinnelige hensikt og er direkte sentraliserende og konkurransevidende. Vi tror på forhandlingsinstituttet når det kommer til jordbruksoppgjøret og det skal settes forholdstall, men hele organisasjonen er i sving på å melde inn våre innspill og krav på en tydelig måte.

Mange av våre eiere møtte politikerne i forbindelse med valgkampen, både i form av gårdsbesøk eller på møter. Slike relasjoner og aktiviteter er viktig for å forklare virkelighetsbildet og å påvirke våre rammevilkår.

Drøvtygger med klimajobb

I dag trekkes ofte drøvtyggerne frem som et problem i klimadebatten, fordi dyrene produserer metan under prosessen med å omdanne gras til melk og kjøtt. Men langt færre vet at drøvtyggerne også gjør en viktig klimajobb. Når ku, geit og sau går og beiter, napper og drar dyrene i gras og vegetasjon. Da dannes dype rotsystemer som binder karbon. Dette vil si at samtidig som husdyrene våre slipper ut klimagasser, bidrar de også til opptak og lagring av klimagasser gjennom beitebruk. Disse sirkulære prosessene er i dag ikke en del av det offisielle klimaregnskapet, men mange mener at beite bør brukes som et klimatiltak. Ikke bare på grunn av karbonbinding, men også fordi åpent landskap reflekterer mer sol – som igjen er bra for klimaet. Om vinteren når det ligger snø mange steder i Norge, kan beite eller andre åpne arealer, reflektere så mye som mellom 60 og 90 prosent av sola¹. Dette har en nedkjølende effekt på atmosfæren.

¹) Anders Bryn. Forsker ved Universitetet i Oslo og Nibio

Heder og ære til dyktige melkeprodusenter

For 2020 mottok 111 melkebønder Sølvтина og 20 mottok Mjølkespannet. 4. oktober var de fleste av dem samlet på Lillestrøm for å motta det synlige beviset på topp melkeprodukt. Sølvтина oppnår de som etter 5500 sammenhengende dager, det vil si 15 år, har levert elitemelk uten en eneste glipp. Tilsvarende for mjølkespannet er feilfri levering i 9 100 sammenhengende dager, altså feilfri levering i 25 år.

– Jeg er stolt og imponert over mine yrkessøstre og brødre som står på hver eneste dag i så mange år for å produsere melk av ypperste kvalitet til det norske folk. Det er denne kvaliteten som er vårt aller beste fortrinn i konkurranse med utenlandske aktører. Jeg tør påstå at ingen kan slå oss her, sa Marit Haugen da hun delte ut hedersprisene.

Lil og Trond Kroken mottok i høst Sølvтина for å ha levert feilfri kvalitetsmelk hver dag i 15 år.

Endrede regler betyr mer heder og ære

Melkeprodusenter som i årene 2004 til 2016 har skiftet eierform, for eksempel inn eller ut av samdrift, har måtte starte opptjeninga mot sølvтина og mjølkespann på nytt, selv om de oppfylte krava for topp kvalitet. Styret i TINE så at denne praktiseringa av reglene disse årene bidro til å flytte fokuset bort fra prestasjonen i fjøset. Derfor vedtok styret at melkeprodusenter kunne søke om dispensasjon fra denne delen av regelverket for årene 2004 - 2016. 79 melkebønder har fått innvilget dispensasjon og vil få sine velfortjente sølvтинer og mjølkespann.

Forskning på fôr og klimakalkulator

Arbeidet med å skape en mer bærekraftig melkeproduksjon starter ute på gården. TINE har 185 rådgivere som er i tett kontakt med melkebøndene. De gir råd og veiledning innen fôring, melkekvalitet, avl, helse, dyrevelferd og klima. TINEs rådgivere har en sentral rolle i arbeidet med å veilede bøndene i å redusere klimagassutslippet fra melkeproduksjonen.

TINE har også, sammen med 16 organisasjoner, startet selskapet Klimasmart Landbruk. Selskapet har utviklet Klimakalkulatoren som beregner klimagassutslippet for gårdens ulike produksjoner. I oktober 2020 ble Klimakalkulatoren for kumelk lansert, og i løpet av 2021 har 80 TINE-rådgivere fått opplæring i Klimakalkulatoren og hvordan ulike områder påvirker klimagassutslippet i melkeproduksjonen. Disse rådgiverne veileder nå melkebøndene i Klimakalkulatoren og gir råd om hvordan melkeproduksjonen kan endres for å redusere klimagassutslippet. Ved utgangen av desember har 940¹ melkebønder gjennomført klimaberegninger for sin gård. Målet er at alle melkeprodusentene skal ha en klimaberegning innen 2025.

Forskjell på metan og CO₂

Selv om metan i klimaregnskapet regnes om til CO₂-ekvivalenter, er det forskjeller mellom disse gassene. Metan brytes ned i atmosfæren i løpet av 12 år, mens CO₂ forblir i atmosfæren i tusenvis av år. Dette er blant annet omhandlet i FNs siste klimarapport der forskere som professor Myles Allen ved Oxford University omtaler hvordan metanutslippets påvirkning på jordas temperatur kan være overvurdert ved dagens beregningsmetode². Metan er derfor ikke nødvendigvis en like stor trussel mot klimaet som utslippene av fossilt CO₂. I Norge er ellers antall melkekyr gått ned fra rundt 600 000 i 1960 til noe over 200 000 i dag. Dette har gitt en beregnet metanreduksjon fra norsk melkeproduksjon på 51 prosent i det samme tidsrommet³.

1) Gjennomførte klimaberegninger for desember er estimert med bakgrunn i antall per novemebr 2021

2) IPCC Climate change 2021 - The Physical Science Basis

3) Dr. Agric, Professor II Harald Volden. NMBU

Satser på eierdemokratiet

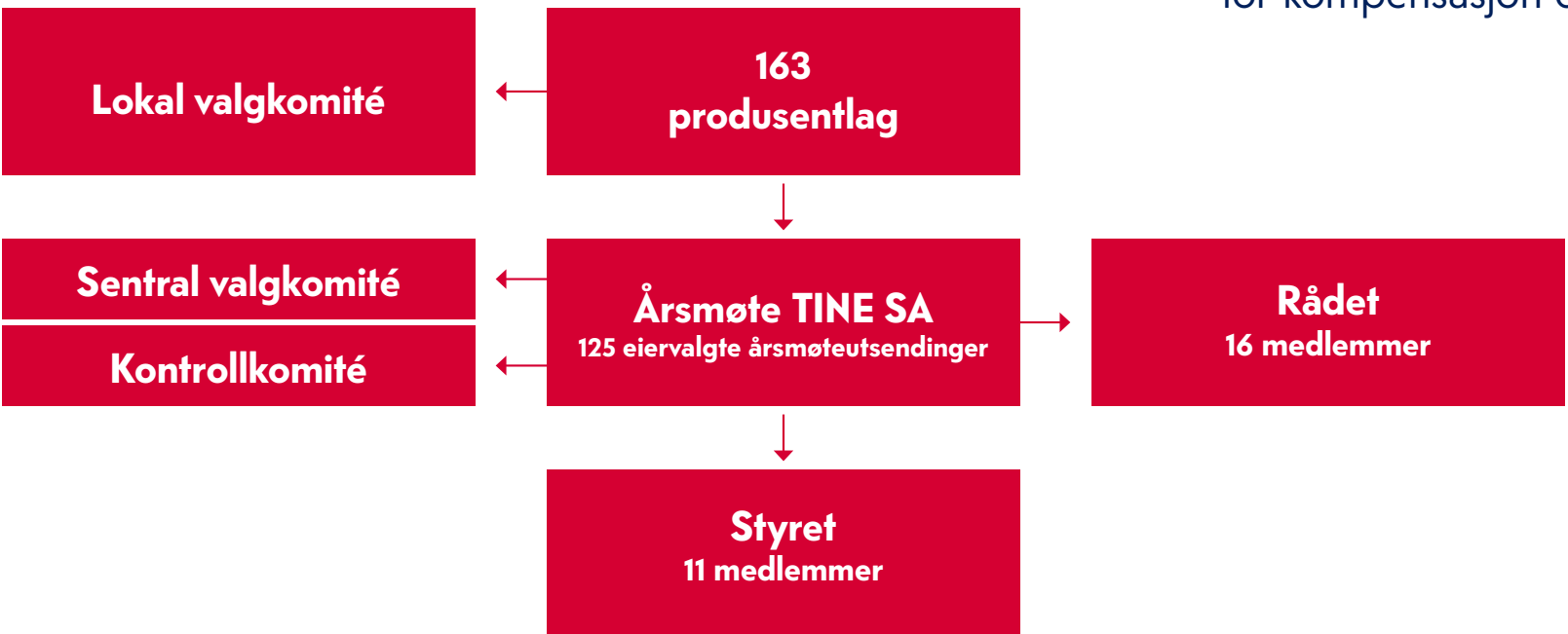
Produsentlagene er grunnstammen i TINEs

eierorganisasjon: De 163 produsentlagene er sammensatt av TINEs medlemmer i nærmere avgrensede områder. Produsentlagene har en formell rolle i TINEs eierorganisasjon med blant annet valg av årsmøteutsendinger, og i tillegg en faglig og sosial møteplass for eierne, melkeprodusentene. Årssamlingene i februar/mars, samt fagmøter har foregått på Teams. Fra høsten ble det arrangert fysiske møter, så lenge den muligheten varte. I oktober var alle lederne i produsentlagene samlet i Lillestrøm.

Tett kontakt mellom styreleder og produsentlagene: Etter hvert styremøte blir lederne innkalt til informasjonsmøte hvor styreleder informerer. Det er et viktig tiltak for å gjøre veien kort mellom styret og produsentlagene. I tillegg er det etablert ulike Teams-grupper for lederne i produsentlagene og for Rådet. Dette er gode verktøy for å oppnå et aktivt eierdemokrati med korte avstander.

Mindre styre og råd, men større årsmøte: Slik som i 2020 ble årsmøtet også i 2021 avholdt på Teams. Årsmøtet i 2021 vedtok flere endringer i vedtektene. Styrets størrelse er redusert fra 14 til 11, med syv eiervalgte og fire ansattvalgte styremedlemmer.

TINEs eierorganisasjon

Ansatte, utover de fire ansattvalgte styremedlemmene, har ikke vedtektsfestet representasjon i råd og årsmøte. Rådets størrelse er redusert fra 24 til 16 eiervalgte rådsmedlemmer. Rådet utgjør nå eierutvalget i TINE. Antall eiervalgte årsmøteutsendinger er økt fra 110 til 125. Det ble ingen endringer i størrelsen på arbeidsutvalget i produsentlagene.

En sterkere eierorganisasjon: Målet med endringene i eierorganisasjonen er å utvikle en enda sterkere og mer aktiv eierorganisasjon framover. Velfungerende produsentlag er selve grunnfjellet i eierorganisasjonen. Årsmøtet ønsker også å effektivisere arbeidet i styret, ved å redusere antall styremedlemmer og redusere rådets størrelse. At rådet og styret blir mindre, åpner for at antall årsmøteutsendinger økes. Endringer i vedtektene, sammen med de digitale møtepunktene som er etablert, bidrar til aktivitet og kunnskap i organisasjonen.

Revisjonsutvalg og kompensasjonsutvalg: Norsk utvalg for eierstyring og selskapsledelse (NUES) gir ut den norske anbefalingen om eierstyring og selskapsledelse for å avklare ansvar og myndighet i større bedrifter. TINE har tidligere vedtatt å følge anbefalingen så langt det passer selskapsformer og eierskapet. I tråd med anbefalingen fra NUES har styret et revisjonsutvalg og et kompensasjonsutvalg. Revisjonsutvalget er et forberedende og rådgivende utvalg for det samlede styret i arbeidet med å føre kontroll med selskapets finansielle rapportering og kontrollsystemer. Kompensasjonsutvalget er et forberedende og rådgivende utvalg for styret når det gjelder ansettelse og ansettelsesvilkår for TINE SAs konsernsjef og hovedprinsipper for kompensasjon og etterfølgerplaner på det sentrale

ledernivå i TINE SA. En nærmere redegjørelse for hvordan TINE etterlever prinsippene og retningslinjene i NUES finnes på tine.no.

Forsikring: TINE SA innehar styreansvarsforsikring. Forsikringen dekker ansvar for formuestap for krav fremsatt mot sikrede i forsikringsperioden som følge av en ansvarsbetingende handling eller unnlatelse hos sikrede i egenskap av daglig leder, styremedlem, medlem av ledelsen eller tilsvarende styreorgan i konsernet. Forsikringen dekker ikke skade på personer eller eiendeler. Forsikringsavtalens hovedforfall er 1. juli og løper i 12 måneder. Det bekreftes at selskapet har styreansvarsforsikring med bransjetypisk beløpsgrense tilpasset TINEs størrelse og omsetning

Kontrollkomite: Årsmøtet i TINE velger en kontrollkomite med tre medlemmer som skal føre tilsyn med virksomheten til TINE, i samsvar med gjeldende instruks vedtatt av årsmøtet. Kontrollkomiteen skal avlegge skriftlig rapport til årsmøtet med redegjørelse for sin virksomhet og sine vurderinger.

Forskning på redusert utslipp og binding av karbon

Vi er avhengig av bedre kunnskap om hvordan melkeproduksjonen kan bli mer bærekraftig. Sammen med blant annet NMBU ser vi på hvordan ny kunnskap om riktig produksjon og innhøsting av gras kan bidra til å redusere utslipp av metan fra kua. Forsøk som tidligere er utført både Norge og i utlandet viser at man her kan redusere metanproduksjonen hos melkekyr med mellom 25 og 30 prosent¹. FNs Klimapanel (IPCC) påpeker at alle land må bruke alt dyrket jordbruksareal og utnytte gress og beiteressurser for at 1,5 graders målet skal nås og for å sikre nok mat i verden. Ny forskning viser at det er en betydelig karbonbinding i beite². TINE har tatt initiativ til et forskningsprosjekt som skal gi mer innsikt i hvordan karbon bindes i beitemark og hvordan dette kan hensyntas i beregningen av klimagassutslippet fra melkeproduksjonen.

1) Nes, S.K., Garmo, T. H., Chaves, A. V., Harstad, O. M., Krizsan, S. J., Beauchemin, K. A., McAllsiter, T. A., Norell, L., Thuen, E., & Volden, H. 2011. Effekt av høstetid av grassurfôr på metanemisjon fra melkekyr.
2) Agri analyse - beitemarka, et ukjent karbonlager. Rapport 5-2019

107,1

Dyrevelferdsindikatoren

Økning fra 106,2 i 2020

Friske dyr som har det bra

Både melkebøndene og TINE har et ansvar for at kyr og geiter er sterke, friske og behandles godt, og må derfor ha god kunnskap om hvordan man kan sikre god dyrevelferd i moderne norsk husdyrhold. At dyrene er friske og har det bra er også en forutsetning for bærekraftig melkeproduksjon. Kunder og forbrukere må ha tillit til at dyra hos våre melkebønder lever gode liv.

TINEs rådgivere

Vi har 185 rådgivere som gir bøndene råd og veiledning om ulike sider av produksjonen. Rådgiverne har en sentral plass i arbeidet med dyrevelferd. Alle bønder som leverer melk til TINE, må gjennomføre en årlig «fjøsrunde» med en rådgiver. Her gjennomgås fjøset for å sikre at forholdene er gode og at dyrene har det bra. Hvis det oppdages forhold som må rettes opp, følger det bestemte rutiner. Her er blant annet plikten til å varsle Mattilsynet ved større og grove avvik regulert. Eventuelle meldinger og varsler fra utenforstående om mistanke om dårlig dyrevelferd skal håndteres etter samme rutiner.

Dyrevelferdsindikatoren

I 2019 lanserte vi dyrevelferdsindikatoren, et verktøy som gir den enkelte bonde viktig informasjon om hvordan dyrevelferden utvikler seg og hvordan den kan forbedres.

Indikatoren er satt sammen av ti delindikatorer. Disse er basert på produksjonsdata registrert i Kukontrollen og benytter Verdens dyrehelseorganisasjon (OIE) sin standard for vurdering av dyrevelferd. Dataene oppdateres månedlig, og resultatet for siste 12-månedersperiode vurderes mot referanseåret 2015 (indikatorverdien = 100).

På landsnivå har indikatoren hatt en positiv utvikling gjennom 2021. Verdien er ved utgangen av året 107,1, mot 106,2 ved samme tidspunkt i 2020. Det er satt minstekrav til datagrunnlaget på gården for å få beregnet dyrevelferdsindikator. Ved utgangen av 2021 fikk 5 768 produsenter beregnet en indikatorverdi.

Vi vurderer resultatet som bra, med en stigende indikatorverdi. Vi er imidlertid ikke fornøyd med den negative utviklingen vi har sett innenfor delindikatoren kalvehelse. Etter en svak stigning i første halvår har trenden vært negativ. Kalvehelse får derfor nå høy prioritet med fokus på kompetansebygging hos bonde, rådgiver og veterinær. TINE deltar også i forskningsprosjektet «Norwegian airways» som blant annet kartlegger årsaker til luftveisinfeksjon hos norske kalver.

Lavt forbruk av antibiotika

Antibiotikaforbruket i norsk husdyrhold er svært lavt sammenlignet med andre europeiske land. TINEs policy er at medisinsk behandling kun skal brukes helbredende og der det er medisinsk begrunnet. Veksthormoner eller andre vekstfremmende behandlinger brukes ikke i norsk melkeproduksjon. Smertestillende og betennelsesdempende medisiner brukes som støttebehandling ved smertefulle tilstander. Akutt syke dyr kan ha behov for antibiotika for å bli friske.

All melk som kommer på tankbiler inn til TINEs anlegg blir kontrollert for innhold av antibiotika. I 2021 var det 42 leveranser (42 kumelk og 0 geitemelk) av melk med spor av antibiotika av typen penicilliner. Dette er en nedgang fra 49 leveranser i 2020. For å unngå eventuell overføring av antibiotika til produktene blir denne melka vraket.

Løsdrift og båsfjøs

De to vanligste driftsformene for storfe i norsk melkeproduksjon er såkalt båsfjøs og løsdrift. Båsfjøs er den tradisjonelle formen der kyrne står på båsen i vinterhalvåret. Ved løsdrift beveger dyrene seg fritt i fjøset, i begge tilfeller er kyrne ute på beite om sommeren. Andelen av besetninger som har løsdrift er stadig økende. Ved utgangen av 2021 hadde 46 prosent¹ løsdrift. Siden disse besetningene gjerne er større enn de med båsfjøs er andelen av kyr i løsdrift 67 prosent². Gjeldende regelverk innebærer at alle storfe skal holdes i løsdrift innen 2034. TINEs rådgivere bidrar med å finne gode løsninger for overgang fra båsfjøs til løsdrift hos den enkelte bonde.

TINEs rådgivere bidrar med å finne gode løsninger for overgang fra båsfjøs til løsdrift hos den enkelte bonde.

Omlegging til løsdrift vil være positivt for dyrevelferden, men samtidig kreve store investeringer fra melkebøndene. Norsk Institutt for Bioøkonomi (NIBIO) anslår et samlet investeringsbehov på 18 – 23 milliarder kroner fram mot 2034. Det er derfor viktig at staten bidrar med omfattende investeringsstøtte.

- 1) Andel av melkeprodusenter i Kukontrollen som hadde registrert fjøstype løsdrift per 3. januar 2022.
- 2) Andel av årskyr hos melkeprodusenter i Kukontrollen som hadde registrert fjøstype løsdrift per 3. januar 2022.

Dyrevelferdspris

Marianne Rønning og Vidar Nybu på Kvikne i Tynset kommune fikk TINEs dyrevelferdspris for 2021. I juryens begrunnelse står det at de viser stor kjærlighet, respekt og omtanke for dyra. TINE ønsker med denne prisen å hedre dyktige produsenter som i særlig grad vektlegger god dyrevelferd i en bærekraftig husdyrproduksjon.

Marianne og Vidar mottar dyrevelferdsprisen av TINEs styreleder Marit Haugen.

I samfunnet

TINE henter melk fra i underkant av 7 000 gårder fra nord til sør. Som et samvirke eid av bonden, bidrar vi ikke bare til at nordmenn får bærekraftig, sunn og kortreist mat på bordet, men at lærere, butikkansatte, elektrikere, rørleggere, sykepleiere og mange andre kan leve og jobbe i alle deler av landet.

22,6

Ringvirkninger
Mrd. NOK

2,4

Årsverk
Skapt utenfor hver TINE-gårds virksomhet

Melken fra hver produsent skaper 2,4 nye årsverk utenom gården

TINE er mer enn melk og ost. Samfunnsøkonomisk Analyse har på oppdrag fra TINE laget et samfunnsregnskap av selskapets virksomhet i 2020 hvor TINEs fotavtrykk i den norske økonomien er målt ved sysselsetting og verdiskaping. «Sammen skaper vi et levende Norge» heter det i visjonen vår. Denne ringvirkningsanalysen er et godt bilde på hvordan vi nettopp innfrir vår visjon.

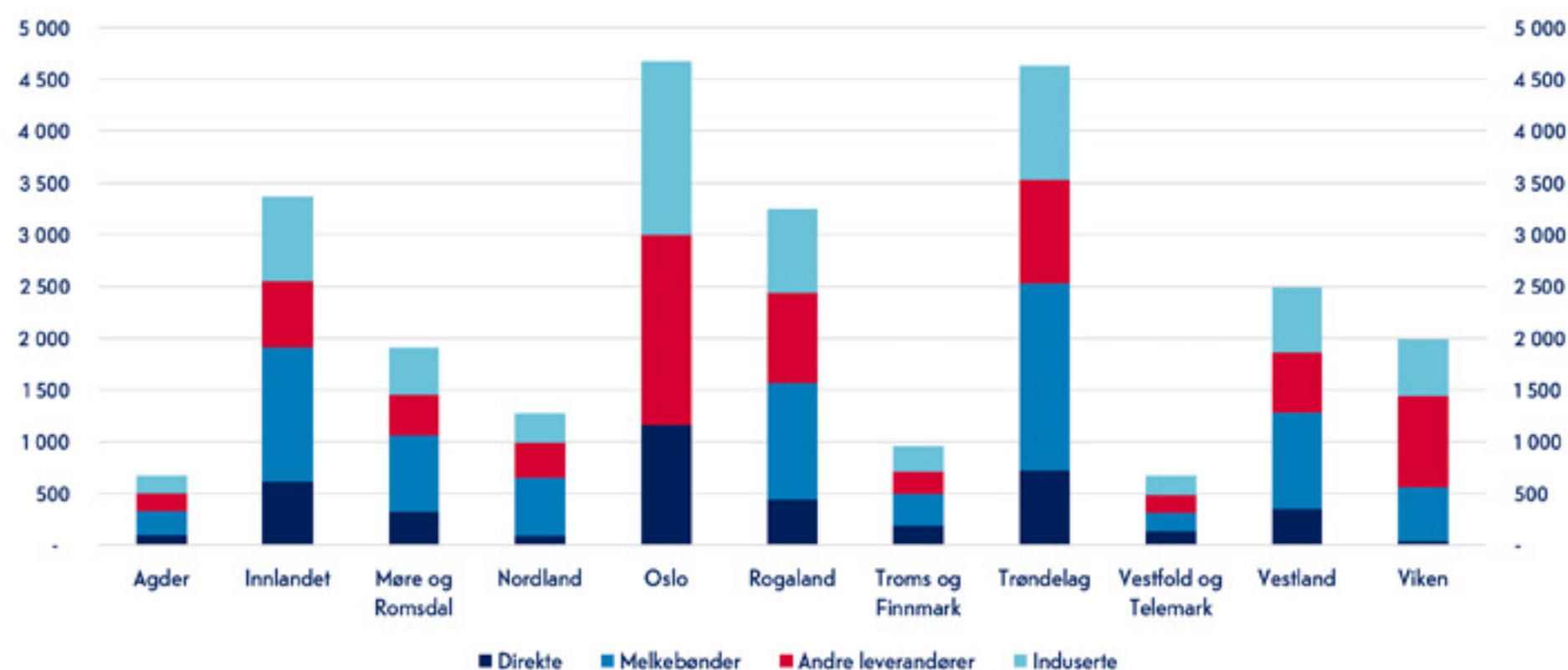
Analysen viser at TINEs virksomhet har store ringvirkninger. Totalt bidrar TINE til sysselsetting av omtrent 26 000 årsverk over hele landet. Rapporten viser at hver av de norske melkeprodusentene skaper 2,4 årsverk utenom gården av sin melkeproduksjon. I tillegg kommer ringvirkninger av kjøttproduksjon og andre produksjoner på gården.

Foruten de 4 170 årsverkene som jobber i TINE og de 7 690* årsverkene som leverer sin melk til TINE bidrar TINEs virksomhet til 7 080 årsverk i annet næringsliv, hovedsakelig gjennom innkjøp av varer og tjenester. Videre gir TINEs verdiskaping lønnsinntekt til arbeidstakere og inntekter til bedriftseiere som brukes på konsum hos andre bedrifter. Denne induserte virkningen er beregnet til å skape 6 950 årsverk. I sum blir dette nesten 26 000 årsverk.

*) Antall årsverk for bønder er basert på utbetalingene fra TINE til bøndene i 2020 og sammenhenger i Nasjonalregnskapet fra Statistisk Sentralbyrå mellom produksjon og antall årsverk blant bønder.

Ringvirkningene fra TINEs virksomhet fordelt på direkte, indirekte og induserte virkninger

Antall årsverk

Milliardinvestering i distriktene

TINE har investert over 1 milliard kroner årlig i snitt på sine ulike anlegg i Norge de siste ti årene. Og ofte i bygder hvor det ikke er mye annen industri. På meieriene på Frya og Tretten i Gudbrandsdalen har TINE de siste årene investert over 700 millioner, 120 millioner på Elnesvågen og 26 millioner i Tresfjord i Romsdalen for å nevne noen eksempler. Investeringene medfører store ringvirkninger på lokalt næringsliv og entreprenører. Dette gjelder større utbygginger. I tillegg kommer vedlikeholdsinvesteringer.

5,28

Melkepris fra TINE Råvare
Kr/Liter

Forskjellen på samvirke og aksjeselskap

Som samvirkeselskap er TINE eid av melkeprodusentene, fra Lindesnes til Tana. TINEs oppdrag er å sikre mest mulig melkevolum til høyest mulig pris, og overskuddet går til eierne selv som etterbetaling på melka. Dette er i sterk kontrast til våre konkurrenter som er organisert som aksjeselskap. Målet for dem er lavest mulige kostnader, også lavest mulig melkepris, slik at overskuddet, som går til aksjonærene, blir høyest mulig. Målet for aksjonærene er primært best mulig utbytte av innsatt kapital.

TINE forsyner 20 000 butikker, skoler, barnehager og andre kunder, i hele landet, med ferske meieriprodukter

Alle produsenter får levert melken til fastsatt pris

Som markedsregulator har TINE plikt til å motta melk fra alle melkeprodusenter i Norge. På den måten er alle melkeprodusentene, samme hvor de bor, sikret å få levert den melken de produserer, til fastsatt pris (målprisen).

Forsyner andre aktører med melk til samme pris

Som markedsregulator har TINE også plikt til å forsyne andre industriaktører med råvaren melk. Forsyningsplikten innebærer at TINE har plikt til å forsyne alle meieriselskaper som er aktører i markedsordningen for melk med melkeråvare til lik pris til samme tid. For melk som brukes i industrielle produkter, for eksempel ost, er TINEs forsyningsplikt til andre meieriselskaper på en slik måte at disse stilles på lik linje med TINEs egne produksjonsmeierier.

Sørger for balanse i markedet

Behovet for reguleringstiltak oppstår når det er ubalanse mellom tilgang og etterspørsel etter melk. Melk er en ferskvare som må foredles umiddelbart. Ved overskudd av melk iverksettes tiltak som produksjon og lagring av smør, ost og/eller melkepulver.

Det er alle landets melkeprodusenter som finansierer markedsreguleringen gjennom en omsetningsavgift. Fra 1. februar settes denne til 3 øre pr. liter melk.

Jon Evald Hætta, melkebonde

Samspill mellom dyr, mennesker og naturen

Melkebonde Jon Evald Hætta driver gården Luoktagáddi i Kautokeino sammen med kone og to barn.

– Vi samer har jobbet med denne naturen i tusenvis av år og vi har en lang historie vi kan være stolte av. Både reindrift og melkeproduksjon er et samspill mellom dyr, mennesker og natur. For meg er det viktig at neste generasjon tar over gården og historien. Jeg ønsker og håper at melkeproduksjonen fortsetter i Finnmark. Jeg er optimist, sier Hætta.

Det er sammen vi får det til

Oljeindustrien har vært her i 50 år. Landbruk og husdyrhold har det vært her i 4 000 år. Og vi kommer til å være her lenge etter at oljealderen er over, smiler Asgeir Pollestad, melkebonde på Nærbø på Jæren, mens han skuer ut over dyra som beiter i det karakteristiske jærlandskapet. På et høydedrag har han god utsikt over landskapet rundt seg.

– Herfra kan jeg se bortimot hele verdikjeden i TINE. Der borte, peker han, er meieriet hvor jeg leverer melka mi. Mer kortreist kan du vel ikke få det. Og så er det gøy å tenke på hva vi faktisk bidrar med for samfunnet rundt oss. Mat til folk. Arbeidsplasser innenfor industri, forvaltning og servicenæring. Det er sammen vi får det til, sier han.

Asgeir Pollestad, melkebonde og styremedlem

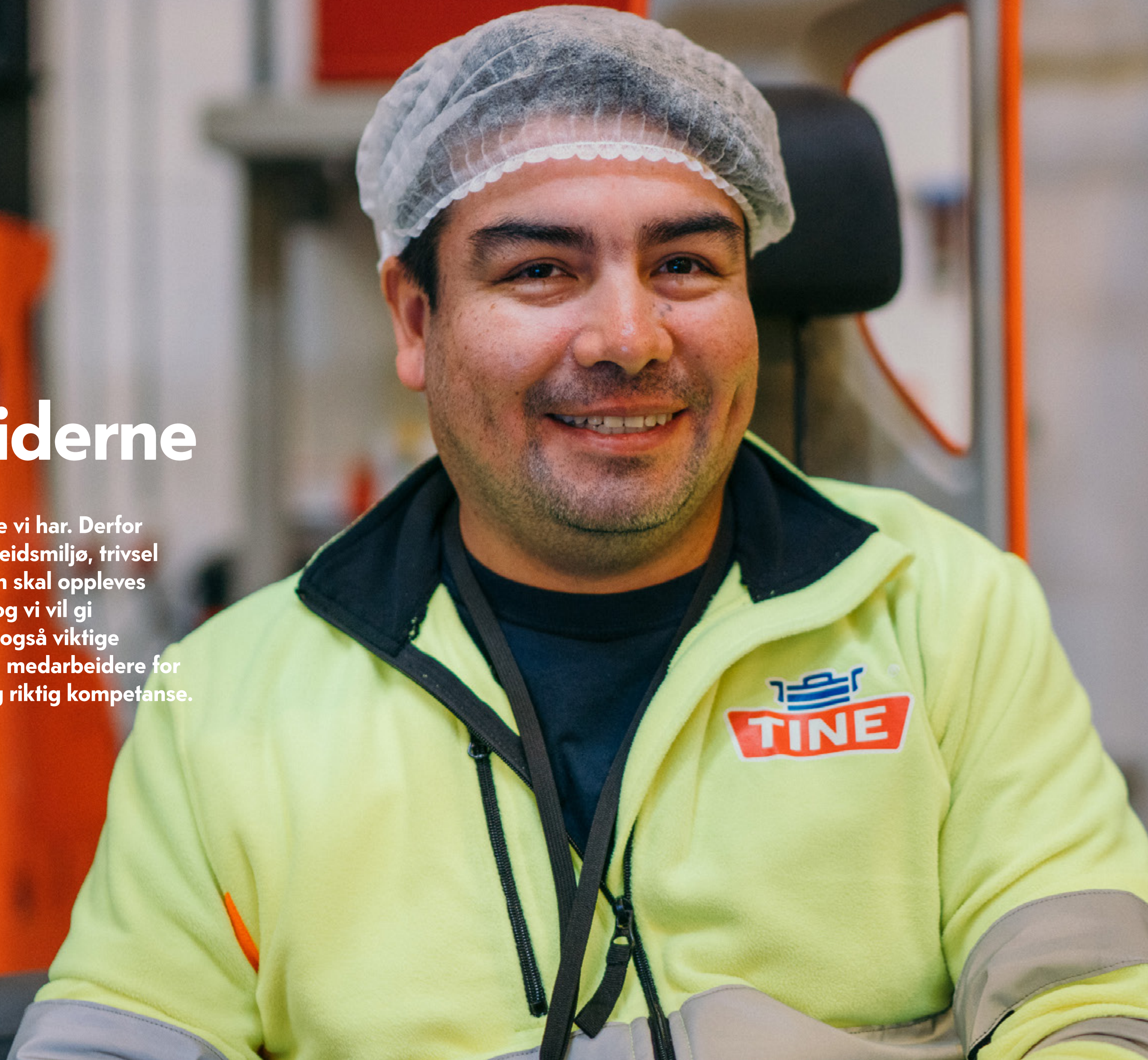
Et levende Norge

Effekten av hva den norske bonden gjør er mye større enn man tror. Bøndene sørger for å opprettholde grunnlaget for mange håndverkere og lokal handel og ikke minst hvordan bonden former kulturlandskapet som blant andre reiselivet anser som en nøkkel faktor.

Blant medarbeiderne

Medarbeiderne er det viktigste vi har. Derfor jobber vi systematisk med arbeidsmiljø, trivsel og HMS. Vi vil at arbeidsdagen skal oppleves meningsfylt og motiverende, og vi vil gi utviklingsmuligheter. Dette er også viktige budskap når vi rekrutterer nye medarbeidere for å sikre at vi har tilstrekkelig og riktig kompetanse.

Engangsutbetaling til alle

De økonomiske resultatene i 2020 gjorde at TINE hadde en sjelden mulighet til å gi alle ansatte en engangskompensasjon som takk for fantastisk innsats og gjennomføring i den ekstraordinære pandemisituasjonen. Summen ble beregnet utfra antall arbeidede timer fra juli til desember 2020, og ble betalt ut i april 2021. Både styret og eierne var glade for å kunne gi en ekstra takk for innsatsen i et krevende år.

Sikker og sunn arbeidsplass

HMS er en integrert del av hverdagen til alle i TINE. Vi skal skape en kultur der HMS ligger i «rygggraden» hos samtlige.

Friske medarbeidere og stabil arbeidskraft i et helsefremmende arbeidsmiljø er en forutsetning for at TINE skal oppnå effektiv drift og kvalitet i alle ledd. Arbeidet skal tilrettelegges slik at medarbeiderne ikke utsettes for uheldige fysiske eller psykiske belastninger, og at ingen blir skadet eller syke som følge av arbeidet.

Vi bryr oss om våre medarbeidere. Det jobbes derfor målrettet med sikkerhet og arbeidsmiljø hver eneste dag. I TINE kommer sikkerhet alltid først - uavhengig av om en medarbeider jobber i produksjonen, distribuerer TINEs varer, analyserer prøver på laboratoriet eller håndterer kyr ute på gårdene. I TINE er HMS-ansvaret plassert hos linjeledelsen. HMS-arbeidet kan delegeres nedover i linjen, men øverste linjeleder for det aktuelle ansvarsområdet er alltid ansvarlig for både HMS-forhold og HMS-resultatene.

HMS og ansatte

	2021	2020	2019
Antall ansatte	5 240	5 018	5 232
Sykefravær	6,2 %	5,8 %	5,4 %
H1-verdi	6,4	4,2	6,6

Vår HMS-policy

- Vi mener at alle ulykker kan forebygges. Derfor er vårt mål null personskader på både ansatte, kontraktører og tredjepart.
- Vi er alle ansvarlige for egen og andres sikkerhet, og påpeker farlige forhold når vi ser dem.
- Vi følger de til enhver tid gjeldende instruksjoner for virksomheten for å forebygge arbeidsulykker og materielle skader.
- Vårt arbeidsmiljø skal kjennetegnes ved trivsel, inkludering, tillit og engasjement.

Høyt engasjement

Hvert år gjennomfører vi medarbeiderundersøkelsen TINE Puls, for å måle utvikling på områder vi vet er strategisk viktige. I undersøkelsen for 2021 ble det tatt med nye spørsmål om samarbeid, opplæring, utvikling, og i hvilken grad man ser retning, mål og mening med eget arbeid. Dette er viktige faktorer for å måle trivsel, motivasjon og engasjement, og de har også stor betydning for vår visjon og strategi.

91,5 prosent svarte på medarbeiderundersøkelsen i 2021. Vi beholder våre gode resultater på et overordnet nivå. I tillegg ser vi en fremgang på faktoren samarbeidsform

91,5

Svarprosent

med leder. Det er også gledelig å se at medarbeidere i TINE opplever jobben sin som meningsfull. Selv om vi ikke har tidligere tall å sammenlikne med her, forteller resultatet om en utbredt stolthet av å være med å skape et levende Norge. Dette gjelder ansatte i hele TINE, uavhengig av stilling eller arbeidsområde.

Resultatene viser også at det er god samhandling internt i de fleste enheter, men det finnes et betydelig potensial når det gjelder kompetanse- og informasjonsdeling på tvers i organisasjonen. Dette vil vi jobbe systematisk med i årene som kommer.

På HMS-området ble det tatt med to nye spørsmål om uønsket stress og balanse jobb/fritid. 23 prosent svarte at de ofte eller svært ofte opplever uønsket stress i jobben. Dette er ikke unormalt høyt, men vi tar dette på største alvor.

Registering av HMS-hendelser og forbedringsforslag

Det ble i TINE SA rapportert 8.845 hendelser og forbedringsforslag i 2021, mot 9.270 slike saker i 2020. Dette innebærer at TINE var 570 registreringer (6,1 %) unna å oppnå sitt mål om 9.415 HMS-registreringer i 2021. Nedgangen fra 2020 kan blant annet skyldes at organisasjonens hovedfokus gjennom dette året har vært rettet mot å håndtere pandemien på en best mulig måte. I samtlige selskaper som inngår i TINE Gruppa er registrering og behandling av både uønskede HMS-hendelser og forbedringsforslag viktige virkemidler for å redusere antallet og konsekvensene av arbeidsulykker. Det finnes et eget verktøy som alle ansatte kan anvende for å rapportere og håndtere uønskede HMS-hendelser, tillop til hendelser samt forbedringsforslag. Bruken av verktøyet er regulert i interne styrende dokumenter hvor blant annet kravet til rotårsaksanalyse er nedfelt. Resultatet fra en slik analyse benyttes til erfaringsoverføring, læring og ulykkesforebygging på tvers av hele organisasjonen.

Fraværsskader på samme nivå som i 2020

TINEs overordnende og langsiktige mål er null hendelser med personskade. I 2021 hadde TINE SA 25 fraværsskader blant egne ansatte mot 27 slike hendelser i 2020. Dette ga en H1-verdi på 3,5, noe som tilsvarer en svak forbedring i forhold til resultatet på 3,8 året før. TINE SA nådde dermed målet for 2021 som var satt til 3,5.

Totalt for hele TINE Gruppen har antallet fraværsskader gått opp fra 40 i 2020 til 62 i 2021. Dette medfører en økning i H1-verdi fra 4,2 i 2020 til 6,4 i 2021.

TINE SA og dets datterselskaper registrerer og håndterer alle HMS-hendelser hvor eksterne er involvert på samme måte som for egne ansatte. I 2021 ble det rapportert 13 fraværsskader blant eksterne i TINE SA. Dette er likt som i 2020. Personskader med fravær blant eksterne inngår ikke i H1-verdien til selskapet.

I TINE Gruppen har man gjennom det siste året jobbet for å styrke arbeidet med å bedre personsikkerheten i selskapet. I TINE SA er styringssystemet for HMS revidert med nye versjoner av styrende dokumenter. Det er også etablert et e-læringskurs («TINE Sikkerhet») som alle ansatte, innleide, vikarer og ledere skal gjennomgå. Frem til nå har om lag halvparten av arbeidsstokken i TINE SA fullført dette grunnleggende HMS-kurset. Som i 2020 nådde TINE SA også i 2021 en milepæl i det forebyggende HMS-arbeidet, da det i oktober ikke ble registrert noen fraværshendelser blant egne ansatte.

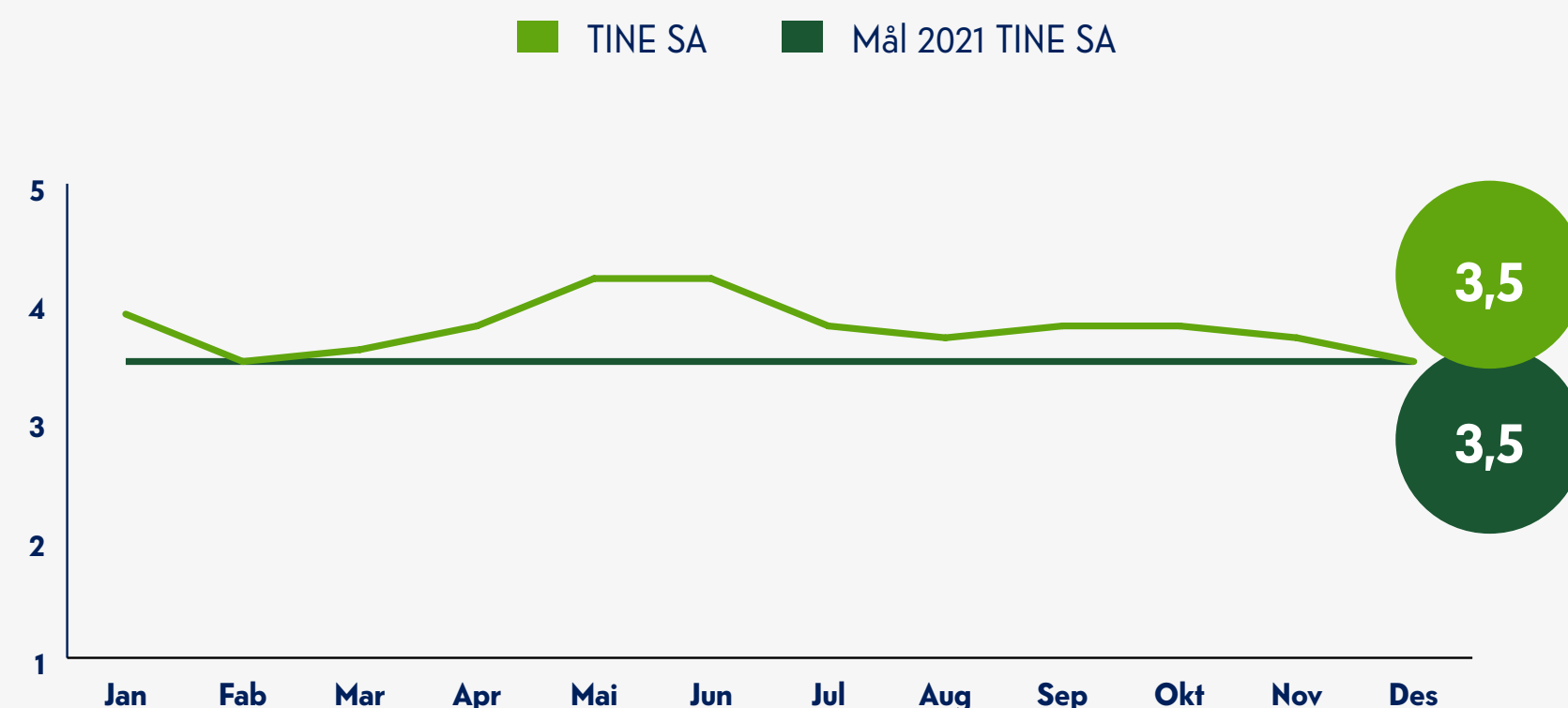
Stabilt, men høyt sykefravær i TINE SA

Totalt sykefravær i TINE Gruppen endte på 6,2 % for året 2021 mot 5,8 % i 2020. Sykefraværet i TINE SA ble 6,5 % i 2021. Sammenlignet med året før er dette en økning på 0,6-prosentpoeng (5,9 % i 2020). TINE SA har gjennom hele året 2021 hatt et stabilt og høyt sykefravær, men det jobbes målrettet for å bedre resultatet. Dette gjøres blant annet gjennom lederopplæring, ergonomisk arbeidsplassvurdering, samt arbeidsbelastnings-/yrkeshygienekartlegging i et konstruktivt samarbeid med Bedriftshelsetjenesten. Enheter med høyt sykefravær blir fulgt opp i eget konsernområde. Det er også lansert nytt opplæringsmaterieill knyttet til sykefraværsforebygging/-oppfølging for ledere.

TINE SA loggfører sykefraværet relatert til Covid-19. I 2021 har dette ligget på rundt 0,5 %. Gjennom pandemien har en hatt et kontinuerlig fokus på smitteforebygging. Dette for å sikre lavest mulig sykefravær i alle konsernområder slik at TINE har kunnet opprettholde stabil produksjon og vareleveranse ut til kunde og forbruker.

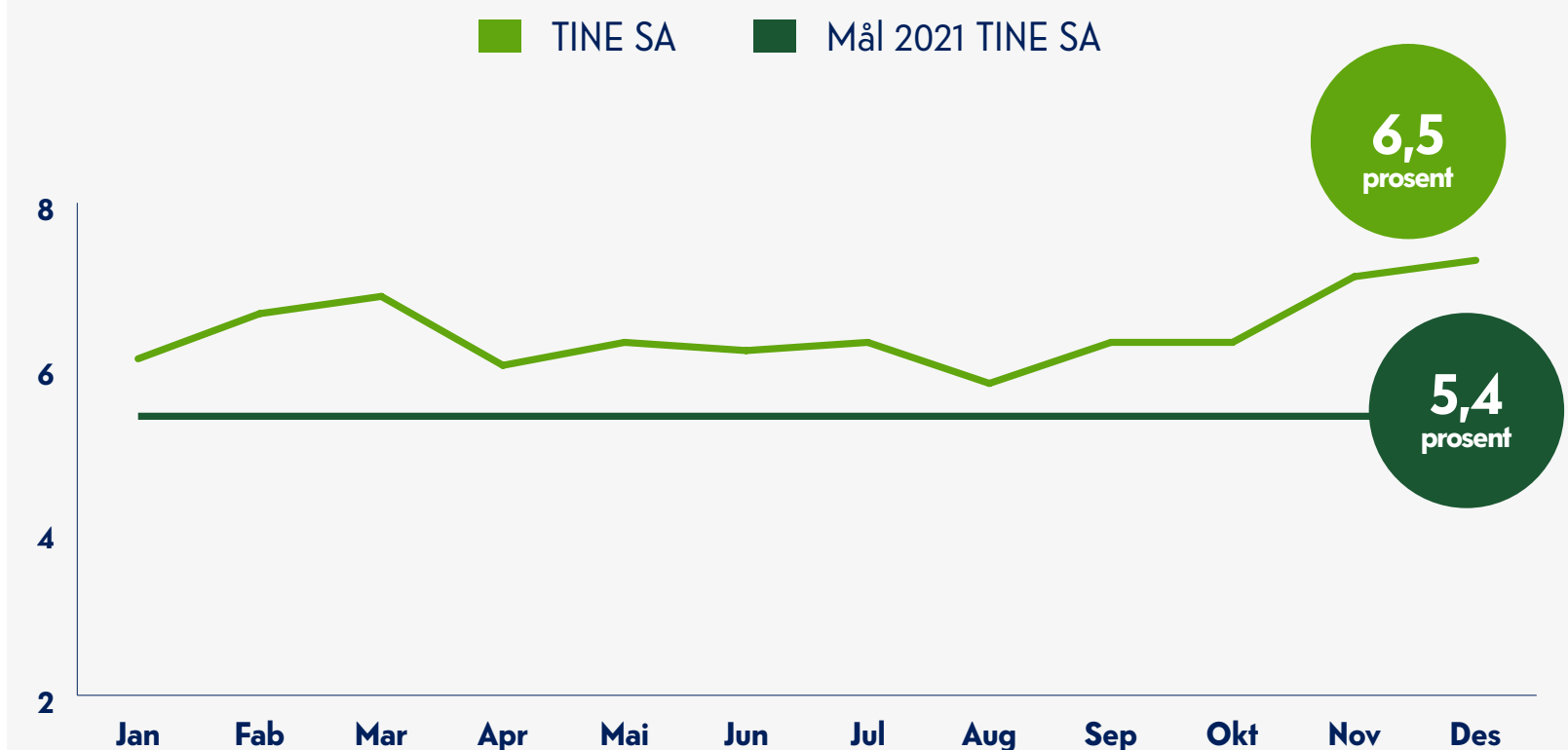
Utvikling i H1-verdi R12 mot mål

H1-verdi (fraværsskadefrekvens): Antall skader med fravær per million arbeidede timer).

Trend sykefravær 2021

Sykefravær pr måned i prosent

Koronaeffekter, hjemmekontor og psykososialt arbeidsmiljø

For å sikre best mulig arbeidsmiljø og trivsel for alle, jobber vi kontinuerlig med å undersøke og kartlegge, analysere årsaker, iverksette tiltak og vurdere resultater. I 2020 ble det gjort en undersøkelse der 600 TINE-medarbeidere som jobbet hjemmefra svarte på spørsmål om opplevd effektivitet, trivsel og samarbeid, og behov for kontorutstyr eller annen tilrettelegging.

Resultatene viser at de fleste stort sett trives godt med å jobbe hjemmefra. Mest positivt er opplevelsen av effektive møter og muligheten for å jobbe konsentrert. Samtidig blir ikke de sosiale behovene dekket i tilstrekkelig grad, og mange har ønske om og behov for å kunne møtes. En del trives ikke i det hele tatt med å jobbe hjemmefra, og hver tredje medarbeider oppgir at de har blitt mer ensomme enn før.

Tiltak:

- **Psykososialt arbeidsmiljø:** For å øke trivselen, har medarbeidere på hjemmekontor fått tilbud om gratis trening via et digitalt treningsprogram. Alle medarbeidere har også tilgang til psykologtjenester via bedriftshelsetjenesten og TINEs forsikringsordninger.
- **Fysisk arbeidsmiljø:** Det var stort behov for å tilrettelegge bedre for det fysiske arbeidsmiljøet hjemme. Derfor åpnet vi for at alle som trenger kontorstol, bord og skjerm kan bestille dette. Andre behov tar medarbeiderne opp med sin leder.
- **Samarbeid:** Bruk av digitale samhandlingsverktøy har fungert veldig fint, blant annet fordi vi hadde en godt etablert digital arbeidsplass og tilgjengelig opplæringsmateriell fra før.

Videre arbeidsform

Etter kartleggingen i 2020, har vi vært opptatt av den «nye normalen» - altså hvordan vi skal jobbe etter koronaen.

Våren 2021 ble det gjennomført flere arbeidsmøter der ledere, tillitsvalgte, verneombud og konsernledelsen diskuterte disse temaene. Dette resulterte i tre sentrale prinsipper for medarbeidere med kontorfunksjon i TINE:

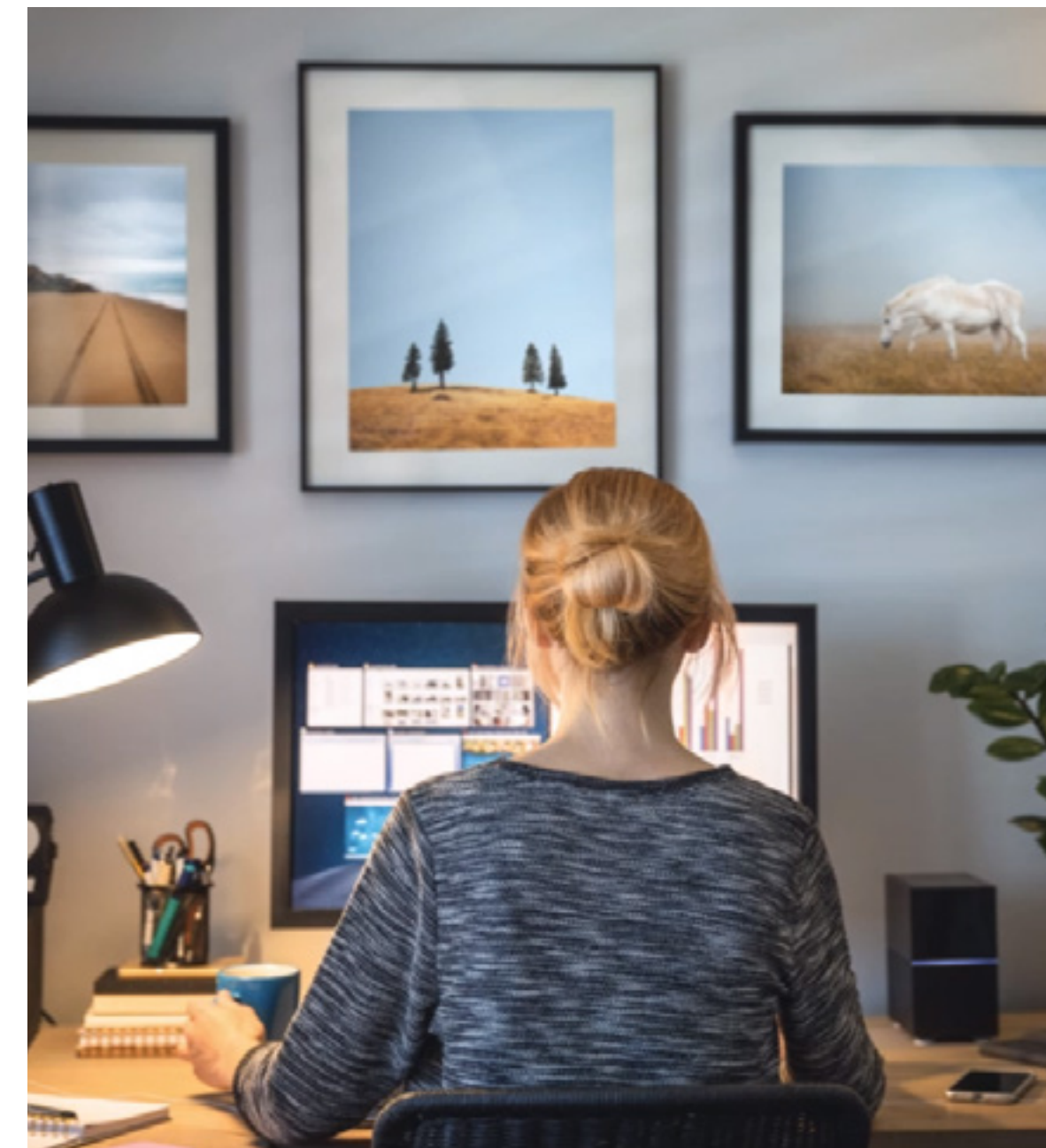
- Ansatte skal være tilknyttet en primærlokasjon. På denne lokasjonen skal ansatte møte når TINE ønsker det.
- Ansatte som ønsker det, skal ha mulighet til å møte på sin primærlokasjon daglig.
- Ansatte som hadde kjernetid 9-15 før koronaen, har det også etter korona.

De som jobber i driftsmiljøer i produksjon, lager og logistikk, vil fortsette som før.

Etter at de sentrale prinsippene ble forankret, har alle konsernledere og avdelingsledere involvert sine medarbeidere for å finne ut hvordan den enkelte enhet eller avdeling best får løst sine oppgaver sammen. Noen avdelinger ønsker mye fysisk tilstedeværelse, mens andre ønsker mer fleksibilitet.

«Målet er å balansere behovene og ønskene til hver enkelt, med behovene, ønskene og målsettingene til fellesskapet. Jeg er opptatt av at vi legger til rette for samspill og verdiøkning oss i mellom og at vi skal ha det bra på jobben og i privatlivet. Samtidig har vi sett at en økt grad av fleksibilitet og tillit til hver enkelt har gitt økt fleksibilitet og evne til å løse arbeidsoppgavene tilbake. Det er ingen tvil om at de ansatte gjør jobben som forventes selv om de ikke er på kontoret, så her prøver vi å finne en vinn-vinn-løsning.»

– Gunnar Hovland

Involvering av medarbeidere

Medarbeidere blir invitert til å ytre sine synspunkter og meninger om HMS-arbeidet og status på dette gjennom en årlig medarbeiderundersøkelse («TINE PULS»). De ansatte er også representert i arbeidsmiljøutvalg etablert på ulike nivåer i selskapet.

Tillitsvalgte, verneombud og ledere gjennomgår obligatorisk HMS-opplæring i forbindelse med tiltredelse i slike verv og roller. De bidrar som solide ambassadører i det systematiske HMS-arbeidet ved å overvåke situasjonen og aksjonere dersom det er behov for å forbedre måten TINE jobber på.

TINE SA		
Nøkkeltall	2021	2020
Andel kvinner totalt	35 %	35 %
Andel kvinner i konsernledelsen	44 %	40 %
Andel kvinner i TINEs styre (inkl. ansattrepresentanter)	36 %	43 %
Andel av de kvinnelige ansatte i TINE som er deltidsansatt	13 %	12 %
Andel av de mannlige ansatte i TINE som er deltidsansatt	6 %	6 %
Andel av de kvinnelige ansatte i TINE som er midlertidig ansatt	17 %	12 %
Andel av de mannlige ansatte i TINE som er midlertidig ansatt	17 %	11 %
Gjennomsnitt antall uker foreldrepermisjon for kvinner	18,1	13,4
Gjennomsnitt antall uker foreldrepermisjon for menn	9,0	9,6

De oppgitte andelene gjelder fast ansatte i TINE SA

Likestilling og mangfold i TINE

Vi skal gi alle medarbeidere rett og mulighet til å utfolde sine evner uavhengig av kjønn, livssyn, hudfarge, nasjonal eller etnisk opprinnelse, seksuell legning, funksjonshemning eller alder. Vi skal ha et arbeidsmiljø tilpasset alle. Vi oppfordrer kvinner til å søke ledige stillinger for å balansere kjønnsfordelingen i selskapet, særlig gjelder det ledende stillinger på alle nivåer i virksomheten. TINE skal sikre at kvinner og menn har lik lønn for likt arbeid. I TINEs to største funksjonsområder, Produksjon og Logistikk, er det en jevn kjønnsbalanse i ledergruppene.

Organisering

Likestillingsarbeidet er en integrert del av driften i TINE og utøvelsen skjer i linjen. TINE har en lang verdikjede, og i noen miljøer er det overvekt av kvinner, mens det i andre miljøer er overvekt av menn. Derfor tar arbeidet utgangspunkt i de lokale forholdene. Ut over lokale organer, kan likestilling behandles i Konsernets samarbeidsutvalg (KSU) og Konsernets arbeidsmiljøutvalg (KAMU). I KSU sitter tillitsvalgte for fagforeningene som har overenskomst med TINE og i KAMU sitter de sentralt valgte verneombudene i TINE vernetjeneste. TINEs toppledelse deltar i møtene.

Tiltak

For å redusere risiko for diskriminering har TINE i 2021 jobbet med følgende tiltak for økt likestilling:

- Arbeid med felles verdier og holdning til arbeidsmiljø og likestilling.
- Arbeid mot ubevisste fordommer i rekruttering.
- Aktiv bruk av stillingsannonser for å styrke kjønnsbalansen.

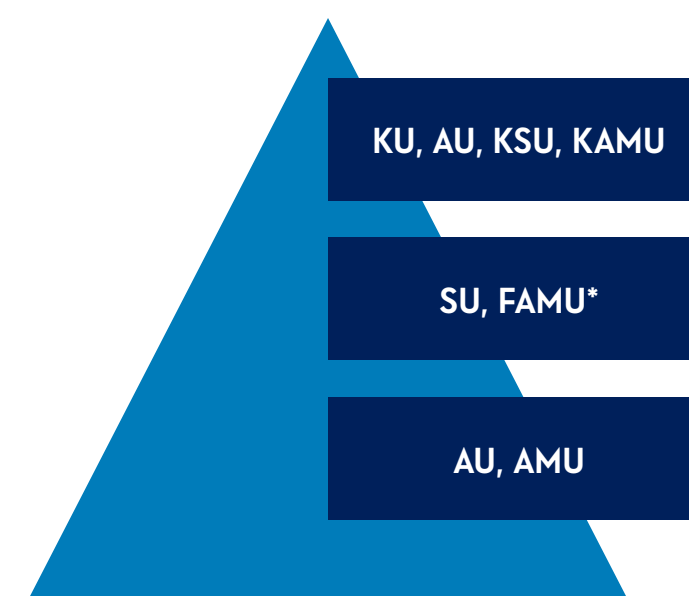
Med TINEs mange geografiske lokasjoner og ulike fagmiljøer er det både utfordrende og viktig å sikre felles verdier og holdninger til arbeidsmiljø og likestilling. Det er utarbeidet egne dilemmaer med kjønnsstatistikk til bruk i den årlige dilemmatreningen i etiske retningslinjer. Dette for å sikre mest mulig lik holdning til likestilling uavhengig av hvor i TINE man jobber.

Resultater

TINE har hatt positiv utvikling i flere likestillingsnøkkeltall de senere år. Det gjelder andelen kvinner totalt, andelen kvinner i ledende stillinger, i deltidsstillinger, i styret, i konsernledelsen og andelen kvinnelige ledere.

Samarbeid mellom ledelse og medarbeidere

TINE har en omfattende og involverende dialog med ansatte og de ansattes organisasjoner. Ledelsen i TINE møter ansattes representanter blant annet i Konsernets samarbeidsutvalg (KSU) for å sikre god informasjon og medbestemmelse i henhold til Hovedavtalene som TINE er bundet av og Konsernets arbeidsmiljøutvalg (KAMU) for helse- miljø og sikkerhetsspørsmål. Dialogen med de ansatte og de ansattes organisasjoner kommer godt til uttrykk ved nødvendige endringer og omstillinger, samt ved de årlige lønnsforhandlingene.

* Logistikk, Produksjon og TRM

Kartlegging av lønn og ufrivillig deltid

TINE SA har kartlagt lønnsforskjeller mellom kvinner og menn totalt og lønnsforskjeller og kjønnsfordeling mellom kvinner og menn på ulike stillingsnivå som beskrevet under. Analysegrunnlaget er basert på avtalt lønn og faste tillegg. Kartleggingen har skjedd i samarbeid med tillitsvalgte.

Kartleggingen viser at lønn i TINE fastsettes uten hensyn til kjønn. TINE er bundet av ulike tariffavtaler og både lønnsfastsettelse og lønnsjustering er delvis styrt av disse. I de tilfeller lønnen ved tiltredelse ikke styres av tariffavtaler, vil vurderingen av lønn bygge på en kombinasjon av lønnsnivå i bransjen og sammenlignbare stillinger i TINE. I de tilfeller hvor lønnen ikke endres via sentrale tariffoppgjør, forhandles det lokalt om en lønnsramme med de tillitsvalgte og den individuelle lønnen justeres innenfor avtalte rammer/kriterier.

TINE SA				
Gruppe	Antall	Kvinner	Menn	Kvinnerns lønn i % av menns lønn
1.1	62	29	33	91%
1.2	179	56	123	91%
1.3	276	85	191	110%
2.1	29	17	12	103%
2.2	178	95	83	99%
2.3	227	139	88	91%
3.1	77	36	41	92%
3.2	40	19	21	90%
3.3/7.3	307	193	114	91%
4.1/4.2	139	96	43	94%
4.3/5.3	175	106	69	91%
7.1/8.1	1 363	261	1 102	96%
7.2/8.2	1 174	355	819	99%
Total	4 226	1 487	2 739	104%

Tallene inkluderer fast ansatte, personlige vikarer, traineer og lærlinger i TINE SA.

- Gruppe 1:** Lederyrker, administrative ledere med personalansvar (1.1 direktør, 1.2 sjef, 1.3 leder)
- Gruppe 2:** Akademiske yrker, masterkrav eller mer, uten personalansvar (2.1 strategisk rolle, 2.2 analytisk rolle 2.3 operativ fagrolle)
- Gruppe 3:** Høyskoleyrker, bachleor krav, uten personalansvar (3.1 strategisk fagrolle, 3.2 analytisk fagrolle og 3.3 operativ fagrolle (inkl kunde- og salg)
- Gruppe 4:** Kontoryrker, videregående skole krav (4.1 administrativt, 4.2 regnskap/økonomi og 4.3 operativ servicestilling)
- Gruppe 5:** Salgs- og serviceyrker, videregående skole krav (5.3 kantinemedarbeider)
- Gruppe 7:** Håndverkere, videregående skole, fagbrev og fagskole krav. (7.1 Vedlikeholdsmedarbeider uten fagbrev, 7.2 vedlikeholdsmedarbeider med fagbrev, 7.3 teknisk fagskole)
- Gruppe 8:** Operatører, sjåførere, lagermedarbeider, videregående og fagbrev krav. (8.1 Medarbeider uten fagbrev, 8.2 Medarbeider med fagbrev)

Kartlegging ufrivillig deltid

TINE SA har kartlagt ufrivillig deltid i en medarbeiderundersøkelse. Denne ble utarbeidet i samarbeid med tillitsvalgt. Undersøkelsen omfattet 284 medarbeidere (45 % menn og 55 % kvinner). Svarprosenten var 69,4 %. Resultatet viste at:

- 71 % er fornøyd med å jobbe deltid.
- 14,9 % ønsker å jobbe i en høyere stillingsprosent
- 24,6 % ønsker å jobbe fulltid

Rekruttering av strategisk viktig kompetanse

TINE jakter stadig på talenter. Blant de nesten 400 søkerne til vårt Graduate-program, ble åtte nye talenter ansatt i 2021. Graduate-programmet skal bidra til at deltagerne kommer raskt i gang med verdiskapende arbeid, og motiveres for en videre karriere i TINE.

En av deltagerne, Hedda Sofie Borgen i Marked og TINE Internasjonal, sier dette om hvorfor hun valgte TINE:

«Her får jeg kombinere min interesse for mat med min kompetanse fra dagligvare, markedsføring og økonomistudier. I tillegg synes jeg TINEs verdigrunnlag passer meg godt, og jeg opplever det som en veldig meningsfull jobb. Dessuten var det utrolig kult å få bli med på et Graduate-program der det satses ekstra på personlig og profesjonell utvikling, noe som gir en unik kick-start på arbeidslivet.»

– Hedda Sofie Borgen

Hedda Sofie Borgen

Nytt medarbeiderløfte

Året 2021 ble det igangsatt et større employer branding-prosjekt, hvor vi blant annet gjennomførte flere interne og eksterne undersøkelser, med mål om å finne et medarbeiderløfte som er troverdig, attraktivt, distinkt og holdbart over tid.

Dette er hva representanter fra hele verdikjeden trekker frem når de skal beskrive TINE som arbeidssted, samt hva potensielle medarbeidere trekker frem som er viktig for dem ved valg av arbeidsgiver:

- Samfunnsoppdraget vurderes som svært viktig og meningsfylt, både det å sikre levende bygder og byer, å sikre bønderns levebrød og sikre matforsyningen.
- Samarbeid - innad og på tvers av avdelinger - blir trukket frem i flere sammenhenger. Det gis et bilde av et stort kollektiv som jobber for et høyere mål - litt som bier og maur.
- Merkevaren TINE trekkes frem som veldig viktig. TINE er på mange måter en nasjonalskatt som man er med på å forvalte på vegne av folket/kundene.

Konsernsjefens HMS-pris

Godt HMS-arbeid er viktig for TINE. Derfor ble det i 2019 etablert en «Konsernsjefens HMS-pris» som deles ut årlig. Denne bidrar til å løfte frem eksempler på resultatgivende tiltak og initiativ relatert til HMS. Kriteriene for å vinne prisen er blant annet faktiske oppnådde resultater samt tydelig engasjement for å skape en skadefri og trygg arbeidsplass. Vinneren av prisen i 2021 ble TINE Meieriet Voss.

Rapportering på selskapsnivå

TINE rapporterer på tre måleparametere når det gjelder HMS-prestasjoner blant egne ansatte: 1) Sykefravær, 2) Antall personskader med fravær (H1-verdi), og 3) Registrerte uønskede hendelser og forbedringsforslag.

I industrien og logistikken

TINE har meget høy leveringsgrad til kundene og kundene er veldig godt fornøyd med oss. Den gode leveringsgraden handler om mer enn logistikk, det handler om en velfungerende verdikjede. På flere av våre meierier er det gjennomført utbygginger og investeringer for å øke markedsinntektene og bedre konkurransekraften.

TINE investerer stort i distriktene

For å sikre leveringsevne og for å møte konkurransen fra importert ost, har TINE gjort store investeringer i meieriet på Dovre. I dag importeres over 90 prosent av hvitmuggostene. Med utbyggingen på Dovre tar TINE nå tak i denne utfordringen. Etter at Dovre vant gull for sin Camembert i World Cheese Award 2021, håper vi at norske forbrukere virkelig får øynene opp for Camembert fra Dovre. Det er ingen grunn til å velge utenlandsk.

På Storsteinnes i Troms har TINE investert i nytt ysteri og lager. Dette er den største TINE-investeringen i Nord-Norge i nyere tid. Det sikrer arbeidsplasser og mottak av geitemelk. Dermed sikrer det også geitemelkproduksjonen i Nord-Norge.

TINE Meieriet Elnesvågen er ombygd til blokk- og skorpeostanlegg. Jarlsberg for det norske markedet skal produseres på Elnesvågen.

Mer miljøvennlig tanktransport

TINE er i ferd med å gjennomgå inntransporten av melk for å gjøre den så effektiv som mulig. Det er tidligere gjennomført prosjekter flere steder i landet og nye prosjekter vil komme.

Som et resultat av flere års arbeid med myndighetene har TINE i 2021 kunnet starte utrulling av vogntog for frakt av tonnasje opp til 60 tonn. Dette vil gi muligheter for effekter både i inntransporten og godstransporten i årene fremover. Og kan vi frakte mer, går også utslippene ned. Med denne vektendringen kan vi ta ned CO₂-avtrykket vårt med nesten 30 prosent.

30 %

Reduksjon

Med vektendring kan vi ta ned CO₂-avtrykket vårt med nesten 30 prosent.

Fornybar energi

TINE har en energikrevende virksomhet. Vi bruker mye energi i arbeidet med å foredle melken til søtmelk, ost og smør. Vi henter også melken hos bøndene og kjører den til meieriet, for så å kjøre produktene til kundene. I dag bruker vi hovedsakelig diesel på våre biler. 70 prosent av vårt totale energiforbruk er fornybart. Samtidig bidrar fortsatt produksjon og transport med klimagassutslipp vi må redusere. TINE har som mål at vi innen 2030 kun skal bruke fornybar energi og drivstoff i produksjonen og transporten.

Samarbeid med Fjordline

Tanktransport omfatter også transport av myse fra de store ysteriene til meieriene i Verdal og på Jæren som videreforedler og tørker mysa. Mot slutten av 2021 gikk TINE over til å benytte sjøtransport som et alternativ for veifrakt av flytende bulk mellom Bergen og Stavanger. Et tett samarbeid med Fjordline vil gi en forventet årlig miljøeffekt på rundt 300 000 km færre kjørt og en nedgang på i underkant av 300 tonn CO₂.

Gjør industrien mer effektiv

Etter at styret i 2020 vedtok å opprettholde både produksjon og logistikk på TINE Meieriet Sem er det satt i gang flere prosjekter på meieriet for å redusere driftskostnadene. Den samme metodikken er brukt på meieriene i Alta og Tana for å redusere kostnadene etter at styret i 2021 vedtok å ikke legge ned noen av disse meieriene.

TINE har satt i gang et utviklingsprosjekt rundt meieriene i Vik og Trysil der vi sammen med lokal ledelse og medarbeiderne skal lete etter forbedringer. Samtidig skal TINE undersøke nye utviklingsmuligheter og

forretningsmodeller for å sikre robust drift. Meieriet i Vik produserer Gamalost, Mylsa og presser bringebær som blir tappa til juice og inngår i røde sauser. Meieriet i Trysil produserer ulike varianter av Pultost. Både Gamalost og Pultost sliter med nedadgående salg, en utvikling som har pågått over tid.

TINE tror at økt digitalisering kan gi grunnlag for videre effektivisering. Det er satt i gang flere prosjekter både for å måle effektiviteten og verktøy for å styre produksjonen.

Redusert energiforbruk

Tiltakene som ble gjort i forbindelse med byggingen av TINE Meieriet Bergen har redusert energiforbruket med hele 54 prosent sammenlignet med en konvensjonell løsning i Bergen. TINE Produksjon jobber nå med å se på hvordan vi kan implementere tilsvarende løsning ved TINE Meieriet Oslo.

Redusert utslipp

TINE Meieriet Ålesund har nylig avsluttet et større prosjekt der de har tatt i bruk fjernvarme til kritiske prosesser på vaskestasjoner og melkepasteurer. Fossil gass er erstattet med fjernvarme og dermed er utslippet redusert med nesten 500 tonn CO₂-ekvivalenter. Det betyr å flytte ca. 2,4 GWh fra gass til fjernvarme.

98,3 %

Leveringsgrad 2021

Høy leveringsgrad

TINE måler leveringsgraden fra uke til uke. Leveringsgrad er hva TINE faktisk har levert i forhold til det kundene har bestilt og til rett tid. I 2021 var leveringsgraden i snitt for alle produkter 98,3 prosent. For direktedistribuerte produkter var leveringsgraden 98,4 prosent. Dette er trolig best resultat blant norske leverandører og undersøkelser viser at kundene er veldig godt fornøyd med oss. Den gode leveringsgraden handler ikke bare om logistikk, men om en velfungerende verdikjede.

Digitaliserer logistikken

TINE tar løpende i bruk nye digitale verktøy for å planlegge og styre driften bedre på taktisk og operativt nivå i hele verdikjeden vår. Fra planlegging av produksjon og vareforflytninger til styring av lagerdrift og distribusjon. Vi gjør også større investeringer for å effektivisere logistikken. I 2021 investerte TINE i den første plukk-roboten. Den skal plukke enkelt-produkter til Skolelyst-ordningen. Det er en stor og viktig investering i automasjon for oss, som vil bidra til mer kostnadseffektiv logistikk på lageret, og som vil danne grunnlaget for videre satsing på automasjon i logistikk.

Tar vare på melken

Kasting av mat er ikke bare et miljøproblem, men også etisk problematisk. Det kreves store ressurser og landarealer for å produsere mat, og produksjonen skaper klimagassutslipp og press på natur og biologisk mangfold. Det kreves også store mengder ferskvann, en begrenset ressurs i mange deler av verden. FN peker på reduksjon av matsvinn som grunnleggende for å skape et bærekraftig samfunn.

Vi må ta vare på all melken for å unngå unødvendig klimagassutslipp og ressursbruk. Svinn vil oppstå langs hele verdikjeden fra melken blir hentet på gården til produktet er levert i butikken. Målet er at minst mulig melk går til spille. Her må alle involverte – fra tankbilsjåfør til meierioperatør og varedistributør – arbeide for å redusere matsvinnet i sin del av verdikjeden.

En samlet matbransje signerte i 2017 en erklæring der vi slutter oss til myndighetenes mål om å halvere matsvinnet i Norge innen 2030 (ift. 2015-nivå). I tillegg har TINE SA også forpliktet seg til å bidra til at forbruker kan redusere sitt matsvinn.

I løpet av 2021 er matsvinnet i verdikjeden til TINE SA økt med 11 prosent. Dette er langt svakere enn målet for året som var å holde svinnet uendret. Siden 2015 er matsvinnet redusert med 21 prosent. Årsaken er knyttet til korona og produksjon av skummetmelkpulver.

18 000

Tonn

TINE kjører årlig over 18 000 tonn med varer for andre leverandører

Direkte distribusjon

TINE kjører selv de ferske meierivarene direkte fra meieri til butikk. Det ønsker vi å fortsette med fordi vi er trygge på at dette er den beste løsningen for både miljø, kunder og forbrukere. Vi henter melka fra små og store gårder fra nord til sør og forsyner hele Norge med våre kjente merkevarer. Med det som utgangspunkt er det viktig å sikre at vi kjører melka kortest mulig vei fra produsent til meieri og videre ut til forbrukerne våre.

Direkte distribusjon er best for miljø, kunder og forbrukere

Det får vi til med vår desentrale meieristruktur og direktedistribusjon til butikker, skoler og barnehager. Det er den mest effektive løsningen for hele verdikjeden. Og foruten effekten av mange kilometer og tonn CO₂ spart, muliggjør direktedistribusjon også gleden over et kortreist produkt og ferskest mulig melk til alle forbrukerne våre.

Mer enn meieriprodukter på melkebil

Når vi først er hos kundene våre, ønsker vi ta med oss så mye som mulig. TINE har en effektiv og landsdekkende distribusjon med høyt servicenivå og vi selger ledig kapasitet til andre aktører. Det bidrar til å holde enhetskostnadene nede og dermed bedre konkurransekraft for alle meieriprodukter. For mange kunder gir TINE's distribusjon avgjørende tilgang til markedet og dermed økt salg. TINE har nå avtale med over 140 kunder og vi kjører årlig over 18 000 tonn med varer for andre. Det er nesten en fordobling i mengde på fire år.

Mindre svinn på ferdigvarer

Svinn på ferdigvarer som følge av utgått dato var 0,2 prosent av omsetningen i 2021. Det er betydelig mindre svinn enn i 2020 som var et krevende år på grunn av pandemien. Svinnet i 2021 er litt over 2019. I 2019 var svinnet 0,18 prosent av omsetningen.

Nytt liv til ost

Når osten skjæres i ystekarene på meieriet dannes «ostestøv», små ostebiter som tidligere endte i renseanlegget. Vi jobber med å redusere ostestøvet, eller samle opp «støvet» slik at dette også kan bli ost. Ved meieriet på Tretten bruker vi en smelteteknologi som gjør at vi kan omforme ostestøvet til pizzatopping og burgerost. I 2021 har vi bruk 98 tonn ostestøv til produksjon av pizzatopping og hamburgerost. Dette er ost som er reddet fra sluk og renseanlegg.

I markedet

Norge har blitt en ostenasjon av rang. TINE har markert seg i den store verden og hele Norge er lagt merke til som et osteproduserende land.

58,6 %

Volumandel¹

Stabilt med 2020

Salgsinntekter

Salgsinntektene for TINE SA ekskl osteeksport i 2021 ble 17 984 millioner kroner, en reduksjon på 0,7 prosent (0,6 prosent reduksjon justert for valutaeffekter) sammenlignet med 2020.

Driftsresultatet ble 1 784 millioner kroner, en reduksjon på 85 millioner kroner fra 2020 justert for gevinst salg anlegg i Bergen i 2020. Driftsmarginen ble redusert med 0,4 prosentpoeng fra 10,0 prosent i 2020 til 9,6 prosent i 2021.

Utvikling i dagligvare, kiosk og bensinstasjon¹

TINEs produktkategorier i dagligvarehandelen totalt hadde i annerledesåret 2020 en volumvekst på 7,8 prosent mot 2019 som følge av smittesituasjonen. Aktiviteten i dagligvarer har avtatt i 2021. Vi har en volumnedgang for salg ut av butikk på 2,1 prosent mot 2020 i tråd med utviklingen i de kategoriene som TINE er tilstede i. Volumandelen er stabil og verdiandelen er ned 0,6 prosentpoeng. Vi hadde svakere andelsutvikling på både volum og verdi, i hovedsak innenfor yoghurt og ost sammenlignet med andre aktører, men styrket andelsutvikling på søtmelk.

56,2 %

Verdiandel¹

- 0,6 prosentpoeng mot 2020

Stort potensial på ost

Ostesalget i 2021 er noe lavere enn i 2020 og vi har svakere utvikling enn kategorien. Det betyr at vi taper andeler¹. Vi opplever meget sterk vekst for Østavind, blant annet fordi distribusjonen og dermed tilgjengeligheten er blitt bedre. Selv om det er sterk konkurranse i ostekategorien tror TINE det er et stort potensial for økning i osteforbruket ved å bruke ost i ulike situasjoner og retter. Vi har som mål å få nordmenn til å bruke mer smaksrike oster.

Nedgang i søtmelk

Konsumet av søtmelk fortsetter å falle¹, selv om forbrukerinnsett viser at nordmenn fortsatt opplever melk som sunt. Etter unntaksåret 2020 hvor vi hadde vekst, er vi tilbake dit vi var før pandemien. Det er utfordrende å snu denne langsiktige trenden, men selv om konsumet av søtmelk faller klarer TINE å holde andelen i markedet¹. Dato er en sterk driver for valg av søtmelk i butikk. Blant forbrukerne assosieres TineMelk med «ferskest melk». Restholdbarhet er dermed ett av de viktigste tiltakene for økt konkurransekraft for søtmelk. Det er satt inn et systematisk arbeid i verdikjeden for å øke restholdbarheten. Det gir resultater! I november økte vi restholdbarheten fra 10 til 12 dager ut i butikk.

Miljøsmart emballasje

Når man produserer emballasje, spesielt plast, slippes det ut klimagasser. Emballasje som ikke samles opp av retursystemer og havner i naturen er et stort og alvorlig miljøproblem. Som stor forbruker av emballasje er TINE opptatt av gode emballaseløsninger og velfungerende returordninger. Vår emballasje skal ikke belaste klima eller forsure naturen.

Mindre emballasje

TINEs emballasje skal ta hensyn til klima og miljø, og bidra til å redusere TINEs klimaavtrykk. Gjennom innovativ emballasje, merking og forbrukerdialog skal vi også bidra til å redusere matsvinnet hos forbruker.

I 2021 har vi styrket arbeidet med miljøsmart emballasje. Vårt ambisiøse mål står fast. Innen 2025 skal TINEs emballaseløsninger være materialgjenvinnbare og komme fra fornybare eller resirkulerte råvarer.

I 2021 brukte TINE 27 525 tonn emballasje mot 29 483 tonn i 2020. Reduksjonen skyldes hovedsakelig redusert salg av drikkemelk og en viss overgang til større emballaseenheter. Av ulike emballasjemateriale i TINE utgjør papp og kartong fra blant annet drikkkartong den desidert største andelen med 76 prosent, fulgt av plast fra ulike beger og plastfilm med 23 prosent.

¹) Kilde: NielsenIQ ScanTrack, NorgeTotaltDVH, Totalt melk: Andre melkeprodukter, Søt melk, Syrnet melk, Smakssatte melkedrikker, Smakssatte melkedrikker inkl. Iskaffe, Total Matlagning: Creme Freshe, Rømme, Fløte, Ferske oster, Totalt Matfett: Smør, Total Ost: Faste Hvite Oster, Total Juice: Juice/Nektar/Lemonade, Total Yoghurt. Ikke i henhold til NielsenIQs varegruppehierarkier. Value Sales '000, Volume Sales '000, Value % Share, Value % Change YA, +/- Value % Share YA, Volume % Change, Volume % Change YA, +/-Volume % Share YA. (Copyright © NielsenIQ.). Periode: 2021, 2020, 2019.

Norge – en ostenasjon

Kvalitetsreisen for norsk ost fortsetter. Norge har nemlig blitt en ostenasjon av rang, som kan vise til oster i verdensklasse. TINE er lagt merke til i den store verden og hele Norge er lagt merke til som et osteproduserende land. Skal du kose deg med skikkelig god ost, så velg norsk! TINE fikk fem nye utmerkelser i World Cheese Award 2021. Gull til Dovre Ysteri for norsk Camembert, sølv til Ridder, bronse til vellagret norsk Alpeost, bronse til Selbu Blå Kraftig og bronse til Gudbrandsdalsost. TINE har nå totalt 21 utmerkelser i World Cheese Award. Spesialitetsmerket for «Unik smak» ble tildelt Selbu Blå Kraftig i oktober 2021. Spesialostene har i 2021 hatt godt salgsløft ut av TINE for klassikere som TINE Norsk

Edamer og Edamer Vellagret. TINE Ekte Hvit Geitost har vokst betydelig og det kompenserer for Balsfjordosten som ble sanert. Arbeidet med å løfte spesialostene vil fortsette.

Vi ser dessverre en langvarig trend med nedgang for brunost, blant annet fordi brunostspiserne er godt voksne. Gjennom ulike tiltak vil TINE jobbe med rekruttering av yngre forbrukere til å spise brunost.

Smaksatt melk fortsetter å vokse og vi har positiv utvikling på alle merker og kanaler¹.

1) Kilde: NielsenIQ ScanTrack, NorgeTotaltDVH, Totalt melk: Andre melkeprodukter, Søt melk, Syrnet melk, Smakssatte melkedrikker, Smakssatte melkedrikker inkl. Iskaffe, Total Matlaging: Creme Freshe, Rømme, Fløte, Ferske oster, Totalt Matfett: Smør, Total Ost: Faste Hvite Oster, Total Juice: Juice/Nektar/Lemonade, Total Yoghurt. Ikke i henhold til NielsenIQs varegruppiehierarkier. Value Sales '000, Volume Sales '000, Value % Share, Value % Change YA, +/- Value % Share YA, Volume % Change, Volume % Change YA, +/-Volume % Share YA. (Copyright © NielsenIQ.). Periode: 2021, 2020, 2019.

Mange gode tiltak

TINE jobber kontinuerlig med å forbedre emballaseløsningene. I løpet av året har vi hatt mange prosjekter, noe som også er blitt lagt merke til av omverdenen. TINE ble tildelt Plastløfteprisen 2021 for reduksjon av unødvendig plast. Det ble vist til at TINE i flere år har redusert materialmengden på emballasjen til en rekke produkter. Det siste året har vi redusert tykkelsen av emballasjen på skivet ost med 12 prosent, noe som gir en årlig besparelse på 72 tonn plast. Materialet kan også gjenvinnes og består av 60 prosent resirkulert plast. Vi forsøker nå å benytte resirkulert plast der det er mulig. I 2021 har vi tatt i bruk nye modningskasser for ost og «blåbrett» til melkekartonger med 60 til 80 prosent resirkulert plast.

Topp resultat i ReMark

ReMark-undersøkelsen er en relasjonsundersøkelse som kartlegger hva de ulike dagligvaregrupperingene mener om leverandørene. I 2021 kom TINE på en fjerdeplass totalt sett. Når det gjelder salgsapparat i butikk og hvordan TINE hjelper og støtter butikkene med markedsføring og aktiviteter, ligger TINE helt på topp i denne undersøkelsen.

Tett på kundene

TINEs langsiktige strategi setter retning for kundearbeidet. TINE kan bli enda bedre gjennom felles planer og prioriteringer for å ivareta kundene og forbrukerne på best mulig måte. God kontakt med kundene hvor vi tenker felles verdiskaping og med mål om vekst i alle kanalene. Her må vi også tenke kategorivekst sammen med kundene. TINE fortsetter å ta utgangspunkt i de fem vekstplattformene som ble etablert i 2020 for å sette rammene for arbeidet mot kundene, fra strategi til gjennomføring i butikk.

Store muligheter, men også noen utfordringer

Konsumet av meieriprodukter er nedadgående og importen vokser og utfordrer oss, særlig innen ost. Konkurransen hardner til og vi har sterke konkurrenter som er i vekst. TINE må ha en kostnadseffektiv verdikjede. Vi tror også at den økte konkurransen vil sette krav til sortimentet vårt framover. Vi ser en glidning mot mer netthandel, og de to siste årene har vi erfart at det er vanskelig å forutse framtidens forbrukermønster.

Sunnere kosthold - bedre folkehelse

Melk er en basismatvare i det norske kostholdet, som i tillegg til protein av høy kvalitet er særlig viktig for å sikre inntaket av kalsium, jod og vitamin B12. Helsedirektoratet anbefaler å la tre porsjoner magre meieriprodukter være en del av det daglige kostholdet. For å få nok jod bør to av de tre porsjonene være melk, syrnet melk eller yoghurt.

Ost og smør er betydelige kilder til mettet fett. Nordmenn får i seg nærmere 50 prosent mer mettet fett enn hva som er anbefalt¹, og mer enn 40 prosent av det samlede inntaket kommer fra meieriprodukter. Ost bidrar alene med over 20 prosent av det mettede fett i kosten. Mens det har vært en vridning fra fete til magre melketyper siden 1980-årene, har forbruket av ost økt over tid, og da spesielt i korona-året 2020².

Usunt kosthold er den viktigste risikofaktoren som kan påvirke sykdomsbyrden i Norge, sammen med røyking og høyt blodtrykk. Et variert og sunt kosthold vil dekke behovet for viktige næringsstoffer. Dette, sammen med daglig fysisk aktivitet, legger et godt grunnlag for en god helse. Våre omgivelser som kunder, forbrukere og myndigheter forventer at TINE som en stor næringsmiddelaktør bidrar til at den norske befolkningen har et sunt, variert og bærekraftig kosthold.

Målet til enhver kommersiell virksomhet er å skape best mulig økonomisk resultat for sine eiere. Markedsutviklingen forventes å gå i retning av et økt behov for melkefett, og som markedsregulator har TINE plikt til å levere på etterspørselen etter melkefett. TINE kan jobbe for at etterspørselen etter melkefett går ned, særlig gjennom å redusere innholdet av mettet fett i porteføljen samt å stimulere til at flere velger produkter med mindre fett oftere.

1) Anbefalt maksimal mengde mettet fett: 10 energiprosent.

Mengde mettet fett i 2020: 15 energiprosent

2) Utviklingen av norsk kosthold 2021

Utvikling innen Partner

Partner betyr i hovedsak salg i salgskanalene storhusholdning, industri og forbruker. Mens dagligvare opplevde en nedgang fra 2020 til 2021 som følge av at samfunnet ble gjenåpnet, opplevde Partner en betydelig vekst. Utover sommeren og høsten var Partner-markedet nesten tilbake til 2019-nivå. Samlet ble veksten 8,3 prosent sammenlignet med 2020, og det er spesielt salg til serveringsmarkedet som drev veksten fordi vi spiste mer ute. Veksten for storhusholdning var ikke stor nok til å oppveie nedgangen i dagligvare og KBS.

Bygge sterke kunderelasjoner

Kundene innen storhusholdning søker langsiktig partnerskap med leverandørene for å skape vekst. TINE har lyktes godt innen serveringsmarkedet ved å jobbe sammen med kundene for å kunne tilby kundeløsninger utover produkt, pris og rabatt. TINE lykkes med å begeistre og inspirere kundene gjennom høy fagkompetanse og bidrar dermed til økt matglede. Det betyr å gi kundene mer enn det de forventer gjennom sterke kunderelasjoner og verdiøkende samarbeid. Industri er kanalen som opplever størst vekst. Det er et stort potensial for å fortsette å vokse innen industri, og det jobbes med helt konkrete prosjekter som kan gi betydelig vekst allerede i 2022. TINE jobber tettere med industrikundene enn noen gang. Dette gjør vi gjennom å øke kunnskapen om meieri og bidra med innsikt fra markedet og globale trender.

Mer enn meieri

TINE har etablert konseptet FREMAT. Det er ett av TINEs største vekstinitiativ frem mot 2025. Det betyr å utvikle salg og levering av andre varer enn meieri til partnerkundene våre. Gjennom samarbeid med kjente merkevareleverandører tilbyr FREMAT et godt sortiment av høy kvalitet i tillegg til meieri og TINE vil utvikle konseptet videre.

Hva er forbrukerne opptatt av?

TINEs kundesenter er i løpende dialog med forbrukerne og følger nøye med på utviklingen i forbrukerhenvendelser. Hva har forbrukerne vært mest opptatt av i 2021?

- Forbrukerne er positive til å redusere plastforbruket, men er misfornøyd med den midlertidig treskjea på begerproduktene.
- De ønsker ikke mer tilsetningsstoffer i produktene enn nødvendig, og er svært opptatt av helsemessig risiko rundt tilsetningsstoffene.
- Det er stort engasjement rundt søtning og alternativ søtning i produkter. En del ønsker sukkerfrie alternativer og er positive til kunstig søtning. Andre ønsker lite sukker, og er svært negative til kunstig søtning. Mange søker det som er mest mulig «naturlig».
- Forbrukere er opptatt av dyrevelferd og ønsker å være trygg på at dyrene som produserer melka har det bra.

Samarbeid for sunnere valg

Gjennom «Intensjonsavtalen for sunnere kosthold 2016-2021» har TINE jobbet sammen med andre matprodusenter, dagligvarehandelen, servicenæringen og myndighetene for å gjøre det enklere for forbrukerne å ta sunnere valg. Målet var å øke andelen av befolkningen som har et balansert kosthold i tråd med myndighetenes kostråd¹. I avtaleperioden har man lyktes godt med å redusere inntaket av tilsatt sukker, mens utviklingen har gått i feil retning for mettet fett. Når det gjelder salt, spiller meieriproduktene en mindre rolle. Det er likevel viktig at TINE jobber med å holde bidraget av salt fra ost og smør nede.

1) <https://www.helsenorge.no/kosthold-og-ernaring/kostrad/helsedirektoratets-kostrad/>

Forbedring i skolelyst-tilbudet

Skolelyst er et tilbud som blir satt stor pris på. Kundeundersøkelsen fra 2021 for skoler og foresatte, endte med en særdeles god score. Dette er et resultat av et fantastisk samarbeid på tvers av verdikjeden. I Skolelyst tilbys to løsninger, klassesettløsning og brettlevering. Klassesettløsning er ferdigpakkede papirposer som leveres til skolens kjøleskap, og så deler ordenselevene ut i klassene. Klassesettløsning forenkler administrasjonen for skolene og gir et bredere tilbud til elevene. TINE tilbyr et langs større utvalg nå enn tidligere og dette vil utvikles videre. Klassesettløsning har til nå kun vært tilgjengelig fra områdene rundt Oslo og deler av Viken. Et tiltak høsten 2021 har vært å rulle ut klassesettløsningstilbud også til Trondheim og Stavanger. Det tradisjonelle alternativet er brettlevering til skolens kjøleskap. Den ansvarlige for skolemilk på skolen fordeler per klasse i en utdelingskasse og leverer ut til klassen.

Positiv utvikling for netthandelen

Digitalisering er ikke lenger bare deler av et fremtidsbilde. Det spås en årlig vekst på 15 prosent for dagligvare og mat via netthandel frem mot 2030. Netthandel i TINE består per i dag av tinehandel.no, skolelyst.no og tinematogdrikke.no, henholdsvis nettbutikker for bedriftskunder og direkte til forbruker. Tinehandel.no benyttes av bedriftskunder, skolelyst.no benyttes av foresatte/foreldre til barne- og ungdomsskolen, og tinematogdrikke.no benyttes av elever på ungdomsskolen. TINEs nettbutikker har en positiv utvikling i 2021 der tinehandel.no har en verdiøkning på 10 prosent, skolelyst.no en økning på 20 prosent og tinematogdrikke.no en økning på over 30 prosent sammenlignet med 2020. Det er viktig at TINE leder an i den digitale utviklingen og som et ledd i dette arbeidet lanserte vi TINE Handel i splitter ny drakt i 2021.

Tre om dagen

De nordiske landene har satt i gang arbeidet med å oppdatere «De nordiske kostrådene» (NNR 2022), som skal være klart i 2022. TINE jobber sammen med Opplysningskontoret for meieriprodukter (melk.no) for at anbefalingen om tre porsjoner meieriprodukter hver dag beholdes som en del av et sunt og bærekraftig kosthold. Vi ser også at forskning peker på at fermenterte meieriprodukter som ost og yoghurt har en mer gunstig effekt på helsen, noe vi ønsker skal tas hensyn til i kostrådene¹.

TINE har høsten 2021 sluttet seg til ny avtaleperiode 2021-2025 for Intensjonsavtalen, og forplikter seg med dette til å jobbe videre med å redusere bidraget av mettet fett, tilsatt sukker og salt fra våre produkter, og i tillegg bidra til økt omsetning av nøkkelhullmerkede produkter.

¹) Weaver CM Nutrition Reviews, Volume 79, Issue Supplement_2, December 2021, Pages 4–15.

Få flere til å velge lett

TINE har lyktes godt med å redusere forbruket av tilsatt sukker gjennom våre produkter, og hadde allerede ved utgangen av 2019 nådd den interne målsetningen mot 2021. Vi er imidlertid ikke fornøyd med utviklingen på mettet fett. Vi vil intensivere arbeidet med å vri forbruket av ost over på lettere varianter, blant annet gjennom økt markedsføringstrykk og aktivisering i butikk. Samtidig vil vi fortsette det kontinuerlige arbeidet med å optimalisere innholdet av mettet fett, tilsatt sukker og salt i porteføljen, samt å tilby sunnere alternativer til originalproduktene.

Annen virksomhet

Annen virksomhet består av de norske datterselskapene i **TINE** Gruppa. Annen virksomhet omfatter produksjon og salg av næringsmiddelprodukter som iskrem og frosne desserter, margariner, grøt og ferske ferdigretter. Denne delen av virksomheten foregår i hovedsak i de hel- og deleide datterselskapene **Diplom-Is AS** og **Fjordland AS**. I tillegg inngår deleide **MIMIRO AS** som utvikler en ny helthetlig digital løsning for den norske storfebonden.

Annen virksomhet

Salgsinntektene for Annen virksomhet ble 3 186 millioner kroner, en økning på 1,1 prosent sammenlignet med 2020. Det tilsvarer ca. 13 prosent av samlede salgsinntekter i konsernet.

Salget er preget av gjenåpning av samfunnet, med noe lavere salg i dagligvare og økt salg i storhusholdning hos både Diplom-Is og Fjordland. I tillegg var det en sterk sommerperiode med godt iskremsalg i Diplom-Is. Det er god margin- og resultatutvikling i 2021 i Fjordland, men høyere kostnadsnivå reduserer driftsresultatet i Diplom-Is.

Driftsresultatet ble 82 millioner kroner, en reduksjon på 37 millioner kroner fra 2020. Driftsmarginen ble 2,5 prosent, ned 1,1 prosentpoeng fra 2020.

Fjordland

TINE eier 51 prosent av Fjordland AS. Salgsinntekter for Fjordland konsern ble 1 929 millioner kroner, 0,4 prosent vekst fra 2020.

For Fjordland med datterselskaper ble 2021 preget av skiftende markedsvilkår i kjølvannet av koronapandemien. Med avtagende pandemieffekt bremsset veksten innen dagligvaremarkedet i andre halvår, noe som medførte nedgang i salgsinntekter for flere av Fjordlands produktkategorier. Uforutsigbarhet i markedstilgangen preget storhusholdningsmarkedet også i 2021, men i perioden med gjenåpning i tredje tertial var salgsutviklingen positiv innen dette segmentet og tilbake på et normalisert nivå. Veksten fortsatte innen salg av dagligvarer gjennom netthandel. Økte salgsinntekter, lønnsomhetsforbedringer og kostnadsfokus bidro til et bedret driftsresultat i 2021.

Driftsresultatet i Fjordland konsern endte på 116 millioner kroner, 21 millioner kroner høyere enn i 2020. Driftsmarginen ble 6,0 prosent, opp 1,1 prosentpoeng fra 2020.

Diplom-Is

Salgsinntekter for Diplom-Is konsern ble 1 254 millioner kroner, 2,3 prosent vekst fra 2020.

Den kraftige veksten Diplom-Is hadde i 2020, mye drevet av smittesituasjon og økt salg i dagligvare, flatet ut. Gjennom 2021 var Diplom-Is påvirket av skiftet med økning i salget i dagligvare og i Diplom-Isbilen i første halvdel av året, til avtagende salgsutvikling i takt med gjenåpning av samfunnet. Høyere produksjonskostnader og lagerkostnader sammen med reduksjon i salgsinntekter i andre halvår 2021 gjør at resultatet blir vesentlig svakere enn i rekordåret 2020. Utover dette påvirkes regnskapet av pensjonseffekter og økte energikostnader.

Driftsresultatet i Diplom-Is konsern endte på 26 millioner kroner, 66 millioner kroner svakere enn 2020. Driftsmarginen ble 2,0 prosent, ned 5,2 prosentpoeng fra 2020.

MIMIRO

Selskapets driftsinntekter endte på 40 millioner kroner i 2021, en forbedring på 3,7 prosent fra 2020. Inntektene er i hovedsak lisensinntekter og salg av digitale tjenester. MIMIRO, som er i en transformasjonsfase, utvikler nye digitale løsninger til storfebonden og en effektiv dataplattform for landbruket i parallell med å drifte og forvalte gamle løsninger.

MIMIRO har et positivt driftsresultat før av- og nedskrivninger for 2021 på 0,7 millioner kroner, en forbedring på 9 millioner kroner fra 2020.

På grunn av lavere forventninger til fremtidige inntekter fra de opprinnelige teknologiløsninger, og behov for raskere utvikling av nye løsninger, er de immaterielle eiendeler nedskrevet med samlet 49 millioner kroner.

Driftsresultatet til MIMIRO viser et underskudd i 2021 på 110 millioner kroner, 39 millioner kroner svakere enn 2020.

For TINE Gruppen medfører nedskrivningen en effekt på 6,5 millioner kroner. Viser til note 12 i årsregnskapet.

Utenfor landegrensene

TINE har også virksomhet utenfor landets grenser. Vi har tre selskaper som selger merkevarene våre. Norseland Inc. er vårt datterselskap i USA, Norseland Ltd. i Storbritannia og Wernersson i Sverige og Danmark. TINE Internasjonal omfatter også to produksjonsselskaper, TINE Ireland og Alpine Cheese Ca. i Ohio i USA. Det foregår fortsatt noe eksportproduksjon fra Norge. Alt dette utgjør TINE Internasjonal.

USA er det største markedet

I 2021 hadde TINE 3 786 millioner kroner i inntekter utenfor Norge, en økning på 2,6 prosent fra 2020. Justert for valuta var veksten på 8,6 prosent. Det tilsvarer ca. 16 prosent av samlede inntekter i konsernet. Alle selskapene melder om positiv salgsutvikling. Også internasjonalt er salget preget av pandemien. Salgsinntektene tok seg opp utover året som følge av lettelse i smittesituasjonen og økt aktivitet i storhusholdning. I 2021 ble det totalt solgt ca. 50 600 tonn internasjonalt. USA er det største markedet med ca. 25 000 tonn, fulgt av Sverige/Danmark med ca. 14 000 tonn. Storbritannia, Canada og Australia er også viktige markeder for TINE med et samlet volum på i overkant av 10 000 tonn.

Merkevareeksport og salg TINE Internasjonal

Tall i tonn	Merkevareeksport*		Totalsalg*	
	2021	2020	2021	2020
USA	1 996	4 078	24 909	22 272
Australia	184	1 097	2 308	2 344
Canada	114	436	1 878	2 064
Storbritannia	274	538	6 268	5 873
Sverige/Danmark	536	523	14 029	14 054
Andre markeder	292	316	1 265	988
Total	3 395	6 988	50 657	47 594

* Merkevareeksport er merkevarer produsert i og eksportert fra Norge, slik som Jarlsberg, Brunost, Snøfrisk, Alpeost, Ridder etc.
* Totalsalg er alt salg til markedene, inkludert irsk og amerikansk Jarlsberg, men også andre merkevarer og produkter i de ulike datterselskaperes porteføljer (Ilchester, Applewood, Lotito, Garcia Baquero, Wernersson etc.)
Totalsalg er justert for konserninterne transaksjoner mellom TINE SA og datterselskaper, samt mellom datterselskaper.

TINE Internasjonal forbedrer resultatet

Driftsresultatet for TINE Internasjonal ble -135 millioner kroner i 2021, en bedring på 77 millioner kroner sammenlignet med 2020 og driftsmarginen ble -3,5 prosent, 2,2 prosentpoeng bedre enn 2020. Irland er i oppstartsfase og som en konsekvens produseres det noe Jarlsberg hjul i Elnesvågen for å sikre at vi leverer til våre internasjonale kunder. Produksjon og salg av ost fra Irland påvirker resultatet positivt for både tertialet og året, men mer enn motvirkes av kostnader knyttet til oppstart.

Videre oppkjøp av Lotito i USA styrker markedsposisjonen

I januar 2021 økte TINE eierandelen i Lotito Foods Holding LLC fra 75 til 80 prosent. TINE har forpliktet seg til en eierandel på 90 prosent innen 2023, og har en opsjon i 2024 på de resterende 10 prosent. Gjennom investeringen i Lotito Foods har Norseland Inc. fått en styrket markedsposisjon i storhusholdningsmarkedet. Videre har samarbeidet også styrket innovasjonen for Jarlsberg. Dette har gitt innpass i nye produktområder i tilstøtende kategorier i handelen.

Selger mer Jarlsberg i utlandet enn hjemme

Jarlsberg er den største merkevaren internasjonalt med et samlet salg på i overkant av 15 400 tonn. Til sammenligning solgte vi 8 870 tonn Jarlsberg i Norge. Det betyr at vi selger vesentlig mer ute enn hjemme.

Det totale internasjonale salget av Jarlsberg hadde en reduksjon på 3 prosent i 2021 sammenlignet med 2020. Reduksjonen i internasjonalt salg var som forventet i lys av økt fokus på lønnsomhet.

Eksport av Jarlsberg fra Norge

På grunn av oppstartutfordringer i Irland har vi produsert Jarlsberghjul i Elnesvågen for å få bygget tilstrekkelig sikkerhetslager, sørge for leveringsdyktighet og for å kunne overholde våre kundeforpliktelser internasjonalt. I 2021 er det produsert ca. 2 400 tonn for eksport og vi regner med noe eksport også i 2022. Vi er i gang med prøveproduksjon av Jarlsberg på blokk i Irland og skal etter hvert produsere all Jarlsberg, både blokkost og hjul, til det internasjonale markedet fra TINE Irland og fra Alpine Cheese Co. i Ohio i USA. Jarlsberg for det norske markedet vil fortsatt produseres i Norge, på TINE Meieriet Elnesvågen.

Fortsatt usikkerhet rundt irsk utslippstillatelse

Det knyttes fortsatt usikkerhet til utslippstillatelsene tildelt TINE fra myndighetene i Irland, for produksjon på anlegget i Mogeely. Begge tillatelsene er klaget inn for domstolen av Atlantic Shellfish, en lokal muslingprodusent. Myndighetene erkjenner saksbehandlingsfeil fra deres side i én av de to tillatelsene vi trenger og bruker i dag. Dette skal behandles i retten og en dom er forventet å foreligge før sommeren 2022. Det planlegges tiltak for å kunne tilpasse produksjonen til en dom som eventuelt ikke går i TINEs favør. Dette vil i et slikt tilfelle kunne medføre høyere kostnader.

Krevende innkjøring i Irland

2021 markerer det første fulle driftsåret for TINE Irland. Det har vært produksjon av Jarlsberghjul på anlegget siden høsten 2020 og vi forventer å fortsette innkjøringen og optimaliseringen av produksjonen også i 2022. Av erfaring fra å bygge nye anlegg i Norge vet vi at arbeidet med å finjustere alle operasjoner og levere på forventet nivå, kostnads- og kvalitet tar tid, og er en krevende prosess.

Jarlsberg er TINEs kanskje mest kjente merkevare og er godt etablert i flere markeder og hos en rekke kunder, også utenfor landegrensene. Det betyr at det er høye forventninger til kvaliteten på Jarlsberg, forventninger vi må innfri på.

Etter flere perioder med kvalitetsutfordringer som førte til flere runder med vraking, er kvaliteten nå god og scorer høyt på interne vurderinger. I 2021 har vi produsert 4 200 tonn Jarlsberg til det internasjonale markedet til gode mottakelser og tilbakemeldinger fra kunder og forbrukere.

I tillegg til økte kostnader knyttet til vraking har oppstarten også krevd en høyere bemanning enn normal drift. Produksjonen er helautomatisert og etter innkjøring vil behovet for bemanning reduseres.

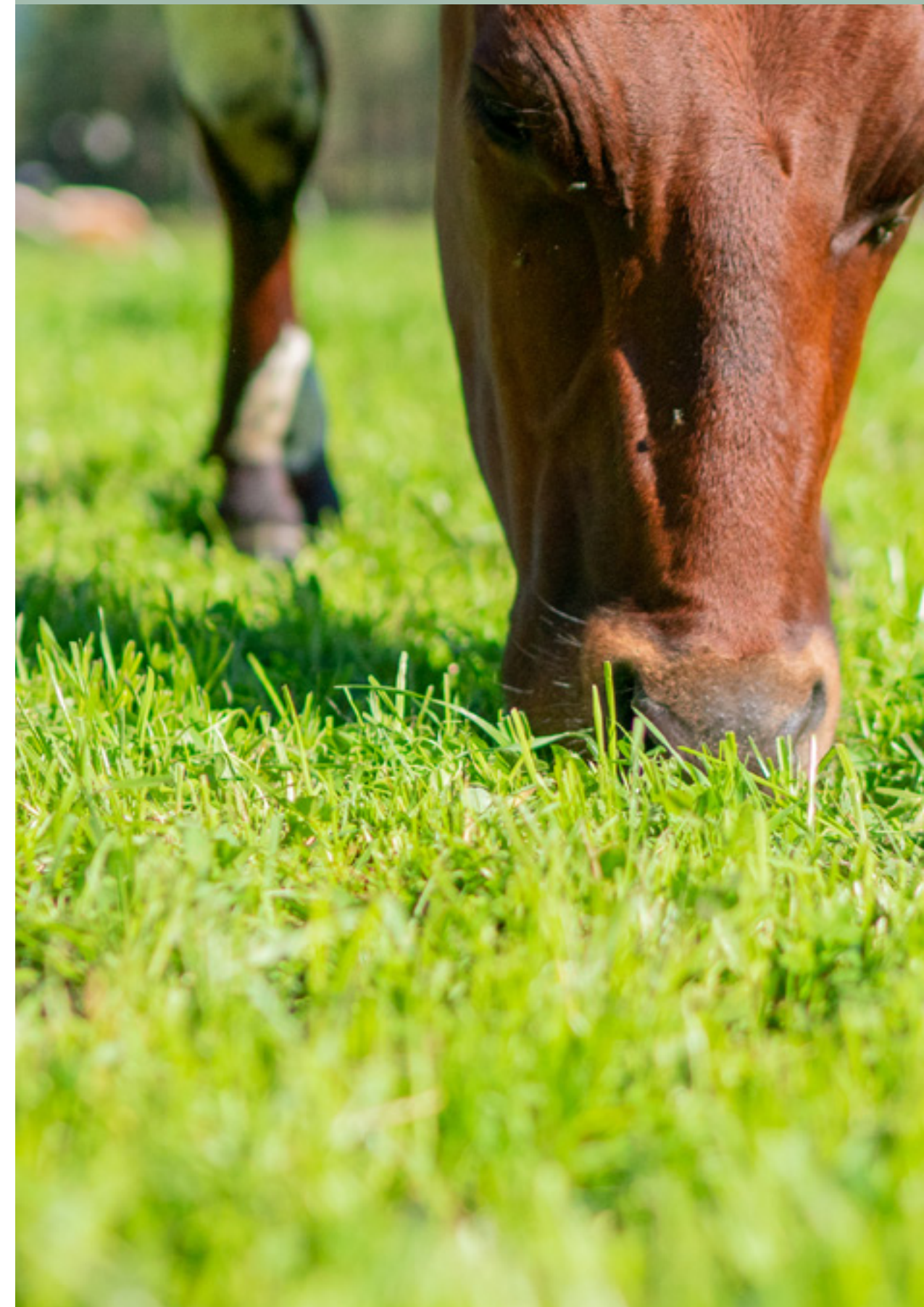
For å sørge for at vi er leveringsdyktige til kundene våre internasjonalt og skal kunne klare å fylle alle ordrene, vil vi også i 2022 produsere Jarlsberghjul for eksport fra Norge, til vi har sikret en stabilitet og leveringssikkerhet fra Irland.

Fortsatt produseres det Jarlsberg på blokk hos vår samarbeidspartner i Dairygold. Denne produksjonen skal etter planen overtas på vår egen fabrikk i 2022.

Som en konsekvens av oppstartsfasen har vi enda til gode å ta ut gevinsten av å ha flyttet produksjonen fra Norge til Irland.

Renseanlegg i toppklasse

TINE og Dairygold har bygd et felles topp moderne renseanlegg i Irland. Videre har selskapet Irish Water lagt en lukket ledning for avløpsvannet fra renseanlegget og ut i havna i Cork. Irish Water er et selskap som tilbyr vann- og avløpstjenester. Dette er en stor miljømessig forbedring, også for Dairygold.

Gudbrandsdalsost til Sør-Korea

I november 2020 gikk den første fulle containeren med Gudbrandsdalsost til Sør-Korea. I 2020 solgte vi 18 tonn dit. Prognosen for 2021 var opprinnelig 28 tonn, men resultatet ble over 100 tonn! Det aller meste er produsert ved TINE Meieriet Lom & Skjåk. TINE har fått importtillatelse til Sør-Korea på spesialoster fra Norge og har innledet samarbeid med et samvirkeselskap med hovedkvarter i Seoul. De har nasjonal distribusjon. TINEs brunost distribueres til markedet via en stor supermarkedkjede med både butikker og netthandel, og det jobbes med å komme inn i flere kjeder. Brunost brukes i hovedsak som topping på dessert og kaker, men vi ser at koreanere også prøver ut produktet på nye retter som i salat, pizzatopping og som snacks. TINE Internasjonal har fått flere henvendelser fra andre land i Asia om brunost. Dette er interessant, men Asia er et krevende marked.

Internasjonalt gjennombrudd for norsk melk

Det er gjennomført en global markeds kartlegging som har identifisert interessante muligheter både i Asia, Midtøsten og Afrika. Dette er regioner med store meieriunderskudd og økende interesse for meieriprodukter. På grunn av befolkningsstørrelse, den voksende middelklassen og dens økende kjøpekraft har Øst-Asia blitt pekt ut som den regionen som har det høyeste potensialet for TINE. Eksport til Asia introduserer likevel nye usikkerhetsmomenter til TINE. Dette er markeder med andre forbrukerbehov og preferanser enn vi er vant med og har erfaring fra i Norge. Aktørbildet er ukjent og vi må sette oss inn i en annen markedsdynamikk med lokale myndigheter og reguleringer. Det betyr at vi må søke støtte fra det politiske virkemiddelapparatet.

Utvikle felles merkevareplattform

I arbeidet med et internasjonalt gjennombrudd på norsk melk har TINE en ambisjon om å utvikle én merkevareplattform. Målet er at denne merkevareplattformen skal være tuftet på særegenhetene for norsk melk som smak, kvalitet, mattrygghet, dyrehelse, dyrevelferd og norsk opprinnelse, og være rettet mot premiumposisjoner på tvers av meieriporteføljen og alle markeder. Skal vi lykkes med målet må vi jobbe langsiktig og strukturert i årene som kommer. Det må jobbes på en ny måte, med en annen tilnærming som krever oppbygning av ny kompetanse.

Finansielle forhold og kapitalstruktur

49,1 %

Egenkapitalandel

Finansinntekter og kostnader

Netto finanskostnader i TINE Gruppa ble 43 millioner kroner i 2021, en reduksjon på 14 millioner kroner fra 2020.

Netto rentekostnader ble redusert fra 97 millioner kroner i 2020 til 77 millioner kroner i 2021. Dette skyldes noe lavere renter og et betraktelig lavere nivå på rentebærende gjeld i 2021 sammenlignet med 2020.

Inntekter på investeringer i felles kontrollert virksomhet og tilknyttede selskap på 14 millioner kroner, samt gevinst på valuta på 15 millioner kroner og andre finansinntekter på 5 millioner kroner, bidrar til lave totale netto finanskostnader i 2021. Totalt utgjør disse postene 35 millioner kroner i 2021, mot 39 millioner kroner i 2020.

Skatt

Skattekostnaden for TINE Gruppa i 2021 ble 125 millioner kroner. Effektiv skattesats ble 7,4 prosent i 2021. Den var lavere enn standard skattesats, hovedsakelig på grunn av etterbetaling til eierne, som gir skattefradrag og derfor reduserer effektiv skattesats. Tilsvarende tall for 2020 var 8,4 prosent.

Resultat

Årsresultatet for TINE Gruppa ble 1 557 millioner kroner, en reduksjon på 214 millioner kroner fra 2020. Minoritetenes andel i 2021 ble -16 millioner kroner, og majoritetenes andel ble 1 573 millioner kroner.

Balanse og likviditet

Balansen pr. 31.12.2021 for TINE Gruppa var 19 843 millioner kroner, en reduksjon på 271 millioner kroner siden 31.12.2020. Dette skyldes hovedsakelig en reduksjon av varige driftsmidler

0,81

Netto rentebærende gjeld /EBITDA

på 497 millioner kroner og endring i bankinnskudd, kontanter og pengemarkedspapirer på 214 millioner kroner fra 1 710 millioner kroner i slutten av 2020 til 1 496 millioner kroner i slutten av 2021. Varebeholdningen økte med 424 millioner kroner i 2021.

TINE Gruppa er i en stabil finansiell posisjon. Egenkapitalandelen er på 49,1 prosent, hvilket gir en tilstrekkelig fleksibilitet mot nedre grense på 45 prosent egenkapitalandel (min. 40 prosent i finansielle covenants). Økningen i egenkapitalandel er drevet av et godt driftsresultat og redusert balanse. Rentedekningsgraden målt ved NIBD/EBITDA har hatt en positiv utvikling i 2021, og et forholdstall på 0,81 er godt under målsetningen på 2 og betydelig lavere enn de fleste sammenlignbare bedrifter. Netto rentebærende gjeld pr 31.12.2021 for TINE Gruppa var 2 536 millioner kroner, en reduksjon på 500 millioner kroner siden utgangen av 2020, hvor rentebærende gjeld ble redusert med 713 millioner kroner og likviditet ble redusert med 214 millioner kroner.

Forfallsstruktur på gjeld er balansert og følger finansielle retningslinjer hvor forfall neste 12 måneder maksimalt kan utgjøre 25 prosent av totalt utestående gjeld, ekskl. sertifikatgjeld. Viser til note 23.

Likviditeten i TINE vurderes som god. TINE finansierer løpende likviditetsbehov med trekk på kassekreditt i konsernkontoordningen og i sertifikatmarkedet. Det er etablert en langsiktig låneramme på 1,2 milliarder kroner, som ble refinansiert i juli. Den fungerer som en «back-stop-fasilitet» som dekker forfall på kortsiktig finansiering. I forbindelse med refinansieringen ble det også introdusert KPI'er relatert til bærekraft for denne fasiliteten.

Fokus på bærekraft i finansiering

Kredittfasiliteten på 1,2 milliarder kroner er linket mot bærekraft med følgende KPI'er:

- Redusert matsvinn
- Økt dyrevelferd
- Redusert utslipp fra produksjon og transport

KPI'ene er satt opp med årlige mål, hvor måloppnåelse påvirker endelig rentemargin på fasiliteten.

Kontantstrøm

Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter for TINE Gruppa utgjorde 2 541 millioner kroner, en reduksjon på 375 millioner kroner fra 2020. Resultat før skatt viste en reduksjon på 253 millioner kroner. Avviket mellom driftsresultat og kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter for 2021 er, utover avskrivninger, hovedsakelig drevet av økt arbeidskapital, spesielt knyttet til økningen i varelager.

Netto kontantstrøm til investeringsaktiviteter var 958 millioner kroner i 2021, en reduksjon på 290 millioner kroner fra 2020. Utbetalinger til kjøp av varige driftsmidler var 1 045 millioner kroner i 2021, og er i stor grad drevet av investeringer for å opprettholde kapasitet på eksisterende produksjonsanlegg i Norge, i tillegg til IT-investeringer. De største enkeltinvesteringene er relatert til kapasitetsutvidelse på Storsteinnes, Elnesvågen og Dovre.

Netto kontantstrøm til finansieringsaktiviteter utgjorde 1 798 millioner kroner i 2021, en økning på 1 198 millioner kroner sammenliknet med 2020. Større finansielle transaksjoner i løpet av 2021, som hadde en kontantstrømeffekt, inkluderer tilbakebetaling av bilateralt lån på 471 millioner kroner og tilbakekjøp av obligasjon med forfall 2022 på 160 millioner kroner. Forfall av 500 millioner kroner obligasjon ble refinansiert med en ny utstedelse på samme beløp og hadde således netto ingen kontantstrømeffekt.

Utbetalt etterbetaling og lån til melkeprodusentene økte fra 608 millioner kroner i 2020 til 1 083 millioner kroner i 2021.

Disponering

TINEs styre har vedtatt en etterbetalingspolitikk hvor målsettingen er at mellom 50 og 75 prosent av konsernets årsresultat skal avsettes til etterbetaling til eierne. Den årlige disponeringen påvirkes av fremtidig investeringsnivå, finansielle nøkkeltall og skatteposisjon. Kravet om minimum 45 prosent egenkapital skal ha prioritet foran etterbetalingspolitikken.

For 2021 er 1 410 millioner kroner avsatt til etterbetaling til eierne og disponeres fra TINE SA. Dette inkluderer en disponering på 283 millioner kroner fra etterbetalingsfond, hvorav 253 millioner kroner er en ekstraordinær disponering av et tidligere avsatt beløp. Beløpet disponeres i 2021 grunnet TINEs stabile finansielle posisjon og sterke nøkkeltall. Etterbetalingen, inkludert disponeringen fra etterbetalingsfond, utgjør 98 øre pr. liter avregnet rå ku- og geitemelk, totalt 89,6 prosent av 2021-resultatet justert for minoritetsinteresser. Ordinær disponering utgjør 75 prosent av årsresultatet.

Etterbetalingen for 2021 er totalt 22 øre høyere enn etterbetalingen for 2020. Gjennomsnittsliveransen til TINE i 2021 var ca. 206 000 liter melk. En gjennomsnittsprodusent får dermed en etterbetaling på ca. 202 000 kroner for 2021 mot 147 000 i 2020.

Finansiell Risiko

TINE Gruppen er eksponert mot finansiell risiko i et slikt omfang at det er viktig med en aktiv styring av risiko for å redusere usikkerhet og svingninger i resultat. Stabil virksomhet og finansiell soliditet tilsier likevel at TINE kan påta seg moderat risiko i en vurdering opp mot kostnadene forbundet med en håndtering og sikring av risiko.

Finansiell risiko er definert som valutarisiko, renterisiko, finansieringsrisiko, likviditetsrisiko og kreditt/motpartsrisiko, samt råvarerisiko. Den finansielle risikoen som kan påvirke TINEs fremtidige kontantstrømmer negativt skal reduseres.

TINEs risikoholdning er derfor preget av å sikre deler av fremtidige kontantstrømmer for å redusere fremtidig usikkerhet og bidra til stabilitet.

Disponering resultat

Mill. NOK	2021	2020
Etterbetaling til eierne	1 410	1 083
Overført fra/til etterbetalingsfond	-283	120
Avsatt til annen egenkapital	470	388
Sum disponert	1 597	1 591

Melkepris

Kr/Liter	2021	2020	2019	2018	2017
Melkepris fra TINE Råvare	5,28	5,19	5,16	5,16	5,05
Etterbetaling fra TINE SA	0,98	0,76	0,43	0,57	0,57
Sum melkepris	6,26	5,95	5,59	5,73	5,62

5,28

Melkepris fra TINE Råvare
Kr/Liter

0,98

Etterbetaling fra TINE SA
Kr/Liter

6,26

Total melkepris
Kr/Liter

TINE benytter seg av finansielle instrumenter for å sikre eksponering mot rente og valuta. For å begrense eksponeringen mot renteendringer, blir deler av konsernets gjeld sikret gjennom bruk av rentesikringsinstrumenter i samsvar med vedtatte finansielle retningslinjer. I tillegg har en andel av utestående obligasjoner fast rente. TINE er eksponert for endringer i valutakurser gjennom kjøp av innsatsfaktorer og internasjonalt salg. TINE SA inngår valutakontrakter, hovedsakelig i form av terminer og opsjoner, for å begrense konsernets valutarisiko. TINE har også eiendeler i internasjonale selskap. Disse verdiene blir fullstendig sikret ved bruk av valutaswapper eller trekkrettigheter. Finansiell risiko i konsernet beskrives detaljert i note 19.

Likviditet- og finansieringsrisiko ivaretas i våre finansielle retningslinjer. Styrevedtatte rammer innenfor maksimalt forfall neste 12 måneder, begrensning på sertifikatlån, durasjon, maksimal løpetid, EK-andel, rentedekningsgrad, free cash flow og etterbetaling reduserer risiko. Tilsvarende begrenses kreditt- og motpartsrisiko med rammer på maksimal eksponering mot enkeltmotpart, rating, nominelt beløp, løpetid og andel av fond.

Råvarepriser

TINE er eksponert for endringer i energipriser i produksjon og transport. Det har vært økning i energi og drivstoffpriser. Dette har ført til økte kostnader for TINE i 2021, men delvis sikring av prisen på elektrisitet i perioden har bidratt til å dempe denne kostnadsøkningen noe.

TINE er indirekte eksponert for økning i markedspriser på råvarer som benyttes til å produsere emballasje som TINE benytter til sine produkter, spesielt på ulike typer plast og fiber. I tillegg kommer råvarer som TINE kjøper direkte som innsatsfaktorer til sin produksjon som f.eks. frukt og bær, kaffe, sukker, appelsin- og eplejuice. Her har det vært en større prisøkning gjennom 2021 enn for emballasje.

Kredittrisiko – Økt risiko for tap på fordring

TINEs kunder er grossister og enkeltkunder innenfor alle kundesegmenter. TINE jobber aktivt med en kontinuerlig overvåking av kredittsituasjonen til alle sine kunder. Det gjennomføres en grundig kredittvurdering av alle nye kunder. Deres betalingsevne anses som god, noe som er synliggjort gjennom lave tap på fordringer over flere år.

Den pågående pandemien preger fortsatt kredittrisikoen for TINE og det er gjort flere tiltak for å redusere tapsrisikoen. Det har ikke vært noen stor økning i tap på fordringer sammenlignet med årene før pandemien, men det er fortsatt knyttet noe usikkerhet til hvorvidt det kan bli en økning i konkurser når de økonomiske støttetiltakene fases ut.

Forutsetning for fortsatt drift

De vurderinger som er gjort i konsern- og selskapsregnskapet for 2021 er basert på forventninger til framtidig inntjening og virksomhetsstruktur som eksisterte på tidspunktet for avleggelsen av årsregnskapet. Endringer i disse forventningene vil kunne medføre at verdiestimer og vurderinger som er lagt til grunn må justeres.

Det er etter regnskapsårets utgang ikke inntruffet forhold som er av betydning for bedømmelsen av TINE SA eller TINE Gruppen utover det som framkommer i årsregnskapet med tilhørende noter.

Styret i TINE bekrefter at fortsatt drift er lagt til grunn for årsregnskapet og at forutsetningene for dette er til stede.

Utsikter

Utsiktene for resten av 2022 er fremdeles preget av smittesituasjonen, både i Norge og internasjonalt, og TINE har fremfor alt søkelys på å sikre trygg produksjon og distribusjon av meieriprodukter.

Korona og smittesituasjonen: Utviklingen i koronasituasjonen med gradvis gjenåpning av samfunnet gjennom året og konsekvensene for endret etterspørsel og aktivitetsnivå både i dagligvare, storhusholdning og industri, vil påvirke TINEs resultater også fremover. Dagligvarebransjen erfarte et fortsatt høyt aktivitetsnivå i 2021 og er TINEs klart største salgsområde, samtidig er det noe avtagende aktivitet ut av 2021 og TINE forventer at aktiviteten i dagligvarehandelen vil normalisere seg inn i 2022 som en konsekvens av de nasjonale tiltakene.

Pris- og lønnsvekst: Råvareprisene har økt det siste året og vil også fremover påvirke TINEs varekostnader, spesielt på energi, ingredienser og emballasje. Prisveksten på internasjonale råvarer forventes å vedvare frem til tilgangen på råvarer er på nivå med etterspørselen. Dette, i tillegg til flaskehalsen i internasjonal handel og økte fraktrater, vil også fremover kunne påvirke TINE.

Konkurransforholdet i meierikategorien: Særtilskudd til TINEs nasjonale konkurrenter bidrar fortsatt til å forskyve segmentandeler mellom nasjonale aktører.

TINEs konkurrenter fikk høsten 2021 avslag på søknader om distribusjonstilskudd. Vedtaket er påklaget. Det er videre endringer og gjennomgang av ordningene i løpet av 2022. Eventuelle endringer i ordningene kan påvirke konkurransforholdet mellom de nasjonale aktørene i meierikategorien.

Det har vært en betydelig vekst i importen i 2021 på flere varekategorier som er viktige for TINE. Utviklingen videre i 2022 vil avhenge av forholdet mellom prisutvikling nasjonalt og internasjonalt.

Internasjonale forhold: Det nye produksjonsanlegget i Irland er fremdeles i en oppstartsfase. I 2022 planlegger vi også å produsere noe ost fra Norge for å sikre at vi møter etterspørselen i de internasjonale markedene.

To utslippstillatelser som berører virksomheten til TINE i Irland er klaget inn for domstolen av Atlantic Shellfish, en

lokal muslingprodusent. Den første saken er foreløpig ikke berammet, og det er derfor usikkert når den får sin endelige avgjørelse. Den andre saken vil bli behandlet av domstolen 1. mars 2022, og dom er forventet å foreligge før sommeren 2022. Hvis utslippstillatelsen blir kjent ugyldig av domstolen, har TINE begjært utsatt iverksettelse av dommen.

Bærekraft: Klima, miljø og andre bærekrafttema påvirker i stadig større grad samfunnet. Dette vil få betydning for landbrukets rammebetingelser, påvirke forbruker når de skal velge sine varer og tjenester, og dermed også få innvirkning på TINEs virksomhet. TINE jobber målrettet med å møte disse endringene og gjøre de til sin fordel, og dermed sikre evnen til å levere langsiktig god inntjening til eierne. Bærekraft er viktig innenfor alle områder i TINE og vil også i enda større grad fremover påvirke dialog og prising rundt finansiering. Se for øvrig også kapittelet [mer om bærekraft](#).

Finansielle forhold: TINE Gruppen vurderes til å være i stabil finansiell posisjon for å dekke fremtidig kapitalbehov.

Styret presiserer at det normalt er betydelig usikkerhet knyttet til vurderinger av fremtidige forhold.

Oslo 15. februar 2022

Marit Haugen
Styreleder

Rolf Øyvind Thune

Hege Persen

Solveig B. Rønning

Bjørnar Gjerde

Asgeir Pollestad

Helge Arne Espeland

Tor Arne Johansen

Elin Aarvik

Jeffrey Thomas

Ottar Råd

Gunnar Hovland
Konsernsjef

Finansregnskap

Årsregnskap 2021

Tabellen under viser noen sentrale elementer fra resultatregnskap, balanse, kontantstrømoppstilling og noter for TINE Konsern for perioden fra 2017 til 2021.

TINE KONSERN

Tall i MNOK

	2021	2020 ¹⁾	2019	2018	2017
Fra resultat:					
Driftsinntekter	24 479	24 708	23 812	23 001	22 525
Vareforbruk og varebeholdningsendringer	13 538	13 714	13 434	12 927	12 586
Lønnskostnader	4 401	4 321	4 313	4 058	4 027
Av- og nedskrivninger	1 405	1 382	1 223	1 103	1 057
Andre driftskostnader	3 410	3 299	3 654	3 375	3 317
Sum driftskostnader	22 755	22 716	22 623	21 464	20 988
Driftsresultat	1 725	1 992	1 189	1 537	1 537
Finansinntekter og -kostnader	-43	-57	-86	-72	-123
Resultat før skattekostnad	1 682	1 935	1 103	1 465	1 414
Skattekostnad	125	163	123	117	110
Årsresultat	1 557	1 772	980	1 348	1 304
Fra balanse:					
Immaterielle eiendeler	829	727	628	217	143
Varige driftsmidler	9 378	9 874	9 929	8 909	8 219
Finansielle anleggsmidler	3 034	3 144	2 919	2 998	2 935
Varer	3 005	2 580	2 594	2 579	2 263
Kortsiktige fordringer	2 100	2 078	1 933	2 019	2 062
Bankinnskudd, kontanter, pengemarkedspapirer	1 496	1 710	654	1 380	466
Sum eiendeler	19 843	20 114	18 657	18 103	16 087

	2021	2020 ¹⁾	2019	2018	2017
Egenkapital	9 736	9 596	8 920	8 433	7 828
Langsiktig rentebærende gjeld	3 548	4 548	4 456	4 402	3 249
Annen langsiktig gjeld	1 126	1 171	1 092	1 094	1 053
Leverandørgjeld	1 969	1 871	1 819	1 873	1 674
Kortsiktig rentebærende gjeld	484	197	201	57	44
Annen kortsiktig gjeld	2 979	2 730	2 169	2 244	2 239
Sum gjeld og egenkapital	19 843	20 114	18 657	18 103	16 087
Fra netto kontantstrøm:					
Fra operasjonelle aktiviteter	2 541	2 916	2 194	2 285	2 170
Til investeringsaktiviteter	-958	-1 248	-2 426	-1 807	-1 185
Til/fra finansieringsaktiviteter	-1 798	-600	-501	434	-1 320
Netto endring i bankinnskudd, kontanter og pengemarkedspapirer	-215	1 067	-733	911	-335
Noteopplysninger:					
Gjennomsnittlig antall ansatte regnet i årsverk	4 946	4 834 ²⁾	5 347	5 279	5 319
Disponert til etterbetaling fra TINE SA	1 410	1 083	608	829	817

¹⁾ 2020 er inkludert en positiv engangseffekt fra gevinst ved salg av anlegg på Minde, Bergen. Utgjør MNOK 217 for TINE Konsern.

²⁾ Antall årsverk er oppdatert ifht Årsrapporten 2020.

Resultatregnskap

TINE KONSERN

	Note	2021	2020
DRIFTSINNTEKTER			
Salgsinntekt ferdigvarer	1,2	22 558 318	22 567 808
Salgsinntekt råvarer	1	1 486 598	1 501 799
Andre driftsinntekter	3	434 559	638 339
Sum driftsinntekter		24 479 475	24 707 946
DRIFTSKOSTNADER			
Vareforbruk og varebeholdningsendringer	6	13 538 477	13 713 561
Lønnskostnader	7,8	4 401 012	4 320 922
Avskrivninger av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler	12,13	1 358 330	1 287 775
Nedskrivninger av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler	12,13	46 924	94 636
Andre driftskostnader	9,10	3 409 774	3 298 868
Sum driftskostnader		22 754 517	22 715 762
Driftsresultat		1 724 958	1 992 184

Beløp i 1000 kroner

	Note	2021	2020
FINANSINNTEKTER OG FINANSKOSTNADER			
Inntekt på investeringer i felleskontrollert virksomhet og tilknyttede selskap	14	14 191	29 576
Netto renteinntekter og -kostnader	19	-77 328	-96 589
Netto realisert og urealisert gevinst og tap på valuta	19	14 979	-156
Netto andre finansinntekter og -kostnader	20	5 470	10 036
Sum finansinntekter og finanskostnader		-42 688	-57 133
Resultat før skattekostnad		1 682 270	1 935 051
Skattekostnad	11	124 853	163 426
Årsresultat		1 557 417	1 771 625
Minoritetenes andel	17	-15 900	13 258
Majoritetens andel	17	1 573 317	1 758 367

Forts. neste side

Resultatregnskap forts.

TINE SA			
	Note	2021	2020
DRIFTSINNTEKTER			
Salgsinntekt ferdigvarer	1,2	17 158 685	17 104 436
Salgsinntekt råvarer	1	1 486 598	1 501 799
Andre driftsinntekter	3	628 498	847 066
Sum driftsinntekter		19 273 781	19 453 301
DRIFTSKOSTNADER			
Vareforbruk og varebeholdningsendringer	6	10 651 918	10 696 852
Lønnskostnader	7,8	3 297 670	3 292 618
Avskrivninger av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler	12,13	1 064 094	1 020 807
Nedskrivninger av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler	12,13	40 424	93 208
Andre driftskostnader	9,10	2 622 890	2 497 563
Sum driftskostnader		17 676 996	17 601 048
Driftsresultat		1 596 785	1 852 253

		Beløp i 1000 kroner	
	Note	2021	2020
FINANSINNTEKTER OG FINANSKOSTNADER			
Inntekter fra investeringer i datterselskap	14	54 730	45 755
Inntekt på investeringer i felleskontrollert virksomhet og tilknyttede selskap	14	28 456	8 674
Netto renteinntekter og -kostnader	19	-71 267	-87 477
Netto realisert og urealisert gevinst og tap på valuta	19	80 875	-103 707
Netto andre finansinntekter og -kostnader	20	-31 386	14 152
Sum finansinntekter og finanskostnader		61 408	-122 603
Resultat før skattekostnad		1 658 193	1 729 650
Skattekostnad	11	60 980	139 042
Årsresultat		1 597 213	1 590 608
Overføringer:			
Etterbetaling utbetales melkeprodusentene	17	-1 410 107	-1 082 756
Etterbetaling overført til/fra etterbetalingsfond	17	283 000	-120 000
Avsatt til annen egenkapital	17	-470 106	-387 852
Sum overføringer		-1 597 213	-1 590 608
Netto avgitt konsernbidrag til datterselskap		15 634	1 298

Balanse

TINE KONSERN

	Note	2021	2020
EIENDELER			
ANLEGGSMIDLER			
Immaterielle eiendeler			
Utsatt skattefordel	11	51 682	83 860
Goodwill	12	140 000	173 736
Andre immaterielle eiendeler	12	637 730	469 253
Sum immaterielle eiendeler		829 412	726 849
Varige driftsmidler			
Tomter, bygninger og annen fast eiendom	13	4 520 522	4 682 003
Maskiner, inventar og transportmidler	13	4 857 397	5 192 490
Sum varige driftsmidler		9 377 919	9 874 493
Finansielle anleggsmidler			
Investeringer i felleskontrollert virksomhet og tilknyttede selskap	14	98 245	122 671
Investeringer i aksjer og andeler		1 306	709
Pensjonsmidler	8	2 774 404	2 799 298
Andre langsiktige fordringer		159 621	220 863
Sum finansielle anleggsmidler		3 033 576	3 143 541
Sum anleggsmidler		13 240 907	13 744 883

Beløp i 1000 kroner

	Note	2021	2020
OMLØPSMIDLER			
Varer	15	3 004 686	2 580 487
Kortsiktige fordringer			
Kundefordringer		1 907 540	1 893 186
Andre kortsiktige fordringer	16,21	192 897	184 965
Sum kortsiktige fordringer		2 100 437	2 078 151
Bankinnskudd, kontanter og pengemarkedspapirer	22	1 496 492	1 710 087
Sum omløpsmidler		6 601 615	6 368 725
Sum eiendeler		19 842 522	20 113 608

Forts. neste side

Balanse forts.

TINE KONSERN

	Note	2021	2020
GJELD OG EGENKAPITAL			
EGENKAPITAL			
Innskutt egenkapital			
Andelskapital	17	5 040	5 188
Sum innskutt egenkapital		5 040	5 188
Opptjent egenkapital			
Etterbetalingsfond	17	177 000	460 000
Annen egenkapital	17, 19	9 205 111	8 717 464
Sum opptjent egenkapital		9 382 111	9 177 464
Minoritetenes andel	17	348 497	412 863
Sum egenkapital		9 735 648	9 595 515
LANGSIKTIG GJELD			
Avsetning for forpliktelser			
Pensjonsforpliktelser	8	289 847	275 103
Andre avsetninger for forpliktelser	19	71 083	127 138
Utsatt skatt	11	765 133	769 223
Sum avsetning for forpliktelser		1 126 063	1 171 464
Annen langsiktig gjeld			
Obligasjonslån		2 205 000	2 655 000
Langsiktig gjeld til kredittinstitusjoner		1 266 912	1 766 415
Øvrig langsiktig gjeld	19	76 567	127 071
Sum annen langsiktig gjeld	23	3 548 479	4 548 486
Sum langsiktig gjeld		4 674 542	5 719 950

Beløp i 1000 kroner

	Note	2021	2020
KORTSIKTIG GJELD			
Leverandørgjeld			
Gjeld til melkeprodusenter	16	778 615	736 411
Leverandørgjeld	16	1 190 862	1 134 825
Sum leverandørgjeld		1 969 477	1 871 236
Annen kortsiktig gjeld			
Kortsiktig rentebærende gjeld	24	483 660	196 976
Avsatt til etterbetaling melkeprodusenter	17	1 410 107	1 082 756
Betalbar skatt	11	120 635	141 741
Skyldig offentlige avgifter		209 382	202 880
Annen kortsiktig gjeld	18	1 239 071	1 302 554
Sum annen kortsiktig gjeld		3 462 855	2 926 907
Sum kortsiktig gjeld		5 432 332	4 798 143
Sum gjeld og egenkapital		19 842 522	20 113 608

Forts. neste side

Balanse forts.

TINE SA				Beløp i 1000 kroner			
	Note	2021	2020		Note	2021	2020
EIENDELER				OMLØPSMIDLER			
ANLEGGSMIDLER				Varer			
Immaterielle eiendeler					15	2 150 482	1 790 398
Andre immaterielle eiendeler	12	337 955	127 673	Kortsiktige fordringer			
Sum immaterielle eiendeler		337 955	127 673	Kundefordringer		1 384 499	1 418 806
Varige driftsmidler				Kortsiktige fordringer til selskap i samme konsern	16	907 358	744 148
Tomter, bygninger og annen fast eiendom	13	3 766 370	3 875 749	Andre kortsiktige fordringer	16,21	139 982	109 644
Maskiner, inventar og transportmidler	13	3 870 660	4 183 649	Sum kortsiktige fordringer		2 431 839	2 272 598
Sum varige driftsmidler		7 637 030	8 059 398	Bankinnskudd, kontanter og pengemarkedspapirer			
Finansielle anleggsmidler					22	1 384 645	1 559 424
Investeringer i datterselskap	14	2 171 401	2 188 675	Sum omløpsmidler		5 966 966	5 622 420
Investeringer i felleskontrollert virksomhet og tilknyttede selskap	14	12 662	22 824	Sum eiendeler		18 868 499	18 834 140
Investeringer i aksjer og andeler		1 231	631				
Pensjonsmidler	8	2 599 545	2 615 416				
Andre langsiktige fordringer		141 709	197 103				
Sum finansielle anleggsmidler		4 926 548	5 024 649				
Sum anleggsmidler		12 901 533	13 211 720				

Forts. neste side

Balanse forts.

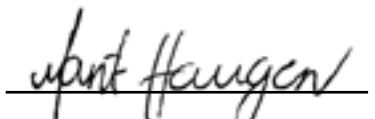
TINE SA

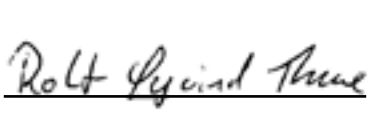
	Note	2021	2020
GJELD OG EGENKAPITAL			
EGENKAPITAL			
Innskutt egenkapital			
Andelskapital	17	5 040	5 188
Sum innskutt egenkapital		5 040	5 188
Opptjent egenkapital			
Etterbetalingsfond	17	177 000	460 000
Annen egenkapital	17, 19	8 889 452	8 370 315
Sum opptjent egenkapital		9 066 452	8 830 315
Sum egenkapital		9 071 492	8 835 503
LANGSIKTIG GJELD			
Avsetning for forpliktelser			
Pensjonsforpliktelser	8	221 612	210 981
Andre avsetninger for forpliktelser	19	45 881	97 595
Utsatt skatt	11	679 912	701 054
Sum avsetning for forpliktelser		947 405	1 009 630
Annen langsiktig gjeld			
Obligasjonslån		2 205 000	2 655 000
Langsiktig gjeld til kredittinstitusjoner		1 266 912	1 766 415
Øvrig langsiktig gjeld	19	31 838	60 185
Sum annen langsiktig gjeld	23	3 503 750	4 481 600
Sum langsiktig gjeld		4 451 155	5 491 230

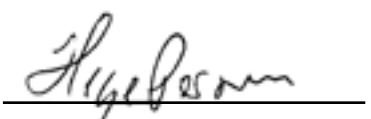
Beløp i 1000 kroner

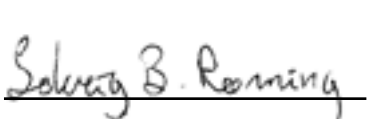
	Note	2021	2020
KORTSIKTIG GJELD			
Leverandørgjeld			
Gjeld til melkeprodusenter		778 615	736 411
Leverandørgjeld til selskap i samme konsern	16	603 535	573 294
Leverandørgjeld	16	830 206	737 346
Sum leverandørgjeld		2 212 356	2 047 051
Annen kortsiktig gjeld			
Kortsiktig rentebærende gjeld	24	340 000	-
Avsatt til etterbetaling melkeprodusenter	17	1 410 107	1 082 756
Betalbar skatt	11	96 362	106 742
Skyldig offentlige avgifter		173 613	167 765
Annen kortsiktig gjeld til selskap i samme konsern	16	104 084	13 254
Annen kortsiktig gjeld	18	1 009 330	1 089 839
Sum annen kortsiktig gjeld		3 133 496	2 460 356
Sum kortsiktig gjeld		5 345 852	4 507 407
Sum gjeld og egenkapital		18 868 499	18 834 140

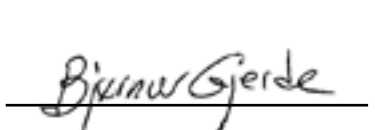
Oslo, 15. februar 2022

Marit Haugen
Styreleder

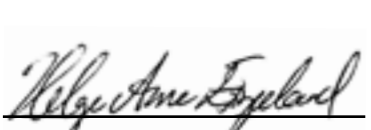

Rolf Øyvind Thune

Hege Persen

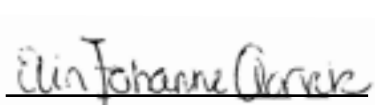

Solveig B. Rønning

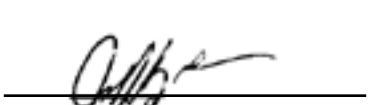

Bjørnar Gjerde

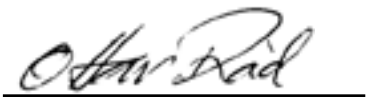

Asgeir Pollestad

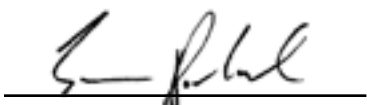

Helge Arne Espeland

Tor Arne Johansen

Elin Aarvik

Jeffrey Thomas

Ottar Råd

Gunnar Hovland
Konsernsjef

Kontantstrømoppstilling

TINE KONERN

	2021	2020
Kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter		
Resultat før skattekostnad	1 682 269	1 935 050
Periodens betalte skatt	-136 254	-118 976
Gevinst (-) og tap ved salg av varige driftsmidler	-25 545	-250 880
Avskrivninger og nedskrivninger	1 405 254	1 382 412
Gevinst (-) og tap ved salg av finansielle anleggsmidler	341	-16 443
Urealisert verdiendring finansielle poster	38 132	-31 613
Forskjell mellom kostnadsført pensjon og inn- og utbetalinger i pensjonsordninger	39 639	-12 543
Forskjell mellom resultatført og mottatt utbytte fra felleskontrollert virksomhet og tilknyttede selskap	-231	-20 902
Effekt av valutakursendringer og urealisert agio	-41 486	75 393
Endring i varelager	-424 198	13 701
Endring i kundefordringer og andre kortsiktige fordringer	-18 260	-145 238
Endring i leverandørgjeld	98 242	51 858
Endring i annen kortsiktig gjeld	-76 814	54 225
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	2 541 089	2 916 044
Kontantstrømmer til investeringsaktiviteter		
Innbetalinger ved salg av varige driftsmidler	37 332	276 239
Utbetalinger ved kjøp av varige driftsmidler	-1 045 391	-1 299 193
Endring i langsiktige fordringer og forpliktelser	53 773	-174 610
Innbetalinger ved salg av finansielle anleggsmidler	24 315	22 569
Utbetalinger ved kjøp av virksomhet	-27 897	-73 098
Netto kontantstrøm til investeringsaktiviteter	-957 868	-1 248 093

Beløp i 1000 kroner

	2021	2020
Kontantstrømmer til/fra finansieringsaktiviteter		
Innbetalinger ved opptak av ny langsiktig gjeld	-	34 812
Utbetalinger ved nedbetaling av langsiktig gjeld	-957 541	-31
Innbetalinger ved opptak av ny kortsiktig gjeld	340 000	-
Utbetalt til minoriteter	-44 528	-23 313
Netto endring i kassekreditt	-53 316	-3 812
Inn- og utbetalinger av andelskapital	-149	-214
Utbetalt etterbetaling til melkeprodusentene	-1 082 756	-607 936
Netto kontantstrøm til/fra finansieringsaktiviteter	-1 798 290	-600 494
Netto endring i bankinnskudd, kontanter og pengemarkedspapirer	-215 069	1 067 457
Bankinnskudd, kontanter og pengemarkedspapirer 01.01	1 710 087	654 186
Valutaeffekt på kontanter og kontantekvivalenter	1 474	-11 556
Bankinnskudd, kontanter og pengemarkedspapirer 31.12	1 496 492	1 710 087

Forts. neste side

Kontantstrømoppstilling forts.

TINE SA			Beløp i 1000 kroner		
	2021	2020		2021	2020
Kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter			Kontantstrømmer til/fra finansieringsaktiviteter		
Resultat før skattekostnad	1 658 193	1 729 650	Utbetalinger ved nedbetaling av langsiktig gjeld	-935 383	-11 336
Periodens betalte skatt	-96 743	-96 117	Innbetalinger ved opptak av ny kortsiktig gjeld	340 000	-
Gevinst (-) og tap ved salg av varige driftsmidler	-22 377	-238 535	Inn- og utbetalinger av andelskapital	-149	-215
Avskrivninger og nedskrivninger	1 104 518	1 114 014	Endring på mellomværende av konsernbidrag	29 583	-542
Gevinst (-) og tap ved salg av finansielle anleggsmidler	19 788	-21 754	Utbetalt etterbetaling til melkeprodusentene	-1 082 756	-607 936
Urealisert verdiendring finansielle poster	-31 332	70 640	Netto kontantstrøm til/fra finansieringsaktiviteter	-1 648 705	-620 029
Mottatt utbytte fra datterselskap	-34 722	-24 000	Netto endring i bankinnskudd, kontanter og pengemarkedspapirer	-174 779	965 361
Forskjell mellom kostnadsført pensjon og inn- og utbetalinger i pensjonsordninger	26 501	-13 480	Bankinnskudd, kontanter og pengemarkedspapirer 01.01	1 559 424	594 063
Endring i varelager	-360 084	14 439			
Endring i kundefordringer og andre kortsiktige fordringer	7 929	-152 162	Bankinnskudd, kontanter og pengemarkedspapirer 31.12	1 384 645	1 559 424
Endring i leverandørgjeld	135 065	42 212			
Endring i annen kortsiktig gjeld	-81 101	61 203			
Endring på konsernmellomværende av operasjonelle aktiviteter	-71 723	111 441			
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	2 253 912	2 597 551			
Kontantstrømmer til investeringsaktiviteter					
Innbetalinger ved salg av varige driftsmidler	28 762	262 640			
Utbetalinger ved kjøp av varige driftsmidler	-902 777	-1 124 830			
Endring i langsiktige fordringer og forpliktelser	52 266	-189 738			
Innbetalinger ved salg av finansielle anleggsmidler	7 691	36 767			
Utbetalinger ved kjøp av finansielle anleggsmidler	-650	-21 000			
Inn- og utbetalinger til konserninterne langsiktige fordringer	34 722	24 000			
Netto kontantstrøm til investeringsaktiviteter	-779 986	-1 012 161			

Regnskapsprinsipper

Regnskapsprinsipper

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapsloven og god regnskapsskikk i Norge for øvrige foretak.

Presentasjonsvaluta

Alle beløp er i TNOK dersom ikke annet er angitt. Den funksjonelle valuta til morselskapet TINE SA og konsernets presentasjonsvaluta er NOK.

Endring av regnskapsprinsipper og sammenligningstall

Sammenligningstall er utarbeidet basert på de samme prinsipper som tall for inneværende regnskapsperiode.

Det er ikke blitt gjennomført vesentlige reklassifiseringer eller prinsippendringer i 2021.

Nye regnskapsstandarder

Det har ikke vært vedtatt nye regnskapsstandarder for 2021 som har konsekvens for TINE.

Konsolideringsprinsipper

Konsernregnskapet presenterer samlet økonomisk stilling, resultat av årets virksomhet og kontantstrømmer for morselskapet, TINE SA, og datterselskapene. Datterselskap omfatter de selskap hvor TINE SA direkte eller indirekte har bestemmende innflytelse, som følge av juridisk eller faktisk kontroll. Bestemmende innflytelse oppnås normalt når konsernet eier mer enn 50 % av aksjene i selskapet, og konsernet er i stand til å utøve faktisk kontroll over selskapet.

Det utøves gjennom styrerepresentasjon. Det anvendes enhetlige regnskapsprinsipper for alle selskap som inngår i konsernet. Datterselskaper blir konsolidert fra det tidspunkt kontroll er oppnådd i konsernet til det tidspunkt hvor kontroll opphører. Mellomværende og $\rightarrow$ transaksjoner med konsoliderte selskaper, samt urealisert internfortjeneste er eliminert i konsernregnskapet.

Eierandeler i datterselskap innarbeides i konsernregnskapet etter oppkjøpsmetoden. Forskjellen mellom kostpris for eierandelene og bokført verdi av netto eiendeler på oppkjøpstidspunktet analyseres og henføres til de enkelte balanseposter i henhold til virkelig verdi. Kostpris som overstiger virkelig verdi av netto identifiserbare eiendeler, aktiveres som goodwill og avskrives i resultatregnskapet i takt med de underliggende forhold og forventet økonomisk levetid. Se eget avsnitt om goodwill.

Minoritetsinteresser balanseføres til minoritetens andel av netto eierandeler og forpliktelser, og minoritetens andel inngår i konsernets egenkapital. Det oppstår ikke gevinst eller tap i konsernregnskapet.

Felleskontrollert virksomhet er selskap hvor TINE har felles kontroll sammen med en eller flere eiere, og hvor andelen er av langsiktig strategisk karakter. Felles kontroll foreligger normalt der konsernet har en eierandel på 50 %. Det er likevel felles kontroll gjennom krav om enstemmighet mellom deltakerne som er avgjørende.

Tilknyttede selskap er selskap der konsernet har betydelig innflytelse, men ikke kontroll, og hvor andelen er av langsiktig strategisk karakter. Betydelig innflytelse foreligger normalt der konsernet har en eierandel på mellom 20 % og 50 %.

Felleskontrollert virksomhet og tilknyttede selskap innarbeides etter egenkapitalmetoden i konsernregnskapet. Kostpris som overstiger ervervet andel av bokført egenkapital balanseføres som merverdi og avskrives i takt med de underliggende forhold og forventet økonomisk levetid. Konsernets resultat består av andel av årets resultat etter skatt i de tilknyttede og felleskontrollerte virksomhetene med fradrag for eventuelle avskrivninger på merverdier, eliminering av forholdsmessig internegevinst/-tap, tilhørende utsatt skatt, samtgevinst og tap ved realisasjon av andeler. I resultatregnskapet er andel av resultatet presentert som del av finansresultatet. I balansen klassifiseres eierandeler i felleskontrollert virksomhet og tilknyttede selskap som finansielle anleggsmidler. Andel av underskudd resultatføres ikke hvis dette medfører at balanseført verdi av investeringen blir negativ, med mindre konsernet har påtatt seg en forpliktelse eller avgitt garantier for det selskapet.

Ved innarbeidelse av investeringer i datterselskap, felleskontrollert virksomhet og tilknyttede selskap hvor årsregnskapene er utarbeidet i utenlandsk valuta, omregnes balanseposter til norske kroner på grunnlag av balansedagens kurs. Resultatposter omregnes til norske kroner på grunnlag av periodens gjennomsnittskurs. Omregningsdifferansen som oppstår ved at selskapets inngående egenkapital og årets resultat er omregnet til annen kurs enn utgående egenkapital inngår i konsernets egenkapital.

Vurderinger og prinsipper for klassifisering

Driftsinntekter

Driftsinntekter vurderes til virkelig verdi av vederlaget, netto etter fradrag for merverdiavgift, returer, rabatter og andre offentlige avgifter. Inntekt fra salg av varer resultatføres når produktene er levert til kunden og det ikke er uoppfylte forpliktelser som kan påvirke kundens aksept av leveringen. Levering er ikke foretatt før produktene er sendt til avtalt sted og risiko for tap og ukurans er overført til kunden. Opptjeningsprinsippet brukes som grunnlag for å estimere og bokføre avsetninger for kvantumsrabatter og varereturer på salgstidspunktet. Tjenester inntektsføres i takt med utførelsen.

Driftskostnader

Kostnader resultatføres i samme periode som tilhørende inntekt.

Eiendeler og gjeld

Eiendeler bestemt til varig eie eller bruk, klassifiseres som anleggsmidler. Fordringer som skal tilbakebetales innen ett år, samt andre eiendeler som knytter seg til varekretsløpet, klassifiseres som omløpsmidler. Ved klassifisering av kortsiktig og langsiktig gjeld er tilsvarende kriterier lagt til grunn. Omløpsmidler vurderes til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Anleggsmidler vurderes til anskaffelseskost fratrukket akkumulerte av- og nedskrivninger. Langsiktig gjeld og kortsiktig gjeld er vurdert til pålydende beløp.

Immaterielle eiendeler

Goodwill

Goodwill er forskjellen mellom anskaffelseskost ved kjøp av virksomhet og virkelig verdi av konsernets andel av netto identifiserbare eiendeler i virksomheten på oppkjøpstidspunktet.

Goodwill oppføres med både majoritetens og minoritetens andel, det vil si oppføres med 100 prosent. Goodwill beregnes da som forskjellen mellom summen av anskaffelseskost og virkelig verdi av minoritetsinteressene (jf. NRS 17.6.1.10) og virkelig verdi av overtatte identifiserte nettoeiendeler målt på oppkjøpstidspunktet.

Goodwill ved oppkjøp av datterselskap er klassifisert som immateriell eiendel. Goodwill ved kjøp av andel i felleskontrollert virksomhet eller tilknyttet selskap inngår i balanseført verdi av investeringen. Goodwill testes for verdifall og balanseføres til anskaffelseskostnad med fradrag for akkumulerte av- og nedskrivninger. Avskrivningstid for goodwill er fem år med mindre lengre levetid er særskilt begrunnet.

Det beregnes utsatt skatt av merverdier. Goodwill nettoføres etter skatt. Merverdi skal føres brutto med avsetning for utsatt skatt på merverdi.

Datterselskapets balanse- og resultatposter inkluderes etter enhetssynet fullt ut i konsernregnskapet uavhengig av om datterselskapet er heleid eller deleid. Endret eierandel i datterselskap er derfor, uansett form, en egenkapitaltransaksjon for konsernet. Det oppstår ikke tap eller gevinst i konsernregnskapet.

Ved en økning av majoritetens eierandel i et datterselskap, bokføres denne økte eierandel i datterselskapet som en egenkapitaltransaksjon. Forskjellen mellom kostpris for den nye andelen og den kjøpte minoritetsandelens regnskapsførte verdi bokføres mot majoritetens egenkapital (annen egenkapital).

Dersom majoritetens eierandel i datterselskap reduseres, vil vederlag som overstiger majoritetens andel av netto eiendeler i datterselskapet tilfalle majoritetens egenkapital direkte. Goodwill endres ikke ved redusert eierandel. Dette innebærer at minoriteten får en forholdsmessig andel av goodwill og tilordnes dermed avskrivninger i det etterfølgende.

Andre immaterielle eiendeler

Utgifter til andre immaterielle eiendeler i form av patenter, varemerker, kunder, software og andre rettigheter., balanseføres i den grad det kan identifiseres en fremtidig økonomisk fordel knyttet til utvikling av en identifiserbar immateriell eiendel og utgiftene kan måles pålitelig. I motsatt fall kostnadsføres denne type utgifter fortløpende. Immaterielle eiendeler med begrenset økonomisk levetid avskrives planmessig. Immaterielle eiendeler nedskrives til virkelig verdi dersom gjenvinnbart beløp er lavere enn sum av balanseført verdi og eventuelle gjenstående tilvirkningsutgifter.

Forsknings- og produktutviklingskostnader

Utgifter til egen forskning og utvikling kostnadsføres løpende.

Anleggsmidler

Varige driftsmidler

Investeringer i varige driftsmidler i form av tomter, bygninger/ fast eiendom, maskiner/inventar og transportmidler. måles til anskaffelseskost fratrukket akkumulerte av- og nedskrivninger. Renter som knytter seg til anleggsperioden for betydelige varige driftsmidler under oppføring balanseføres som en del av kostprisen. Anskaffelseskost for varige driftsmidler med begrenset økonomisk levetid avskrives lineært over den økonomiske levetiden. Kostnader forbundet med normalt vedlikehold og reparasjoner blir kostnadsført løpende. Kostnader ved større utskiftninger og fornyelser som øker driftsmidlenes levetid vesentlig, aktiveres og avskrives i takt med driftsmidlets levetid. Dersom gjenvinnbart beløp av driftsmidlet er lavere enn balanseført verdi og verdifallet forventes å ikke være forbigående, foretas nedskrivning til gjenvinnbart beløp. Gjenvinnbart beløp er det høyeste av netto salgsverdi og verdi i bruk. Verdi i bruk er nåverdien av de fremtidige kontantstrømmene som eiendelen forventes å generere. Aktiverte reservedeler inngår som anleggsmidler.

Leieavtaler

Leieavtaler klassifiseres som finansiell eller operasjonell leie etter en konkret vurdering av den enkelte avtale. Leieavtaler knyttet til eiendeler som leies på betingelser hvor TINE SA i all hovedsak innehar økonomisk risiko og kontroll til eierskapet, blir klassifisert som finansielle leieavtaler. Varige driftsmidler under finansielle leieavtaler balanseføres og tilhørende leieforpliktelser blir inkludert i balanseposten annen langsiktig gjeld til nåverdien av leiebetalingene. Driftsmiddelet avskrives planmessig, og forpliktelsen reduseres med betalt leie etter fradrag for beregnet rentekostnad.

Leieavtaler der en vesentlig del av risiko og avkastning knyttet til eierskap fortsatt ligger hos utleier, klassifiseres som operasjonelle leieavtaler. Leiebeløp knyttet til operasjonelle leieavtaler kostnadsføres lineært over leieperioden.

Aksjer og andeler i datterselskap, felleskontrollert virksomhet og tilknyttede selskap

Investeringer i datterselskap, felleskontrollert virksomhet og tilknyttede selskap vurderes etter kostmetoden i selskapsregnskapet. Investeringene vurderes til anskaffelseskost fratrukket eventuelle nedskrivninger. Nedskrivning til virkelig verdi gjennomføres dersom verdifallet ikke er forbigående. Nedskrivningen reverseres i den grad grunnlaget for nedskrivningen ikke lenger er til stede. Mottatt utbytte og konsernbidrag fra datterselskapene som representerer avkastning i eiertiden inntektsføres som annen finansinntekt. Konsernbidrag og utbytte fra datterselskap bokføres det samme året som datterselskapet avsetter beløpet. Utbytteinntekter fra andre investeringer inntektsføres når utbyttet er vedtatt.

Andre aksjer og andeler klassifisert som anleggsmidler

Investeringer i anleggsaksjer og andeler hvor selskapet ikke har betydelig innflytelse, balanseføres til anskaffelseskost. Investeringene nedskrives til virkelig verdi ved verdifall som forventes ikke å være forbigående. Mottatt utbytte fra selskapene som representerer avkastning i eiertiden, inntektsføres som annen finansinntekt når utbyttet er vedtatt.

Langsiktige fordringer

Langsiktige fordringer oppføres til pålydende etter fradrag for forventet tap. Avsetning til tap gjøres på grunnlag av individuelle vurderinger. Renteinntekter bokføres når de er opptjent.

Omløpsmidler

Varebeholdning

Beholdninger av varer vurderes til det laveste av anskaffelseskost etter «først inn - først ut» prinsippet og virkelig verdi. Anskaffelseskost for egentilvirkede varer og varer under tilvirkning består av direkte materialer, direkte lønn samt andre direkte og indirekte tilvirkningskostnader (basert på normal produksjon). Anskaffelseskost justeres for utjevningsavgifter og -tilskudd. Anskaffelseskost for råvarer og handelsvarer er netto innkjøpspris. Virkelig verdi er salgspris fratrukket nødvendige utgifter til ferdigstilling, salg og distribusjon.

Reservedeler

Innkjøpte reservedeler klassifisert som varelager omfatter vedlikeholdsutstyr som inngår i vareproduksjonen, herunder reservedeler til maskiner og utstyr, samt reservedeler til gårdstanker. Reservervedeler kostnadsføres ved uttak.

Fordringer

Kundefordringer og andre fordringer oppføres til pålydende etter fradrag for forventede tap. Avsetning til tap gjøres på grunnlag av individuelle vurderinger av de enkelte fordringene.

Aksjefond og børsnoterte aksjer

Markedsbaserte finansielle instrumenter, herunder aksjefond og børsnoterte aksjer, som inngår i en handelsportefølje, vurderes til virkelig verdi på balansedagen. Andre kortsiktige investeringer vurderes til det laveste av gjennomsnittlig anskaffelseskost og virkelig verdi på balansedagen.

Bankinnskudd, kontanter og pengemarkedspapirer

Regnskapslinjen bankinnskudd, kontanter og pengemarkedspapirer inkluderer kontanter, bankinnskudd og andre betalingsmidler med forfallsdato som er kortere enn tre måneder fra anskaffelse.

Egenkapital

Andelskapital

Andelskapitalen i TINE SA er summen av de andeler medlemmene i TINE SA har. Hvert medlem eier en andel hvorav aandelens pålydende er kr 500. Medlemskap i TINE SA er åpent for melkeprodusenter som disponerer melkekvote.

Avsatt etterbetaling

Avsatt etterbetaling reguleres av Lov om Samvirkeforetak § 27. Etterbetaling besluttet av årsmøtet og avsettes. Rammen er årets resultat etter skatt. Utdelingen fordeles på grunnlag av leveransen av melk i kalenderåret. Det kan ikke betales ut mer enn det som vil være i samsvar med forsiktig og god forretningskikk.

I regnskapet behandles etterbetalingen som en resultatdisponering (egenkapitaltransaksjon) hvor foreslått etterbetaling avsettes som gjeld i tilhørende regnskapsår. Skatteeffekt av etterbetaling inngår i selskapets skattekostnad i resultatet.

Etterbetalingsfond

Overskudd kan etter innstilling fra styret og innenfor en totalramme som styret har forslått, disponeres til etterbetalingsfond og etterbetaling for levert melk i året. Det er årsmøtet som vedtar eventuelle utdelinger fra etterbetalingsfondet. Utdelinger skjer til de som er medlemmer på beslutningstidspunktet og skal skje på grunnlag av leveransen av melk for det foregående kalenderåret.

Gjeld

Langsiktig gjeld

Langsiktig gjeld balanseføres til nominelt gjeldsbeløp. Opptakskostnader kostnadsføres ved opptakstidspunktet.

Usikre forpliktelser

Usikre forpliktelser blir regnskapsført dersom det er sannsynlighetsovervekt for at de kommer til oppgjør. Beste estimat benyttes ved beregning av oppgjørsverdi.

Avsetning til omstilling og restrukturering

Når det fattes vedtak om omstilling eller restrukturering, avsettes forventede utgifter knyttet til gjennomføringen av tiltaket. Avsetningen er basert på beste estimat og revurderes ved hver periodeavslutning. Utgifter som påløper under gjennomføring av restruktureringen, føres løpende mot avsetningen korrigert for eventuelle avvik mot opprinnelig avsetning.

Pensjonsordninger

TINE gruppa har pensjonsordninger, både ytelsesplaner og innskuddsplaner som gir de ansatte rett til avtalte fremtidige pensjonsytelser. Fondsbaserte ytelsesplaner blir finansiert gjennom innbetalinger og avkastning i pensjonskassen MP pensjon. Ytelsesplaner og ytelsesbaserte flerforetaksordninger (AFP) som finansieres direkte over drift har ikke øremerket særskilte eiendeler for finansiering og sikring av pensjonsforpliktelsene (udekket ordning over drift).

Ytelsesplaner

En ytelsesplan er en pensjonsordning som definerer en pensjonsutbetaling som en ansatt vil motta ved pensjonering. Pensjonsutbetalingen er normalt avhengig av flere faktorer, som alder, antall år i selskapet og lønn.

Pensjonsforpliktelsen beregnes årlig av en uavhengig aktuar ved bruk av en lineær opptjeningsmetode. Beregningen gjennomføres ved bruk av demografiske forutsetninger om dødelighet, frivillig avgang og uføretariff. I tillegg gjennomføres beregningen ved bruk av økonomiske

forutsetninger om diskonteringsrente, forventet lønnsregulering, pensjonsregulering, g-regulering og forventet avkastning på pensjonsmidler.

Den balanseførte forpliktelsen knyttet til fondsbaserte ytelsesplaner er nåverdien av de definerte ytelsene på balansedagen minus virkelig verdi av pensjonsmidlene. Dersom verdien av pensjonsmidlene overstiger nåverdien av de påløpte pensjonsforpliktelsene, foreligger det overfinansiering. For å kunne balanseføre overfinansieringen helt eller delvis som en fordel må det sannsynliggjøres en fremtidig økonomisk fordel av de overskytende pensjonsmidlene. Dersom man ikke kan sannsynliggjøre fremtidig bruk av overfinansiering, må den balanseførte fordelen reduseres tilsvarende.

Netto pensjonsforpliktelser på underfinansierte ytelsesplaner og ytelsesplaner som finansieres over drift balanseføres som langsiktige finansielle forpliktelser, mens netto pensjonsmidler på overfinansierte ytelsesplaner balanseføres som finansielle anleggsmidler.

Akkumulert virkning av estimatendringer og endringer i finansielle og aktuarielle forutsetninger (aktuarielle gevinster og tap) under 10 % av det som er størst av pensjonsforpliktelsene og pensjonsmidlene ved begynnelsen av året innregnes ikke. Når den akkumulerte virkningen er over 10 %-grensen ved årets begynnelse, resultatføres det overskytende over antatt gjennomsnittlig gjenværende opptjeningsstid.

Endringer i forpliktelser som skyldes endringer i pensjonsplanen, kostnadsføres umiddelbart dersom planendringer er ubetingede på tidspunkt for endring. Eventuelle planendringer som er betinget av fremtidig ansettelse, amortiseres lineært over perioden frem til ytelsen er ubetinget.

Periodens kostnad ved pensjonsopptjening føres som lønnskostnader. Denne kostnaden inkluderer økningen i pensjonsforpliktelsen som følge av opptjening i inneværende år, endringer, avkortning og oppgjør. Netto rentekostnad beregnes ved å benytte diskonteringsrenten på netto pensjonsforpliktelse og virkelig verdi av pensjonsmidler. Periodens netto pensjonskostnad klassifiseres som lønnskostnader.

Ytelsesbaserte flerforetaksordninger

Avtalefestet pensjon (AFP) er en ytelsesbasert flerforetaksordning. Det foreligger ikke tilstrekkelig informasjon til å behandle AFP ordningen som en ytelsesbasert ordning med tilhørende innregning av forpliktelse i balansen. Ordningen behandles derfor som en innskuddsordning med resultatføring av pensjonspremie når den påløper.

Innskuddsplan

Pensjonsplanen i en innskuddsbasert pensjonsordning er en pensjonsordninger hvor TINE betaler et årlig pensjonsinnskudd for hvert enkelt medlem. Pensjonsinnskuddet blir betalt til en forvalter og TINE har ingen forpliktelser knyttet til ordningen etter at innskuddet er betalt. Dermed kan man heller ikke bestemme på forhånd hvor stor den fremtidige pensjonsytelsen vil bli. For innskuddsplaner så balanseføres ikke forpliktelser eller eiendeler. Årets innskudd til innskuddsbaserte pensjonsordninger kostnadsføres som lønnskostnader når de påløper.

Uførepensjon

Uføreordningen er en risikoordning hvor medlemmene har full uføredekning uavhengig av tjenestetid.

Skatter

Skattekostnaden består av betalbar skatt på skattepliktig inntekt, formue og endringer i utsatt skatt. Skattekostnaden sammenstilles med regnskapsmessig resultat før skatt. Skatt knyttet til egenkapitaltransaksjoner, herunder skatteeffekt av etteroppgjør, føres mot egenkapitalen. Utsatt skatt beregnes på bakgrunn av midlertidige forskjeller mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier ved utgangen av regnskapsåret, samt eventuelt skattemessig fremførbart underskudd. Ved beregningen benyttes nominell skattesats. Positive og negative forskjeller som reverserer i samme periode utlignes. Utsatt skatt og utsatt skattefordel presenteres netto i balansen. I konsernet presenteres utsatt skatt netto for skatteposisjoner knyttet til selskap som inngår i samme skattekonsern. Utsatt skattefordel oppstår dersom en har midlertidige forskjeller som gir opphav til skattemessige fradrag i fremtiden. Utsatt skattefordel balanseføres når det er sannsynlig at denne kan utnyttes i fremtidige år.

Valuta

Transaksjoner i utenlandsk valuta omregnes til valutakurs på transaksjonstidspunktet. Pengeposter i utenlandsk valuta, som ikke inngår i sikringsforhold, vurderes til dagskurs. Realiserte og urealiserte gevinster og tap på valuta presenteres netto i resultatregnskapet som finanspost.

Finansielle derivater og sikring

Regnskapsmessig behandling av finansielle derivater følger intensjonen bak inngåelsen av avtalene. Derivater klassifiseres som finansielt anleggsmiddel eller langsiktig finansiell forpliktelse dersom gjenværende løpetid er lengre enn ett år.

Rentederivat

TINE benytter rentesikringsinstrumenter for å sikre seg mot store svingninger i rentekostnadene. Regnskapsføring av gevinster og tap avhenger av om rentederivatet er utpekt som sikringsinstrument og type sikring. Rentederivater som ikke er sikringsinstrument vurderes i henhold til laveste verdis prinsipp, og urealiserte tap kostnadsføres som finanskostnad.

Valutaderivat

For å sikre seg mot svingninger i valutakursene inngår TINE valutaderivater i tråd med vedtatt finansiell policy. Regnskapsføring av gevinster og tap avhenger av om valutaderivatet er utpekt som sikringsinstrument og type sikring. Valutaderivater som ikke er sikringsinstrument, vurderes til virkelig verdi, og verdiendringer resultatføres som finansinntekt eller finanskostnad.

Sikring

Regnskapsmessig behandling av finansielle derivater utpekt som sikringsinstrument, bokføres i henhold til prinsippene for sikringstypene verdisikring, kontantstrømsikring eller sikring av nettoinvestering i utenlandsk virksomhet. Ved verdisikring av balanseførte eiendeler eller forpliktelser balanseføres derivatet til virkelig verdi. Balanseført verdi av den sikrede eiendelen eller forpliktelsen justeres for verdien av det finansielle derivatets verdiendring som knytter seg til sikret risiko.

Ved sikring av fremtidige kontantstrømmer balanseføres derivatene til virkelig verdi. Både urealiserte og realiserte gevinster eller tap på derivatene etter skatt bokføres direkte mot egenkapitalen inntil sikret kontantstrøm påvirker resultatregnskapet.

Sikring av nettoinvestering i utenlandsk valuta benyttes på konsernnivå. Sikringsinstrumentene balanseføres til virkelig verdi som ved kontantstrømsikring. Urealiserte gevinster og tap på sikringsinstrumentene etter skatt bokføres direkte mot egenkapitalen inntil den utenlandske virksomheten blir solgt eller sikringsforholdet avvikes.

I tråd med vedtatt finansielle retningslinjer for 2021, sikrer TINE en andel av selskapets og konsernets innkjøp og salg i utenlandsk valuta gjennom bruk av finansielle instrumenter. Disse transaksjonene er behandlet som regnskapsmessig sikring i årsregnskapet.

Bruk av estimer og Informasjon om betydelige estimer

De beskrevne regnskapsprinsippene innebærer at ledelsen i TINE har anvendt estimer og forutsetninger som påvirker poster i resultat og balanse. Estimatenes baseres på erfaring og en vurdering av underliggende faktorer. Fremtidige hendelser og endringer i rammebetingelser kan medføre at estimer og forutsetninger må endres. Endringer i regnskapsmessige estimer resultatføres i den periode estimatene endres, med mindre utsatt resultatføring følger av god regnskapsskikk. Vurderinger, estimer og forutsetninger som har vesentlig effekt for regnskapet oppsummeres nedenfor.

Avskrivninger

Avskrivninger av varige driftsmidler og immaterielle eiendeler er basert på antatt levetid for disse. Endrede markedsforhold og fremtidige investeringsbeslutninger vil påvirke eksisterende produksjonskapasitet og forventet brukstid. Dette kan gi grunnlag for endrede avskrivningsprofiler og vil påvirke fremtidige resultater.

Nedskrivninger

TINE har betydelige investeringer i varige driftsmidler, immaterielle eiendeler inklusiv goodwill, datterselskap, felleskontrollert virksomhet og tilknyttede selskap. Disse anleggsmidlene testes for nedskrivninger når det foreligger indikatorer på mulige verdifall. Slike indikatorer kan være endringer i markedspriser, avtalestrukturer, negative hendelser eller andre driftsforhold. Ved beregning av gjenvinnbart beløp må det gjøres en rekke estimer vedrørende fremtidige kontantstrømmer der pris, salgsvolum og levetid er de viktigste faktorene.

Pensjoner

Beregning av virkelig verdi av pensjonsforpliktelser er basert på flere økonomiske og demografiske forutsetninger og estimer. Enhver endring i de anvendte forutsetninger påvirker den beregnede forpliktelsen. Det henvises til note 8 for en nærmere beskrivelse av hvilke forutsetninger som er lagt til grunn og sammensetningen av pensjonsmidlene.

Virkelig verdi finansielle instrumenter

Prinsipper for å estimere virkelig verdi er basert på markedspriser og ulike verdsettelsesmetoder. Virkelig verdi av valutaterminkontrakter er fastsatt ved å benytte kursen på balansedagen. Virkelig verdi av valutaswapper er beregnet til nåverdien av fremtidige kontantstrømmer. Virkelig verdi av opsjoner er fastsatt ved bruk av opsjonsprisingsmodeller. Virkelig verdi av rentederivater beregnes som nåverdi av estimert fremtidig kontantstrøm basert på observerbar markedsrentekurve. For alle overnevnte derivater er virkelig verdi bekreftet av den finansinstitusjon som selskapet har inngått avtalene med.

Utsatt skattefordel

Utsatt skattefordel balanseføres bare i den grad det er sannsynlig at det vil være fremtidig skattepliktig overskudd som er stort nok til å nyttiggjøre seg skattefordelen enten ved at enheten har vist overskudd nylig eller ved at det er identifisert eiendeler med merverdier.

Avsetninger

For enkelte resultatposter i regnskapet avsettes det for forventede fremtidige kostnader basert på estimer og informasjon som er tilgjengelig på tidspunkt for regnskapsavleggelse. Disse avsetningene kan avvike fra faktisk fremtidig kostnad. Avsetninger knytter seg eksempelvis til tap på kunder, rabatter, ukurans på varer, avsetning til restrukturering, omstilling og betingede tap som er sannsynlige og kvantifiserbare, herunder omtvistede forhold og rettssaker.

Segmenter

Salgsinntekter, driftsresultat og anvendt kapital er oppgitt pr. virksomhetsområde. Salgsinntekter er oppgitt pr. geografisk marked. Virksomhetsområde er definert ut fra TINEs naturlige satsingsområder.

Driftssegmenter rapporteres på samme måte som ved internrapportering til selskapets øverste beslutningstaker. Selskapets øverste beslutningstaker, som er ansvarlig for allokering av ressurser til og vurdering av inntjening i driftssegmentene, er definert som konsernledelsen.

Kontantstrømoppstilling

Kontantstrømoppstillingen utarbeides etter den indirekte metoden. Kontanter og kontantekvivalenter omfatter kontanter, bankinnskudd og pengemarkedspapirer.

Noteoversikt

Resultat og balanse

Note 1 Segmentinformasjon	72
Note 2 Salgsinntekt ferdigvarer fordelt på geografisk område	73
Note 3 Andre driftsinntekter	73
Note 4 Offentlige tilskudd	74
Note 5 Større enkelttransaksjoner	74
Note 6 Vareforbruk og varebeholdningsendringer	75
Note 7 Lønnskostnader og ledende personell	75
Note 8 Pensjoner og pensjonsforpliktelser	79
Note 9 Honorar til revisor	83
Note 10 Andre driftskostnader	83
Note 11 Skatter	84
Note 12 Immaterielle eiendeler og goodwill	87
Note 13 Varige driftsmidler	90
Note 14 Datterselskap, felleskontrollert virksomhet og tilknyttede selskap	92
Note 15 Varer	94
Note 16 Mellomværende med selskap i samme konsern	94
Note 17 Egenkapital	95
Note 18 Balanseført avsetninger for forpliktelser	96

Finansiell informasjon

Note 19 Resultateffekter rente og valuta, sikringsinstrumenter og risiko	97
Note 20 Netto andre finansinntekter og -kostnader	101
Note 21 Garantier	101
Note 22 Bankinnskudd, kontanter og pengemarkedspapirer	102
Note 23 Annen langsiktig gjeld	103
Note 24 Kortsiktig rentebærende gjeld	105

Øvrige opplysninger

Note 25 Ikke balanserte leieforpliktelser	106
Note 26 Transaksjoner med nærstående parter	107
Note 27 Pantsettelser	107
Note 28 Mellomværende med Landbruksdirektoratet – markedsregulering og prisutjevningsordningen	108

Resultat og balanse

TINE Gruppas virksomhet er inndelt i tre driftssegmenter og ble endret fra og med 2021. Segmentinndelingen er basert på produkt og geografi, og er i samsvar med inndelingen anvendt i konsernets interne prestasjonsmåling og ressursallokering.

Note 1 Segmentinformasjon

Beløp i 1000 kroner

	2021					2020				
	TINE ekskl. Osteeksport	TINE Internasjonal inkl. Osteeksport	Annen virksomhet	Øvrige aktiviteter og elimineringer	TINE Gruppa	TINE ekskl. Osteeksport	TINE Internasjonal inkl. Osteeksport	Annen virksomhet	Øvrige aktiviteter og elimineringer*	TINE Gruppa
Salgsinntekter og driftsresultat										
Flytende meieriprodukter	7 945 009	-	161 259	-	8 106 268	8 068 553	-	173 121	-	8 241 674
Faste meieriprodukter	6 462 787	3 762 585	462 793	-	10 688 165	6 433 234	3 687 324	469 528	-	10 590 086
Juice, fruktdrikker og vann	800 816	-	-	-	800 816	820 813	-	-	-	820 813
Ferdigmat	18 146	-	1 245 430	-	1 263 577	21 887	-	1 222 313	-	1 244 200
Iskrem og desserter	307 978	-	1 316 961	-	1 624 940	312 893	-	1 286 183	-	1 599 076
Øvrige produkter	74 552	-	-	-	74 552	71 959	-	-	-	71 959
Salgsinntekt ferdigvarer eksternt	15 609 289	3 762 585	3 186 444	-	22 558 318	15 729 339	3 687 324	3 151 145	-	22 567 808
Salgsinntekt ferdigvarer eksternt	15 609 289	3 762 585	3 186 444	-	22 558 318	15 729 339	3 687 324	3 151 145	-	22 567 808
Salgsinntekt ferdigvarer internt	888 457	23 068	-	-911 526	-	885 885	2 532	-	-888 417	-
Salgsinntekt ferdigvarer totalt	16 497 747	3 785 653	3 186 444	-911 526	22 558 318	16 615 224	3 689 857	3 151 145	-888 417	22 567 808
Salgsinntekt råvarer	1 486 598	-	-	-	1 486 598	1 501 799	-	-	-	1 501 799
Andre inntekter	612 350	12 072	111 794	-301 658	434 559	608 905	-2 200	121 475	-89 841	638 339
Sum driftsinntekter	18 596 695	3 797 725	3 298 238	-1 213 183	24 479 475	18 725 928	3 687 656	3 272 620	-978 258	24 707 946
Varekostnader	-9 849 819	-2 862 393	-1 731 436	905 171	-13 538 477	-10 009 574	-2 834 197	-1 758 208	888 417	-13 713 561
Personalkostnader	-3 286 389	-478 725	-637 628	1 730	-4 401 012	-3 292 726	-476 863	-551 334	-	-4 320 922
Andre driftskostnader	-2 571 869	-445 557	-691 871	299 523	-3 409 774	-2 440 936	-471 661	-692 511	306 239	-3 298 868
Av- og nedskrivninger	-1 104 518	-145 756	-154 981	0	-1 405 254	-1 114 014	-116 844	-151 553	-	-1 382 411
Driftsresultat	1 784 099	-134 705	82 322	-6 759	1 724 958	1 868 678	-211 908	119 015	216 398	1 992 184

* Gevinst salg anlegg i Minde, Bergen på 217 MNOK i 2020 er lagt på "Øvrige aktiviteter og elimineringer"

Beskrivelse av segmentene: Segmentet TINE SA eksklusiv Osteeksport består av TINE SA eksklusiv avdelingene for osteeksport i TINE SA. TINE Internasjonalt består av underkonsernene Wernersson Ost AB (Sverige), Norseland Inc. (USA), Norseland Ltd. (UK) og TINE Holding Ireland Ltd, og inkludert avdelingene for osteeksport i TINE SA. Annen virksomhet består av underkonsernene Diplom-Is AS og Fjordland AS, samt MIMIRO AS og TINE SA sine øvrige datterselskap (se note 14). TINE Holding AB er inkludert i Øvrige aktiviteter og elimineringer.

Salgsinntekt råvarer: Salgsinntekt råvarer består av salg av rå melk til andre aktører. Henviser til eget kapittel i denne årsrapport om TINE Råvare.

Note 2 Salgsinntekt ferdigvarer fordelt på geografisk område

Beløp i 1000 kroner

TINE KONSERN			TINE SA	
2021	2020	Geografisk område	2021	2020
18 828 702	18 650 816	Norge	16 247 253	16 290 167
1 328 476	1 480 098	Øvrig Europa	378 640	360 170
1 084	1 209	Afrika	-	-
2 257 948	2 298 945	Amerika	415 285	335 366
2 466	1 590	Asia	939	771
139 642	135 150	Oceania	116 568	117 962
22 558 318	22 567 808	Sum salgsinntekt ferdigvarer	17 158 685	17 104 436

Det henvises til omtale i styrets beretning.

Note 3 Andre driftsinntekter

Beløp i 1000 kroner

TINE KONSERN			TINE SA	
2021	2020	Inntektsgrupper	2021	2020
104 450	85 549	Transportinntekter	137 077	118 414
72 691	82 933	Analyse- og konsulentinntekter	74 673	86 283
48 401	49 270	Leieinntekter	8 069	9 254
27 392	238 900	Salg av anlegg	24 199	225 881
109 995	110 986	Markedsreguleringsaktiviteter ¹⁾	109 995	110 986
25 160	25 516	Andre statlige og kommunale tilskudd ²⁾	19 865	21 860
-	-	Øvrige konserninterne inntekter ³⁾	242 919	267 008
46 470	45 185	Øvrige inntekter	11 701	7 380
434 559	638 339	Sum andre driftsinntekter	628 498	847 066

1) Henviser til note 28 angående Markedsreguleringsaktiviter.

2) Henviser til note 4 Offentlige tilskudd.

3) Øvrig konserninterne inntekter består av Felleskostnader, Royalty og interne tjenester.

Note 4 Offentlige tilskudd

Beløp i 1000 kroner

Det er mottatt Skattefunnmidler og andre statlige og kommunale tilskudd i henhold til tabellen under. Markedsreguleringsaktiviteter er ikke inkludert i tilskudd.

TINE SA har i 2021 ett aktivt skattefunnprosjekt med varighet fra 2019 til 2021. Andre statlige og kommunale tilskudd består av støtte fra Landbruksdirektoratet MNOK 6,1 og Norges forskningsråd MNOK 7,5, samt MNOK 6,3 fra andre statlige og kommunale organisasjoner.

TINE KONSERN			TINE SA	
2021	2020	Inntektsart	2021	2020
3 990	4 906	Skattefunnmidler	82	626
25 160	25 516	Andre statlige og kommunale tilskudd	19 865	21 860
29 150	30 422	Sum offentlige tilskudd	19 947	22 486

Note 5 Større enkelttransaksjoner

Beløp i 1000 kroner

TINE KONSERN			TINE SA	
2021	2020	Resultatposter	2021	2020
-	216 930	Gevinst ved salg av anlegg i Minde, Bergen	-	216 930
47 000	-	Ikke balanseføring av utsatt skattefordel Mimiro	-	-
Balanse				
26 597	52 098	Oppkjøp Lotito Foods Holding LLC		
-	-	Investering i datterselskap	-	21 000

Ikke balanseføring av utsatt skattefordel i Mimiro AS 2021

Mimiro har et skattemessig fremførbart underskudd fra driften pr 31.12.21 som gir totalt skattereduserende forskjeller på TNOK 212 000. Dette tilsvarer en utsatt skattefordel på TNOK 47 000. Utsatt skattefordel er ikke balanseført.

Oppkjøp av Lotito Foods Holding LLC 2021 og 2020

I 2020 økte Norseland Inc eierandelen i Lotito Foods Holding LLC med 9 % til 75,67 % for 5 933 553 USD (TNOK 52 098). I 2021 ble andelen økt fra 75,67 % til 80 % ved kjøp av 4,33 % eierandel til 3 141 297 USD (TNOK 26 597). Det trinnvise kjøpet representerer endringer i majoritetseiers og minoritetseiers eierandel av egenkapitalen. Norseland Inc. skal i henhold til avtale kjøpe seg gradvis opp til 90 % eierandel i 2023, og har i tillegg opsjon på kjøp av de siste 10 % i 2024.

Salg Minde Bergen i 2020

TINE SA solgte i februar 2020 sitt produksjonsanlegg på Minde,Bergen.

Emisjon Mimiro AS i 2020

Mimiro Holding AS gjennomførte i 2020 en emisjon på totalt TNOK 60 000. TINE SA sin andel var TNOK 21 000. Etter emisjonen har TINE SA sin eierandel i Mimiro Holding AS blitt redusert fra 60 prosent til 57 prosent. Gjennom emisjonen har Gjensidige Forsikring ASA kommet inn pa eiersiden i Mimiro Holding AS med 6 prosent eierandel.

Note 6 Vareforbruk og varebeholdningsendringer

Beløp i 1000 kroner

TINE KONSERN			TINE SA	
2021	2020	Kostnadsart	2021	2020
13 957 893	13 691 457	Forbruk av råvarer og innkjøpte handelsvarer	10 987 775	10 650 676
-419 416	22 104	Beholdningsendring av varer i arbeid og ferdigvarer	-335 857	46 176
13 538 477	13 713 561	Sum vareforbruk og varebeholdningsendringer	10 651 918	10 696 852

Note 7 Lønnskostnader og ledende personell

Beløp i 1000 kroner

TINE KONSERN			TINE SA	
2021	2020	Kostnadsart	2021	2020
3 572 269	3 611 559	Lønn, feriepenger og kostnader til vikarhjelp	2 704 697	2 796 517
461 676	426 889	Arbeidsgiveravgift	358 465	337 866
152 564	85 133	Pensjonskostnader inkludert arbeidsgiveravgift, jfr. note 8	109 249	52 740
214 503	197 341	Andre ytelser	125 259	105 495
4 401 012	4 320 922	Sum lønnskostnader	3 297 670	3 292 618
4 946	4 834 ¹⁾	Gjennomsnittlig antall ansatte regnet i årsverk	3 704	3 640 ¹⁾

¹⁾ Antall ansatte er oppdatert ifht Årsrapporten 2020.

Retningslinjer for godtgjørelse til ledende personer

Innledning

Konsernstyret, rådet, kontrollkomite, konsernsjef og konsernledergruppen er definert som ledende personer i TINE Gruppen. Retningslinjene for godtgjørelse for ledende personer behandles og godkjennes av årsmøtet som en del av behandling av årsregnskapet.

Beslutningsmyndighet

Styret i TINE SA har et særskilt kompensasjonsutvalg. Kompensasjonsutvalget skal være et forberedende og rådgivende organ for styret i styrets arbeid med hovedprinsipper for kompensasjon for ledende personer. Årsmøtet fastsetter godtgjørelsen for styret, rådet og kontrollkomiteen basert på innstilling fra styret og kompensasjonskomiteen. Styret fastsetter godtgjørelse for konsernsjef. Konsernsjef fastsetter godtgjørelse for konsernledergruppen.

Retningslinjer for godtgjørelse for styre

Styremedlemmer mottar et fast årlig styrehonorar. Det er fastsatt egen godtgjørelse for leder og nestleder i styret. Godtgjørelsen til styret skal reflektere styrets ansvar, kompetanse, tidsbruk og virksomhetens kompleksitet. Godtgjørelse til styret skal ikke være resultatavhengig.

Note 7 forts.

Styremedlemmer, eller selskaper som de er tilknyttet, skal ikke påta seg særskilte oppgaver for TINE i tillegg til styrevervet. Dersom de likevel gjør det, skal hele styret være informert. Honorar for slike oppgaver skal godkjennes av styret. Dersom det har vært gitt godtgjørelser utover vanlig styrehonorar, skal det spesifiseres i årsrapporten.

Retningslinjer for godtgjørelse for konsernsjef

Godtgjørelse til konsernsjef følger de samme retningslinjer som for øvrige ansatte. Kompensasjonsutvalget skal gi tilrådning til styret i alle saker som gjelder selsapets vederlag til konsernsjef og konsernledergruppen.

Retningslinjer for godtgjørelse for konsernledelsen

Godtgjørelse til konsernledelsen følger de samme retningslinjer som for øvrige ansatte. Enkelte i konsernledelsen har et variabelt lønnselement i tillegg til fastlønn. Betingelsessettet skal være drivende for leveranser som er viktige for konsernet. Kompensasjonsutvalget skal gi tilrådning til konsernsjef i alle saker som gjelder selsapets vederlag til konsernledelsen.

GODTGJØRELSE TIL LEDENDE PERSONER

Beløp i 1000 kroner			
Styret	Rolle	Styrehonorar	Andre godtgjørelser
Marit Haugen	Styreleder	578	496
Rolf Øyvind Thune	Nestleder	289	76
Hege Persen	Styremedlem	205	75
Bjørnar Gjerde	Styremedlem	205	77
Helge Arne Espeland	Styremedlem	205	84
Solveig Bratteng Rønning	Styremedlem	205	70
Asgeir Pollestad ¹⁾	Styremedlem	154	85
Askild Eggebø ²⁾	Styremedlem	51	38
Anne Berit Løset ²⁾	Styremedlem	51	15
Einar Meisfjord ²⁾	Styremedlem	52	40
Nina Kolltveit Sæter ²⁾	Styremedlem	51	22
Elin Johanne Aarvik	Ansattevalgt styremedlem	205	3
Tor Arne Johansen	Ansattevalgt styremedlem	205	5
Ottar Råd	Ansattevalgt styremedlem	205	5
Jeffrey Elliot Thomas	Ansattevalgt styremedlem	205	5

1) Begynte 15.04.2021.

2) Sluttet 15.04.2021.

Note 7 forts.

Note 7 forts.

Beløp i 1000 kroner			
Varamedlem	Rolle	Honorar	Andre godtgjørelser
Anne Berit Løset ¹⁾	Varamedlem	63	37
Hans M. Ulberg ¹⁾	Varamedlem	80	50
Ole Henrik Rindli ¹⁾	Varamedlem	47	37
Asgeir Pollestad ²⁾	Varamedlem	33	11
Randi Holien Bartnes ²⁾	Varamedlem	24	13
Thomas C. Meyer French ²⁾	Varamedlem	24	46
Anne Saltrø Polden ²⁾	Varamedlem	-	-
Randi Einarsen	Ansattevalgt varamedlem	58	-
Dag Rune Herting	Ansattevalgt varamedlem	67	5
Siri Margrethe Byberg	Ansattevalgt varamedlem	58	3
Årsmøte og rådsmøte	Rolle	Honorar	Andre godtgjørelser
Odd Einar Hjortnæs	Ordfører	178	42
Nina Vangen Ranøien	Varaordfører	79	43
Kontrollkomite	Rolle	Honorar	Andre godtgjørelser
Petter Arne Ekroll ¹⁾	Leder	70	26
Per Amb ²⁾	Nestleder	19	13
Sigrun Bakken Lerhol	Nestleder	54	59
Bjørn Lende ¹⁾		43	2

1) Begynte 15.04.2021.

2) Sluttet 15.04.2021.

Note 7 forts.

Note 7 forts.

Konsernsjef	Beløp i 1000 kroner	
	2021	2020
Lønn	4 049	4 095
Pensjon (opptjent, ikke utbetalt)	1 886	1 867
Naturallytelser/Andre godtgjørelser	138	138

Konsernsjef

Godtgjørelse til konsernsjef følger de samme retningslinjer som for øvrige ansatte. Godtgjørelse til konsernsjef skal ikke være resultatavhengig. Konsernsjef har ingen variable lønnselement eller er berettiget til andre overskuddsdelinger. Basislønn skal fastsettes basert på stillingsinnhold, ansvarsnivå, kompetanse og ansinnitet. Konsernsjefen inngår i de til enhver tid gjeldende firmabilordning, ordning for dekning av avisabonnement, mobil og bredbånd. Konsernsjefen er medlem av og inngår i de til enhver tid gjeldende kollektive pensjon-og forsikringsordninger i konsernet. I tillegg inngår konsernsjefen i konsernets driftspensjonsordning for ansatte med lønn over 12 G. Pensjonsytelsen i denne ordningen utgjør 66 % av lønn utover 12 G og trer i kraft fra 67 år.

Den gjensidige oppsigelsestiden er 6 måneder,og ved oppsigelse fra TINE SA sin side har konsernsjef rett til å motta etterlønn i 18 måneder. De siste 12 månedene med etterlønn avkortes for all annen inntekt konsernsjefen opparbeider i denne perioden.

Det er ikke ytet lån eller stilt sikkerhet til fordel for konsernsjef. Konsernsjef er ikke berettiget til særskilt vederlag for styreverv i konsernets selskaper. Det er utbetaling som er lagt til grunn i noten med unntak av pensjoner hvor årets aktuar beregnet pensjonsopptjening er lagt til grunn.

Øvrig konsernledelse	Beløp i 1000 kroner	
	2021	2020
Lønn	20 352	18 778
Styrehonorar datterselskap	-	252
Pensjon (opptjent, ikke utbetalt)	8 742	9 526
Naturallytelser/Andre godtgjørelser	1 940	1 901

Øvrig konsernledelse

Godtgjørelse til ledende ansatte følger de samme retningslinjer som for øvrige ansatte. Basislønn skal fastsettes basert på stillingsinnhold, ansvarsnivå, kompetanse og ansinnitet. Enkelte i konsernledelsen har et variabelt lønnselement i tillegg til fastlønn som lønnsinnberettes på utbetalingestidspunktet. Godtgjørelse til øvrig konsernledelse har ingen variable lønnselement. Konsernledelsen er ikke berettiget til andre overskuddsdelinger. Konsernledelsen inngår i de til enhver tid gjeldende firmabilordning, ordning for dekning av avisabonnement, mobil og bredbånd. Konsernledelse er medlem av og inngår i de til enhver tid gjeldende kollektive pensjon-og forsikringsordninger i konsernet. I tillegg inngår konsernledelsen i konsernets driftspensjonsordning for ansatte med lønn over 12 G. Pensjonsytelsen i denne ordningen utgjør 66 % av lønn utover 12 G og trer i kraft fra 67 år.

Det er ikke ytet lån eller stilt sikkerhet til fordel for konsernledelsen. Det er utbetaling som er lagt til grunn i noten med unntak av pensjoner hvor årets aktuar beregnet pensjonsopptjening er lagt til grunn.

Note 8 Pensjoner og pensjonsforpliktelser

TINE SA og norske datterselskap har kollektiv pensjonsordning i MP Pensjon i henhold til lov om foretakspensjon. Ordningen tilfredsstiller reglene for obligatorisk tjenestepensjon (OTP). Den kollektive pensjonsordningen er ytelsesbasert og ordningen innregnes regnskapsmessig som en ytelsesplan. Ytelsene er i hovedsak avhengig av antall opptjeningsår og lønnsnivå ved oppnådd pensjonsalder. Tjenestepensjonen kommer i tillegg til folketrygden og er uavhengig av ytelsen fra folketrygden. Konsernets datterselskap utenfor Norge har etablert pensjonsordninger i samsvar med lokale lover.

MP Pensjon er en selveiende stiftelse som omfatter ansatte i TINE SA og norske datterselskap. Formålet til MP Pensjon er å yte alders- og uførepensjoner til medlemmer og etterlattepensjon til ektefelle, registrert partner, samboer og barn. MP Pensjons midler holdes adskilt fra foretakets midler. MP Pensjon står under tilsyn av Finanstilsynet og har konsesjon til å drive virksomhet som pensjonskasse.

Pensjonsordningen i MP Pensjon gir følgende ytelser ved full opptjeningstid (30 år eller mer):

Pensjon	Beregningsgrunnlag	Pensjonsytelse
Alderspensjon	Inntil 6 G	16 % av sluttlønn.
	Fra 6 G til 12 G	44 % av sluttlønn.
Etterlattpensjon ektefelle / samboer	Beregnet alderspensjon	55 % av beregnet alderspensjon.
Etterlattpensjon barn	Sluttlønn	50 % av beregnet alderspensjon for yngste barn og 25 % for øvrige barn under 21 år. Samlet barnepensjon deles likt mellom barna.
Uførepensjon	Dagens lønn	3 % av lønn inntil 12 G. Tillegg på 25 % av G, begrenset til 6 % av lønn. Tillegg på 66 % av lønn mellom 6 G og 12 G. Oppsparte rettigheter fra privat og offentlige tjenestepensjon trekkes fra i beregningen.

I tillegg til den kollektive pensjonsordningen har TINE SA og de norske datterselskapene en driftspensjonsordning for ansatte med lønn over 12 G. Pensjonsytelsen i denne ordningen utgjør 66 % av lønn utover 12 G og trer i kraft fra 67 år.

TINE SA og de fleste norske datterselskap er innen avtaleområdet LO-NHO. Ansatte i selskapene har, basert på dette, anledning til å søke om AFP fra 62 år. Gjeldende AFP-ordning er en ytelsesbasert flerforetaksordning. Selskapene innen avtaleområdet LO-NHO har en reell økonomisk forpliktelse som følge av avtalen om AFP. Det foreligger ikke tilstrekkelig informasjon til å behandle AFP ordningen som en ytelsesbasert ordning med tilhørende innregning av forpliktelse i balansen. Ordningen regnskapsføres derfor som innskuddsplan og finansieres gjennom årlig premie.

Note 8 forts.

Note 8 forts.

For TINE Konsern og TINE SA omfatter de ulike ordningene pr 31.12.2021 følgende antall personer:

TINE KONSERN			TINE SA	
Ansatte	Pensjonister	Kostnadsart	Ansatte	Pensjonister
4 881	4 024	Ytelsesbaserte ordninger i MP Pensjon	4 310	3 692
72	22	Udekkede ordninger ¹⁾	58	21
790	-	Innskuddsordninger	-	-
5 891	-	AFP	4 731	-

¹⁾ Udekkede ordninger gjelder i hovedsak driftspensjon for ansatte med lønn over 12 G og gavepensjon for ansatte som tidligere har falt utenfor den kollektive pensjonsordning i MP Pensjon.

Beløp i 1000 kroner

TINE KONSERN			TINE SA	
2021	2020	Pensjonskostnader	2021	2020
446 379	417 380	Nåverdi av årets pensjonsopptjening	391 812	369 293
228 863	334 214	Rentekostnad av pensjonsforpliktelsen	210 573	307 860
-545 122	-670 768	Nettoavkastning på pensjonsmidler	-499 531	-614 548
-24 045	-38 525	Resultatført estimatavvik	-20 433	-32 526
-55 041	-53 236	Tilskudd fra ansatte	-49 253	-48 128
12 105	10 443	Periodisert arbeidsgiveravgift	8 806	7 595
89 426	85 625	Øvrige pensjonskostnader (herunder AFP-premie og innskuddsordninger)	67 276	63 193
152 564	85 133	Netto pensjonskostnad	109 249	52 740

Note 8 forts.

Note 8 forts.

Avstemming av pensjonsordningens finansielle status 31.12 mot beløp i balansen:

Beløp i 1000 kroner

TINE KONSERN			TINE SA	
31.12.2021	31.12.2020	Pensjonsforpliktelser og -midler	31.12.2021	31.12.2020
-16 492 070	-15 091 793	Påløpte pensjonsforpliktelser	-15 388 617	-14 055 255
19 735 141	19 695 429	Pensjonsmidler (til markedsverdi)	18 416 479	18 303 189
3 250 790	4 603 637	Netto pensjonsmidler eksklusiv arbeidsgiveravgift og estimatavvik	3 021 412	4 247 934
-476 386	-1 799 993	Ikke resultatført virkning av estimatavvik (pensjonsperiodisering)	-421 867	-1 632 518
-7 719	-4 345	Arbeidsgiveravgift	-6 450	
2 774 404	2 799 298	Netto pensjonsmidler overfinansiert ordning	2 599 545	2 615 416
-325 397	-325 401	Påløpte pensjonsforpliktelser	-186 905	-187 268
105 472	105 188	Pensjonsmidler (til markedsverdi)	-	-
-219 925	-220 213	Netto pensjonsforpliktelser eksklusiv arbeidsgiveravgift og estimatavvik	-186 905	-187 268
-37 951	-23 463	Ikke resultatført virkning av estimatavvik (pensjonsperiodisering)	-8 353	2 692
-31 971	-31 426	Arbeidsgiveravgift	-26 354	-26 405
-289 847	-275 103	Netto pensjonsforpliktelse underfinansiert ordning	-221 612	-210 981

Følgende forutsetninger er anvendt i Norge for TINE Konsern og TINE SA:

Økonomiske forutsetninger	31.12.2021	31.12.2021
Diskonteringsrente	1,50 %	1,50 %
Forventet lønnsregulering	3,00 %	2,50 %
Forventet regulering av folketrygdens grunnbeløp (G)	2,25 %	2,00 %
Forventet pensjonsregulering	2,00 %	2,00 %
Forventet avkastning på pensjonsmidler ¹⁾	3,60 %	3,20 %
Demografiske forutsetninger		
Anvendt dødelighetstabell	K2013	K2013
Anvendt uføretariff	Styrket KU	Styrket KU
Frivillig avgang (alle aldre)	Gjennomsnitt 3-5 % pr år	Gjennomsnitt 3-5 % pr år

¹⁾ Ved beregning av årets pensjonskostnad er det lagt til grunn en forventet avkastning på pensjonsmidlene basert på historisk og forventet avkastning i MP Pensjon.

Note 8 forts.

Note 8 forts.

Økonomiske og demografiske forutsetninger lagt til grunn for beregning og regnskapsføring av pensjoner, er basert på forventninger til den faktiske medlemsbestanden, forholdene i pensjonsordningen i MP Pensjon og TINE sine antagelser om fremtidig økonomisk utvikling.

TINE KONSERN			TINE SA	
2021	2020	Faktisk avkastning på sammensetning av pensjonsmidlene	2021	2020
12,4 %	15,9 %	Faktisk avkastning på pensjonsmidlene i foretakspensjonsordningen	12,4 %	15,9 %
31.12.2021	31.12.2020	Pensjonsmidler i foretakspensjonsordningen i MP Pensjon har følgende sammensetning	31.12.2021	31.12.2020
51 %	51 %	Aksjer	51 %	51 %
43 %	41 %	Rentepapirer	43 %	41 %
4 %	5 %	Eiendom	4 %	5 %
1 %	3 %	Øvrige eiendeler	1 %	3 %

Sensitivitetsanalyse ved endring i forutsetninger

Måling av ytelsesbaserte pensjonsforpliktelser og pensjonskostnader baseres på flere økonomiske og demografiske forutsetninger. Tabellen nedenfor viser estimert følsomhet for de vesentligste økonomiske forutsetningene i TINE Konsern. Sensitiviteten spesifiserer beløpsmessig effekt på pensjonskostnad og brutto pensjonsforpliktelse knyttet til den kollektive pensjonsordningene i MP Pensjon som følge av en rimelig økning eller reduksjon i en av de benyttede forutsetninger.

	Diskonteringsrente		Forventet lønnsregulering		Forventet pensjonsregulering	
	0,5 %	-0,5 %	0,5 %	-0,5 %	0,5 %	-0,5 %
Endring i (MNOK)						
Balanseførte påløpte pensjonsforpliktelser	-1 550	1 803	613	-489	1 403	-1 243
Kostnadsført nåverdi av årets opptjening	-53	63	55	-43	27	-24

Den vesentligste demografiske forutsetningen er dødelighetstabell. Et år lengre levetid i dødelighetstabellen vil medføre en økning i brutto pensjonsforpliktelse 31.12.2021 på MNOK 805.

Analysen som er spesifisert over, er gjennomført av aktuar og basert på forhold 31.12.2021. Beregningene er basert på en antakelse om at alle andre forutsetninger er uendret. Det å holde øvrige forutsetninger uendret, representerer en begrensning på analysen, da det vil kunne være en korrelasjon mellom noen av endringene.

Note 9 Honorar til revisor

Beløp i 1000 kroner

TINE KONSERN			TINE SA		
2021	2020	Honorar til valgt revisor - Ernst & Young AS	2021	2020	
7 444	4 375	Lovpålagte revisjonstjenester	4 750	1 847	
961	1 016	Honorar for attestasjonstjenester	806	913	
260	461	Honorar for skatterådgivning	-	100	
823	486	Honorar for andre tjenester	667	406	
9 488	6 338	Sum honorar til valgt revisor - Ernst & Young AS	6 223	3 266	

Tabellen viser kostnadsført honorar til revisor eksklusiv merverdiavgift. Honorar for attestasjonstjenester gjelder hovedsakelig attestasjonstjenester mot Landbruksdirektoratet og attestasjon av bærekraftsrapportering. Honorar for andre tjenester gjelder i hovedsak kostnader ved avvikling av selskap.

TINE KONSERN		
Honorar til andre revisorer	2021	2020
Lovpålagte revisjonstjenester	2 208	3 074
Honorar for attestasjonstjenester	-	-
Honorar for skatterådgivning	610	520
Honorar for andre tjenester	1 528	2 314
Sum honorar til andre revisorer	4 346	5 908

Honorar til andre revisorer omfatter selskapene Norseland Inc., Alpine Dairy LLC og Lotito Foods Holding LLC.

Note 10 Andre driftskostnader

Beløp i 1000 kroner

TINE KONSERN			TINE SA		
2021	2020	Kostnadsart	2021	2020	
1 351 118	1 261 382	Indirekte kostnader knyttet til produksjon og drift	1 056 927	998 981	
1 215 045	1 165 763	Transportkostnader	1 086 826	1 052 211	
-471 394	-460 372	Stedsfrakttinntekter (innfrakttillegg og distribusjonstillegg) 1)	-471 394	-460 372	
1 315 005	1 332 095	Salgs-, markedsførings- og andre driftskostnader	950 531	906 743	
3 409 774	3 298 868	Sum andre driftskostnader	2 622 890	2 497 563	

¹⁾ Refusjon fra Prisutjevningsordningen av transportkostnader for rå melk for strekningen fra melkeprodusent til noteringspunktet, se eget kapittel om TINE Råvare.

Note 11 Skatter

Beløp i 1000 kroner

TINE KONSERN			TINE SA	
2021	2020	Avstemming fra nominell til faktisk skattesats	2021	2020
1 682 270	1 935 050	Resultat før skatt	1 658 193	1 729 650
370 099	425 711	Forventet inntektsskatt etter nominell skattesats i Norge	364 802	380 523
Skattevirkningen av følgende poster				
7 450	5 109	Ikke fradragsberettigede kostnader	3 109	2 807
-6 144	-8 263	Ikke skattepliktige inntekter	-18 775	-15 968
-562	4 880	Skattesatsforskjeller i utlandet	-	-
-310 224	-238 206	Utbetaling til melkeprodusentene	-310 224	-238 206
8 541	5 578	Avskrivning av goodwill	-	-
47 114	-40 899	Effekt av endring i utsatt skattefordel	-	-
-4 065	-4 599	Resultat fra felleskontrollert virksomhet og tilknyttede selskaper	-	-
-	-258	Nedskrivning av finansielle anleggsmidler	6 600	-
-	-338	Effekt av endret skattesats	-	-
11 422	10 001	Formuesskatt	11 422	10 001
-139	1 105	Skatt tidligere år	-139	496
1 361	3 605	Andre poster	4 185	-611
124 853	163 426	Sum skattekostnad	60 980	139 042
7,4 %	8,4 %	Effektiv skattesats	3,7 %	8,0 %

I effekt av endring i utsatt skattefordel i TINE Konsern er inkludert nedskrivning av utsatt skattefordel i Mimi AS på MNOK 26 og 21 MNOK i opparbeidet utsatt skattefordel i 2021 som ikke er balanseført. Endring skyldes skattemessig fremførbart underskudd fra driften i Mimi pr 31.12.21 som gir totalt skattereduserende forskjeller på MNOK 212. Dette tilsvarer en utsatt skattefordel på MNOK 47 som ikke er balanseført.

TINE KONSERN			TINE SA	
2021	2020	Utsatt skatt virkning av poster ført mot egenkapitalen	2021	2020
-10 689	-1 253	Sikring av fremtidige kontantstrømmer	-10 689	-1 253
15 282	-22 496	Sikring av nettoinvestering i utenlandske datterselskap	-	-
4 593	-23 749	Utsatt skatt virkning av poster ført mot egenkapitalen	-10 689	-1 253

TINE KONSERN / NORGE			TINE KONSERN / UTLAND	
2021	2020	Fordeling av skattekostnaden på Norge og utlandet	2021	2020
110 793	187 420	Skattekostnad	14 060	-23 994

Note 11 forts.

Beløp i 1000 kroner

TINE KONSERN			TINE SA	
31.12.2021	31.12.2020	Betalbar skatt i balansen	31.12.2021	31.12.2020
109 213	131 740	Inntektsskatt	84 947	97 107
-	-	Skattevirkning av avgitt konsernbidrag	-7	-366
11 422	10 001	Formuesskatt	11 422	10 001
120 635	141 741	Betalbar skatt i balansen	96 362	106 742

TINE KONSERN

31.12.2021		Spesifikasjon av skattevirkningen av midlertidige forskjeller og underskudd til fremføring	31.12.2020	
Fordel	Forpliktelser		Fordel	Forpliktelser
-	183 549	Varige driftsmidler	-	208 160
-	44 771	Merverdier ved oppkjøp	-	40 356
2 796	-	Langsiktige forpliktelser / fordringer	3 221	-
-	21 689	Finansielle derivater	-	14 531
-	622 021	Pensjonsmidler	-	634 137
-	38 673	Varebeholdning	-	37 262
59 652	-	Kortsiktige fordringer	75 486	-
30 565	-	Kortsiktige forpliktelser	26 560	-
75 511	-	Pensjonsforpliktelser	78 735	-
-	35 293	Gevinst- og tapskonto	-	43 946
38 353	-	Underskudd til fremføring	74 664	-
206 877	945 996	Sum før utligning	258 666	978 392
-149 702	-149 702	Utlignet skattefordel / skatteforpliktelse	-174 806	-174 806
57 175	796 294	Utsatt skattefordel / skatteforpliktelse	83 860	803 586
-5 493	-31 161	Ikke balanseført utsatt skattefordel / skatteforpliktelse	-	-34 363
51 682	765 133	Utsatt skattefordel / skatteforpliktelse i balansen	83 860	769 223

I konsernet presenteres utsatt skatt netto for skatteposisjoner knyttet til selskap som inngår i samme skattekonsern. Utsatt skattefordel er oppført med utgangspunkt i fremtidig inntekt og som forventes å kunne utnyttes. Hoveddelen av skattefordelen er knyttet til virksomhet utført av deleide datterselskap i Norge og heleide datterselskap i utlandet. Fremførbart underskudd har ingen tidsbegrensning. Tidligere

nedskrevet utsatt skattefordel fra den svenske virksomheten ble i 2020 reversert i sin helhet, da det vurderes at denne kan utnyttes i fremtiden. Underskudd fra driften i Mimiro som gir totalt skattereduserende forskjeller på MNOK 212 pr 31.12.21 og tilsvarer en utsatt skattefordel på MNOK 47 er ikke balanseført.

Note 11 forts.

Note 11 forts.

Beløp i 1000 kroner

TINE SA			
31.12.2021		31.12.2020	
Fordel	Forpliktelser	Spesifikasjon av skattevirkningen av midlertidige forskjeller og underskudd til fremføring	
		Fordel	Forpliktelser
-	149 499	-	168 689
-	21 689	-	14 531
-	571 897	-	575 391
-	36 120	-	35 022
52 415	-	52 641	-
48 755	-	46 416	-
-	33 038	-	40 841
101 170	812 243	99 057	834 474
-101 170	-101 170	-99 057	-99 057
-	711 073	-	735 417
-	-31 161	-	-34 363
-	679 912	-	701 054

TINE KONSERN		TINE SA	
2021	2020	2021	2020
		Spesifikasjon av skattekostnad	
67 159	6 803	-21 143	47 527
109 220	131 739	84 947	97 107
11 422	10 001	11 422	10 001
-62 948	14 883	-14 246	-15 593
124 853	163 426	60 980	139 042

Note 12 Immaterielle eiendeler og goodwill

Beløp i 1000 kroner

TINE KONSERN	Patenter	Varemerke	Kunder	Software og andre rettigheter	Goodwill	Sum 2021	Sum 2020
Anskaffelseskost 01.01	100 312	52 386	18 500	477 292	353 717	1 002 207	855 655
Tilgang (+) i året ¹⁾	-	976	-	282 853	-	283 829	157 248
Avgang (-) i året	-799	-	-	-2 599	-	-3 398	-
Valutaeffekter	3 350	939	-	4 062	4 838	13 189	-10 695
Anskaffelseskost 31.12	102 863	54 301	18 500	761 608	358 555	1 295 827	1 002 207
Akkumulerte av- og nedskrivninger 31.12	-14 287	-29 751	-9 758	-245 746	-218 555	-518 097	-359 218
Bokført verdi 31.12	88 576	24 550	8 742	515 862	140 000	777 730	642 989
Årets avskrivninger	-4 639	-3 300	-1 850	-90 137	-30 060	-129 986	-99 272
Årets nedskrivninger	-	-	-	-20 315	-6 500	-26 815	-6 843
Økonomisk levetid	20 år-Evig	10-20 år	10 år	5-10 år	5-10 år		
Avskrivningsplan	Lineær	Lineær	Lineær	Lineær	Lineær		

¹⁾ Tilgang Software og andre rettigheter.
Årets tilgang andre rettigheter for TINE Konsern er på MNOK 282 Årets tilganger er spesiallaget programvare (software). Dette behandles som immateriell eiendel og klassifiseres under andre rettigheter.

Goodwill knytter seg til:	Økonomisk levetid	31.12.2021	31.12.2020
Diplom-Is Konsern	5 år	3 365	7 640
Fjordland Konsern	5 år	1 772	5 415
Mimiro AS	10 år	51 050	65 200
Norseland Inc. Konsern	10 år	83 813	95 481
Sum goodwill		140 000	173 736
Merverdier knyttet til oppkjøp av andre immaterielle eiendeler knytter seg til:			
Diplom-Is Konsern		12 408	15 387
Fjordland Konsern		2 112	2 592
Norseland Inc. Konsern		178 058	182 059
Norseland Ltd Konsern		11 023	12 380
Sum merverdier knyttet til oppkjøp av andre immaterielle eiendeler		203 601	212 418

Note 12 forts.

Note 12 forts.

Beløp i 1000 kroner			
TINE SA	Software	Sum 2021	Sum 2020
Anskaffelseskost 01.01	148 241	148 241	37 124
Tilgang (+) i året ¹⁾	277 826	277 826	132 117
Avgang (-) i året	-	-	-21 000
Anskaffelseskost 31.12	426 067	426 067	148 241
Akkumulerte av- og nedskrivninger 31.12	-88 112	-88 112	-20 568
Bokført verdi 31.12	337 955	337 955	127 673
Årets avskrivninger	-47 229	-47 229	-10 352
Årets nedskrivninger	-20 315	-20 315	-6 843
Økonomisk levetid	3-10 år		
Avskrivningsplan	Lineær		

¹⁾ Tilgang Software:
Spesiallaget programvare (software) klassifiseres under andre rettigheter.
Årets tilgang av spesiallaget programvare (software) utgjør MNOK 277. Tilgang avskrives over 3, 5 eller 10 år. Majoriteten av årets tilganger avskrives over 5 år.

Det er foretatt vurdering av nedskrivningsbehov for goodwill og andre immaterielle eiendeler. Ved indikasjoner på verdifall er beregning av gjenvinnbart beløp basert på neddiskontering av fremtidige kontantstrømmer gjennomført. Kontantstrømmene er basert på budsjett og øvrig tilgjengelig informasjon på vurderingstidspunktet.

I TINE SA er det i 2021 nedskrevet programvareløsninger med MNOK 20,3.

Det er i tillegg identifisert behov for nedskrivning av immaterielle eiendeler i MIMIRO AS. TINE Gruppen behandlet overføring av eiendeler fra TINE SA til MIMIRO i 2019 etter kontinuitetsprinsippet. I 2021 har MIMIRO AS nedskrevet goodwill med MNOK 49, hvor effekten for TINE SA er MNOK 6,5 i TINE Gruppen grunnet historisk behandling av transaksjonen etter kontinuitetsprinsippet

Note 12 forts.

Note 12 forts.

Beløp i 1000 kroner

TINE KONSERN			TINE SA	
2021	2020	Kostnadsført forskning og produktutvikling	2021	2020
28 315	14 994	Forskning	28 315	14 994
79 802	81 385	Produktutvikling	65 312	74 434
108 117	96 379	Sum kostnadsført forskning og produktutvikling	93 627	89 428

Vesentlige pågående forsknings- og utviklingsarbeid knytter seg til våre satsningsområder innen meierisektoren, spesielt innenfor helse og sunnhet.

Beløp i 1000 kroner

TINE KONSERN			TINE SA	
31.12.2021	31.12.2020	Immaterielle eiendeler under arbeid	31.12.2021	31.12.2020
123 575	-	Software	109 525	-
123 575	-	Sum immaterielle eiendeler under arbeid	109 525	-

Immaterielle eiendeler under arbeid i TINE Konsern gjelder spesiallaget programvare (software) i TINE SA og Mimi AS.

Note 13 Varige driftsmidler

Beløp i 1000 kroner

TINE KONSERN	Tomter	Bygninger/fast eiendom	Maskiner/inventar	Transportmidler	Sum 2021	Sum 2020
Anskaffelseskost 01.01	376 208	8 075 845	12 750 780	1 129 890	22 332 723	21 422 148
Tilgang (+) i året	5 807	198 298	465 705	121 836	791 646	1 252 331
Avgang (-) i året	-3 680	-40 426	-210 987	-72 640	-327 733	-369 965
Valutaeffekter	-383	-16 291	-1 981	-465	-19 120	28 208
Anskaffelseskost 31.12	377 952	8 217 426	13 003 517	1 178 621	22 777 516	22 332 722
Akkumulerte av- og nedskrivninger 31.12	-49 069	-4 025 787	-8 593 536	-731 205	-13 399 597	-12 458 229
Bokført verdi 31.12	328 883	4 191 639	4 409 981	447 416	9 377 919	9 874 493
Årets avskrivninger	-6 941	-325 800	-761 413	-134 190	-1 228 344	-1 188 503
Årets nedskrivninger	-	-	-20 109	-	-20 109	-87 793
Økonomisk avskrivningsperiode	10 år-evig	20-30 år	3-15 år	5-10 år		
Avskrivningsplan	Lineær	Lineær	Lineær	Lineær		
Regnskapmessig gevinst (+) / tap (-) solgte driftsmidler	8 344	786	10 420	3 735	23 285	249 250

TINE SA	Tomter	Bygninger/fast eiendom	Maskiner/inventar	Transportmidler	Sum 2021	Sum 2020
Anskaffelseskost 01.01	333 020	7 039 551	10 838 039	955 332	19 165 942	18 474 434
Tilgang (+) i året	5 414	181 452	340 091	100 151	627 108	986 352
Avgang (-) i året	-88	-15 780	-176 513	-66 478	-258 859	-294 843
Anskaffelseskost 31.12	338 346	7 205 223	11 001 617	989 005	19 534 191	19 165 943
Akkumulerte av- og nedskrivninger 31.12	-45 662	-3 731 537	-7 510 205	-609 757	-11 897 161	-11 106 545
Bokført verdi 31.12	292 684	3 473 686	3 491 412	379 248	7 637 030	8 059 398
Årets avskrivninger	-6 471	-277 983	-621 687	-110 724	-1 016 865	-1 010 455
Årets nedskrivninger	-	-	-20 109	-	-20 109	-86 365
Økonomisk avskrivningsperiode	10 år-evig	20-30 år	3-15 år	5-10 år		
Avskrivningsplan	Lineær	Lineær	Lineær	Lineær		
Regnskapmessig gevinst (+) / tap (-) solgte driftsmidler	8 344	786	24	579	9 733	238 534

Note 13 forts.

Note 13 forts.

Bygninger og annen fast eiendom består av egne produksjonslokaler, lager og administrasjonsbygg for anvendelse i egen meierivirksomhet og for produksjon av iskrem. Utleie til eksterne leietakere foregår i ubetydelig omfang. Varige driftsmidler hvor det forelå indikasjoner på verdifall, er vurdert for nedskrivningsbehov. Nedskrivninger til gjenvinnbart beløp av varige driftsmidler er gjennomført som følge av vedtak om framtidige nedleggelser av anlegg, omleggelser av driften og prosjekter som er blitt mindre lønnsomme enn forutsatt. Aktiverte reservedeler inngår som anleggsmidler.

Tabellen under viser bokført verdi av bygg, tekniske installasjoner og maskiner under oppføring. Anlegg under oppføring bokføres som varige driftsmidler, men avskrives ikke før anlegget tas i bruk.

Det er gjennomført verdivurdering av investeringen Irland høsten 2021. Selskapet er i en oppstartsfase og vurderingen er basert på overveiende sannsynlighet for at produksjonen kan fortsette med tiltak i påvente av avklaringer knyttet til utslippstillatelse.

Beløp i 1000 kroner

TINE KONSERN			TINE SA	
2021	2020	Anlegg under oppføring	2021	2020
31 394	98 812	Bygg	29 679	97 713
38 376	32 922	Tekniske installasjoner	38 307	32 087
266 964	462 600	Maskiner	250 901	454 705
336 734	594 334	Sum anlegg under oppføring	318 887	584 505

Note 14 Datterselskap, felleskontrollert virksomhet og tilknyttede selskap

Beløp i 1000 kroner

TINE KONSERN	Forretningskontor	Anskaffelses- tidspunkt	Morselskap TINE SA Eierandel stemmeandel	Underkonsern datterselskap Eierandel/stemmeandel	Andel egenkapital i selskapet 31.12.2021	Bokført verdi i TINE SA 31.12.2021	Bokført verdi i TINE SA 31.12.2020
Bunes Fryselager AS ¹⁾	Porsgrunn	1975	19 %	40 %	9 301	95	95
Diplom-Is AS ³⁾	Nittedal	1991	100 %		454 466	491 758	476 158
Norsk Iskrem AS	Nittedal	1989		100 %			
Laguna Produkter AS	Holmestrand	2016		100 %			
Isdalen AS	Oslo	2016		100 %			
Kulinaris AS	Trollåsen	2017		51 %			
Plug-in Service AS	Hagan	2019		100 %			
Fjordland AS	Oslo	1985	51 %		123 451	18 333	18 333
Matvarehuset AS	Bergen	2014		100 %			
Safari Næringsmidler AS	Bergen	2016		65 %			
Hallheimslien 12 AS	Bergen	2018		100 %			
Heimatt AS ²⁾	Oslo	2002	0 %		-	-	900
Kukraft AS	Oslo	2018	100 %		250	296	270
Mimiro Holding AS ⁴⁾	Ås	2018	57 %		209 363	118 974	148 974
Mimiro AS	Ås	2018		100 %			
Norseland Holdings Ltd.	Ilchester, UK	2004	100 %		154 760	119 999	119 999
Norseland Ltd.	Ilchester, UK	2008		100 %			
Phonefood Ltd.	Ilchester, UK	2008		100 %			
Ridgebrick Ltd.	Ilchester, UK	2013		100 %			
Norseland Inc.	Stamford, USA	1978	100 %		463 609	193 517	193 517
Alpine Dairy LLC	Winesburg, USA	2012		100 %			
Lotito Foods Holding LLC	Edison, USA	2019		80 %			
Næringsmiddelproduksjon AS	Oslo	2001	100 %		1 000	1 103	1 103
OsteCompagniet AS ²⁾	Oslo	2001	100 %		-	-	1 000
Sunniva Drikker AS ²⁾	Oslo	2002	100 %		-	-	1 000
TINE Holding AB	Ulricehamn, Sverige	2007	100 %		869 000	751 395	751 395
Wernersson Glass AB	Ulricehamn, Sverige	2003/04/06		100 %			
Wernersson Ost AB	Ulricehamn, Sverige	2007		100 %			
Wernersson Ost Danmark A/S	Roskilde, Danmark	2007/08/11		100 %			
TINE Holding Ireland Ltd.	Dublin, Irland	2016	100 %		409 495	475 930	475 930
TINE Ireland Ltd.	Dublin, Irland	2016		100 %			
Sum					2 694 696	2 171 401	2 188 675

1) Samlet eierandel i Bunes Fryselager AS for TINE Konsern utgjør 59 % (TINE SA 19 % og Diplom-Is AS 40 %).
2) Sunniva Drikker AS, Heimatt AS og Ostekompaniet AS er avviklet i 2021. Selskapenes fordringer og forpliktelser er gjort opp pr. 31.12.21 og resultat frem til avviklingstidspunkt er inkludert i konsernregnskapet.
3) Økning i Diplom-Is AS gjelder avgitt konsernbidrag fra TINE SA til Diplom-Is AS på MNOK 15,6.
4) Reduksjon i Mimiro Holding AS er nedskrivning av investering. Investeringen reflekterer etter denne nedskrivningen TINEs andel av egenkapitalen i selskapet.

Note 14 forts.

Beløp i 1000 kroner

FELLESKONTROLLERT VIRKSOMHET (FKV) OG TILKNYTTETE SELSKAP (TS)					TINE KONSERN		TINE SA			
	Forretnings- kontor	Anskaffelses- tidspunkt	Eierandel/ stemmeandel	Antall aksjer/andeler	Resultatandel 2021	Andel egenkapital 31.12.2021	Resultatandel 2020	Andel egenkapital 31.12.2020	Verdi i balansen 31.12.2021	Verdi i balansen 31.12.2020
Fjordkjøkken AS	Varhaug	1996	23,46 %	6 100	5 594	42 893	7 502	39 646	9 700	9 700
Skala AS	Oslo	1948	44,00 %	11 000	18 763	49 336	16 932	49 585	866	866
TUN Media AS ¹⁾	Oslo	2000	0,00 %	-	-11 568	-	3 495	27 208	-	10 212
Andre FKV og TS					1 402	6 016	1 647	6 232	2 096	2 046
Sum FKV og TS					14 191	98 245	29 576	122 671	12 662	22 824

1) Tun Media solgt i 2021

INNETEKTER FRA INVESTERINGER I DATTERSELSKAP

Beløp i 1000 kroner

Finansinntektsart	TINE SA	
	2021	2020
Diplom-Is AS ¹⁾	20 000	-
OsteCompagniet AS	-	15 059
Sunniva Drikker AS	-	6 667
Næringsmiddelproduksjon AS ²⁾	8	28
Konsernbidrag	20 008	21 754
Fjordland AS ³⁾	26 731	24 000
Norseland Ltd ³⁾	7 725	-
Bunes Fryselager AS ³⁾	266	-
Utbytte	34 722	24 000
Sum inntekter fra investeringer i datterselskap	54 730	45 754

1) Diplom-is AS har avgitt konsernbidrag til TINE SA med MNOK 20.

2) Næringsmiddelproduksjon har avgitt konsernbidrag til TINE SA med TNOK 8.

3) Fjordland AS, Norseland Ltd og Bunes Fryselager har gitt utbytte til TINE SA på hhv. 26 MNOK, 8 MNOK og 0,3 MNOK.

SELSKAPSENDRINGER

Nye virksomheter: Norseland Inc. økte sin eierandel i Lotito Foods Holding med 4,3 % i januar 2021, fra 75,7 % til 80 %.

Avvikling av selskap: Sunniva Drikker AS, Heimatt AS og Ostekompaniet AS er avviklet i 2021. Selskapenes fordringer og forpliktelser er gjort opp pr. 31.12.21 og resultat frem til avviklingstidspunkt er inkludert i konsernregnskapet.

Note 15 Varer

Beløp i 1000 kroner

TINE KONSERN			TINE SA	
31.12.2021	31.12.2020	Spesifikasjon	31.12.2021	31.12.2020
515 871	514 165	Råvarer	329 296	313 680
240 736	200 461	Varer under tilvirkning	136 919	108 177
1 672 989	1 293 848	Egentilvirkede ferdigvarer	1 506 386	1 199 271
405 642	414 771	Handelsvarer	17 161	20 804
169 448	157 242	Reservedelslager	160 720	148 466
3 004 686	2 580 487	Sum varer	2 150 482	1 790 398
31.12.2021	31.12.2020	Verdivurdering	31.12.2021	31.12.2020
2 735 553	2 357 915	Vurdert til anskaffelseskost	2 032 328	1 675 562
269 133	222 572	Vurdert til virkelig verdi	118 154	114 836
3 004 686	2 580 487	Sum varer	2 150 482	1 790 398

Konsernets varelager er totalt nedskrevet med MNOK 60 pr 31.12.2021. Tilsvarende tall for 2020 var MNOK 64. Nedskrivningen gjelder ukurans og nedvurdering som følge av endrede markedsvilkår for hovedsakelig melkepulver og ost i Norge, samt lagerjustering av ost i Irland.

Note 16 Mellomværende med selskap i samme konsern

Beløp i 1000 kroner

			TINE SA	
Mellomværende med datterselskaper i samme konsern			31.12.2021	31.12.2020
Kortsiktige fordringer til selskap i samme konsern			907 358	744 148
Leverandørgjeld til selskap i samme konsern			603 535	573 294
Annen kortsiktig gjeld til selskap i samme konsern			104 084	13 254
TINE KONSERN			TINE SA	
31.12.2021	31.12.2020	Mellomværende med felleskontrollert virksomhet og tilknyttede selskap	31.12.2021	31.12.2020
2 279	2 346	Kortsiktige fordringer til felleskontrollert virksomhet og tilknyttede selskap	2 279	2 321
37 999	35 388	Leverandørgjeld til felleskontrollert virksomhet og tilknyttede selskap	37 999	35 288

Pantstillelser, garantier og annen sikkerhetsstillelser til fordel for foretak i samme konsern opplyses om i [note 21](#) og [27](#).

Note 17 Egenkapital

Beløp i 1000 kroner

TINE KONSERN					31.12.2021	31.12.2020				
Andels-kapital	Etter-betalingsfond	Annen egenkapital	Minoritetenes andel	Sum egenkapital		Andels-kapital	Etterbetalings-fond	Annen egenkapital	Minoritetenes andel	Sum egenkapital
5 188	460 000	8 717 464	412 863	9 595 515	Egenkapital 01.01	5 403	340 000	8 149 070	425 825	8 920 298
					Årets endring i egenkapital					
-	-	1 573 317	-15 900	1 557 417	Årsresultat majoritetens og minoritetenes andel	-	-	1 758 367	13 258	1 771 625
-	-	-1 410 107	-	-1 410 107	Etterbetaling til melkeprodusentene	-	-	-1 082 756	-	-1 082 756
-	-283 000	283 000	-	-	Overført til etterbetalingsfond	-	120 000	-120 000	-	-
-148	-	-	-	-148	Netto inn- og utbetaling av andelskapital	-215	-	-	-	-215
-	-	49 031	-	49 031	Sikring av fremtidige kontantstrømmer	-	-	17 197	-	17 197
-	-	54 182	-	54 182	Sikring av nettoinvestering i utenlandske datterselskap	-	-	-79 757	-	-79 757
-	-	3 940	-21 507	-17 567	Endring i minoritet	-	-	-2 690	-2 907	-5 597
-	-	-	-26 959	-26 959	Minoritetenes andel av utbetalt utbytte	-	-	-	-23 313	-23 313
-	-	-57 379	-	-57 379	Omregningsdifferanse	-	-	90 988	-	90 988
-	-	-8 339	-	-8 339	Andre poster	-	-	-12 955	-	-12 955
5 040	177 000	9 205 111	348 497	9 735 648	Egenkapital 31.12	5 188	460 000	8 717 464	412 863	9 595 515

Netto inn- og utbetaling av andelskapital

Andelskapitalen i TINE SA er summen av de andeler medlemmene i TINE SA har. Hvert medlem eier en andel hvorav andelens pålydende er kr 500. Medlemskap i TINE SA er åpent for melkeprodusenter som disponerer melkekvote.

Minoriteter representerer eksterne eierandeler i datterselskap

Minoritetenes andel av egenkapitalen fordeler seg som følger.

	TINE KONSERN	
	31.12.2021	31.12.2020
Fjordland Konsern	147 885	133 406
Diplom-Is Konsern	6 431	5 744
Norseland Inc. Konsern	96 788	116 894
Mimiro AS	90 930	150 032
Bunes Fryseler AS	6 463	6 787
Sum minoritetenes andel av egenkapitalen	348 497	412 863

Note 17 forts.

Note 17 forts.

TINE SA				Beløp i 1000 kroner				
31.12.2021				31.12.2020				
Andelskapital	Etter- betalingsfond	Annen egenkapital	Sum egenkapital		Andels- kapital	Etter- betalingsfond	Annen egenkapital	Sum egenkapital
5 188	460 000	8 370 315	8 835 503	Egenkapital 01.01	5 403	340 000	7 965 266	8 310 669
				Årets endring i egenkapital				
-	-	1 597 213	1 597 213	Årsresultat	-	-	1 590 608	1 590 608
-	-	-1 410 107	-1 410 107	Etterbetaling til melkeprodusentene	-	-	-1 082 756	-1 082 756
-	-283 000	283 000	-	Overført til etterbetalingsfond	-	120 000	-120 000	-
-148	-	-	-148	Netto inn- og utbetaling av andelskapital	-215	-	-	-215
-	-	49 031	49 031	Sikring av fremtidige kontantstrømmer	-	-	17 197	17 197
-	-	-	-	Andre poster	-	-	-	-
5 040	177 000	8 889 452	9 071 492	Egenkapital 31.12	5 188	460 000	8 370 315	8 835 503

Etterbetaling til melkeprodusentene

TINEs styre har vedtatt en etterbetalingspolitikk hvor målsettingen er at mellom 50 og 75 prosent av konsernets årsresultat etter skatt avsettes til etterbetaling til eierne. Den årlige disponeringen påvirkes av fremtidig investeringsnivå, finansielle nøkkeltall og skatteposisjon. Kravet om minimum 45 prosent egenkapital skal ha prioritet foran etterbetalingspolitikken.

Utdelingen fordeles på grunnlag av leveransen av melk i kalenderåret. Det kan ikke utbetales mer enn det som er i samsvar med forsiktig og god forretningsskikk.

Note 18 Balanseført avsetninger for forpliktelser

Beløp i 1000 kroner

Følgende avsetninger for forpliktelser er balanseført som gjeld.

TINE KONSERN		TINE SA	
31.12.2021	31.12.2020	31.12.2021	31.12.2020
104 011	102 667	99 899	100 987

Kostnader relatert til omstillingstiltak

Avsetninger for kostnader relatert til omstillingstiltak og sluttvederlag i TINE SA og Diplom-Is AS. Avsetninger inngår i annen kortsiktig gjeld i balansen.

Finansiell informasjon

Note 19 Resultateffekter rente og valuta, sikringsinstrumenter og risiko

Beløp i 1000 kroner

TINE SA har en helhetlig tilnærming til konsernets finansielle risikoer. Overordnet målsetting i TINEs finansielle retningslinjer er å bidra til et stabilt resultat. TINE SA benytter rente- og valutaderivater som ledd i styringen av konsernets valuta- og renteesponering. Rentederivater inngås for å oppnå ønsket rentestruktur på låneporteføljen. Valutaterminer, valutaopsjoner og valutaswaps inngås for å sikre kontantstrømmer i utenlandsk valuta og egenkapital i utenlandske datterselskaper.

Valutarisiko

TINE SA har valutarisiko i form av resultatrisiko som i hovedsak er knyttet til varesalg og kjøp av innsatsfaktorer, samt investeringer i og utbytte fra datterselskap utenfor Norge. Balanserisiko knytter seg til eierandeler i utenlandske datterselskap i Sverige, Danmark, Storbritannia, Irland og USA med funksjonell valuta ulik NOK.

For å redusere risiko i forbindelse med handelstransaksjoner i utenlandsk valuta, har TINE SA inngått valutaterminer og valutaopsjoner knyttet til valutaene USD og EUR hvor TINE SA har sin hovedeksponering. Valutaderivatene vurderes i henhold til regnskapslovens § 5-9 til virkelig verdi i balansen. Urealiserte endringer i virkelig verdi føres mot egenkapitalen.

I TINE Konsern anvendes valutasikring av nettoinvesteringen i utenlandske datterselskap. TINE SA har valutasikret hoveddelen av nettoinvesteringene i TINE Holding AB, Wernersson Ost AB, Norseland Ltd., TINE Ireland Holding Ltd. og Norseland Inc. Valutalån og valutaderivater benyttes som sikringsinstrument. Verdiendringene på sikringsinstrumentene føres mot egenkapital i TINE Konsern.

TINE KONSERN			TINE SA		
2021	2020	Realisert og urealisert gevinst og tap på valuta	2021	2020	
-3 559	66 747	Realisert gevinst/tap valuta	56 973	-24 446	
18 537	-66 903	Urealisert gevinst/tap valuta	23 902	-79 261	
14 978	-156	Netto realisert og urealisert gevinst og tap på valuta	80 875	-103 707	
TINE KONSERN			TINE SA		
31.12.2021	31.12.2020	Markedsverdi av valutaderivater eksklusiv påløpte renter	31.12.2021	31.12.2020	
-172	3 107	Valutaderivater som vurderes til virkelig verdi i balansen FX-forward, opsjoner (Kontantstrømsikring)	-172	3 107	
-24 857	-54 553	Valutaderivater som vurderes til virkelig verdi i balansen Basisswap (EK-sikring)	-24 857	-54 553	
-25 029	-51 446	Sum markedsverdi av valutaderivater ¹⁾	-25 029	-51 446	

¹⁾ Sum balanseført verdi av valutaderivater er klassifisert som langsiktig gjeld.

Det benyttes sikringsbokføring av valutaderivater. Verdiendringer på valutaderivater som gjelder sikring av investering i utenlandske datterselskap bokføres mot egenkapitalen i TINE Konsern. Valutaendringer som gjelder sikring av kontantstrømmer bokføres mot egenkapital i TINE SA.

Markedsverdirapport for valutaderivater sendes månedlig fra de aktuelle bankene og verdistillelsen kontrolleres opp mot verdiestimat i Bloomberg.

Note 19 forts.

Beløp i 1000 kroner

TINE KONSERN			TINE SA	
2021	2020	Realisert gevinst/tap på valutaderivater	2021	2020
-41 371	31 761	Realisert gevinst/tap derivater - EURNOK	-41 371	31 761
1 247	-74 643	Realisert gevinst/tap derivater - USDNOK	1 247	-74 643
1 247	-74 643	Realisert gevinst/tap derivater - AUDNOK	1 247	-74 643
-75	595	Realisert gevinst/tap derivater - EURUSD	-75	595
-40 199	-42 287	Netto realisert gevinst/tap på valutaderivater ¹⁾	-40 199	-42 287

¹⁾ Urealiserte valutaeffekter knyttet til kontantstrømsikring sikringsbokføres. Realiserte valutaeffekter knyttet til kontanstrømsikring føres over driftsresultatet. Gevinst og tap knyttet til valutasikring av nettoinvestering i utenlandske datterselskap føres over resultatet i TINE SA, men tilbakeføres i TINE Konsern.

Renterisiko

Det mest vesentlige av TINE SA sin renterisikoeksponering er knyttet til låneporteføljen. TINEs finansielle retningslinjer for styring av renterisiko har som formål å gi konsernet en mest mulig kostnadseffektiv finansiering, samtidig med et ønske om en viss stabilitet og forutsigbarhet i finanskostnadene. For å redusere risiko knyttet til fremtidige rentebetalinger som følge av svingninger i markedsrenter, har TINE SA åpnet for inngåelse av rentesikringsinstrumenter. Rentesikringene har i idag en løpetid på opptil 10 år, noen med fremtidig start. Sikringsgraden varierer, men begrenses til maksimalt 50 % av forventet fremtidig netto rentebærende gjeld.

TINE KONSERN			TINE SA	
2021	2020	Renteinntekter og -kostnader	2021	2020
2 880	-1 451	Renteinntekter fra foretak i samme konsern	9 171	6 648
4 614	4 993	Eksterne renteinntekter	4 203	4 796
-84 822	-100 131	Eksterne rentekostnader	-84 640	-98 921
-77 328	-96 589	Netto renteinntekter og -kostnader	-71 267	-87 477

TINE KONSERN			TINE SA	
31.12.2021	31.12.2020	Markedsverdi av rentederivater eksklusiv påløpte renter	31.12.2021	31.12.2020
-43 808	-95 673	Rentederivater hvor verdiendring føres mot egenkapital (kontantstrømsikring)	-43 808	-95 673
-43 808	-95 673	Sum markedsverdi av rentederivater eksklusiv påløpte renter ¹⁾	-43 808	-95 673

TINE KONSERN			TINE SA	
31.12.2021	31.12.2020	Realiserte rentederivater	31.12.2021	31.12.2020
-109 909	-121 044	Realiserte balanseverdier rentederivater (kontantstrømsikring)	-109 909	-121 044
-109 909	-121 044	Sum markedsverdi av rentederivater eksklusiv påløpte renter ¹⁾	-109 909	-121 044

¹⁾ Sum balanseført verdi av rentederivater inngår i balanselinjen langsiktige finansielle forpliktelser.

Rentederivater knytter seg til kontantstrømsikring av fremtidige rentebetalinger og verdiendringer føres mot egenkapitalen. Verken i 2021 eller 2020 ble det realisert nye rentederivater. Rentederivater inngår i kontantstrømsikringen av fremtidige rentebetalinger. Realisasjonsbeløpet inngår i annen egenkapital og resultatføres i takt med rentebetalingene som derivatene opprinnelig sikret. Beløpet inngår i balanseposten annen egenkapital både for TINE Konsern og TINE SA. Porteføljen av rentederivater har en vektet løpetid per 31.12.21 på 7,4 år. I henhold til de finansielle retningslinjene, kan et rentederivat ha en maks løpetid på 10 år. Markedsverdirapport for rentederivater sendes månedlig fra de aktuelle bankene og verdistillelsen kontrolleres opp mot verdiestimat i Bloomberg.

Note 19 forts.

Note 19 forts.

Beløp i 1000 kroner

TINE KONSERN				TINE SA		
31.12.2021	31.12.2020	Verdiendring ¹⁾	Verdi kontanstrømsikring e/skatt	31.12.2021	31.12.2020	Verdiendring
-172	3 107		Markedsverdi kontantstrømsikring valutaderivater	-172	3 107	
-34 133	-75 309		Markedsverdi kontantstrømsikring rentederivater	-34 133	-75 309	
-109 910	-121 044		Realiserte renteswapper	-109 910	-121 044	
-144 215	-193 246	49 031	Totalt verdi kontantstrømsikring e/skatt	-144 215	-193 246	49 031

TINE KONSERN			
31.12.2021	31.12.2020	Verdiendring ¹⁾	Verdi EK-sikring e/skatt
-19 388	-42 551		Markedsverdi basisswap EK-sikring
-74 489	-114 124		Markedsverdi gjeld EK-sikring
-39 780	-31 164		Realisert EK-sikring
-133 657	-187 839	54 182	Totalt verdi EK-sikring e/skatt

¹⁾ Føres mot Annen EK, se note 17

Det benyttes sikringsbokføring av valuta- og rentederivater. Verdiendringer på valuta- og rentederivater og gjeld som gjelder sikring av investering i utenlandske datterselskap (EK-sikring) bokføres mot egenkapitalen i TINE Konsern. Verdiendring av valuta- og rentederivater som gjelder sikring av kontantstrømmer bokføres mot egenkapital i TINE SA. I tabellen over spesifiseres verdiendringer på EK-sikring og kontantstrømskring.

Note 19 forts.

Note 19 forts.

Kredittrisiko

Kredittrisiko er risikoen for at en part vil påføre den annen part et finansielt tap ved å ikke innfri sin forpliktelse. TINE Konsern påtar seg motpartsrisiko ved salg av varer, gjennom driftsgarantiordningen for melkeprodusenter, ved plassering av overskuddslikviditet og ved handel med finansielle derivater. Kredittrisiko på finansielle motparter begrenses via tydelige rammer under finansielle retningslinjer.

TINE Konsern har etablert rutiner for kredittvurdering av kunder og kredittgrenser fastsettes i henhold til selskapets retningslinjer. Disse retningslinjene åpner blant annet for å kreve en oppgjørsform som gir sikkerhet for betaling for vareleveranser. Kunder av TINE er grossister og enkeltkunder innenfor flere kundesegmenter. Deres betalingsevne anses som god og tap på fordringer i TINE Konsern har historisk vært lave. Endrede utsikter for norsk makroøkonomi har gjort at oppfølging av utsatte kundegrupper er forsterket i TINE Konsern.

TINE SA har også inngått en driftsgarantiordning hvor TINE SA garanterer for maksimalt 50 % av utestående kreditt som melkeprodusentene har i Driftskredittordningen for landbruket. Historisk har det vært lave utbetalinger i denne ordningen. Motpartsrisiko for finansielle derivater og plassering av overskuddslikviditet reduseres gjennom valg av motparter med høy kredittrating, samt diversifisering.

Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er risikoen for at TINE Konsern ikke vil være i stand til å betjene sine finansielle forpliktelser etterhvert som de forfaller. TINE Konsern styrer sin likviditetsrisiko ved å ha tilstrekkelige likviditetsreserver og trekkmuligheter på avtalte kredittrammer med bank og ved løpende overvåking av framtidige kontantstrømmer knyttet til finansielle eiendeler og gjeld i balansen. Likviditeten i TINE Konsern vurderes som god. TINE Konsern har 31.12.2021 ledige rammer innenfor lånefasiliteter som vil kunne dekke inn kortsiktig refinansieringsbehov, og tilgjengelige rammer tilsier at likviditetsrisikoen kan anses som svært lav.

Det vises til [note 23](#) hvor det er gitt en nærmere beskrivelse av trekkfasilitetene og finansieringssituasjonen.

Operasjonell risiko

Operasjonell risiko er risiko for økonomisk tap eller tap av omdømme som følge av svikt i interne prosesser, menneskelige feil eller systemfeil, eller andre tap som skyldes eksterne forhold som ikke er en konsekvens av den finansielle markedsrisikoen i TINE. Operasjonell risiko skal reduseres ved at det eksisterer tydelige rutiner og prosesser og en klar fullmaktstruktur.

Råvarerisiko:

Innkjøp

Råvarerisiko er risikoen for manglende tilgang og eller økte kostnader for TINE til å produsere produkter i tråd med sine kunders bestillinger. TINE håndterer denne risikoen gjennom å sikre råvarepriser fremover enten direkte gjennom innkjøpsavtaler på råvarer eller indirekte gjennom innkjøpsavtaler på emballasje eller leieproduksjon. TINE sikrer seg også gjennom å opprettholde sikkerhetslager på råvarer som egner seg for det.

Råvarerisikoen ansees normalt forutsigbar. Samtidig vil store endringer i markedene kunne påvirke tilgangen, særlig ved uforutsett knapphet på råvarer. Videre vil store prisøkninger på råvarer påvirke TINEs økonomi på kort sikt ved at det tar tid før prisøkningen kan tas ut til kunde.

Meierimarkedet internasjonalt

Utviklingen i det internasjonale meierimarkedet påvirker TINE direkte gjennom import til Norge. Til tross for utviklingen med en fortsatt pandemi i 2021 har det internasjonale meierimarkedet vært relativt stabilt og utsiktene tilsier at dette vil fortsette inn i 2022. Prisene på verdensmarkedet for de viktigste bulkproduktene, store generiske varegrupper som produseres tilnærmet likt over landegrenser, hadde en normal trend i 2021 ved at prisene steg mye i løpet av andre halvår.

Smør hadde en prisnedgang i første halvår som alle andre bulkprodukter i meierimarkedet, men prisen stabiliserte seg og økte jevnt ut året. Prisene på Cheddar og Gouda var stabile i første halvår og økte i siste del av 2021, med tilnærmet uendret osteproduksjonen.

WMP (Whole Milk Powder - helmelkspulver) og SMP (Skimmed Milk Powder -skummetmelkpulver) følger samme trend som de øvrige produktene og stabiliserer seg på høy historisk pris.

Globale priser på rå melk påvirker de internasjonale datterselskapene i TINE Gruppen. I USA er estimat for 2021 en begrenset økning i innveid melkemengde, tilsvarende 2020. For EU estimeres melkemengden tilnærmet identisk med 2020, der noen land fortsetter trenden med en nedgang og noen øker for å utligne totalen for regionen. Fra Oceania meldes det om en forventet liten nedgang. Denne trenden fortsetter inn i 2022 og det ser ut til at etterspørselen i markedet er større enn tilbudet. EU, USA og Oceania ser ut til å holde tilbudet på omtrent samme nivå for 2022, hvilket betyr at prisene trolig vil fortsette å holde seg på et høyt nivå.

Note 20 Netto andre finansinntekter og -kostnader

Beløp i 1000 kroner

TINE KONSERN			TINE SA	
2021	2020		2021	2020
-	-	Nedskrivning av investeringer i datterselskap	-30 000	-1 171
-	-60	Nedskrivning av investeringer i andre selskap	-	-60
3 664	3 473	Verdiendring av markedsbaserte finansielle omløpsmidler	3 664	3 473
21 536	18 336	Andre finansinntekter	3 492	16 761
-19 730	-11 713	Andre finanskostnader	-8 542	-4 851
5 470	10 036	Netto andre finansinntekter og -kostnader	-31 386	14 152

Nedskrivning av investeringer i datterselskap i 2021 knytter seg til investering i Mimirol Holding AS som er nedskrevet med MNOK 30. Investeringen reflekterer etter denne nedskrivningen TINEs andel av egenkapitalen i selskapet.

Andre finansinntekter i 2021 inkluderer Covid 19-kompensasjon i Norseland Inc-konsernet på MNOK 14.
Andre finansinntekter for 2020 inkluderer en gevinst ved salg av TINEs aksjer i Rørosmeieriet på MNOK 16.

Note 21 Garantier

Garantier:

Bankgarantier

TINE Konsern har til rådighet en garantiramme på MNOK 250 hos Handelsbanken Norge. Garantiansvaret dekker i all hovedsak skattetrekksgarantier og transportløyvegarantier for TINE SA og datterselskap.

Garantier stilt av TINE

TINE SA er solidarisk ansvarlig overfor Handelsbanken Norge for garantier stilt på vegne av datterselskap. Pr 31.12.2021 utgjorde dette engasjementet MNOK 208. For øvrig dekker TINE SA maksimalt 50 % av de gjeldende driftskreditter melkeprodusentene har i Driftskredittordningen for landbruket. Det vises også til note 19, avsnitt om kredittrisiko.

Note 22 Bankinnskudd, kontanter og pengemarkedspapirer

Beløp i 1000 kroner

TINE KONSERN			TINE SA	
31.12.2021	31.12.2020	Bankinnskudd, kontanter og pengemarkedspapirer	31.12.2021	31.12.2020
312 275	355 194	Bankinnskudd og kontanter	200 428	204 531
683 736	750 533	Bankinnskudd konsernkontoordning	683 736	750 533
500 481	604 360	Rentefond	500 481	604 360
1 496 492	1 710 087	Sum bankinnskudd, kontanter og pengemarkedspapirer	1 384 645	1 559 424
2 743	2 590	herav: Bundne bankinnskudd	-	-

Bundne bankinnskudd består hovedsaklig av skattetrekkskonti for datterselskaper av TINE SA.

Ubenyttet del av kassekreditt og andre trekkrettigheter er opplyst i note 23 og 24.

Note 23 Annen langsiktig gjeld

Beløp i MNOK

Tabellen under viser annen langsiktig gjeld:

TINE KONSERN			TINE SA	
31.12.2021	31.12.2020	Type lån	31.12.2021	31.12.2020
2 205	2 655	Obligasjonslån	2 205	2 655
400	871	Gjeld til kredittinstitusjoner NOK	400	871
483	524	Gjeld til kredittinstitusjoner EUR	483	524
383	372	Flervaluta trekkrettighet	383	372
1 267	1 766	Langsiktig gjeld til kredittinstitusjoner	1 267	1 766
25	55	Finansielle derivat - valutaswap	25	55
52	73	Diverse langsiktig gjeld	7	6
77	127	Øvrig langsiktig gjeld	32	60
3 548	4 548	Sum annen langsiktig gjeld	3 504	4 482

Obligasjonslån	TINE SA				
	Bokført verdi		Virkelig verdi*		Valuta
	31.12.2021	31.12.2020	31.12.2021	31.12.2020	
Tine SA 21/26 FRN (NO0011151904)	500	-	500	-	NOK
Tine SA 19/29 2,80% (NO0010856768)	150	150	151	159	NOK
Tine SA 19/24 FRN (NO0010856727)	400	400	404	404	NOK
Tine SA 18/28 3,09% (NO0010816838)	205	205	211	222	NOK
Tine SA 18/23 FRN (NO0010816309)	450	450	452	453	NOK
Tine SA 17/24 2,50% (NO0010782667)	500	500	506	521	NOK
Tine SA 17/22 FRN (NO0010793250)	340	500	342	503	NOK
Tine SA 16/21 FRN (NO0010777741)	-	450	-	452	NOK

*Virkelig verdi er basert på kurser i Bloomberg per 31.12

Note 23 forts.

Tabellen viser forfall og avdrag pr år for langsiktig gjeld:

Beløp i MNOK

TINE KONSERN						TINE SA				
Forfall og avdrag: 2022	2023	2024	2025	2026 og senere	Type lån	Forfall og avdrag: 2022	2023	2024	2025	2026 og senere
	450	900	-	855	Obligasjonslån (langsiktig)		450	900	-	855
64	64	128	128	883	Langsiktig gjeld til kredittinstitusjoner	64	64	128	128	882
64	514	1 028	128	1 738	Sum forfall og avdrag	64	514	1 028	128	1 737

Tabellen under viser netto rentebærende gjeld:

TINE KONSERN			TINE SA	
31.12.2021	31.12.2020	Type lån	31.12.2021	31.12.2020
3 548	4 548	Sum annen langsiktig gjeld	3 504	4 482
484	197	Kortsiktig rentebærende gjeld ¹⁾	340	-
4 032	4 745	Rentebærende gjeld	3 844	4 482
-1 496	-1 710	Bankinnskudd, kontanter og pengemarkedspapirer ²⁾	-1 385	-1 559
2 536	3 035	Netto rentebærende gjeld	2 459	2 922
3 130	3 375	12 mnd EBITDA	2 701	2 966
0,81	0,90	NIBD/EBITDA	0,91	0,99

1) Henviser til note 24

2) Henviser til note 22

Obligasjonslån

TINE SA har syv obligasjonslån notert på ABM (Alternative Bond Market) . For samtlige obligasjonslån er det inngått låneavtale med Norsk Tillitsmann ASA. Lånene har negativ pantsettelsesklausul og er sidestilt med andre rentebærende lån.

Langsiktig gjeld til kredittinstitusjoner

TINE SA sin gjeld til kredittinstitusjoner består av ett lån fra KfW IPEX-Bank (MEUR 48,4) og ett fra Nordic Investment Bank (MNOK 400).

TINE SA har en avtale med Danske Bank og DNB om en langsiktig flervaluta trekkrettighet på MNOK 1 200. Trekkfasiliteten ble inngått i juli 2021 og forfaller juli 2024 (3+1+1 år). Trekkfasiliteten benyttes primært som 'back-stop' for kortsiktig finansiering. Trekket er knyttet til sikring av nettoinvestering i utenlandske datterselskap. Se ytterligere omtale i note 19.

Lånebetingelser

Gjennomsnittlig rente for langsiktig rentebærende gjeld har for 2021 vært 1,30 prosent. Tallet inkluderer ikke aktive renteswapper. Tilsvarende gjennomsnittlig rente for 2020 var 1,75 prosent.

Avtalene begrenser muligheten for opptak av nye lån med pantesikkerhet uten godkjenning av långiverne. Viktige lånevilkår utover dette er krav til at egenkapitalandelen i TINE Konsern minimum skal være 40 %, begrensning på adgang til bruk av finansiell leasing og at salg av eiendeler som utgjør en betydelig del av virksomheten, skal godkjennes av långiverne. TINE SA tilfredsstiller alle lånevilkår.

Note 24 Kortsiktig rentebærende gjeld

Beløp i 1000 kroner

TINE KONSERN			TINE SA	
31.12.2021	31.12.2020	Kortsiktig rentebærende gjeld	31.12.2021	31.12.2020
340 000	-	Obligasjonslån, kortsiktig	340 000	-
143 660	196 976	Kreditt, utenfor konsernkontoordning	-	-
483 660	196 976	Sum kortsiktig rentebærende gjeld	340 000	-
858 105	822 997	Ubenyttet del av kassekreditt	700 000	700 000

TINE SA har en konsernkontoavtale med Danske Bank A/S med en samlet kassekreditt for hele konsernet på MNOK 700. Unntaket er Norseland Inc. med datterselskaper. Dette selskapet har en separat bankavtale og kassekreditt med DNB ASA på MUSD 20. Videre har Norseland Inc. sitt datterselskap Lotito Foods Holding LLC en kassekreditt på MUSD 12,5 fra en amerikansk bank, i tillegg til term loans på totalt MUSD 5,7 hvorav MUSD 1,7 er kortsiktig pr 31.12.21.

Øvrige opplysninger

Note 25 Ikke balanserte leieforpliktelser

Beløp i 1000 kroner

TINE SA og datterselskap i TINE Konsern har leieforhold og leiekontrakter som gjelder leie av kontorlokaler, lager, fryselager, produksjonsmaskiner, transportmidler, data- og kontormaskiner og frysebokser.

Tabellen under viser årlige leiebeløp og leieavtalenes varighet:

TINE KONSERN				TINE SA	
2021	2020	Leieforhold	Leieavtalenes varighet	2021	2020
86 345	95 213	Kontorlokaler	3-10 år	52 095	60 439
27 115	13 042	Lager og fryselager	1-10 år	-	-
23 039	33 208	Produksjonsmaskiner	3-7 år	4 539	13 574
8 298	8 279	Transportmidler	2-5 år	731	761
1 395	2 120	Data- og kontormaskiner	3 år	513	1 466
25	447	Frysebokser	4-5 år	-	-
146 217	152 309	Sum ikke balanseførte leieforpliktelser		57 878	76 240

Note 26 Transaksjoner med nærstående parter

Beløp i 1000 kroner

	TINE SA	
	2021	2020
Transaksjoner med datterselskap		
Salg av varer og tjenester	1 669 935	1 687 656
Kjøp av varer og tjenester	469 634	154 215
Transaksjoner med felleskontrollert virksomhet og tilknyttede selskap		
Salg av varer og tjenester	21 458	27 203
Kjøp av varer og tjenester	736 862	872 126

Vi definerer nærstående parter som våre eiere, ledende ansatte, alle datterselskap, felleskontrollert virksomhet og tilknyttede selskap av TINE SA.

Vedrørende transaksjoner med våre eiere henvises det til eget kapittel om TINE Råvare som spesifiserer transaksjoner knyttet til etterbetaling og kjøp av rå melk fra melkeprodusenten. Vedrørende transaksjoner med MP Pensjon henvises det til opplysninger om innbetalt pensjonspremie i [note 8](#) om pensjoner og pensjonsforpliktelser. Ytelse til ledende ansatte er omtalt i [note 25](#).

Mellomværende med konsernselskap er spesifisert på egne linjer i balansen, samt omtalt i [note 14](#) og mellomværende med felleskontrollert virksomhet og tilknyttede selskap er omtalt i [note 16](#). Når det gjelder eierandeler TINE SA har i datterselskap, felleskontrollert virksomhet og tilknyttede selskap, henvises til [note 14](#).

Varer til datterselskap, felleskontrollert virksomhet og tilknyttede selskap er solgt til samme priser og vilkår som benyttes overfor eksternt tredjepart. Tjenester til de samme nærstående parter er solgt til kostpris med tillegg av beregnet fortjeneste til markedsmessige vilkår avhengig av type tjeneste.

Note 27 Pantsettelse

Beløp i 1000 kroner

	TINE KONSERN	
	31.12.2021	31.12.2020
Balanseført verdi av gjeld som er sikret ved pant	60 398	80 181
Balanseført verdi for eiendeler som er stillet som sikkerhet for denne gjelden		
Varebeholdning	215 082	181 208
Kundefordringer	167 761	139 387
Sum pantsatte eiendeler	382 843	320 595

Det er gitt pantesikkerhet for en begrenset del av den kortsiktige gjelden på konsernnivå. Denne gjelden ble tatt opp av TINE's datterselskap før TINE Konsern etablerte dagens lån. TINE har forpliktet seg til å ikke ta opp nye lån med pantesikkerhet i konsernets eiendeler uten långivers samtykke.

Note 28 Mellomværende med Landbruksdirektoratet – markedsregulering og prisutjevningsordningen

Markedsordningene for melk består av:

- 1. Kvoteordningen som har til formål å tilpasse melkeproduksjonen etter behov i markedet
- 2. Markedsreguleringen som TINE SA ivaretar på vegne av alle landets melkeprodusenter
- 3. Tilskuddsordninger til melkeprodusentene i form av grunn- og distriktstilskudd
- 4. Prisutjevningsordningen som utjevner ulike melkeanvendelser og melkeprodusentenes geografiske lokalisering
- 5. Importvernet

Mellomværende i denne noten omfatter markedsreguleringen (2) og prisutjevningsordningen (4).

Markedsreguleringen

Omsetningsrådet er ansvarlig for regelverket som legger premissene for gjennomføringen av markedsreguleringen. Markedsreguleringen finansieres av omsetningsavgift og overproduksjonsavgift som betales av alle landets

melkeprodusenter ved trekk i oppgjøret for melken. Det er omsetningsrådet som styrer anvendelsen av midlene. Landbruksdirektoratet er Omsetningsrådets sekretariat og behandler søknader og forslag fra markedsregulator og fremmer innstillinger om vedtak overfor rådet.

Hensikten med markedsreguleringen er å gjennomføre ulike tiltak slik at:

- Melkeprodusentene sikres avsetning for sin produksjon opp mot avtalt målpris.
- TINE Råvare kan ivareta en tilfredsstillende forsyning av rå melk på samme vilkår til alle aktørene i markedsordningen for melk.
- Forbrukermarkedet sikres tilstrekkelig og jevn tilgang på melkebaserte næringsmidler.

Tildelte midler til reguleringstiltak i regi av TINE SA var i 2021 på MNOK 115,8. Forbrukte midler til reguleringstiltak i regi av TINE SA var i 2021 på MNOK 110,6. Tilsvarende tall for 2020 var henholdsvis MNOK 112,2 og MNOK 109,6.

Avsetningstiltakene innen markedsreguleringen består av ulike ordninger fastatt i regelverket, herunder innenlandsk prisnedskrivning, reguleringslagring og reguleringskapasitet. I tillegg brukes det midler til skolemelkordningen, faglige tiltak rettet mot kvalitets- og avlsarbeid i husdyrnæringen og opplysningsarbeid i regi av Opplysningskontoret for Meieriprodukter (melk.no) og Matmerk. Det påløper også administrative kostnader i TINE SA og kostnader ved å forvalte ordningen i Landbruksdirektoratet og Omsetningsrådet. Detaljert regnskap framgår av Omsetningsrådets årsmelding.

Oppgavene over markedsregulering og søknader om kostnadsdekning blir ikke ferdigbehandlet i Omsetningsrådet før i april måned det påfølgende året. Dette innebærer at det kan oppstå endringer etter årsskiftet. Endelig avregning mellom Landbruksdirektoratet og TINE SA foretas derfor i det etterfølgende regnskapsår.

MIDLER TIL DISPOSISJON TIL MARKEDSREGULERING	Beløp i 1000 kroner	
	2021	2020
Mellomværende pr. 01.01	2 658	-13 129
Korreksjon vedrørende forrige år	592	-1 458
Avregnet Landbruksdirektoratet skyldig forrige år	-3 251	14 587
Midler til reguleringstiltak i regi av TINE SA	115 805	112 186
Mottatt til faglige tiltak og opplysningsvirksomhet	36 526	36 650
Sum midler til disposisjon til markedsregulering	152 331	148 836
FORBRUKTE MARKEDSREGULERINGSMIDLER		
	2021	2020
Prisnedskrivning innland, eksklusiv skolemelk	17 785	25 562
Skolemelkordningen	6 242	5 744
Andre tiltak, eksklusiv administrasjon	77 580	69 055
Administrasjon av markedsreguleringsordningen i TINE SA	8 980	9 166
Faglige tiltak og opplysningsvirksomhet	36 526	36 650
Sum forbrukte markedsreguleringsmidler	147 113	146 177
Mellomværende med Landbruksdirektoratet vedrørende markedsregulering pr. 31.12	5 218	2 658

Note 28 forts.

Kostnader knyttet til prisnedskrivningstiltak og skolemelkordningen er belastet markedsregulator og godskrevet varekostnadene for den aktuelle salgskanal. Kostnader vedrørende andre tiltak er godskrevet funksjonsområdet, mens faglige tiltak og opplysningsvirksomhet utbetales til den aktuelle organisasjon. Månedlige á konto innbetalinger fra Landbruksdirektoratet balanseføres og avregnes fortløpende, mens endelig avstemming og sluttoppgjør skjer først etter at alle søknader er ferdigbehandlet.

Satsene for innkrevd omsetningsavgift fra melkeprodusentene har vært 10 øre pr. liter i 1. halvår 2021 og 9 øre pr. liter i 2. halvår 2021. Tilsvarende tall for 2020 var 30 øre pr. liter. Overproduksjonsavgiften har vært kr 4,90 pr. liter for begge årene. I tillegg kreves det inn forskningsavgift på rå melk levert TINE SA og andre aktører. TINE Råvare krever inn avgiftene på vegne av Landbruksdirektoratet.

Prisutjevningsordningen

Prisutjevningsordningen for melk har som formål å regulere prisdifferensieringen av melk som råvare til ulike anvendelser i henhold til jordbruksavtalens bestemmelser ved å sikre et høyere samlet markedsuttak og samtidig gi melkeprodusentene mulighet for lik melkepris uavhengig av melkeanvendelse og lokalisering av produksjonen. Det er videre en viktig premiss for ordningen å sikre like konkurransevilkår for aktørene som omfattes av ordningen. Ordningen er hjemlet i forskrift om prisutjevningsordningen for melk, fastsatt av Landbruks- og matdepartementet 18. desember 2007.

	Beløp i 1000 kroner	
Utjevningsavgift/-tilskudd	2021	2020
Hovedmelk- og biproduktanvendelsen	-509 920	-621 129
Etteroppgjør hovedmelk- og biproduktanvendelsen tidligere år	-8 425	14 425
Netto utjevningsavgift/-tilskudd	-518 346	-606 704
Innfrakttillegg	464 743	453 566
Distribusjonstillegg	6 651	6 806
Sum innfrakttillegg og distribusjonstillegg	471 394	460 372
Netto avgifter og tilskudd vedrørende prisutjevningsordningen	-46 951	-146 332

Hovedmelk- og biproduktanvendelsen er belastet varekost. Innfrakttillegg og distribusjonstillegg regnskapsføres som kostnadsreduksjon under andre driftskostnader, se [note 10](#).

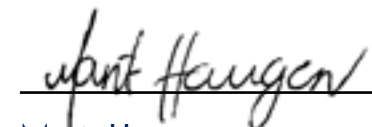
	Beløp i 1000 kroner	
	31.12.2021	31.12.2020
Mellomværende med Landbruksdirektoratet vedrørende prisutjevningsordningen	-33 789	-37 780

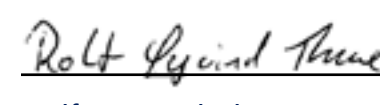
Erklæring fra styret og konsernsjef

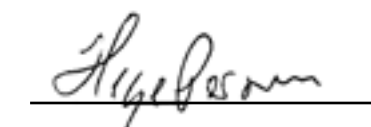
Styret og konsernsjefen har i dag behandlet og fastsatt årsregnskapet for TINE SA og TINE Gruppa for perioden 1. januar til 31. desember 2021. Vi bekrefter etter beste overbevisning at:

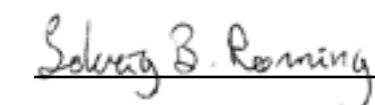
- Årsregnskapet 2021 er utarbeidet i samsvar med gjeldende regnskapsstandarder.
- Opplysningene i årsregnskapet gir et rettviseende bilde av selskapets og konsernets eiendeler, gjeld, finansielle stilling og resultat som helhet.
- Årsberetningen gir en rettviseende oversikt over utviklingen, resultatet og stillingen til selskapet og konsernet.
- Årsberetningen gir en beskrivelse av de mest sentrale risiko- og usikkerhetsfaktorer selskapet og konsernet står ovenfor.

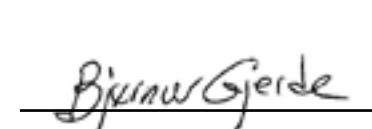
Oslo 15. februar 2022

Marit Haugen
Styreleder

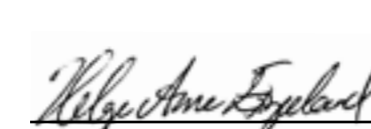

Rolf Øyvind Thune

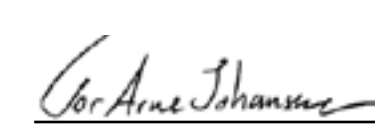

Hege Persen

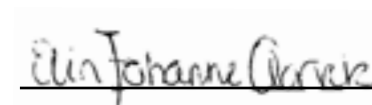

Solveig B. Rønning

Bjørnar Gjerde

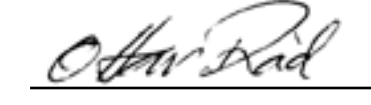

Asgeir Pollestad

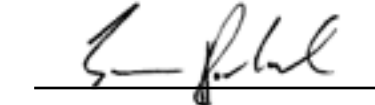

Helge Arne Espeland

Tor Arne Johansen

Elin Aarvik

Jeffrey Thomas

Ottar Råd

Gunnar Hovland
Konsernsjef

Revisjonsberetning

Statsautoriserte revisorer
Ernst & Young AS

Dronning Eufemias gate 6a, NO-0191 Oslo
Postboks 1156 Sentrum, NO-0107 Oslo

Foretaksregisteret: NO 976 389 387 MVA
Tlf: +47 24 00 24 00

www.ey.no
Medlemmer av Den norske Revisorforening

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Til årsmøtet i TINE SA

Konklusjon

Vi har revidert årsregnskapet for TINE SA som består av selskapsregnskap og konsernregnskap. Selskapsregnskapet og konsernregnskapet består av balanse per 31. desember 2021, resultatregnskap og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen, og en beskrivelse av vesentlige anvendte regnskapsprinsipper og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening oppfyller årsregnskapet gjeldende lovkrav og gir et rettviseende bilde av selskapets og konsernets finansielle stilling per 31. desember 2021 og av dets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjon

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet nedenfor under *Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet*. Vi er uavhengige av selskapet og konsernet i samsvar med kravene i relevante lover og forskrifter i Norge og *International Code of Ethics for Professional Accountants* (inkludert internasjonale uavhengighetsstandarder) utstedt av International Ethics Standards Board for Accountants (IESBA-reglene), og vi har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Innhentet revisjonsbevis er etter vår vurdering tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Øvrig informasjon omfatter informasjon i selskapets årsrapport bortsett fra årsregnskapet og den tilhørende revisjonsberetningen. Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for den øvrige informasjonen. Vår konklusjon om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke den øvrige informasjonen, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese den øvrige informasjonen med det formål å vurdere om den øvrige informasjonen inneholder de opplysninger som skal gis i henhold til gjeldende lovkrav og hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom den øvrige informasjonen og årsregnskapet eller kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon. Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon eller ikke inneholder de opplysninger som skal gis i henhold til gjeldende lovkrav, er vi pålagt å rapportere det.

Vi har ingenting å rapportere i så henseende, og vi mener at den øvrige informasjonen er konsistent med årsregnskapet og inneholder de opplysninger som skal gis i henhold til gjeldende lovkrav.

Ledelsens ansvar for årsregnskapet

Ledelsen er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til selskapets evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet med mindre ledelsen enten har til hensikt å avvikle selskapet eller virksomheten, eller ikke har noe annet realistisk alternativ.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

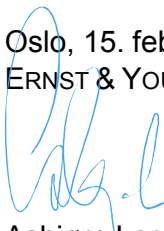
Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon. Feilinformasjon kan skyldes misligheter eller feil og er å anse som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke de økonomiske beslutningene som brukerne foretar på grunnlag av årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og vurderer vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i årsregnskapet, enten det skyldes misligheter eller feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontrollen som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- konkluderer vi på om ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen er hensiktsmessig, og, basert på innhentede revisjonsbevis, hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape betydelig tvil om selskapets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i årsregnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifiserer vår konklusjon om årsregnskapet og årsberetningen. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet frem til datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at selskapet ikke kan fortsette driften.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet gir uttrykk for de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte omfanget av og tidspunktet for revisjonsarbeidet og eventuelle vesentlige funn i revisjonen, herunder vesentlige svakheter i den interne kontrollen som vi avdekker gjennom revisjonen.

Oslo, 15. februar 2022
ERNST & YOUNG AS

Asbjørn Ler
statsautorisert revisor

Datterselskaper

Diplom-Is AS

Diplom-Is AS og døtrene Laguna Produkter AS, Isdalen AS og Kulinaris AS er merkevarereselskaper som utvikler, markedsfører, produserer og selger iskrem og frosne desserter. I tillegg eier Diplom-Is Plug-In Service AS som driver med service og vedlikehold av plug-in utstyr i dagligvare, kiosk, bensin og servicehandel samt storhusholdning.

Nøkkeltall		2021	2020
Driftsinntekter	MNOK	1 312	1 294
Driftsresultat	MNOK	26	93
Antall ansatte		483	421

Fjordland AS

Fjordland AS består av selskapene Fjordland AS, Matvarehuset AS, Safari Næringsmidler AS (65%) og Hallheimslie 12 AS. Fjordland AS er et merkevarereselskap som driver utvikling, markedsføring og salg av fersk ferdigmat, spiseklare mellommåltider, margariner, yoghurt og desserter i det norske markedet.

Nøkkeltall		2021	2020
Driftsinntekter	MNOK	1 934	1 925
Driftsresultat	MNOK	116	94
Antall ansatte		189	157

MIMIRO AS

MIMIRO eies av TINE, Felleskjøpet og Gjensidige. MIMIRO er i oppstartsfase og utvikler digitale løsninger til bønder for å gi innsikt til forbedring og effektivisering i deres produksjon. MIMIRO eier Kukontrollen, Eana Ku, Eana Skifte og Storfedatabasen. Selskapet bygger også en dataplattform for å redusere kompleksiteten og kostnadene ved deling og bruk av høykvalitetsdata i landbruksindustrien, for analyse og innsikt for både bønder og partnere i landbruket.

Nøkkeltall		2021	2020
Driftsinntekter	MNOK	40	39
Driftsresultat	MNOK	-110	-71
Antall ansatte		26	15

Meieri internasjonalt

Norseland Inc.

Norseland Inc. og datterselskapene Alpine Dairy LLC og Lotito Foods LLC produserer, foredler, markedsfører og distribuerer spesialoster fra TINE og andre produsenter til dagligvare- og storhusholdningsmarkedet i USA.

Nøkkeltall

Nøkkeltall	2021		2020	
	MNOK	MUSD	MNOK	MUSD
Driftsinntekter	2 222	259	2 293	244
Driftsresultat	23	3	44	5
Antall ansatte		253		289

Norseland Ltd.

Norseland Ltd. foredler, markedsfører og distribuerer premium cheddaroster og spesialoster fra TINE hovedsakelig til dagligvaremarkedet i England.

Nøkkeltall

Nøkkeltall	2021		2020	
	MNOK	MGBP	MNOK	MGBP
Driftsinntekter	570	48	547	45
Driftsresultat	17	1	18	1
Antall ansatte		190		194

Wernersson Ost AB

Wernersson Ost AB og datterselskapet Wernersson Ost Danmark A/S foredler, markedsfører og distribuerer et bredt og internasjonalt ostesortiment til dagligvare- og storhusholdningsmarkedet i Norden.

Nøkkeltall

Nøkkeltall	2021		2020	
	MNOK	MSEK	MNOK	MSEK
Driftsinntekter	784	783	793	775
Driftsresultat	5	5	7	7
Antall ansatte		126		130

TINE Ireland Ltd.

TINE Ireland Ltd. produserer Jarlsberg hjul- og blokkost for dagligvare- og storhusholdningsmarkedet i eksportmarkedene i USA, Canada, Australia og flere land i Europa.

Nøkkeltall

Nøkkeltall	2021		2020	
	MNOK	MEUR	MNOK	MEUR
Driftsinntekter	483	47	107	10
Driftsresultat	14	1	-45	-4
Antall ansatte		69		43

Resultater

TINE Råvare

TINE Råvare ble etablert 1. januar 2004 som en egen administrativ og regnskapsmessig atskilt virksomhet i TINE SA, ut fra en avtale inngått 19. desember 2003 mellom staten og TINE SA om et klart økonomisk skille mellom råvarehåndteringen og den industrielle videreforedlingen i TINE SA. Gjeldende avtale er datert 1. februar 2012.

TINE Råvare legger fram eget revidert årsregnskap med egen årsrapport som sendes Landbruksdirektoratet innen 1. juni hvert år. Dette for blant annet å kunne dokumentere at TINE overholder sine forpliktelser i henhold til avtalen. Revisjon av TINE Råvare utføres av samme revisjonsselskap som utfører revisjonen av årsregnskap og konsernregnskap for TINE SA.

De ulike inntekts-, kostnads- og balanseposter for TINE Råvare er samtidig inkludert i de respektive regnskaps- og balanseposter i selskapsregnskapet for TINE SA. Det er bare selve resultatelementet i TINE Råvare som elimineres fra resultatet i TINE SA. Over- eller underskudd i TINE Råvare avregnes mot melkeprodusent ved framføring til nytt regnskapsår slik at dette inngår i grunnlaget for fastsettelse av basisprisen det etterfølgende året.

TINE Råvare ivaretar alle aktiviteter relatert til håndteringen av melk som råvare fra melkeprodusentene og fram til at melka er levert og fakturert de enkelte aktørene i markedsordningen for melk. Alle aktører, inkludert TINE som foredlingsindustri, kjøper rå melk til den gjeldende noteringspris på det tidspunktet melka leveres fra TINE Råvare. Dette rapporteres til- og overvåkes av Landbruksdirektoratet.

For å kunne ivareta sine oppgaver kjøper TINE Råvare tjenester fra ulike funksjonsområder i TINE SA ut fra klart definerte tjenesteinstrukser. Det er p.t. etablert

tjenesteinstrukser innenfor følgende funksjonsområder: TINE Rådgiving og Medlemsservice, TINE Logistikk og TINE Økonomi & Finans. Instruksene bygger på avtalen TINE SA har med Staten ved Landbruksdirektoratet og er hjemlet i jordbruksavtalen.

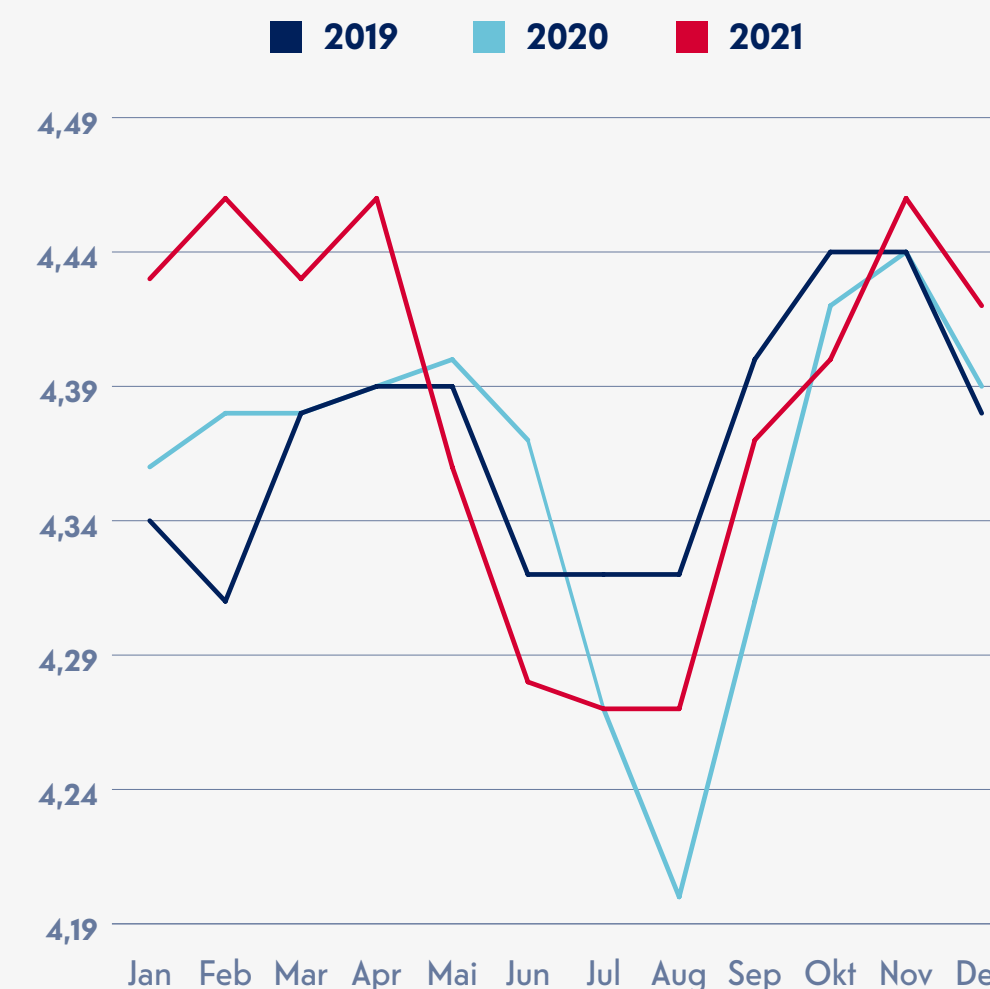
I 2021 avregnet TINE Råvare 1 445 millioner liter (1 423 millioner liter i 2020) ku- og geitemelk fordelt med 1 426 millioner liter ku- og 19,1 millioner liter geitemelk. Av kumelka var 48,1 millioner liter økologisk (49,7 millioner liter i 2020). Anvendelsesgraden av økologisk melk var 54,4 % (57,5 % i 2020). Av det totale volum ku- og geitemelk ble 265 millioner liter (269 millioner liter i 2020) solgt til eksterne aktører.

Målprisen for melk fastsettes av avtalepartene i jordbruksoppgjøret. Et avtaleår strekker seg fra 1. juli til 30. juni påfølgende år. For første halvår 2021 var målprisen kr 5,47 pr. liter og for andre halvår 2021 var målprisen kr 5,55 pr. liter. TINE Råvare har oppnådd målprisen ved omsetning til aktørene i markedsordningen for melk.

TINEs ansvar som markedsregulator er organisatorisk tillagt TINE Råvare. Dette innebærer en jevnlig rapportering til Landbruksdirektoratet og Omsetningsrådet, samt løpende informasjon til aktørene om markedssituasjonen og markedsutsiktene for melk og melkeprodukter på TINEs nettsider. Informasjonsbrev finnes under lenken: <https://www.tine.no/markedsregulator>

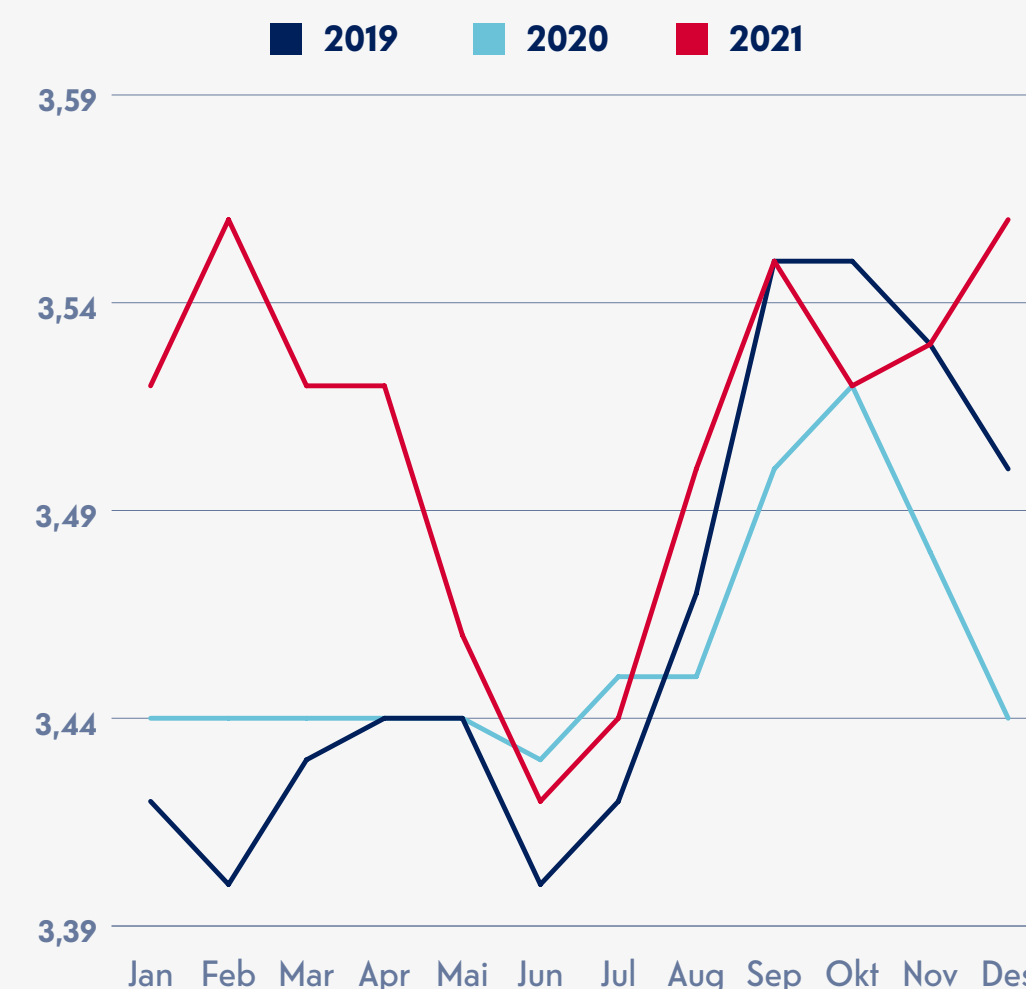
Fettprosent i kumelk

Prosent

Proteinprosent i kumelk

Prosent

Regnskap — TINE Råvare

	Beløp i 1000 kroner	
	2021	2020
Regnskap TINE Råvare		
Salg av rå ku- og geitemelk	7 996 553	7 825 778
Kostnad for rå ku- og geitemelk	-7 652 401	-7 412 032
Bruttofortjeneste	344 152	413 746
Produsentfunksjoner	70 343	72 857
Gårdstanker	133 908	134 846
Råmelkkontroll	70 130	64 310
Oppsamling og inntransport (netto)	85 088	85 263
Egne kostnader i TINE Råvare	8 228	11 822
Administrasjon og infrastruktur	15 358	15 670
Andre inntekter og kostnader	4 253	5 827
Renter av arbeidskapital	-3 855	-4 021
Totale kostnader	383 454	386 575
Resultat TINE Råvare før overføring av resultat fra forrige år	-39 302	27 171
Overført resultat fra forrige år	26 804	-367
Resultat TINE Råvare til fremføring	-12 498	26 804

Regnskap TINE Råvare forts.	Beløp i 1000 kroner	
Spesifikasjon av kjøp av rå ku- og geitemelk fra melkeprodusentene	2021	2020
Kjøp av rå kumelk inklusiv kvalitet	7 465 451	7 288 699
Kjøp av rå geitemelk inklusiv kvalitet	119 762	121 826
Sum kjøp av rå ku- og geitemelk	7 585 213	7 410 526
Resultatdisponeringer TINE Råvare		
Overført resultat fra forrige år	26 804	-367
Resultat TINE Råvare som fremføres til neste år	12 498	-26 804
Totalt utbetalt til melkeprodusentene fra TINE Råvare	7 624 515	7 383 355
Avregnet rå ku- og geitemelk i 1 000 liter		
Kumelk inkludert økologisk melk	1 425 547	1 402 726
Geitemelk	19 047	19 917
Totalt avregnet rå ku- og geitemelk	1 444 593	1 422 643
Gjennomsnittlig samlet utbetalingspris til melkeprodusent fra TINE Råvare uttrykt i kr/liter	5,28	5,19

Regnskapet for TINE Råvare viser for 2021 et underskudd på MNOK 39,3 før overført resultat fra forrige år. Fremførbart resultat pr. 31.12.2021 utgjør et underskudd på MNOK 12,5 som avregnes mot melkeprodusentene det etterfølgende år. Beløpet inngår dermed i grunnlaget for fastsettelse av utbetalingspris til produsent (basisprisen) for 2022.

Tabellen nedenfor spesifiserer akkumulerte avgifter som er innkrevd av TINE Råvare:

INNKREVDE AVGIFTER	Beløp i 1000 kroner	
	2021	2020
Innkrevd omsetningsavgift	137 448	426 253
Innkrevd overproduksjonsavgift	36 520	23 911
Innkrevd forskningsavgift	27 761	27 138

Tilskuddsordninger

Dette er grunn- og distriktstilskudd som TINE Råvare utbetaler til melkeprodusentene på vegne av Landbruksdirektoratet. Størrelsen på tilskuddet framforhandles i jordbruksavtalen og varierer ut fra størrelsen på produksjonen og geografisk lokalisering. Tilskuddene overføres fra Landbruksdirektoratet til TINE Råvare og utbetales til produsentene over produsentavregningen.

Tabellen nedenfor spesifiserer tilskudd utbetalt av TINE Råvare:

GRUNN- OG DISTRIKTSTILSKUDD	Beløp i 1000 kroner	
	2021	2020
Grunntilskudd	63 311	66 086
Distriktstilskudd	626 559	618 634

GRUNN- OG DISTRIKTSTILSKUDD	Beløp i 1000 kroner	
	31.12.2021	31.12.2020
Mellomværende med Landbruksdirektoratet vedrørende innkrevde avgifter og tilskudd	-40 584	-24 644

Statistikk

1 Ku- og geitemelk levert til TINE, pr. eierområde | mill. liter

EIEROMRÅDER	Totalt kumelk		Herav økologisk		Geitemelk		Totalt ku- og geitemelk		Medlemmer 2021			
	2021	2020	2021	2020	2021	2020	2021	2020	Ku	Geit	Ku og geit	Sum
Øst	368,1	360,5	26,2	27,4	4,2	4,4	372,3	365,0	2 216	66	7	2 289
Sør-Vest	435,1	428,3	1,7	2,0	5,4	5,4	440,5	433,7	2 806	90	2	2 898
Midt	467,8	460,4	18,7	18,6	2,6	2,7	470,3	463,0	2 565	31	-	2 596
Nord	152,8	151,9	1,6	1,6	6,7	7,3	159,5	159,1	847	80	1	928
Sum	1 423,8	1 401,1	48,1	49,7	18,9	19,8	1 442,7	1 420,8	8 434	267	10	8 711

2 Avregnet kumelk fra foretak som leverte melk til TINE, pr. eierområde | mill. liter

EIEROMRÅDER	Leveranser				Disponibel kvote		Overprod. avgift		Foretak som leverte melk 2021	
	Mill. liter		% av total melkemengde		Mill. liter		Mill. liter		Antall	
	2021	2020	2021	2020	2021	2020	2021	2020	Ku	Ku og geit
Øst	368,6	361,0	26,3%	25,7%	412,5	416,0	1,8	1,2	1 781	7
Sør-Vest	435,5	428,7	30,6%	30,6%	483,8	487,0	2,8	1,7	2 267	2
Midt	468,2	460,8	32,8%	32,9%	520,7	522,0	2,4	1,5	1 973	-
Nord	153,2	152,2	10,7%	10,9%	178,7	180,0	0,5	0,4	720	1
Sum	1 425,5	1 402,7	100,0%	100,0%	1 595,7	1 605,0	7,4	4,8	6 741	10

3 Avregnet geitemelk fra foretak som leverte melk til TINE, pr. eierområde | mill. liter

EIEROMRÅDER	Leveranser				Disponibel kvote		Overprod. avgift		Foretak som leverte melk 2021	
	Mill. liter		% av total melkemengde		Mill. liter		Mill. liter		Antall	
	2021	2020	2021	2020	2021	2020	2021	2020	Geit	Ku og geit
Øst	4,3	4,5	22,5 %	22,8 %	4,6	5,0	0,006	0,040	62	7
Sør-Vest	5,4	5,4	28,6 %	27,2 %	5,9	5,9	0,026	0,030	83	2
Midt	2,6	2,7	13,7 %	13,5 %	2,9	2,9	0,015	0,030	27	-
Nord	6,7	7,3	35,3 %	36,5 %	8,0	8,1	0,001	0,050	75	1
Sum	19,0	19,9	100,0 %	100,0 %	21,4	21,8	0,049	0,150	247	10

4 Leverandørstruktur, kvoter og leveranser - kumelk | mill. liter

Omfatter foretak som disponerte kvote.

LEVERANSEGRUPPER	2021 Leveranser				2020 Leveranser			
	Hele 2021	Kvote	Leverert i % av kvote	Leverert i % av total melkemengde	Hele 2020	Kvote	Leverert i % av kvote	Leverert i % av total melkemengde
1: 0-60	26,4	54,2	48,6 %	1,9 %	32,1	58,8	54,6 %	2,3 %
2: 60-80	34,3	43,5	78,9 %	2,4 %	41,6	53,5	77,7 %	3,0 %
3: 80-100	53,4	62,5	85,5 %	3,7 %	60,9	74,3	82,0 %	4,3 %
4: 100-120	64,2	73,4	87,4 %	4,5 %	73,8	84,8	87,0 %	5,3 %
5: 120-160	133,5	150,9	88,5 %	9,4 %	146,6	168,9	86,8 %	10,5 %
6: 160-200	119,9	134,9	88,9 %	8,4 %	119,3	136,9	87,1 %	8,5 %
7: 200-300	241,7	269,4	89,7 %	17,0 %	252,5	287,5	87,8 %	18,0 %
8: 300-400	268,1	292,3	91,7 %	18,8 %	251,1	277,9	90,4 %	17,9 %
9: Over 400	484,2	514,7	94,1 %	34,0 %	424,8	462,6	91,8 %	30,3 %
Sum	1 425,5	1 595,7	89,3 %	100,0 %	1 402,7	1 605,1	87,4 %	100,0 %

5 Leverandørstruktur, kvoter og leveranser - geitemelk | mill. liter

Omfatter foretak som disponerte kvote.

LEVERANSEGRUPPER	2021 Leveranser				2020 Leveranser			
	Hele 2021	Kvote	Lvert i % av kvote	Lvert i % av total melkemengde	Hele 2020	Kvote	Lvert i % av kvote	Lvert i % av total melkemengde
1: 0-20	0,2	0,3	73,6 %	1,2 %	0,2	0,6	37,0 %	1,1 %
2: 20-25	0,2	0,2	72,5 %	0,8 %	0,1	0,2	84,0 %	0,7 %
3: 25-30	0,3	0,5	62,2 %	1,7 %	0,3	0,4	77,4 %	1,6 %
4: 30-40	0,9	1,1	82,1 %	4,9 %	0,9	1,1	83,6 %	4,5 %
5: 40-60	2,6	3,0	86,3 %	13,6 %	2,7	2,9	91,9 %	13,6 %
6: 60-80	3,7	4,1	90,1 %	19,6 %	4,1	4,5	92,2 %	20,8 %
7: 80-120	5,1	5,7	90,8 %	27,0 %	5,0	5,4	93,0 %	25,1 %
8: Over 120	5,9	6,4	92,7 %	31,2 %	6,5	6,8	96,4 %	32,7 %
Sum	19,0	21,4	89,0 %	100,0 %	19,9	21,8	91,3 %	100,0 %

6 Utvikling av kvalitet på leverandørmelken — kumelk

	2021	2020		2021	2020
KUMELK			Anaerobe sporer (% av leveranser)		
Elitemelk (%) av leveranser	95,47	95,27	Elitemelk	99,72	99,89
Elitemelk (%) av volum	96,42	96,40	1. klasse	0,11	0,05
			2. klasse	0,10	0,05
Bakterier (% av leveranser)			3. klasse	0,06	0,02
Elite	99,33	99,62			
1. klasse	0,55	0,32	Aerobe sporer (% av leveranser)		
2. klasse	0,05	0,04	Elitemelk	99,95	99,99
3. klasse	0,07	0,02	1. klasse	0,03	0,00
			2. klasse	0,00	0,00
Frie fettsyrer (% av leveranser)			3. klasse	0,01	0,01
Elite	99,63	99,81	Frysepunkt (grader celcius)	-0,540	-0,530
1. klasse	0,25	0,14			
2. klasse	0,11	0,05	Antall stopp		
3. klasse	0,01	0,01	Bakterier	34	51
Unormal melk (ant. leveranser)	216	267	Celletall	73	120
			Frie fettsyrer	0	6
Celletall (% av leveranser)			Sporer	0	0
Elite	96,91	97,44	Unormal melk/lukt/smak	3	10
1. klasse	2,58	2,23	Frysepunkt	5	11
2. klasse	0,37	0,27	Sum antall stopp	115	198
3. klasse	0,14	0,06			
Uveid artimetisk middel	136	139			
Kjemisk innhold (% i melken)					
Protein	3,50	3,46			
Fett	4,38	4,37			
Laktose	4,72	4,69			
Sum kjemisk innhold	12,60	12,53			

7 Utvikling av kvalitet på leverandørmelken — geitemelk

	2021	2020
GEITEMELK		
Elitemelk (%) av leveranser	89,30	91,04
Elitemelk (%) av volum	91,09	92,02
Bakterier (% av leveranser)		
Elite	93,88	96,43
1. klasse	4,46	2,90
2. klasse	0,86	0,31
3. klasse	1,39	0,35
Frie fettsyrer (% av leveranser)		
Elite	99,75	99,81
1. klasse	0,16	0,17
2. klasse	0,08	0,01
3. klasse	0,00	0,00
Frie fettsyrer med pristillegg (<1,0)	99,62	99,67
Frie fettsyrer uten pristillegg (>1,0)	0,38	0,33

	2021	2020
Celletall (% av leveranser)		
Elitemelk	95,74	95,37
1. klasse	3,15	3,45
2. klasse	0,90	0,97
3. klasse	0,20	0,21
Uveid artimetisk middel	974	1 023
Kjemisk innhold (% i melken)		
Protein	3,36	3,32
Fett	4,50	4,45
Laktose	4,50	4,41
Sum kjemisk innhold	12,36	12,18
Frysepunkt (grader celcius)	-0,580	-0,564
Antall stopp		
Bakterier	16	11
Celletall	1	3
Frie fettsyrer	1	1
Unormal melk/lukt/smak	1	0
Frysepunkt	1	0
Sum antall stopp	20	15

8 Samdriftsutvikling i TINE

EIEROMRÅDER	Antall medlemmer i samdrift		Antall samdrifter	
	2021	2020	2021	2020
Øst	409	456	131	146
Sør-Vest	582	611	196	205
Midt	665	744	226	250
Nord	125	133	42	45
Sum	1 781	1 944	595	646

9 Pris til eierne

KRONER PR. LITER LEVERT	2021	2020
Melkepris fra TINE Råvare	5,28	5,19
Etterbetaling fra TINE SA	0,98	0,76
Sum pris til eierne	6,26	5,95

10 Indikasjon over melkeanvendelsen

TALL I MILL. LITER	2021	2020
Innland		
Flytende produkter	394,7	399,7
Ferske oster	34,9	35,1
Hvitost/mysost	593,7	579,4
Geitemelksprodukter	15,0	16,2
Flytende til industriproduksjon	32,1	32,2
Pulver	90,2	38,5
Sum innland	1 160,6	1 101,2
Eksport		
Hvitost og mysost	31,1	56,6
Sum	1 191,7	1 157,8

11 Produksjon av faste produkter

TALL I TONN	2021	2020
Hvitost	58 876	59 957
Brunost/prim	9 895	10 074
Smelteost	1 588	1 599
Smør	14 197	17 028
Pulver	33 087	29 826
Sum	117 643	118 484

De største produktgruppene.

12 Produksjon av flytende produkter

TALL I 1000 LITER	2021	2020
TINE Melk	326 314	330 150
Yoghurt	41 508	43 310
TINE Fløte	27 301	27 339
TINE Rømme	14 333	14 813
Juice, fruktdrikker og vann	47 928	49 102
Desserter og iskrem	30 212	25 311
Sum	487 596	490 025

De største produktgruppene.

13 Anleggsstruktur

TYPE ANLEGG	2021	2020
Meierier	30	30
Sentrallagre	2	2
Distribusjonsterminaler	2	2
Sum	34	34

14 Salg i Norge

TALL I 1000 LITER	2021	2020
TINE Melk	326 314	330 150
TINE Fløte	27 301	27 339
Juice, fruktdrikker og vann	47 928	49 102
Desserter og iskrem	39 839	40 759

TALL I TONN	2021	2020
TINE Rømme	14 333	14 813
Yoghurt	41 508	43 310
Hvitost	55 596	56 475
Brunost	8 030	8 653
Smør	11 837	12 176
Fersk ferdigmat	9 751	9 686

Det er tilnærmet et 1-1 forhold mellom produksjon og salg av flytende produkter.

De største produktgruppene.

15 Forbruk pr. innbygger | salg innland

ANTALL KG/LITER	2021	2020
Melk/liter	78,9	81,3
Yoghurt inkl import/kg	10,9	10,8
Fløte og rømme/kg	9,5	9,6
Ost inkl. import/kg	20,3	20,3
Smør inkl. import/kg	3,6	3,8

Kilde: Opplysningskontoret for Meieriprodukter (www.melk.no), februar 2022

16 Merkevareeksport og salg Meieri Internasjonalt | pr. land

LAND	Merkevareeksport i tonn		Totalsalg i tonn	
	2021	2020	2021	2020
USA	1 996	4 078	24 909	22 272
Australia	184	1 097	2 308	2 344
Canada	114	436	1 878	2 064
Storbritannia	274	538	6 268	5 873
Sverige/Danmark	536	523	14 029	14 054
Andre markeder	292	316	1 265	988
Sum	3 395	6 988	50 657	47 594

Merkevareeksport er merkevarer produsert i og eksportert fra Norge, slik som Jarlsberg, Brunost, Snøfrisk, Alpeost, Ridder etc.

Totalsalg er alt salg til markedene, inkludert irsk og amerikansk Jarlsberg, men også andre merkevarer og produkter i de ulike datterselskapenes porteføljer (Ilchester, Applewood, Lotito, Garcia Baquero, Wernersson etc.)

Totalsalg er justert for konserninterne transaksjoner mellom TINE SA og datterselskaper, samt mellom datterselskaper.

17 Merkevareeksport og salg Meieri Internasjonalt | pr. merke

MERKE	Merkevareeksport i tonn		Totalsalg i tonn	
	2021	2020	2021	2020
Jarlsberg	2 403	6 090	15 458	15 964
Andre TINE-merker	992	897	1 582	1 243
Andre merker	0	0	33 617	30 386
Sum	3 395	6 988	50 657	47 594

Merkevareeksport er merkevarer produsert i og eksportert fra Norge. Totalsalg er alt salg til markedene, inkludert irsk og amerikansk Jarlsberg, men også andre merkevarer og produkter i de ulike datterselskapenes porteføljer.

Mer om bærekraft

Det vesentlige

TINE skal være den mest bærekraftige matprodusenten i Norge

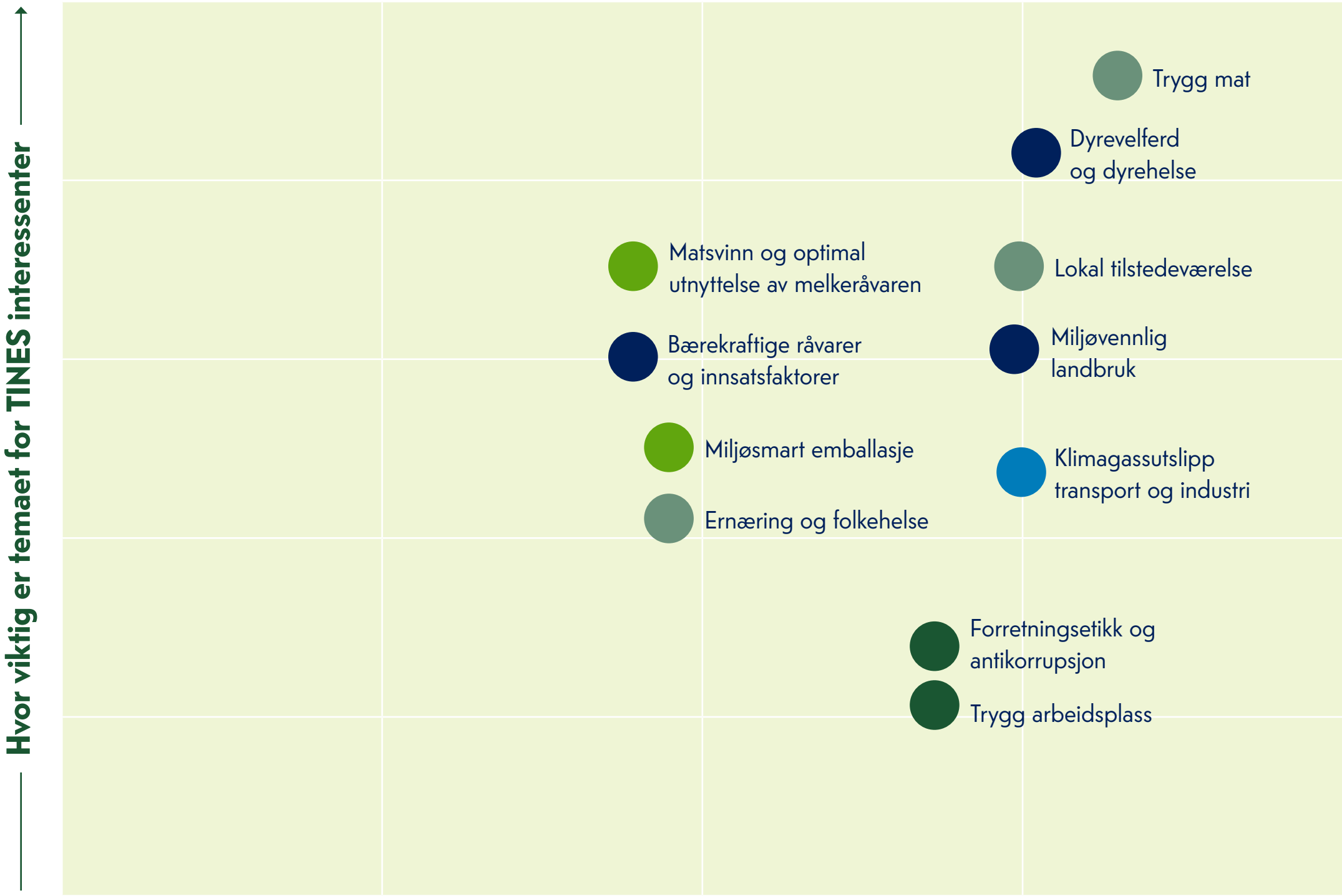
Samfunnet rundt oss har ulike forventninger til TINE og hvilke ansvar vi har for å bidra til en bærekraftig utvikling. Kombinasjonen av disse forventningene, og det faktum at enkelte er strategisk viktige for TINE, gjør at vi konsentrerer vårt bærekraftsarbeid om (1) å velge fornybare ressurser og bruke dem optimalt og bærekraftig, (2) å bidra til et levende Norge og at dyrene våre er friske og har det bra og (3) å bidra til et sunt, variert og balansert kosthold i befolkningen

Bakgrunn

GRI Standards viser til at selskaper skal utforme sin bærekraftrapportering basert på de bærekrafttemaene som er mest vesentlige for selskapet. Et vesentlig tema er definert som «et tema er der selskapets virksomhet i vesentlig grad påvirkning økonomien, miljøet og mennesker omkring oss». Dialog med våre ulike interessenter har vært en viktig del av arbeidet med å bestemme temaene.

Matrisen viser de viktigste og mest vesentlige temaene for interessentene når det gjelder vår påvirkning på omgivelsene.

- Omfanget av selskapets økonomiske, miljømessige og samfunnsmessige påvirkning, vist på den vannrette aksen
- Hva som i betydelig grad vil påvirke vurderingene og valgene til selskapets interessenter, vist på den loddrette aksen

Hvor mye påvirker TINE samfunn, økonomi og miljø

Bærekraftig og robust landbruk TINE bidrar til at landbruket kan redusere sitt miljø- og klimaavtrykk	Effektiv meieridrift og transport TINE er best på bærekraft i norsk matbransje	Engasjerte medarbeidere TINE har kompetente, trygge og engasjerte medarbeidere	Fornøyde forbrukere TINE fremmer løsninger som hjelper forbrukeren til å velge sunt, variert og miljøvennlig	Sirkulære løsninger TINE bruker sine ressurser optimalt og reduserer matsvinn hjemme hos forbruker
---	--	--	--	--

Våre temaer – hvorfor er de vesentlige?

Lokal tilstedeværelse. TINE har skapt tradisjoner og historier vi har et ansvar for å ta vare på. Vi er tett på hele vår verdikjede som gir god og trygg mat med norske innsatsfaktorer. Vår tilstedeværelse bidrar med betydelig lokalverdiskaping og lokale arbeidsplasser. Omtales nærmere i styrets beretning, blant annet i kapitel [samfunnet, side 21](#).

Trygg arbeidsplass. Friske medarbeidere og stabil arbeidskraft i et godt arbeidsmiljø er en forutsetning for at TINE skal oppnå effektiv drift og kvalitet i alle ledd. Arbeidet skal tilrettelegges slik at medarbeiderne ikke utsettes for uheldige fysiske eller psykiske belastninger, og at ingen blir skadet eller syke som følge av arbeidet. Omtales nærmere i styrets beretning i kapitel [blant medarbeiderne, side 25](#).

Dyrevelferd og dyrehelse. TINEs nesten 9000 eiere med deres melkekyr og geiter som produserer melka, er selve fundamentet for TINEs virksomhet. TINE og selskapets eiere har derfor både et ansvar for og en sterk interesse i at dyrene er sterke, friske og behandles godt.

Bærekraftig landbruk. Store endringer i naturen og klimaet vil ramme oss hardt. Derfor er vi ekstra opptatt av å bidra til bærekraftig bruk av jordas ressurser, og å begrense klima- og miljøendringene. Folk er i økende grad opptatt av hvilken effekt ulike matvarer har på klimaet.

Bærekraftig innkjøp og innsatsfaktorer. I tillegg til melk, er vi avhengig av svært mange ulike råvarer og ingredienser som ofte er produsert utenfor Norge. TINEs eiere og kunder samt forbruker og myndigheter har høye forventninger til at våre ulike innkjøp skjer på en rettferdig og ansvarlig måte.

Klimagassutslipp fra industri og transport. Norge har satt seg et ambisiøst mål om å kutte utslippene med 55 prosent innen 2030. Det forventes at TINE bidrar til at det nasjonale klimamålet nås ved å redusere egne utslipp. Kunder, forbruker, ansatte og eiere forventer også at TINE jobber bærekraftig, og bidrar til å ta vare på miljøet.

Matsvinn. Kasting av mat er ikke bare et miljøproblem, men også etisk problematisk. Det kreves store ressurser og landarealer for å produsere mat. Fra produksjon og dyrking av mat opplever vi klimagassutslipp og press på natur og biologisk mangfold.

Trygg mat. Det er helt grunnleggende for TINE at produktene er helsemessig trygge å spise. Forbruker, kunder, myndigheter og eiere må ha full tillit til TINE som næringsmiddelprodusent for at vi skal kunne levere økonomisk og bærekraftig verdiskaping over tid.

Ernæring og folkehelse. Melk og meieriprodukter er en kilde til mange viktige næringsstoffer, men bidrar også med mye mettet fett. Usunt kosthold er den viktigste risikofaktoren som kan påvirke sykdomsbyrden i Norge. Et variert og sunt kosthold vil dekke behovet for viktige næringsstoffer. Dette, sammen med daglig fysisk aktivitet, legger et godt grunnlag for en god helse.

Emballasje. Når man produserer emballasje og spesielt plast slippes det ut klimagasser. Emballasje som ikke samles opp av retursystemer og havner i naturen er et stort og alvorlig miljøproblem. Som stor forbruker av emballasje er TINE opptatt av gode emballaseløsninger og velfungerende returordninger.

Forretningsetikk og antikorrupsjon. TINE er avhengig av at medarbeidere, eiere, kunder, forbrukere og andre har tillit til oss. TINE har mange roller og opptrer til enhver tid som blant annet arbeidsgiver, kunde, leverandør, samarbeidspartner og eier. I alle disse rollene er det viktig med etisk opptreden, både forretningsmessig og personlig.

Bærekraft og finansiering. TINE inngikk i 2021 en kredittfasilitet på 1 200 millioner kroner der marginen er knyttet opp mot TINEs mål for bærekraft. Marginen på kredittfasiliteten avhenger av målene som er satt for å redusere matsvinnet gjennom verdikjeden i TINE SA, øke dyrevelferden, samt redusere utslipp fra produksjon og transport i TINE SA.

Friske dyr som har det bra

Nytt dyrevelferdsprogram

I 2022 starter et felles dyrevelferdsprogram for alle norske storfe. Her stilles det krav om at gårder med mer enn 10 dyr skal ha veterinærbesøk minst hver 16. mnd. Her vil bøndene få råd om hvordan de kan bedre dyrevelferden. Samtidig ligger det muligheter for å gi økonomiske sanksjoner om ikke påpekte forhold blir rettet opp. Disse besøkene kommer i tillegg til TINEs egne «fjøsrunder».

Friske dyr gir topp kvalitet

Kvaliteten på norsk melk er i verdensklasse. Dette kommer ikke av seg selv, men er resultatet av hardt arbeid, gode rutiner og forebyggende tiltak. For å lykkes må blant annet kyrne få riktig fôring, de må holdes rene, de hygieniske forholdene under melking må være gode og melkemaskinen må holdes i god stand. Alt dette er forutsetninger for at dyrene skal holde seg friske.

Norge har lite tilfeller av alvorlige smittsomme sykdommer hos storfe sammenlignet med andre land i Europa. Med målrettet innsats i storfe- og geitenæringen har vi lyktes med å utrydde flere sykdommer som fortsatt forekommer i andre europeiske land. Å unngå «importsmitte» er en viktig del av arbeidet med å holde dyrene friske og antibiotikaforbruket nede.

Arbeidet med dyrevelferd i TINE er organisert under selskapets konsernområde TINE Rådgiving og Medlem.

Nye sykdommer til Norge

Det skaper bekymring at sykdommen digital dermatitt (alvorlig smittsom halthet) sprer seg til stadig nye besetninger etter å ha kommet inn i landet. TINE er involvert i forskningsprosjekter for å skaffe kunnskap om hvordan sykdommen kan håndteres under norske forhold. Man kan redusere spredningen av sykdommen med smittehygiene og styrt livdyrhandel, noe som også er sentralt i det pågående kontrollprogrammet for RS-virus koronavirus hos storfe. TINEs eget mastittlaboratoriet i Molde har en sentral rolle i å overvåke og forebygg sykdommer.

Datterselskaper

Arbeidet med dyrevelferd inkluderer alle TINEs norske datterselskap da behov for melk til produksjon av deres ulike produkter dekkes av melk fra TINEs melkeprodusenter. TINEs utenlandske datterselskaper, der råvaren melk, hentes fra andre enn TINEs egne melkeprodusenter, omfattes ikke av denne rapporten. Disse selskapene er underlagt nasjonale myndighetskrav.

Dyrehelse og dyrevelferd

	2021	2020	2019
Dyrevelferdsindikator	107,1	106,0	103,2

Bærekraft på gården

Sammen skal vi redusere

Et gjennomsnitt fra ulike forskningsrapporter¹ viser et utslipp på 1,15 kilo CO₂-ekvivalenter per kilo melk produsert i Norge, mens snittet på verdensbasis² ligger på 2,60 kilo CO₂-ekvivalenter. Dette omfatter da utslipp i hele verdikjeden fra gård til forbruker. Klimagassutslippet på melkegårdene som metanutslipp fra kua og CO₂ fra landbruksmaskiner er ikke et ansvar som hviler på TINE alene, men også på den enkelte melkebonde. TINE skal bidra til at melkebøndene kan redusere klimagassutslippet og samtidig øke biomangfoldet knyttet til gården.

Landbrukets klimaforpliktelse

I 2020 ble EU enige om å øke ambisjonene ytterligere. Landene har forpliktet seg til å redusere klimagassutslippet med 55 prosent innen 2030, og være klimanøytrale innen 2050. Norge følger EU og øker sine ambisjoner tilsvarende.

Landbruket har i avtale med myndighetene forpliktet seg til å redusere klimagassutslippet med 5 millioner tonn CO₂-ekv. i perioden 2021 til 2030. TINE med sine melkebønder skal bidra til at målet blir nådd. Viktige områder i dette arbeidet blir å fase ut fossil energi, forbedre fôring, helse og avl, sikre bærekraftige fôrråvarer, bedre gjødselhåndtering og god agronomi med jorda som karbonlager.

Bærekraftig husdyrproduksjon

Det er stor oppmerksomhet knyttet til melk- og kjøttproduksjon og bruk av importerte ingredienser i kraftfôret, som for eksempel soya fra Brasil. Rundt 85 prosent³ av det dyra spiser er norske råvarer. De resterende 15 prosentene av fôret er importerte karbohydrat- og proteinråvarer som roesnitter, maisgluten, melasse, soya, raps og palmefett, samt vitaminer og mineraler. TINE er opptatt av at norsk melkeproduksjon skal baseres på norske ressurser. Derfor har vi et langsiktig mål om at alt fôr til norske melkekyr skal være produsert i Norge.

Status for klimagassutslipp

Jordbruket i Norge står for 9 prosent av Norges samlede utslipp av klimagasser. Utslippet er redusert med 6,4 prosent fra 1990 til 2020⁴. Nedgangen kan tilskrives bla. at antall kuer er redusert samtidig som melkeproduksjonen er opprettholdt. Med langsiktig og målrettet arbeid innen avl, fôring, helse og dyrevelferd har vi i dag en langt mer produktiv og klimaeffektiv melkeku.

Vi er på vei

TINE har lagt et godt grunnlag for å bedre bærekraften ute på melkegården. Klimakalkulatoren vil være viktig når vi nå skal rapportere utviklingen i klimagassutslippet og ikke minst som et verktøy i arbeidet med å finne de beste forbedringsområdene knyttet til klima- og miljø. Derfor blir det også viktig at vi får økt antallet melkebønder som tar kalkulatoren aktiv i bruk. Vi har også igangsatt flere viktige tiltak for å øke norskandelen i fôret og redusere utslippet av metan.

TINE Rådgiving og medlem er et eget konsernområde i TINE. Konsernområdet har ansvaret for at selskapets mål knyttet til bærekraft og aktivitetene på gården blir nådd. TINEs rådgivere er organisert i dette område og rapporterer til direktør rådgiving.

Datterselskaper

Arbeidet med bærekraftig landbruk inkluderer alle TINEs norske datterselskaper da behov for melk til produksjon av deres ulike produkter dekkes av melk fra TINEs melkeprodusenter. TINEs utenlandske datterselskaper, der råvaren melk kommer fra andre enn TINEs egne melkeprodusenter, omfattes ikke av denne rapporten. Disse selskapene er underlagt nasjonale myndighetskrav.

1) CICERO. Report 2016:04. Climate footprints of Norwegian Dairy and Meat – a synthesis

2) Tackling climate change through livestock, Food and Agriculture Organization of the United Nations. Rome, 2013

3) TINE SA

4) Miljøstatus. <https://miljostatus.miljodirektoratet.no/tema/klima/norske-utslipp-av-klimagasser/klimagassutslipp-fra-jordbruk/>

8 711

Antall medlemmer

Bærekraftig fôr til dyra

TINE har sterke merkevarer og selskapets eiere, melkebødene, er en viktig del av merkevare-byggingen rundt våre produkter. TINE vil derfor ta sin del av ansvaret og bidra til redusert miljø- og klimapåvirkning, også i denne delen av verdikjeden.

TINEs mange melkebønder har kyr og geiter som har et stort behov for godt og næringsrikt fôr. Nærmere 60 prosent av fôret er norskdyrket gress, mens de resterende 40 prosentene er kraftfôr. I kraftfôret er det 60 prosent norskproduserte råvarer som bygg, havre og hvete. Totalt er om lag 85 prosent av hva dyra spiser norske råvarer. De resterende 15 prosentene av fôret er importerte karbohydrat- og proteinråvarer som roesnitter, maisgluten, melasse, soya, raps og palmefett, samt vitaminer og mineraler.

Soya og palmefett

Stor etterspørsel etter soya og palmeolje på verdensbasis har ført til at store områder regnskog er hogget ned og omdannet til plantasjer. Det er ikke en bærekraftig løsning i global sammenheng og påvirker miljøet i bred forstand med økte klimagassutslipp, økt erosjon samt at hogst kan ødelegge urbefolkningens livsgrunnlag.

TINE har derfor også et ansvar for å bidra til redusert hogst av regnskog. I tillegg vil norsk melkeproduksjons konkurransekraft styrkes ved å legge enda større vekt på bruken av norske fôrressurser. TINE har derfor satt seg som mål at fôret til TINEs melkekyr skal være dyrket i Norge.

Spennende utvikling

God fôrrådgiving fra TINEs rådgivere kombinert med høy grovfôrkvalitet, nye proteinkilder og riktig høstetidspunkt skal øke andelen av norskprodusert fôr.

Søkelyset TINEs rådgivere nå setter på grovfôrkvaliteten gir et betydelig potensial for bedre produktivitet og økonomi for melkeprodusenten. I tillegg får vi bedre melkequalität, høyere norskandel i fôret og lavere klimaavtrykk på gården. Tettere

samarbeid skal sikre tilgang på ny kunnskap og nye digitale verktøy. TINEs rolle i NorFor (Nordic Feed Evaluation System) gir oss tilgang til ny og viktig kunnskap om hvordan vi kan øke andel norske fôrråvarer.

Begrenser bruken av palmefett

I Norge er det hovedsakelig tre produsenter av kraftfôr til husdyr. Innkjøpet av kraftfôr skjer direkte mellom disse og den enkelte melkeprodusenten. Som mottaker av melk har TINE mulighet til å påvirke både fôr- og melkeprodusenter til å endre produksjonen og bruk av kraftfôr i en mer bærekraftig retning.

Fra 2015 har TINE anbefalt melkebødene om å begrense bruken av palmebasert fett i fôr dyrene sine. Norsk kraftforindustri har nå en felles bransjestandard for bruk av palmebasert fett. Standarden setter krav til sertifisering for bærekraftig framstilling av palmefett. Videre er det satt en øvre grense på andel palmefett i fôret til 3 prosent. I perioden 2013 til 2021 er forbruket av palmefett i fôr redusert med 24 prosent. Fra 2020 til 2021 falt forbruket av palmefett med 4 prosent. Forbruket nådde en topp i 2019 ettersom lavt energiinnhold i kornavlingen under tørkesommeren 2018 ga behov for å tilføre mer energi i kraftfôret. Forbruket gikk noe ned i 2021 samtidig som høy melkeproduksjon opprettholdt etterspørselen etter energirikt kraftfôr.

Kraftfôrbransjen ønsker skal sikre at forbruket av oljepalmeprodukter kan spores tilbake til sammenslutninger av uavhengige småbønder for på den måten å gi en direkte positiv effekt i lokalsamfunnet. Om lag 98 prosent av innkjøpt palmefettsyrer ble i 2021 dekket gjennom kjøp av opprinnelsessertifikater (RSPO-sertifisering - independent

smallholders) fra uavhengige småbønder. Øvrig volum palmefettsyrer ble kjøpt som segregert, bærekraftig produsert.

Bærekraftig soya

I 2015 signerte fôrbransjen sin soyaerklæring. Denne gir en tydelig retning og mål for hvordan man skal begrense miljøkonsekvensene ved bruk av soya. I dag er alt soyamel til drøvtyggerfôr i Norge, med brasiliansk opprinnelse sertifisert i henhold til ProTerra eller RTRS. Soyamel med canadisk opprinnelse har ikke tilsvarende sertifisering. Lovgivingen i Canada er imidlertid så streng at den dekker viktige kriterier som ligger i ProTerra og RTRS ¹⁾.

Vi ser at en økning i bruken av rapseksPELLER (rapsmel) har bidratt til at forbruket av soya i norsk fôr ble redusert med 3 prosent i forhold til 2019. Soyaen som i dag brukes i kraftfôret har en begrenset direkte miljøpåvirkning. Den indirekte konsekvensen er imidlertid større. Det økte forbruket av soya til dyrefôr kan bidra til økt hogst av regnskog for dyrking av soya til andre produkter. Det jobbes målrettet for å øke andelen norsk råvarer i fôret slik at man på sikt kan redusere bruken av soya som proteinkilde.

¹⁾ Denofa: <http://www.denofa.no/?CatID=1199>

Bærekraftig innkjøp

TINE benytter mange innsatsfaktorer i sine produkter. Den viktigste og største er melk fra selskapets over 9 000 eiere. I tillegg er TINE avhengig av ulike råvarer og ingredienser som produseres både i og utenfor Norge, for eksempel frukt, bær, sukker, ris og appelsinjuice.

TINE er også avhengig av andre ressurser og tjenester som er ikke mat, men samtidig er like viktig for at TINE skal kunne produsere og levere meieriprodukter av beste kvalitet. Her er det snakk om alt fra emballasje og ulike produksjonsmaskiner, IT-systemer, lastebiler og drivstoff til vikartjenester, renhold og leie av produksjonskapasitet hos ulike underleverandører.

Mål og status

TINE skal være en ledende og bærekraftig leverandør av merkevarer innen mat og drikke, med fokus på meieriprodukter. Samtidig har TINEs eiere og kunder samt forbruker og myndigheter høye forventninger til at våre ulike innkjøp skjer på en rettferdig og ansvarlig måte.

TINEs leverandører skal leve opp til de samme standardene som TINE stiller til sin egen virksomhet. TINE har jobbet systematisk med bærekraft i innkjøp i 2021. Vi har satt opp bærekraftprofiler på innkjøpskategorier som igjen er benyttet til å konkretisere krav og tiltak i innkjøpskonkurranser og kontrakter. Dette er nå standardisert og tatt inn i interne prosesser og verktøy. TINE har kjørt mer enn 20 innkjøpskonkurranser etter denne metodikken. Vi er fornøyde med resultatene og tar med oss erfaringene fra dette arbeidet i 2022.

Risikobilde

TINE vurderer risikoen for brudd på våre retningslinjer for etisk innkjøp som akseptabel innenfor dagens innkjøpspraksis. Samtidig må TINE forbedre sine retningslinjer og rutiner for hvordan såkalte aktsomhetsvurderinger gjennomføres. Målet er å få en bedre kartlegging av våre

leverandører der vi vurderer risikoen for brudd på TINE etiske standard er størst. Nødvendige aktsomhetsvurderinger vil skje i perioden frem til den nye norske Åpenhetsloven trer i kraft 1. juli 2022.

Av TINEs totale innkjøp utover melken, er over 80 prosent på norske kontrakter fra selskaper i Norge. TINEs innkjøp skjer hovedsakelig i Norge, Norden og Europa. Vi vurderer risikoen for brudd på TINEs etiske retningslinjer knyttet til disse innkjøpene som lav. Samtidig har TINE et vesentlig innkjøp av fruktjuice, vegetabiliske oljer, sukker, kakao og kaffe som produseres i land som Kina, Indonesia, Elfenbenskysten, Ghana, Brasil og Tyrkia. Risikoen for brudd på TINEs etiske retningslinjer vurderes som høyest i disse landene. Videre er det risiko for brudd på prinsipper om etisk handel tilknyttet TINEs innkjøp av arbeidsklær og ulike profilartikler. Disse artiklene produseres hovedsakelig i Asia.

Transport

TINE er også en stor innkjøper av transporttjenester, hovedsakelig knyttet til vår inntransport av melk fra gårdene og transport av produkter mellom de ulike meierianleggene. Brudd på etiske retningslinjer knyttet til denne transporten vurderes som liten da denne transporten skjer i tett samarbeid med TINE og utføres av norske aktører. Risikoen for brudd på etiske retningslinjer vurderes som større innenfor inntransport av innsatsfaktorer fra TINEs leverandører der TINE ikke står som kontraktør av transporten og der varene blir levert fra produsenter utenfor Norge. Her benyttes internasjonale transportører, som er vanlig praksis for import til Norge.

Stiller krav til leverandørene

TINEs leverandører er en viktig del av TINEs verdikjede. De har stor påvirkning på TINEs produkter og leveringsevne. TINE er medlem av Etisk handel Norge (EHN). TINEs leverandører er forpliktet til å følge TINEs retningslinjer for etisk handel, utarbeidet med bakgrunn i EHNs retningslinjer. Retningslinjene dekker områdene arbeidsforhold, menneskerettigheter, miljø og antikorrupsjon.

TINE jobber ut ifra prinsippet om at leverandørene har ansvaret for å sikre etisk handel videre bakover i sine leverandørkjeder i henhold TINEs retningslinjer. TINE stiller også krav til sine leverandører om at de har systemer for sporbarhet og kan legge frem dokumentasjon på sine leverandørkjeder på forespørsel. Eventuelle brudd på TINEs krav og retningslinjer kan få konsekvenser for avtaleforholdet.

For innkjøp av varer der vi vurderer risiko for brudd på TINEs etiske retningslinjer som vesentlig, for eksempel kakao, vil vi benytte leverandører som er godkjent av store internasjonale selskaper med et betydelig innkjøp av samme vare. På denne måten vil TINE kunne dra nytte av disse selskapenes systemer for oppfølging av leverandørenes evne til å sikre en forsvarlig etisk leverandørkjede.

Tydelig ansvar

TINE Innkjøp er ansvarlig for å legge til rette for at etiske retningslinjer for leverandører foreligger og at bærekraft er en del av TINEs standard innkjøpsprosess. Den som er ansvarlig for gjennomføringen av en innkjøpsprosess i TINE er også ansvarlig for å ivareta at innkjøpet er i henhold til de etiske retningslinjene. I stor grad vil dette i praksis være TINE

Innkjøp, men også det enkelte meieri eller logistikkavdeling vil kunne ha et ansvar her.

TINE har også etablert systemer og rutiner for en trygg og kvalitetsmessig god framstilling av sine produkter. Leverandører av innsatsfaktorer blir jevnlig kartlagt og fulgt opp for å sikre «trygg mat». Etisk handel inngår i denne kartleggingen der det ut ifra en risikovurdering vurderes som nødvendig.

Utvikling og forbedringer

TINE setter ekstra søkelys på bærekraft hos sine strategiske leverandører og samarbeidspartnere. Ved utgangen av 2021 utgjør disse ca. 70 av leverandørene årlige som samlet står for ca. 2,1 milliarder av TINEs innkjøpskostnader. TINE har inngått avtale med EcoVadis som gjennomfører kvalitetssikring og scoring av disse leverandørene på bærekraft etter ISO26000. Ved utgangen av 2021 har TINE 50 av sine strategiske leverandører og samarbeidspartnere oppfølging i EcoVadis. Det er ikke tilkommet nye strategiske leverandører eller samarbeidspartnere til TINE i 2021.

I 2022 tar TINE i bruk et nytt «Supplier relationship management system» (SRM). Ved hjelp av dette systemet vil TINE forbedre innkjøpsprosessen og etablere et mer systematisk arbeid for å sikre et etisk og bærekraftig innkjøp. Det er særlig aktivitetene knyttet til leverandørgodkjenning, kravstilling i konkurranser, kontraktsinngåelse og oppfølging av leverandøren etter at kontrakt er inngått som vil bli forbedret. Systemet er først og fremst et hjelpemiddel for TINE Innkjøp, men skal også benyttes av andre i TINE for leverandørgodkjenning og som arkiv for innkjøpsavtaler.

TINE har hittil ikke etablert en egen klagemekanisme for bærekraft. Eventuelle klager blir formidlet gjennom TINEs kundesenter.

Datterselskaper

Arbeidet med å sikre en ansvarlig verdikjede inkluderer alle produkter produsert ved TINEs anlegg. Datterselskapet Fjordland AS er bare delvis inkludert. Ca. 76 prosent av Fjordlands produkter er produsert på TINEs meieranlegg. Arbeidet med å sikre en bærekraftig verdikjede på disse produktene er dermed inkludert i denne rapporten.

På veien mot nullutslipp

Mot fornybarsamfunnet

I 2020 ble EU enige om å øke ambisjonene ytterligere. Landene har forpliktet seg til å redusere klimagassutslippet med 55 prosent innen 2030, og være klimanøytrale innen 2050. Norge følger EU og øker sine ambisjoner tilsvarende. Det forventes at TINE bidrar til at det nasjonale klimamålet nås ved å redusere egne utslipp. Vi ser også at TINEs kunder, ansatte og eiere i stadig større grad forventer at TINE jobber bærekraftig, og bidrar til å ta vare på miljøet.

Vi er på vei

Vi ser nå at vårt langsiktige klimaarbeid gir resultater. I 2021 var klimagassutslippet fra TINE 62.308 tonn CO₂-ekv., en reduksjon på 2435 tonn CO₂-ekv. fra 2020. Klimagassutslippet fra produksjonen er redusert med 5 700 tonn CO₂-ekvivalenter, tilsvarende 24 prosent siden 2017. I 2021 ble utslippet redusert med 380 tonn CO₂-ekvivalenter. TINEs meieri på Jæren benytter i dag en betydelig andel naturgass. Meieriet har selskapets største punktutslipp av CO₂. Det ligger nå konkrete planer om å erstatte deler av naturgassen med energi fra flisfyring. Det kan potensielt redusere klimagassutslippet fra anlegget med 6.500 tonn. Ved utgangen av 2021 er andelen fornybar energi i TINEs produksjon 85 prosent.

Vi er svært tilfredse med å se at reduksjonen i klimagassutslippet fortsette, og at vi nå har konkrete planer for å redusere utslippet ytterligere.

TINE Produksjon er et eget konsernområde i TINE. konsernområdet ledes av konserndirektør produksjon og har ansvaret for at selskapets mål knyttet til bærekraft og produksjons blir nådd.

Ambisiøst mål må utsettes

Vi opplever at det er utfordrende å redusere klimagassutslippet fra transporten i det tempoet vi ønsker. Tilgangen på biodiesel basert på avfall (HVO) har i 2021 vært svært begrenset og kostbar. Dette skyldes hovedsakelig myndighetenes beslutning om å innføre veibruksavgift på biodiesel fra juli 2020.

Videre har vi jobbet målrettet for at myndighetene skal likestille biogass med el. og hydrogen. Det betyr bl.a. at biogass må få fritak fra bomavgift. Dette mener vi er et helt sentralt tiltak for at biogass skal få sitt gjennomslag som et reelt fornybart alternativ. I mai 2021 bestemte Stortinget at

et fritak skulle innføres. I statsbudsjettet for 2022 ble dette vedtaket avslått da Veivesenet mente at det ikke lot seg gjennomføre i praksis. Nå har ny regjering heldigvis tatt initiativet til likevel å innføre et fritak for biogass. Forsinket teknologiutvikling, høye kostnader og usikre rammevilkår har gjort at vi har sett oss nødt til å utsette året for kun fornybart drivstoff fra 2025 til 2030.

TINE Logistikk er et eget konsernområde i TINE. konsernområdet ledes av konserndirektør logistikk og har ansvaret for at selskapets mål knyttet til bærekraft og transport blir nådd.

Klimagassutslipp CO₂-ekv. Scope 1

TONN

100000

80000

60000

40000

20000

0

2010

2011

2012

2013

2014

2015

2016

2017

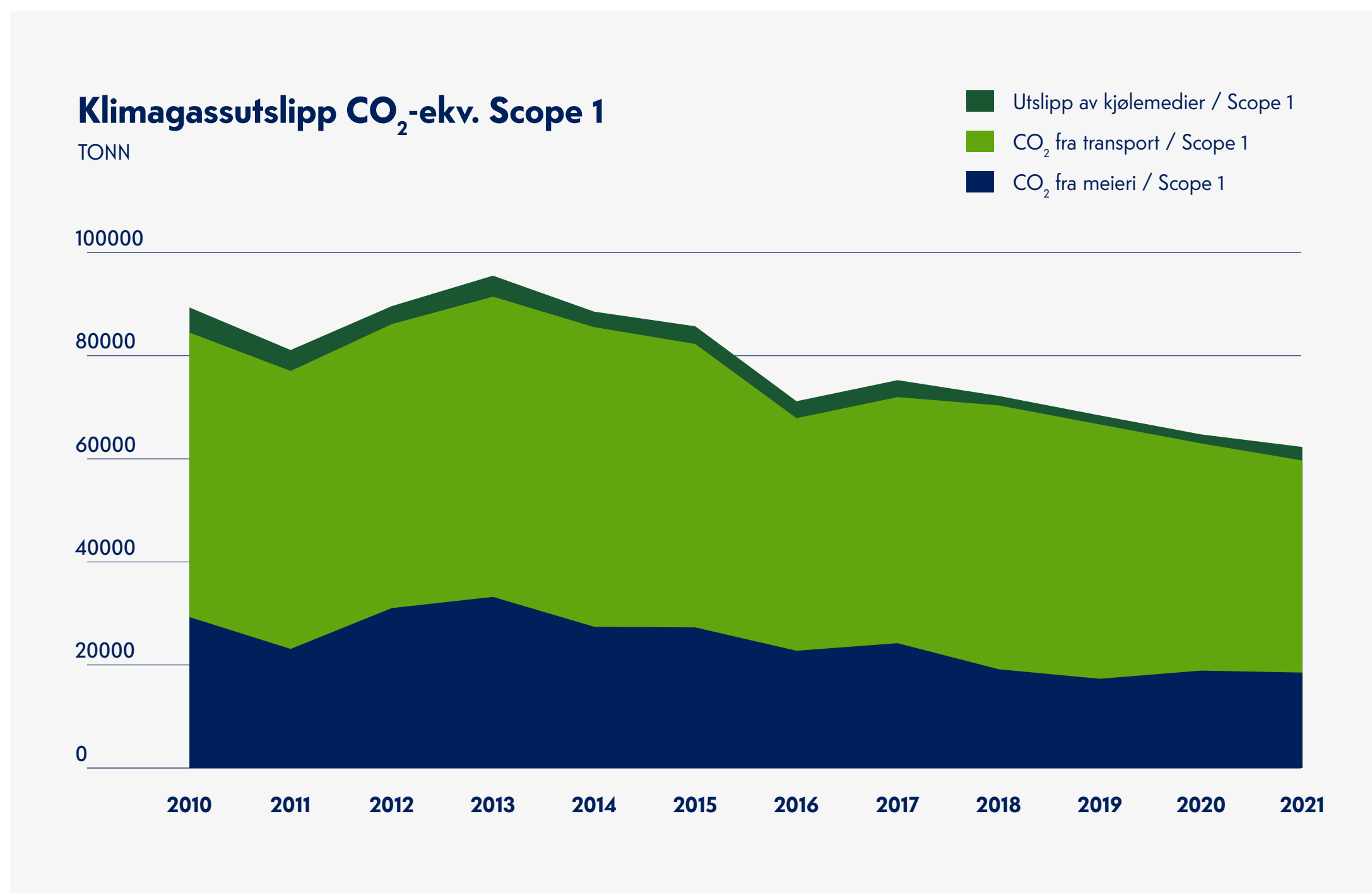
2018

2019

2020

2021

- Utslipp av kjølemedier / Scope 1
- CO₂ fra transport / Scope 1
- CO₂ fra meieri / Scope 1

KUKRAFT – biogass på kugjødse

Tyngre kjøretøy har i dag få reelle alternativer for å redusere klimagassutslippet. Biogass er derfor et meget godt og bærekraftig alternativ for tyngre kjøretøy. For TINE vil biogass som er laget av husdyrgjødsel være en viktig del av løsningen for at vi kan nå målet om nullutslipp.

Ved utgangen av 2021 har TINE 22 lastebiler på biogass, eller KUKRAFT som vi kaller det i TINE. I løpet av 2022 forventer vi levering av ytterligere lastebiler som vil benytte biogass.

Avhengig av samarbeidspartnere

I overkant av 55 prosent av TINEs transport gjennomføres av eksterne transportselskaper på langsiktige kontrakter. Dette er biler som kun kjører for TINE og utslippet fra denne transporten er også inkludert i TINEs klimaregnskap.

Videre har vi transport av ferdigvarer mellom de ulike anleggene. Dette er biler som hovedsakelig er lastet med TINE-produkter, men som også vil ha andre varer med på samme bil. TINEs andel av klimagassutslippet fra denne transport er også inkludert i TINEs klimaregnskap fra transporten.

Vi er derfor helt avhengig av våre innleide transportørers miljøambisjoner for en utslippsfri transport om TINE skal nå sine klimamål.

Redusert utslipp også fra transport

I 2021 ble klimagassutslippet fra transporten redusert med 2 900 tonn CO₂-ekvivalenter. Årsaken er hovedsakelig et økt innblandingsforhold av fornybar diesel i 2021. Vi er tilfredse med å se at utslippet fra transport fortsetter å falle. Vi må imidlertid øke takten på innfasing av fornybare løsninger som biogass og el. om vi skal nå målet. Dette kreve relativ store investeringer som det i dag er vanskelig å se kan gi TINE økt lønnsomhet. Kunder og forbruker er foreløpig ikke villige til å være med på å ta deler av denne ekstrakostnaden i form av økte priser.

Mindre lokalt utslipp

TINE har de senere årene gjennomført en omfattende satsing for å redusere lokal forurensing fra vår transport. Ved utgangen av 2021 var 94 prosent av TINEs biler EURO-VI.

Overgangen til EURO-VI er viktig i arbeidet med å redusere utslippet av partikler og NO_x. I løpet av 2021 er utslipp av NO_x fra TINEs transport redusert med 21 prosent. Siden 2017 er utslippet av NO_x fra TINEs transport og produksjon redusert med 75 prosent.

Gode rammebetingelser må til

Myndighetene ønsker at transportsektoren bidrar til at de nasjonale klimamålene nås. Vi har opplevd en positiv teknologiutvikling knyttet til personbil og lettere varetransport. Elbiler tar en stadig større andel av nybilsalget og utslippet fra personbiler i Norge reduseres. Det er liten tvil om at myndighetenes offensive avgiftspolitik har vært en viktig årsak til den positive utviklingen vi nå ser.

Gode rammebetingelser og virkemidler for tungtransporten slik man har sett for elektriske personbiler må komme på plass, også for tyngre kjøretøy.

Klimagassutslipp utenfor scope 1

TINEs klimagassutslipp ved utgangen av 2021 var 62 308 tonn CO₂-ekvivalenter¹. Meierivirksomheten og transporten benyttes både fornybare- og ikke-fornybare energikilder. De fornybare kildene er bioolje, fjernvarme fra flis, bioetanol, biodiesel og biogass og er alle basert på ulike biomaterialer. Rent faktisk slipper også disse ut CO₂ ved forbrenning, men dette utslippet inkluderes ikke i TINEs klimaregnskap da råvarene er fornybare. Utslipp av CO₂ ved forbrenning av disse fornybare kildene var for TINE i 2021, totalt 54 590 tonn CO₂-ekvivalenter.

Datterselskap

Utslipp fra datterselskapet Fjordland AS er bare delvis inkludert. 76 prosent av Fjordlands produkter er produsert på TINEs meieranlegg. Disse produktene er også transportert ut til kundene på TINEs biler. Klimagassutslippet tilknyttet produksjon og transport av nevnte produkter er derfor også inkludert i TINEs klimaregnskap.

Miljø

	2021	2020	2019
Brutto energiforbruk (GWh)	794	775	781
Driftsinntekter ift. Brutto energiforbruk (MNOK/GWh)	30,8	31,0	30,5
Andel fornybar energi	70 %	67 %	66 %

1) Utslipp Scope 1

Tar vare på melken

For mye bli kastet

Oppmerksomheten om matsvinn er stor. FN peker på reduksjon av matsvinn som helt grunnleggende om vi skal kunne skape et bærekraftig samfunn. TINEs interessenter som kunder, myndigheter, ansatte og eiere forventer at TINE som stor matvareprodusent tar et ansvar for å redusere matsvinnet i egen virksomhet, og bidra til at forbrukerne også kan gjøre det samme.

Det ble kastet 454 350 tonn mat i Norge i 2020¹. Dette tilsvarer 84,7 kg per innbygger. Husholdningsleddet står for ca. 48 prosent, mens matindustrien stor for ca. 19 prosent av dette matsvinnet.

Mye melk

Melka er TINEs viktigste ressurs, og spilt melk er tapte inntekter. Nå er ikke motivasjonen for å redusere svinnet kun økonomisk betinget. Det er ressurskrevende å produsere melke, i tillegg er det utslipp av klimagasser både fra kua, produksjonen og transporten. Det er derfor viktig å ta vare på melka slik at vi unngår «unødvendig» klimagassutslipp og ressursbruk.

Svinn vil oppstå langs hele verdikjeden fra melken blir hentet på gården til produktet er levert i butikken. Målet er at minst mulig melk går til spille. Her blir det viktig at alle involverte fra tankbilsjåfør, meierioperatør til varedistributør har ansvar og arbeider for å redusere matsvinnet i sin del av verdikjeden.

Målrettet arbeid

Den største delen av svinnet oppstår i produksjonsprosessen. Et meieri produserer en rekke ulike produkter. Blant annet når meieriet går fra et produkt til et annet, vil det oppstå svin. Produksjonsanlegget skal vaskes og en viss bufferproduksjon skal gjennomføres både før og etter skifte av produkt. Svinnet skal reduseres ved blant annet en bedre planlegging av produksjonen, en tettere oppfølging av vaskeprosessen og løpende dialog med kundene for å kunne utarbeide gode produksjonsprognoser. Melk er en ferskvare som må foredles umiddelbart. Ved overskudd av melk iverksettes tiltak som produksjon og lagring av smør, ost og melkepulver.

Gjennom kontinuerlig forbedring skal vi øke utnyttelsen av våre ressurser og forebygge svin og sløsing. Vi skal tilstrebe at vår virksomhet inngår som en del av et naturlig kretsløp med bærekraftig ressursutnyttelse av innsatsfaktorer deriblant vår viktigste ressurs, melken.

Utfordrende år

2021 har vært et utfordrende år. Korona-pandemien har bidratt til store endringer i etterspørselsmønsteret og dermed også i produksjonen. Vi har opplevd en sterk vekt i produksjon av produkter til forbrukermarkedet, mens produkter til storhusholdning som hotell og restaurant har gått betydelig tilbake. Videre er koronarestriksjonene blitt endret flere ganger gjennom året, noe som fører til store endringer i etterspørselen. Vi har også sett et økende svin i deler av produksjonen, spesielt knyttet til produksjon av skummetmelkepulver. 2021 fremstår derfor som et svakt år der matsvinnet økte med 11 prosent. Vi kan derfor ikke si oss fornøyde med utviklingen.

-21 %

Svinn i TINE SA

Endring 2015-2021

1) Kilde: Bransjeavtalen om reduksjon av matsvinn: Hovedrapport 2020

Matsentralen

Matsentralene organiseres under Matsentralen Norge, et samarbeid mellom organisasjoner, matvareprodusenter og myndigheter. Her leverer produsenter og handelen inn fullverdig mat som av ulike årsaker ikke kan selges i tradisjonelle kanaler. Produktene fordeles til veldedige organisasjoner som deler maten ut til de som virkelig trenger den. I 2021 ble reddet 4000 tonn mat fra å havne i søpla. Dette tilsvarer 8,2 millioner måltider til mennesker i en vanskelig situasjon.

TINE er en av de største leverandører av mat her i landet. Som stor produsent av mat er det viktig at vi tar ansvar for å redusere og håndtere eget matsvinn samt legge til rette for at kunder og forbrukere kan gjøre det samme.

TINE har siden oppstarten av den første matsentralen Oslo, i 2013 vært en viktig samarbeidspartner med de ulike matsentralene, og bidrar med både finansiering og produkter.

I 2021 leverte TINE totalt 790 tonn mat til de ulike matsentralene. Med det er TINE den største leverandøren til matsentralene.

Avfall

Avfall er ikke først og fremst søppel. Ved gjenvinning og gjenbruk av materialer, kan avfall brukes som råstoff til nye produkter. Slik kan vi begrense skaden avfall på avveie vil gi på natur og mennesker. Derfor stilles det også krav til håndtering av avfall.

I TINE jobber vi etter det såkalte avfallshierarkiet som setter en prioritert rekkefølge på hvordan vi skal begrense mengden avfall. Det overordnede målet er å forhindre at avfall i det hele tatt oppstår. Vi må være bevisste i valgene vi tar, slik at ikke unødvendig avfall oppstår. Der nest må vi legge til rette for at vårt avfall er egnet for gjenbruk og gjenvinning til nye ressurser. Det avfallet som til slutt ender som avfall, må vi sikre at håndteres på en forsvarlig måte.

Basert på tall fra returselskapene var TINEs totale avfallsmengde i 2021 på 24 468 tonn. Av dette ble 88 prosent sortert. De største avfallsfraksjonene er organisk avfall med 13 115 tonn, papp og papir med 1 643 tonn, og plast med 997 tonn. Restavfall inklusive avfall utsortert til forbrenning utgjorde 4 893 tonn. Total mengde farlig avfall var 411 tonn.

Datterselskaper

Matsvinn i datterselskapet Fjordland AS er som tidligere bare delvis inkludert. Ca. 76 prosent av Fjordlands produkter er produsert på TINEs meierianlegg. Matsvinn tilknyttet denne produksjonen er derfor også inkludert i TINEs tall på matsvinn. TINEs utenlandske datterselskaper omfattes ikke av denne rapporten. Disse selskapene er underlagt nasjonale myndighetskrav.

Tall for avfall omfatter TINE SA og Diplom-Is.

Kvalitetsindeks

	2021	2020	2019
Kvalitetsindeks (MNOK)	204	184	199

Trygg mat vi kan stole på

TINE-produkter skal være trygge å spise og våre kunder og forbrukere skal ha tillit til at trygg mat er et grunnleggende prinsipp i TINE.

TINE har et stort ansvar for at produktene vi leverer er trygge å spise. Forbrukere, kunder og myndigheter skal kunne stole på at melken og produktene våre er av beste kvalitet og at man ikke risikerer å bli syk av å spise og drikke ost og melk. TINEs visjon om å skape et levende Norge handler også om å skape og opprettholde en trygg verdikjede for melken vår. Det er viktig å anerkjenne sammenhengen mellom trygg mat og den langsiktige betydningen dette har for mennesker, dyr og miljø.

Trygg mat er viktig for alle

Dårlig vann og mat er en viktig årsak til sykdom, og rammer særlig små barn og mennesker i lavinntektsland. I Norge er maten vi spiser heldigvis svært trygg. Likevel blir det registrert mange tilfeller av mat- og vannbåren smitte også her¹. Under korona-pandemien er antall registrerte tilfeller av matbåren sykdom nesten halvert. Nedgangen skyldes blant annet mindre reiseaktivitet til land med høyere smittepress enn Norge².

Kontroll og oversikt

TINEs viktigste råvare er naturligvis melk. Mange mennesker jobber med å sikre at den kommer fra friske dyr og er oppbevart, transportert og produsert på en god og trygg måte. Trygg mat i TINE handler også om å ha kontroll på andre råvarer, ingredienser og innsatsfaktorer. Det krever mye ressurser og gode systemer å ha kontroll og oversikt i disse til dels komplekse verdikjedene som i tillegg ofte strekker seg ut av Norge. Her kan konsekvensene bli store om uhellet først er ute.

I 2021 fikk funn av det forbudte stoffet etylenoksid i enkelte råvarer og ingredienser stor oppmerksomhet og fikk konsekvenser for matbransjen i hele Europa, inkludert Norge, med et høyt antall tilbakekallinger av produkter fra markedet³. Etylenoksid er en gass som er brukt til å sterilisere medisinsk utstyr, men som også i noen land brukes for å kontrollere mikrobiologisk vekst i enkelte tørre produkter, f.eks. nøtter, frø, krydder og urter, samt noen tilsetningsstoffer. Stoffet kan gi alvorlig helseskade og skal ikke forekomme i mat. TINE har fulgt opp sine leverandører, men det er ikke gjort funn av etylenoksid i de råvarene som var omfattet.

¹) Folkehelseinstituttet. Mat og vannbårne sykdommer. <https://www.fhi.no/nettpub/hin/smitte/mat-og-vannbarne-infek/>

²) MSIS statistikk og «Aktuelt fra MSIS under covid19 pandemien». <https://www.fhi.no/contentassets/8357c2bccda-b4f4489f43d9d5d57ab37/vedlegg/2021.03.16---msis-covid-19-responsrapport.pdf>

³) Mattilsynet (2021). Tilbaketrekking av produkter som inneholder tilsetningsstoffer med ulovlig plantevernmiddel (etylenoksid). https://www.mattilsynet.no/mat_og_vann/tilsatte_stoffer/tilsetningsstoffer/tilbaketrekking_av_produkter_som_inneholder_tilsetningsstoffer_med_ulovlig_plantevernmiddel_etylenoksid.43923

Visjon og mål for trygg mat

Kunder og forbrukere skal ha tillit til at TINE leverer trygge produkter av høy kvalitet og at utrygge produkter kalles tilbake fra markedet. Dette omfatter også at merking, markedsføring og produktdokumentasjon følger gjeldende regelverk. Åpen kommunikasjon om hvordan TINE arbeider med trygg mat står sentralt for å skape tillit.

TINE har som mål at vi ikke skal måtte tilbakekalle produkter fra markedet. I tillegg skal vi ikke påvise sykdomsframkallende mikroorganismer i våre produkter. I 2021 har det vært en tilbakekalling av TINE-produkt fra kunde (brunost med mulig fremmedlegeme). I tillegg har TINE håndtert to tilbakekallinger fra Fjordland (umerkede allergener). Diplom Is har håndtert to tilbakekallinger i 2021. I løpet av 2021 er til sammen 7 073 produktprøver fra TINEs norske anlegg analysert for sykdomsfremkallende mikroorganismer eller indikator-organismer.

Det er også analysert til sammen 2892 produktprøver fra TINEs norske og internasjonale datterselskaper Diplom Is, TINE Irland, Alpine Dairy LCC (US), Norseland Ltd (UK) og Wernersson Ost (SE) i 2021. Det var ingen påvisninger av *L. monocytogenes* eller *Salmonella* spp., og 5 påvisninger av *S. aureus* (hygieneindikator) over regelverkets grense i 5 prøver av skummetmelk-pulver. Basert på den store prøvemengden vurderes resultatene som svært tilfredsstillende.

Alle har sitt ansvar

Langsiktig arbeid med hygiene og kontroll i hele verdikjeden fra melkegården til kjøkkenbordet er hett sentralt om norske meieriprodukter også i fremtiden skal være trygge og gode. For TINE er tilsyn fra Mattilsynet og sertifisering etter GFSI- anerkjente mattrygghetsstandarter eksempel på viktige virkemiddel for å sikre målene og prinsippene for kvalitet og trygg mat.

Avdeling for Kvalitet og Trygg mat, som er en del av konsernområdet TINE Produksjon, har ansvar for overordnede retningslinjer og rutiner knyttet til trygg mat, og dette følges i sin tur opp av den enkelte enhet eller produksjonsanlegg.

Alle våre produksjonsanlegg er sertifisert etter mattrygghetsstandarten FSSC 22000. I tillegg er alle anleggene gjenstand for jevnlig tilsyn fra Mattilsynet. I 2021 har blant annet Mattilsynet gjennomført tilsyn hos våre alle produksjonsanlegg om håndtering av mikrobiologiske kriterier.

TINEs egne interne revisjoner er også et godt virkemiddel for å sikre at retningslinjer og krav følges. Som følge av reiserestriksjoner under pandemien har vi vært nødt til å etablere nye metoder og fremgangsmåter for gjennomføring av internrevisjoner. Dette har imidlertid fungert bra slik at programmer og revisjoner er blir gjennomført som planlagt.

Datterselskaper

Arbeidet med å sikre trygg og god kvalitet på melka omfatter alle TINEs norske datterselskap da behov for melk til produksjon av deres ulike produkter dekkes av melk fra TINEs melkeprodusenter.

Arbeidet med å sikre trygg produksjon inkluderer alle produkter produsert ved TINEs anlegg. Datterselskapet Fjordland AS er bare delvis inkludert. Ca. 76 prosent av Fjordlands produkter er produsert på TINEs meieranlegg.

TINEs utenlandske datterselskaper samt der produksjonen skjer på anlegg utenfor TINE, omfattes ikke av denne rapporten. Disse selskapene og anleggene er underlagt nasjonale og lokale myndighetskrav. Tilbakekallinger og antall produktprøver og analyser foretatt av TINEs utenlandske selskaper er inkludert i denne rapporten.

Trygg mat

	2021	2020	2019
Sykdomsfremkallende bakterier, antall negative prøver	9 965	5 941	6 307
Sykdomsfremkallende bakterier, antall positive prøver	5	18	2
Antall tilbakekallinger	5	2	1

For bedre folkehelse gjennom sunnere kosthold

Små endringer gir resultater

TINE vil bidra til lavere inntak av mettet fett og tilsatt sukker først og fremst ved å gjøre små og stegvise endringer av mettet fett og sukker i de store volumproduktene. I tillegg skal økt markedsføring og kommunikasjon bidra til at flere tar lettere og sunnere valg. Helt konkret vil vi for eksempel arbeide for at det alltid skal finnes en lettere variant til originalproduktet i butikken. Målet må være å øke lettvariantenes andel av kategorien. På den måten sikrer vi fortsatt lønnsom vekst og samtidig bidrar vi til bedre folkehelse. Her er vi imidlertid helt avhengig av at dagligvarehandelen også ønsker å bidra slik at de lette variantene er synlige og tilgjengelige, til rett pris.

Positiv utvikling

Lavere salg av smør, brunost og Norvegia har bidratt til at mengden mettet fett levert til markedet er redusert i 2021 mot 2020. I tillegg har TINE redusere mettet fett i produktene TINE Kulturmjøl, Piano vaniljekrem, TINE Yoghurt naturell og fløte til storhusholdningsmarkedet. Mengden tilsatt sukker er også redusert mot i 2020, til tross for en økning i salget av sukkerholdige produkter. Alle de originale Go' Morgen-yoghurtene har fått en nedjustering av mengden tilsatt sukker, og en tydelig vridning hos forbruker mot sukkerfrie varianter av Litago og TINE Iskaffe bidrar positivt. Total mengde salt er redusert noe, blant annet som følge av redusert salg av Norvegia og redusert salt i Selbu Blå Mykere.

I 2021 ble det levert 646 tonn mindre mettet fett i markedet fra TINE-produkter enn i 2020. Tilsvarende tall for tilsatt sukker var minus 214 tonn og for salt minus 3 tonn. I forhold til 2015 er volumet av mettet fett og salt økt med henholdsvis 180 tonn og 84 tonn. For tilsatt sukker er volumet redusert med 1497 tonn.

I 2021 ble det levert 1708 tonn mettet fett til markedet fra Diplom-Is produkter, en reduksjon på 108 tonn fra 2020. Tilsvarende tall for tilsatt sukker var 4052 tonn, minus 170 tonn og for salt 42 tonn, minus 1 tonn.

Tydelige mål

TINE har vært tilsluttet intensjonsavtalen om tilrettelegging av sunnere kosthold mellom næringslivsorganisasjoner, mat- og drikkeprodusenter og handelen (matbransjen), og Helse- og omsorgsdepartementet. Intensjonsavtalen setter konkrete mål for reduksjon av tilsatt sukker, salt og mettet fett. Endringene sees i forhold til 2015-nivå. TINE har hatt som mål å bidra med den forholdsmessige andel av reduksjonen som er fastsatt i intensjonsavtalen. Denne avtalen ble avsluttet ved utgangen av 2021.

TINE har lyktes godt med å redusere forbruket av tilsatt sukker. Ved utgangen av 2021 har vi oppnådd langt mer enn målet. Vi er imidlertid ikke fornøyde med utviklingen innen mettet fett og salt. Vi har ikke lyktes med å redusere forbruket av mettet fett slik vi ønsker. Det er spesielle utfordringer å redusere mettet fett i meieriprodukter. I motsetning til salt og sukker som tilsettes produktet, er fett en naturlig del av råvaren melk. Så er det også

	Mål 2021 (endring i tonn)	Faktisk 2021 (endring i tonn)	Differanse
Mettet fett	-2050	+180	-2 230
Tilsatt sukker	-830	-1 497	+667
Salt	-165	+84	-249

slik at forbruker foretrekker produkter med fett. Det er her smaken sitter. Vi forventer oss mye av kommende lanseringer av produkter med mindre mettet fett. På lengre sikt kan endring i både i avl og føring av kyrne kunne bidra med mindre mettet fett i melken.

Ny avtale

TINE har høsten 2021 sluttet seg til ny avtaleperiode 2021-2025 for Intensjonsavtalen, og forplikter seg med dette til å jobbe videre med å redusere bidraget av mettet fett, tilsatt sukker og salt fra våre produkter, og i tillegg bidra til økt omsetning av nøkkelhullmerkede produkter.

Konsernområde TINE Marked har ansvaret for TINEs strategi for ernæring og kosthold. Ernæringsavdelingen er en del av konsernområdet Marked. Leder for ernæringsavdelingen rapporterer til leder for Markedsinnsikt og operations.

Ny merkeordning

EU arbeider nå med en merkeordning på ernæring, som også vil bli innført i Norge. TINE jobber aktivt inn mot norske myndigheter for å sikre at merkeordningen bygger opp under norske kostråd, og ivaretar meieriproduktenes rolle i det norske kostholdet.

Et litt sunnere alternativ

Vi spiser for mye mettet fett, tilsatt sukker og salt samt for

lite fiber i forhold til helsemyndighetenes anbefalinger¹⁾. Nøkkelhullet er en merkeordning fra myndighetene som skal gjøre det enkelt å velge matvarer som inneholder mer fiber og fullkorn og mindre mettet fett, sukker og salt.

TINE har ved utgangen av året 21 nøkkelhullmerkede produkter i salg, hvorav tre er leieprodukter som ikke produseres ved TINEs anlegg. Dette er en økning på et produkt fra året før. I tillegg har TINE i 2021 utviklet tre varianter av nøkkelhullmerket yoghurt, hvorav to hadde fått distribusjon i dagligvare ved års-skiftet. Nøkkelhullmerket proteinrik revet lett ost tas ut av dagligvare fra starten av 2022, og vil da kun være i salg gjennom storhusholdning.

TINE har besluttet at alle produkter som oppfyller vilkårene for Nøkkelhull skal merkes, og i all utvikling blir nye produkter vurdert opp mot disse. Dette som et ledd i at vi ønsker å gjøre det enklere for forbruker å ta sunne og informerte matvarevalg.

Datterselskaper

Arbeidet med ernæring og folkehelse inkluderer alle TINEs merkevarer og produkter produsert ved TINEs anlegg i Norge. Datterselskapet Diplom-Is er inkludert med sine merkevarer i denne rapporten. Datterselskapet Fjordland AS er bare delvis inkludert. 76 prosent av Fjordlands produkter er produsert på TINEs meieranlegg.

Ernæring (TINE SA)

	2021	2020	2019
Antall nøkkelhullprodukter	21	20	16
Mettet fett, totalt i produkter (tonn)	30 153	30 928	28 693
Tilsatt sukker, totalt i produkter (tonn)	9 208	9 591	5 662
Salt, totalt i produkter (tonn) ³⁾	954	958	827

1) <https://www.helsenorge.no/kosthold-og-ernaring/kostrad/helsedirektoratets-kostrad>

Miljøsmart emballasje

Klimatoppmøtet i Glasgow var gjenstand for mye oppmerksomhet i 2021. De 197 landene som deltok slo fast at de legger vitenskapen til grunn for sin klimapolitikk og sine klimatiltak, og viste til den dramatiske rapporten FNs klimapanel la fram før sommeren.

Koronaåret 2021

Etter et krevende 2020 som var sterkt preget av korona-pandemien, så det lenge ut til at 2021 skulle bli mer normalt. Mot slutten av året opplevde man økt smitte, og restriksjoner ble igjen innført.

Selv om mye av samfunnet ble gjenåpnet i 2021, var fortsatt hjemmekontor, færre restaurantbesøk og mer hjemmelaget mat en del av hverdagen. For TINE betød dette fortsatt høyt salg av forbrukerpakninger i relativt små porsjoner, og mindre salg til storhusholdningskunder.

2020 var et krevende år for avfall- og gjenvinningsbransjen. Mer husholdningsavfall, høy eurokurs og lav etterspørsel etter avfallsfraksjoner førte til økte kostnader for både materialselskapene og emballasjebrukerne. Kostnaden for å håndtere avfall var fortsatt høye 2021, men det er nå bedre balanse i markedet. For å gjøre Norge mindre avhengig av å eksportere plast til gjenvinning, er det nå planer om å bygge et nasjonalt finsorteringsanlegg for plast. Dette er et initiativ TINE støtter.

Emballasjestrategiens tre områder

Forbruker og kunde. Vi tilbyr funksjonelle emballaseløsninger som bidrar til at handelen og forbrukerne foretrekker produkter fra TINE

Redusert matsvinn. Vår emballasje skal begrense matsvinn, både hos TINE, i verdikjeden og hos forbruker

Gode materialvalg. Vi skal optimere ressursbruken, bruke fornybare eller resirkulerte materialer og tilpasse vår emballasje for gjenvinning

TINEs emballasjeavdeling har ansvaret for strategien og at målene i denne blir nådd. Emballasjeavdelingen er en del av konerområdet Marked. Ledelsen i emballasjeavdelingen rapporterer til leder design.

Plast fra fornybare kilder

TINE ønsker å redusere bruken av fossil plast (råvare - naturgass). Et alternativ er å ta i bruk plast fra fornybare kilder (råvare – sukkermelasse). Vi har blant annet gjennomført forsøk med brunostemballasje laget av fornybar plast. Vi ønsker å ta i bruk denne løsningen så snart materialet blir tilgjengelig i større volumer. Økt etterspørsel etter plast fra fornybare ressurser har ført til utfordringer med både økte priser og redusert tilgjengelighet. Til tross for dette har vi klart ta denne plasten i bruk på flere av våre dessertprodukter og langtidsholdbare drikker.

87

Tonn plast per år

Ved å bytte til papirsugerør og bambusskje er plastforbruket redusert med 87 tonn plast per år

Fra plast- til bambusskje

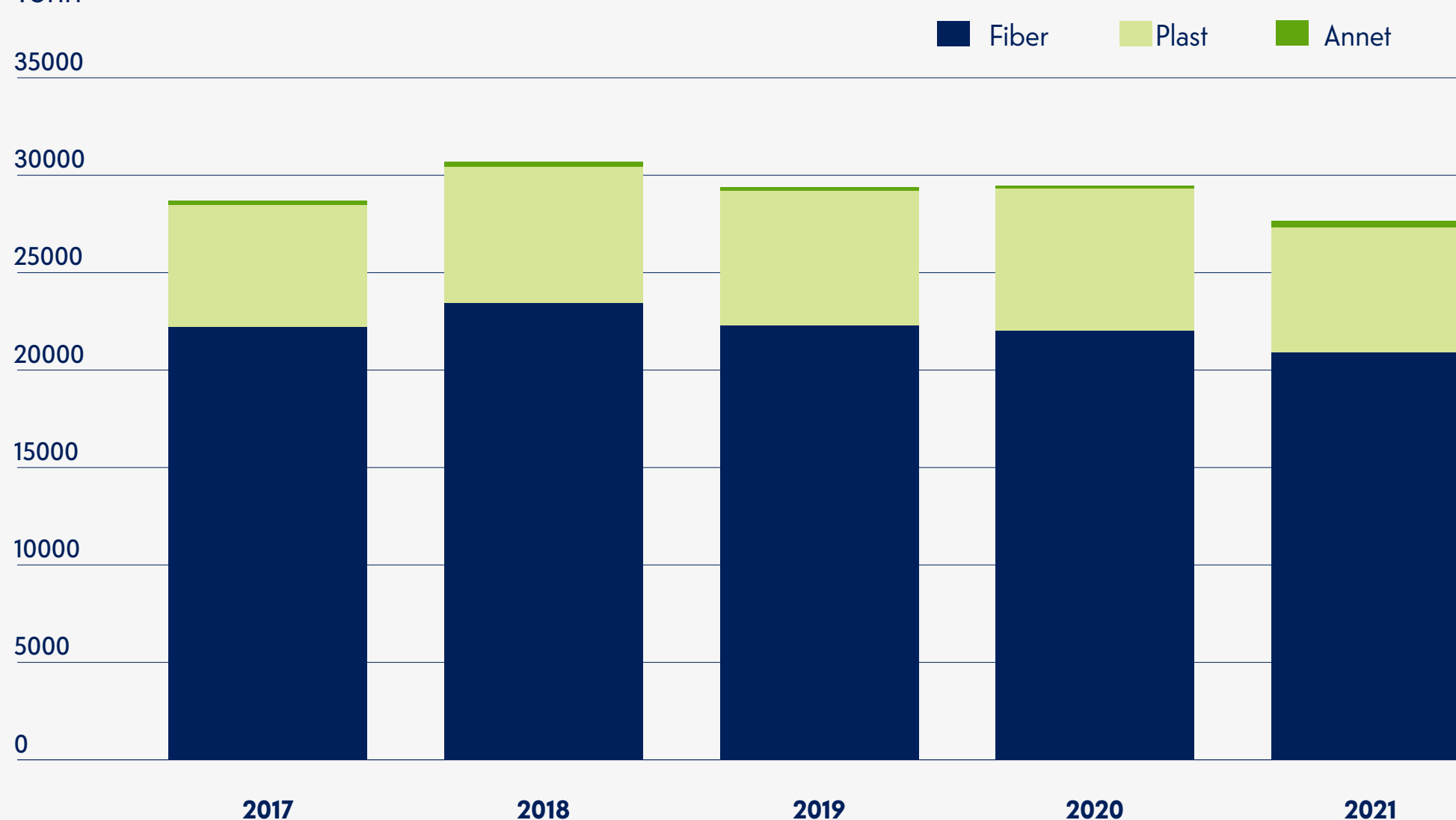
EUs direktiv for engangsplast (SUP-direktivet) ble innført i Norge fra 3. juli 2021. Målet er å redusere forøpling i havet og omfatter både forbud, forpliktelser til å redusere og krav til å resirkulere emballasje. TINE har derfor byttet ut sine skjeer og sugerør av plast med tilsvarende i bambus og papp. Det er et omfattende arbeid som ligger bak en slik endring. Utfordringen har vært å finne gode løsninger som også passer inn i vårt produksjonsutstyr. Vi har blant annet vært nødt til å benytte en kort treskje som en midlertidig løsning til vår yoghurt. Dette skapte negative reaksjoner hos mange forbrukere. Fra november 2021 var vi i gang med vår endelige løsning, en to-delt bambusskje. Denne skjeen er blitt tatt godt imot. Ved å bytte til papirsugerør og bambusskje er plastforbruket redusert med 87 tonn plast per år.

Rømme på pappbeger

Høsten 2020 lanserte TINE rømme på pappbeger, noe markedet tok godt imot. Tidlig i 2021 kom det imidlertid nye retningslinjer for emballasjemerking fra Grønt Punkt Norge. Her ble det bestemt at emballasje som skal merkes «Sorteres som papp og kartong» må inneholde minimum 80 prosent papp. Vårt nye pappbeger inneholdt 78 prosent papp og måtte derfor merkes med «Kastes i restavfallet». I praksis betyr det at vårt beger da ikke ville bli materialgjenvunnet noe som går på tvers av TINEs emballasjestrategi. Inntil videre er pappbegeret nå i markedet kun i små volumer. Selv om pappbegeret ikke ble en kommersiell suksess, har dette prosjektet har gitt TINE verdifull kunnskap og innsikt som vil komme nye emballaseløsninger til gode.

Emballasjeforbruk

Tonn

Høy returandel

TINE er medlem av og samarbeider med Grønt Punkt Norge (GPN) om innsamling av emballasje. For 2021¹ er godkjent returandel for drikkekartong 93 prosent, hvorav 61 prosent til materialgjenvinning. For skolemelk og melk til barnehager er returandelen 97 prosent, hvorav 82 prosent til materialgjenvinning.

Datterselskaper

Arbeidet med å sikre effektiv og miljøsmart emballasje inkluderer alle produkter produsert ved TINEs anlegg i Norge. Datterselskapet Fjordland AS er som tidligere bare delvis inkludert. 76 prosent av Fjordlands produkter er produsert på TINEs meieranlegg. Disse produktene er dermed også inkludert i denne rapporten.

1) Returandel er basert på avvikende år, juli – juni.
(<https://www.grontpunkt.no/om-oss/fakta-og-tall/>)

Emballasje

	2021	2020	2019
Emballasjeforbruk - kartong/papp (tonn)	20 921	22 032	22 296
Emballasjeforbruk - plast (tonn)	6 409	7 265	6 911
Emballasjeforbruk - annet (tonn)	196	186	156
Emballasjeforbruk - totalt (tonn)	27 526	29 483	29 363
Emballasjeforbruk ift driftsinntekter (tonn/MNOK)	1,82	1,87	1,91
Andel drikkekartong med bioplast (% av totalt volum)	68 %	68 %	61 %

Etikk og mangfold for rettferdighet

For at TINE skal kunne være en ledende leverandør av merkevarer innen mat og drikke, er vi avhengige av at medarbeidere, eiere, kunder, forbrukere og andre interessenter har tillit til oss. Tillit er avgjørende for at TINE skal kunne nå sin visjon og sine forretningsmessige mål.

Etiske retningslinjer

Alle TINEs medarbeidere er gjennom ulike roller representanter for virksomheten. Det er de beslutningene og handlingene vi gjør hver dag som bygger TINEs omdømme og sikrer tilliten til selskapet og merkevarene våre. TINE har derfor utarbeidet etiske retningslinjer som tydeliggjør de holdningene og den atferden vi forventer av våre medarbeidere med hensyn til respekt, integritet og lojalitet, og som kan fremme en organisasjonskultur som gjenspeiler TINEs visjon.

TINE skal være en åpen, ærlig og ansvarlig bedrift, hvor alle opptrer høflig og profesjonelt. Retningslinjene gjelder for styremedlemmer, fast ansatte, midlertidig ansatte og innleide. Alle har et personlig ansvar for etterlevelse. I TINE trener vi aktivt og jevnlig med etiske spørsmål og dilemmaer.

Brudd på TINEs etiske retningslinjer skal varsles til nærmeste leder eller TINEs varslingsombud. Brudd kan få betydning for den enkeltes ansettelsesforhold eller verv.

Mattrygghet

Alle produkter i TINE skal være anskaffet, produsert og håndtert i henhold til vedtatte kvalitetsstandarder i konsernet. Gjennom tilsyn og sertifiseringsrevisjoner vil vi vise at vi etterlever krav til regelverket, bransjen og mattrygghetsstandarder.

Etisk handel

Vi skal etterleve aksepterte prinsipper for etisk handel og stiller krav om at våre leverandører gjør det samme. Framstillingen av en vare eller tjeneste skal i ingen deler av verdikjeden skje på bekostning av TINEs miljømessige eller sosiale ansvar. TINE er medlem av Etisk handel Norge.

Ytre miljø

Vi skal gjennom vårt arbeid ha kontinuerlig søkelys på ytre miljø og påvirkning på naturen. Norge har satt seg et ambisiøst mål om å kutte utslippene, og det forventes at TINE bidrar til det nasjonale klimamålet ved å redusere egne utslipp. Vi ser at TINEs kunder, ansatte og eiere i økende grad ønsker at deres samarbeidspartnere og arbeidsplass jobber bærekraftig.

Korrupsjon

Vi skal aldri tilby, gi, kreve eller motta noen form for gave eller annen fordel som kan påvirke utøvelsen av egen eller andres stilling eller verv. Vi har derfor utviklet tydelige regler for gaver som skal tilbys, gis eller mottas.

Arrangementer

TINEs arrangementer skal alltid være faglig eller forretningsmessig forankret. Sosialt program på arrangementer skal være av moderat verdi og ha begrenset omfang og hyppighet. Vi har laget tydelige prinsipper som gjelder for TINEs ansatte som deltar på arrangementer i regi av leverandører og andre samarbeidspartnere.

Kommunikasjon

Vår kommunikasjon skal være preget av åpenhet, ærlighet og troverdighet. I TINE vet vi at å være godt informert er vesentlig for utøvelse av godt leder -og medarbeiderskap. Det er også et særskilt lederansvar å bidra til at medarbeiderne er godt nok informert om forhold som er relevant for deres jobbutførelse og trivsel.

Uavhengighet

Vi skal informere vår nærmeste overordnede dersom det kan stilles spørsmål ved personlig uavhengighet (habilitet) når vi opptrer på vegne av TINE. Inhabilitet kan for eksempel oppstå som følge av bierverv, eierinteresser eller nære personlige bånd.

Konfidensialitet

Vi skal aldri snakke med utenforstående om forhold i eller om TINE eller våre kunder, leverandører eller samarbeidspartnere med mindre opplysningene allerede er offentlig kjent. For å sikre etterlevelse og kontinuerlig forbedring har man i TINE etablert forskjellige tiltak og aktiviteter knyttet til blant annet retningslinjer, virksomhetsplanlegging, prosessbeskrivelser og opplæring.

Arbeidsmiljø

Arbeidsmiljøet i TINE skal kjennetegnes ved trivsel, inkludering, tillit og engasjement. Vi aksepterer ingen form for upassende oppførsel, mobbing, trakassering eller diskriminering f.eks. på grunn av kjønn, seksuell legning, alder, etnisitet eller religiøs overbevisning. Vi skal aldri kjøpe tjenester, delta på arrangementer eller besøke steder som kan oppleves som støtende eller krenkende. TINE er en rusfri arbeidsplass.

Vi skal etterleve både lovgivningen i de land der TINE opererer og TINEs interne retningslinjer. Alle ansatte og kontraktører skal bidra til å forbedre HMS-resultatene i TINE ved å etterleve regler og instruksjoner, rapportere farlige forhold og nesten-uhell, bidra til forbedringsarbeid samt å stoppe farlig og usikker handling utført av egne ansatte eller kontraktører.

TINE Kommunikasjon, bærekraft og HR er et eget konsernområde i TINE. Leder for konsernområdet har ansvaret for at selskapet arbeider innen etikk og arbeidsmiljø.

Varsling

TINE har som siktemål å ha en åpen kultur og et godt ytringsklima, også om kritikkverdige forhold, slik at behovet for varsling blir mindre. I en stor organisasjon som TINE vil det kunne forekomme kritikkverdige forhold, og som arbeidsgiver plikter TINE å legge til rette for intern varsling.

TINE har etablert retningslinjer for varsling og utpekt et internt varslingsombud. Vesentlige punkter som inngår er diskriminering, korrupsjon, forretningsmoral inklusive konkurransehindrede atferd samt plikt og rett til å si fra om lovovertrедelser og brudd på TINEs etiske retningslinjer. Varsling om kvalitet og trygg mat, samt personvern er inkludert i ordningen.

TINE har i 2021 ikke registrert varslinger om korrupsjon gjennom sin varslingskanal eller til selskapets juridiske avdeling. Det har heller ikke vært konkrete saker på korrupsjon eller rettslige saker knyttet til konkurransehindrede adferd eller misbruk av dominerende stilling i løpet av året.

Hva skal med i klimaregnskapet?

The *Greenhouse Gas Protocol*¹⁾ (GHG-protokollen) er lagt til grunn ved utarbeidelse av TINEs klimaregnskap. Konsolideringsmetoden i henhold til GHG-protokollen er «organisational control». GHG-protokollen er den mest anerkjente standarden på klimaregnskap. GHG deler klimaregnskapet i tre nivåer, scope 1, 2 og 3, som er avhengig av hvor i verdikjeden utslippene skjer.

Scope 1²⁾ er direkte utslippskilder og for TINE omfatter dette olje, naturgass, diesel og kuldemedier. Klimagasser som inngår i TINEs klimaregnskap i scope 1 er karbondioksid (CO₂) og hydrofluorkarboner HFK-gass (R134A).

Scope 2 er indirekte utslipp som tar hensyn til de ulike råvarene som brukes ved produksjon av den elektrisitet og fjernvarme som TINE kjøper. Med andre ord vil det ha stor betydning for utslippet ved scope 2 om elektrisiteten er produsert med kraft fra Europa eller norsk vannkraft.

Scope 3 er indirekte utslipp som virksomheten er ansvarlig for ved kjøp og bruk av ulike tjenester og innsatsfaktorer, som for eksempel melk fra TINEs, emballasje eller tjenestereiser.

TINEs miljømål er relatert til selskapets klimagassutslipp som omfatter utslipp i henhold til scope 1 i verdikjeden fra gårdstank til ferdigproduktet er levert til kunde (utsalgssted). TINE skal også bidra til at melkeprodusentene kan redusere utslippet av klimagasser fra melkeproduksjonen ute på gården. Dette vil redusere TINEs indirekte utslipp, scope 3.

Scope 1

Av TINEs totale transport, er ca. 17 prosent såkalt mellomtransport³⁾. Dette er frakt av produkter mellom selskapets ulike meieranlegg og kapasiteten leies inn fra eksterne transportører.

Transportkapasiteten disse transportørene tilbyr på den enkelte strekning fylles hovedsakelig av TINEs behov. Det vil imidlertid også være mindre volum som fraktes på de samme bilene, men da for andre kunder av transportselskapet. Klimagassutslippet fra mellomtransporten korrigeres for fraktvolum tilknyttet disse kundene. Utslippet fra mellomtransporten blir rapportert under scope 1 da denne transporten i alt vesentlig utføres for TINE

I 2021 har TINE ikke benyttet ren biodiesel som for eksempel HVO100. Dieselen som er benyttet har hatt en gjennomsnittlig innblanding av fornybar biodiesel på 26,9 prosent.

1) [GHG protokollen «A Corporate Accounting and Reporting Standard» \(ghgprotocol.org/standards\)](https://ghgprotocol.org/standards)

2) [Kilde utslippsfaktorer: \(1\) Fossil olje og naturgass: SSB. \(2\) Drivstoff: UK Government GHG Conversion Factors for Company Reporting \(Defra\). \(3\) Kuldemedier: The engineering toolbox](#)

3) [Som andel av kjørte kilometer](#)

Scope 2

Mange utenlandske aktører i det felles europeiske energimarkedet velger å kjøpe, frivillig eller gjennom krav om andel grønn kraft, opprinnelsesgarantier fra norskprodusert kraft. Dermed synker fornybarandelen i uspesifisert strøm på det norske markedet. Forbruker som velger uspesifisert opprinnelse vil derfor i stor grad få et produkt som er dekket opp av europeisk fossil energi og atomkraft.

Siste tilgjengelige varedeklarasjon fra NVE for uspesifisert strøm er for 2020¹⁾. Her utgjør andelen fossilt og atomkraft totalt 89 prosent, selv om 98 prosent av norsk kraftproduksjon var basert på fornybar energi samme år. NVE har beregnet en faktor på 402 g CO₂ per kWh for 2020. Det er en oppgang fra 396g CO₂ per kWh for 2019.

Beregningen av varedeklarasjonen for strømleverandører tar utgangspunkt i strømsalg i Norge som ikke er dekket av kjøp av opprinnelsesgarantier i løpet av et år. Ettersom kraftproduksjon i Norge i all hovedsak er fornybar, utstedes det opprinnelsesgarantier for nesten all produksjon. Denne delen av varedeklarasjonen må derfor erstattes med estimatet for europeisk restmiks, som fastsettes årlig av AIB (Association of Issuing Bodies) som administrerer ordningen. Europeisk restmiks er et estimat for sammensetningen av europeisk kraftproduksjon som ikke dokumenteres med opprinnelsesgarantier, og består derfor av en høy andel fossil varmekraft.

Utslippsfaktor for norsk elektrisitet, ikke hensyntatt salg av opprinnelsesgarantier, er beregnet til 8 g CO₂ per kWh for 2020²⁾.

Da 65 prosent av TINEs energiforbruk i våre meierier er basert på elektrisitet, er viktig at vi også har oversikt over klimagassutslippet tilknyttet denne energikilden. Siden 2014 har TINE derfor utarbeidet et klimaregnskap som inkludert scope 2. I henhold til GHG viser vi klimaregnskapet inkludert scope 2 både med og uten varedeklarasjon.

Scope 3

TINE behandler 1,45 liter melk i sine meieranlegg. En vesentlig del av klimagassutslippet knyttet til TINEs produkter er knyttet til aktiviteten på melkegården. Dette klimagassutslippet blir rapportert innenfor scope 3.

Å fastslå utslippsfaktoren for produksjon av norsk melk med sikkerhet, er utfordrende. Vi er fortsatt i en tidligfase der vi har relativ få forskningsrapporter som kan legges til grunn. Her er det stort sprik i anslagene da forutsetninger og grunnlag i rapportene er ganske forskjellige.

Forskningsprosjektet LiveStock³⁾ vil i løpet av første kvartal 2022 publisere sin rapport på utslipp fra norsk melkeproduksjon. Foreløpige tall viser at utslippet i 2017 var 1,11 kg. CO₂-ekvivalenter per kg. melk. Vi har valg å legge dette til grunn i vår beregning. Innføring av klimakalkulator på TINEs gårder vil gi et godt grunnlag for hvilke faktor vi vil legge til grunn i årene som kommer. Vi forventer at tall fra klimakalkulatoren vil kunne benyttes i bærekraftrapporten for 2022.

TINE rapporterer klimagassutslipp knyttet til ansattes flyreiser og utslipp fra drivstoff som er relatert til drivstoffets verdikjede som omfatter fra «kilde til tank» («Tank-to-wheel»), innenfor scope 3.

Datterselskaper

Energi- og drivstofforbruket fra produksjon og transport i datterselskapene Fjordland AS er bare delvis inkludert. 76 prosent av Fjordlands produkter er produsert på TINEs meieranlegg. Disse produktene er også transportert ut til kundene på TINEs biler. Energi- og drivstofforbruket tilknyttet produksjon og transport av nevnte produkter er derfor også inkludert i TINEs klimaregnskap.

1) Kilde: <https://nve.no/nytt-fra-nve/nyheter-energi/varedeklarasjon-for-stromleverandorer-2020>

2) Kilde: <https://www.nve.no/energi/energisystem/kraftproduksjon/hvor-kommer-strommen-fra/>

3) Beregningene for FPCM melk er en del av LIVESTOCK-prosjektet (NFR 295189). Datagrunnlaget for melkeproduksjon er fra kukontrollen og TINE Mjølkonomi® 2017 og resultatene er under publisering. Ved ekstern bruk av resultatene for melkeproduksjon skal det refereres til LIVESTOCK-prosjektet.

Tall og statistikk

Bærekraft og miljø — Nøkkeltall

I 2018 ble datterselskaper inkludert i tallene for bærekraft og miljø. Historiske tall er ikke korrigert tilsvarende.

TINE Gruppa	2021	2020	2019	2018	2017
HMS og ansatte ¹⁾					
Antall ansatte	5 240	5 018	5 232	5 355	5 476
Sykefravær	6,2 %	5,8 %	5,4 %	5,4 %	5,7 %
H-verdi	6,4	4,2	6,6	7,2	7,1
Kvinneandel	37 %	37 %	37 %	36 %	37 %
Kvinneandel i ledende stillinger	38 %	40 %	37 %	36 %	35 %
Miljø ¹⁾					
Brutto energiforbruk (GWh)	794	775	781	786	733
Driftsinntekter ift. Brutto energiforbruk (MNOK/GWh)	30,8	31,0	30,5	29,3	25,0
Andel fornybar energi	70 %	67 %	66 %	64 %	60%
Emballasje ²⁾					
Emballasjeforbruk - kartong/papp (tonn) ⁷⁾	20 921	22 032	22 296	23 450	22 230
Emballasjeforbruk - plast (tonn)	6 409	7 265	6 911	6 983	6 232
Emballasjeforbruk - annet (tonn)	196	186	156	233	221
Emballasjeforbruk - totalt (tonn)	27 526	29 483	29 363	30 666	28 683
Emballasjeforbruk ift driftsinntekter (tonn/MNOK)	1,82	1,87	1,91	2,02	2,31
Andel drikkekartong med bioplast (% av totalt volum)	68 %	68 %	61 %	57 %	31 %
Ressursutnyttelse - svinn ²⁾					
Kvalitetsindeks (MNOK)	204	184	199	196	211
Kvalitetsindeks (MNOK) ⁶⁾	158	138	160	161	192
Transport (km/1000 liter råstoff)	35	37	37	36	36

1) Tall for TINE Gruppa (Tall for TINE Gruppa for 2020 er oppdatert ifht Årsrapporten 2020).

2) Tall for TINE SA, Diplom-Is AS, Fjordland AS: 76 % av Fjordlands produkter er produsert på TINEs meierianlegg. Denne andelen er inkludert.

3) Tall for TINE SA og Diplom-Is AS.

4) Tall for TINE SA og Diplom-Is AS uten transport.

5) Tall for TINE SA.

6) Tall for TINE SA uten TINE Råvare

7) Drikkekartong rapporteres som fiber. Om lag 20 % av kartongen er plast. I 68 % av drikkekartongene bruker vi bioplast basert på fornybare råvarer.

8) Dyrevelferdsindikatoren er basert på produksjonsdata fra Kukontrollen og benytter Verdens dyrehelseorganisasjons (OIE) standard for dyrevelferd. En poitiv endring i indikatorverdien indikerer en positiv endring i dyrehelse og dyrevelferd.

Bærekraft og miljø — nøkkeltall forts.

TINE Gruppa	2021	2020	2019	2018	2017
Klimagassutslipp Scope 1 ¹⁾					
Utslipp CO ₂ -ekv. fra meieri (tonn)	18 526	18 908	17 323	19 164	24 228
Utslipp CO ₂ -ekv. fra transport (tonn)	41 148	44 085	49 349	51 201	47 755
Utslipp CO ₂ -ekv. fra annen virksomhet (tonn)	2 634	1 750	1 752	1 842	3 285
Utslipp CO ₂ -ekv. totalt (tonn)	62 308	64 743	68 424	72 207	75 268
Utslipp CO ₂ -ekv. totalt ift. driftsresultat (tonn/MNOK)	36,1	32,5	57,5	47,0	53,3
Utslipp CO ₂ -ekv fra meieri (tonn) ⁵⁾	15 571	16 337	14 977	16 365	24 228
Utslipp CO ₂ -ekv fra transport (tonn) ⁵⁾	38 606	41 582	46 070	47 861	47 755
Klimagassutslipp scope 2 ¹⁾					
Utslipp CO ₂ -ekv. fra meieri, markedsbasert elektrisitet (tonn)	152 842	146 924	193 653	195 095	160 112
Utslipp CO ₂ -ekv. fra meieri, stedsbasert elektrisitet (tonn)	12 128	12 896	11 139	10 492	4 834
Utslipp CO ₂ -ekv. fra meieri, fjernvarme (tonn)	603	217	865	472	2 329
Klimagassutslipp scope 3					
Utslipp CO ₂ -ekv fra drivstoff (Well-to-tank) (tonn) ¹⁾	11 347	11 950	11 650	12 602	11 870
Utslipp CO ₂ -ekv fra ansattes flyreiser (tonn) ³⁾	267	268	1 492	1 292	1 200
Ustlipp CO ₂ -ekv fra TINEs melkegårder (tonn) ²⁾	1 309 800	1 280 940	1 290 930	1 336 440	1 335 330
Lokale utslipp ⁴⁾					
Utslipp NOx (tonn)	41,9	49,9	58,7	78,6	na
Ernæring (TINE SA) ³⁾					
Antall nøkkelhullprodukter ⁵⁾	21	20	16	14	13
Mettet fett, totalt i produkter (tonn)	30 153	30 928	28 693	28 802	29 082
Tilsatt sukker, totalt i produkter (tonn)	9 208	9 591	5 662	5 766	6 022
Salt, totalt i produkter (tonn)	954	958	827	816	817
Dyrehelse og dyrevelferd ^{2), 8)}					
Dyrevelferdsindikator	107,1	106,0	103,2	101,1	100,7
Trygg mat ¹⁾					
Sykdomsfremkallende bakterier, antall negative prøver	9 965	5 941	6 307	4 927	4 648
Sykdomsfremkallende bakterier, antall positive prøver	5	18	2	4	0
Antall tilbakekallinger ²⁾	5	2	1	0	1

1) Tall for TINE Gruppa (Tall for TINE Gruppa for 2020 er oppdatert ifht Årsrapporten 2020).

2) Tall for TINE SA, Diplom-Is AS, Fjordland AS: 76 % av Fjordlands produkter er produsert på TINEs meieranlegg. Denne andelen er inkludert.

3) Tall for TINE SA og Diplom-Is AS.

4) Tall for TINE SA og Diplom-Is AS uten transport.

5) Tall for TINE SA.

6) Tall for TINE SA uten TINE Råvare

7) Drikkekartong rapporteres som fiber. Om lag 20 % av kartongen er plast. I 68 % av drikkekartongene bruker vi bioplast basert på fornybare råvarer.

8) Dyrevelferdsindikatoren er basert på produksjonsdata fra Kukontrollen og benytter Verdens dyrehelseorganisasjons (OIE) standard for dyrevelferd. En poitiv endring i indikatorverdien indikerer en positiv endring i dyrehelse og dyrevelferd.

Slik rapporterer vi

TINE ser på bærekraft som en integrert del av selskapets samlede virksomhet og rapporterer sitt arbeid med bærekraft som en del av årsrapporten.

Formålet med rapporteringen er å gi våre interessenter som eiere, ansatte, kunder og forbrukere en overordnet og balansert oversikt over hvordan TINE følger opp sitt ansvar knyttet til bærekraft innen de tema som vi anser som de mest sentrale for TINEs virksomhet.

Et av grunnprinsippene i GRI Standards er at selskaper skal utforme sin bærekraftsrapportering basert på de bærekrafttemaene som er mest vesentlige for selskapet. Vesentlighet i denne sammenheng avgjøres av:

- Omfanget av selskapets økonomiske, miljømessige og samfunnsmessige påvirkning
- Hva som i betydelig grad vil påvirke vurderingene og valgene til selskapets interessenter

I 2019 ble det gjennomført en vesentlighetsanalyse som ligger til grunn for bærekraftsrapporten for 2021. Basert på dette har man for 2021 valgt å rapportere på 11 ulike aspekter. Analysen er nærmere beskrevet under kapitlet *Det vesentlige*.

Rapporterings- og regnskapsprinsipper

Rapporteringen om bærekraft omfatter i utgangspunktet TINE Gruppa dersom ikke annet er presisert. Temaene omfattet av rapporteringen er i stor grad basert på TINEs strategi for bærekraft og omfatter også relevante forhold langs verdikjeden for melk som går ut over selskapets direkte ansvarsområde.

Utslipp fra datterselskapene Fjordland AS er som tidligere bare delvis inkludert. 76 prosent av Fjordlands produkter er produsert på TINEs meieranlegg. Disse produktene er også transportert ut til kundene på TINEs biler. Klimagassutslippet tilknyttet produksjon og transport av nevnte produkter er derfor også inkludert i TINEs klimaregnskap.

TINE GRI-tabell 2021

TINE viderefører selskapets rapportering om bærekraft i henhold til Global Reporting Initiative (GRI) sine retningslinjer. Rapporteringen for 2021 er basert på GRI Standards.

GRI-Rapport for 2021
Ekstern lenke

TINEs rapportering om bærekraft for 2021 er innlemmet i TINE Årsrapport 2021 og publisert på TINEs nettsider. Vår eksterne revisor EY har verifisert at rapporteringen i all hovedsak er i samsvar med GRIS rapporteringsprinsipper og at rapporteringen tilfredsstiller nivå «Core» i henhold til retningslinjene, se Revisors uttalelse.

I vedlagte GRI-tabell framkommer hvilke GRI-aspekter TINE rapporterer på basert på vesentlighetsanalysen. Tabellen gir henvisninger til hvor i TINEs årsrapport for 2021 informasjon om de enkelte elementer og indikatorer er gitt, enten dette gir en hel eller delvis besvarelse i forhold til GRIS retningslinjer.

GRI-tabellen er verifisert av ekstern tredjepart og viser også en oversikt over verifiserte aspekter samt «utelatelse» der det forekommer. For full beskrivelse om de enkelte indikatorer henvises til GRIS hjemmeside, <https://www.globalreporting.org/>.

Revisors uttalelse

Statsautoriserte revisorer
Ernst & Young AS

Dronning Eufemias gate 6a, 0191 Oslo
Postboks 1156 Sentrum, 0107 Oslo

Foretaksregisteret: NO 976 389 387 MVA
Tlf: +47 24 00 24 00

www.ey.no
Medlemmer av Den norske Revisorforening

Til Styret i TINE SA

UAVHENGIG ATTESTASJONSUTTAELSE OM FORETAKETS BÆREKRAFTSRAPPORTERING

Vi er engasjert av TINE SA for å utføre et attestasjonsoppdrag som skal gi moderat sikkerhet slik det er definert i de internasjonale standardene for attestasjonsoppdrag for å avgi en uttalelse om TINE SAs bærekraftsrapportering, (“rapporten”) pr. 31. desember 2021 for perioden fra 1. januar 2021 til 31. desember 2021. Dette omfatter en gjennomgang av TINE SAs 11 mest vesentligste bærekraftsmål slik de er presentert i selskapets vesentlighetsmatrise for bærekraftsrapportering og vist i selskapets oversikt over rapportering på GRI-indikatorer (se dokument GR Index 2021 på <https://www.tine.no/om-tine/bærekraft/TINE-GRI-tabell-2021.pdf>) (“Saksforholdet”)

Vi har ikke utført andre attestasjonshandlinger enn det som er nevnt i avsnittet over og som beskriver omfanget av vårt oppdrag, og vi uttaler oss følgelig ikke om øvrig informasjon inkludert i Rapporten.

Kriterier brukt av TINE SA

I utarbeidelsen av bærekraftsrapporteringen har TINE SA brukt relevante kriterier fra rapporteringsstandardene for bærekraft utgitt av Global Reporting Initiative (GRI), versjon “Core” (“Kriteriene”). Kriteriene ligger på globalreporting.org og er tilgjengelige for alle. Disse kriteriene ble spesifikt utformet for selskaper og andre organisasjoner som ønsker å rapportere om sin bærekraft på en konsistent og troverdig måte, og denne informasjonen egner seg derfor neppe for andre formål. Etter vår mening er disse rapporteringskriteriene relevante og passende for å gjennomgå bærekraftsrapporteringen.

TINE SAs ansvar

Ledelsen er ansvarlig for valget av Kriteriene og for at Saksforholdet i det alt vesentlige er presentert i henhold til disse kriteriene. Dette ansvaret omfatter det å etablere og vedlikeholde interne kontroller og påkrevde regnskapsbøker og foreta estimer som er relevante for utarbeidelsen av Saksforholdet, slik at den ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som resultat av misligheter eller feil.

EYs ansvar

Vårt ansvar er å avgi en uttalelse om Saksforholdet basert på de bevisene vi har innhentet.

Vi har utført vårt arbeid i samsvar med ISAE 3000 - “Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller begrenset revisjon av historisk finansiell informasjon”. Standarden krever at vi planlegger og utfører

handlingene for å oppnå moderat sikkerhet for at Saksforholdet i det alt vesentlige er presentert i henhold til kriteriene, og for å utarbeide en rapport. Type, tidspunkt for og omfang av de handlingene er valgt ut fra vårt skjønn, herunder en vurdering av risikoen for vesentlig feilinformasjon, enten som resultat av misligheter eller feil.

Etter vår oppfatning er innhentet bevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår attestasjonsuttalelse.

Vår uavhengighet og kvalitetskontroll

Vi er uavhengige og bekrefter at vi tilfredsstiller kravene i det internasjonale etiske regelverket for revisorer utgitt av the International Ethics Standards Board for Accountants. EY følger også ISQC 1 *Kvalitetskontroll for revisjonsfirmaer som utfører revisjon og forenklet revisorkontroll av regnskaper samt andre attestasjonsoppdrag og beslektede tjenester*, og har følgelig et omfattende system av kvalitetskontroll inkludert dokumenterte retningslinjer og prosedyrer for å overholde etiske krav, profesjonelle standarder og relevante lover og regler.

Beskrivelse av utførte handlinger

Handlingene som utføres på et attestasjonsoppdrag med moderat sikkerhet varierer med hensyn til type og tidspunkt og er mindre omfattende enn for et tilsvarende oppdrag som skal gi betryggende sikkerhet. Sikkerheten i et attestasjonsoppdrag med moderat sikkerhet er derfor vesentlige lavere enn hva som ville ha vært oppnådd i et oppdrag med betryggende sikkerhet. Våre handlinger ble utformet for å gi moderat sikkerhet vi kunne basere vår uttalelse på og gir ikke alle de bevisene som ville kreves for å gi en betryggende grad av sikkerhet.

Selv om vi har vurdert effektiviteten i ledelsens interne kontroller når vi har bestemt type og omfang av våre handlinger, er vårt attestasjonsoppdrag ikke utformet for å gi sikkerhet for interne kontroller. Våre handlinger omfattet ikke tester av kontroller eller prosedyrer for å kontrollere korrekte summer eller beregninger av data i IT-systemer.

Et attestasjonsoppdrag som skal gi moderat sikkerhet omfatter forespørsler, primært til personer som er ansvarlige for å utarbeide Saksforholdet og relatert informasjon, og å bruke analyser og andre relevante handlinger.

Våre handlinger inkluderte: En gjennomgang av TINE SAs prosess for å utarbeide og presentere bærekraftsrapporten for å utvikle en forståelse av hvordan rapporteringen gjennomføres i virksomheten

- ▶ Samtaler med dem som har ansvar for bærekraftsrapporteringen for å utvikle en forståelse av hvordan bærekraftsrapporteringen utarbeides
- ▶ Kontroll på stikkprøvebasis av informasjon i bærekraftsrapporteringen mot kildedata og annen informasjon utarbeidet av de ansvarlige
- ▶ Vurdering av den overordnede presentasjonen av bærekraftsrapporteringen mot kriteriene i GRI-standardene, herunder en kontroll av at informasjonen er konsistent med GRI-indeksen.

Etter vår mening gir våre handlinger tilstrekkelig grunnlag for vår uttalelse. Vi har også utført andre handlinger vi vurderte som nødvendige etter forholdene.

Uttalelse

Basert på utførte handlinger og innhentet bevis kjenner vi ikke til vesentlige endringer som burde gjøres i Saksforholdet for året som ble avsluttet 31. desember 2021 for perioden fra 1. januar 2021 til 31. desember 2021 for at bærekraftsrapporteringen skal være i henhold til kriteriene.

Oslo, 15. februar 2022
ERNST & YOUNG AS

Asbjørn Ler
statsautorisert revisor

Øvrig informasjon

Styret

Pr. 01.02.2022

Marit Haugen
Styreleder

Rolf Øyvind Thune
Nestleder

Solveig B. Rønning
Styremedlem

Bjørnar Gjerde
Styremedlem

Hege Persen
Styremedlem

Helge Arne Espeland
Styremedlem

Asgeir Pollestad
Styremedlem

Tor Arne Johansen
Styremedlem (ansatt)

Elin Aarvik
Styremedlem (ansatt)

Jeffrey Thomas
Styremedlem (ansatt)

Ottar Råd
Styremedlem (ansatt)

Gunnar Hovland
Konsernsjef

Konsernledelsen

Pr. 01.02.2022

Gunnar Hovland

Konsernsjef

Yrkeserfaring Gunnar Hovland startet i TINE i 1996 som org sjef. Var deretter adm. dir i TINE Biomarin før han var direktør for TINE Ingrediens og deretter konserndirektør i TINE med ansvar for salg, eksport og marin virksomhet frem til 2008. Fra 2008 til 2011 var han adm.dir i Trondheim Kraft. Etter fusjon med Fjordkraft var han også viseadm. dir i Fjordkraft. Har ledet BN Bank siden 2011 og har vært en av pionerene innen digitalisering og robotisering i bank. Bred erfaring fra styreverv i ulike bransjer.

Utdanning Cand agric ved UMB, har MBA fra NHH, Executive Management Programme fra Insead og Artificial Intelligence: Implications on business Strategy fra MIT Management Sloan School.

Ann-Beth Freuchen

Visekonsernsjef med kommersielt ansvar

Yrkeserfaring Ann-Beth Freuchen har 25 års erfaring fra FMCG-bransjen og erfaring fra en rekke kommersielle lederjobber og utvikling av flere av landets mest kjente merkevarer, innenfor porteføljene til Nidar, Lilleborg, KiMs og Orkla Foods. Hun har ledet Orkla Foods Nordics & Baltics, som konserndirektør, Orklas største virksomhetsområde. Freuchen har operativ og strategisk erfaring fra flere større endringsprosjekter i komplekse verdikjeder.

Utdanning Siviløkonom fra Handelshøyskolen BI

Kristin Muri Møller

Konserndirektør CFO

Yrkeserfaring Kristin Muri Møller er TINEs CFO og har over 20 års fartstid i Telenor-systemet og tar med seg solid kompetanse fra tilsvarende stilling i Telenor Norge. Hun har jobbet med både Telenors norske og internasjonale drift og vært tett på utviklingsreisen som telegiganten har vært gjennom de siste årene, og kan også vise til gode resultater på kostnadseffektivisering, modernisering og utvikling av sterke team.

Utdanning Siviløkonom fra Handelshøyskolen BI.

Tina Hermansson Berg

Konserndirektør for HR, kommunikasjon og bærekraft

Yrkeserfaring Tina Hermansson Berg er svensk av opprinnelse og har bred erfaring fra ledende stillinger innen både HR og kommunikasjon fra selskaper som Volvo Cars, Mölnlycke Health Care, Peab og Bring Frigo.

Utdanning Bachelor of Science in Business Administration/ Human Resource Development and Labor Relations fra Universitetet i Göteborg.

Christian Granlund

Konserndirektør produksjon

Yrkeserfaring Christian Granlund startet i TINE 1. november 2021. Han kommer fra stillingen som VP Integrated Supply Chain i Carlsberg Bryggerier sin danske virksomhet. Der har han hatt ansvaret for produksjon og logistikk. I tillegg til erfaring fra Vectura AS, der han har vært administrerende direktør har han også nesten 10 år bak seg i Ringnes. I Ringnes har Granlund hatt ulike roller både som logistikkdirektør og salgsdirektør uteliv i tillegg til ansvar for produksjon på vannfabrikkene, Farris & Imsdal. Før dette var han 5 år i TINE med roller innenfor ledelse av både plan og prognose avdelingene.

Utdanning Siviløkonom fra handelshøyskolen BI i Sandvika. I tillegg har han en Executive MBA fra Copenhagen Business School.

Konsernledelsen forts.

Aniela Gjøs

Konserndirektør logistikk

Yrkeserfaring Aniela Gjøs begynte i TINE desember 2013. Hun har hatt logistikk som fagområde i hele sitt yrkesaktive liv, og kom fra stillingen som konsernsjef i Ontime Logistics AS. Før det hadde hun flere lederstillinger, deriblant logistikkdirektør i Ringnes AS og konserndirektør Distribusjonsnett i Posten. Hun sitter i Styret til MG Mestergruppen AS.

Utdanning Sivilingeniør fra Industrial organization and management, Silesian University of Technology og Bedriftsøkonom fra BI. I tillegg har hun tatt flere etterutdanningsprogrammer på internasjonale universiteter som Stanford, Insead og Oxford.

Johnny Ødegård

Konserndirektør TINE Rådgiving og Medlemsservice

Yrkeserfaring Johnny Ødegård har hatt sitt virke i TINE siden 2011. Han kom fra Felleskjøpet, der han hadde arbeidet med næringspolitikk og har også erfaring fra Norsk Bonde- og Småbrukarlag. Han er styremedlem i TUN Media AS.

Utdanning Norges Landbrukshøgskole med spesialisering innen landsbruksøkonomi.

Elisabeth Tapper

Konserndirektør Langsiktig innovasjon og digitalisering

Yrkeserfaring Elisabeth Tapper har 16 års erfaring med marketing og innovasjonsarbeid fra Orkla og L'Oréal. Hun har også vært Marketingdirektør i Pierre Robert Group og Chief Digital Officer i Orkla Health. Hadde videre en sentral rolle i Orklas oppkjøp av finske Nan-so-group og jobbet et år i London hos Your.MD, et av verdens ledende start-up miljø innen health tech.

Utdanning MsC i Industriell Økonomi og Teknologiledelse (Sivilingeniør) fra NTNU og HEC Lausanne.

Richard Lawrence

Konserndirektør datterselskaper

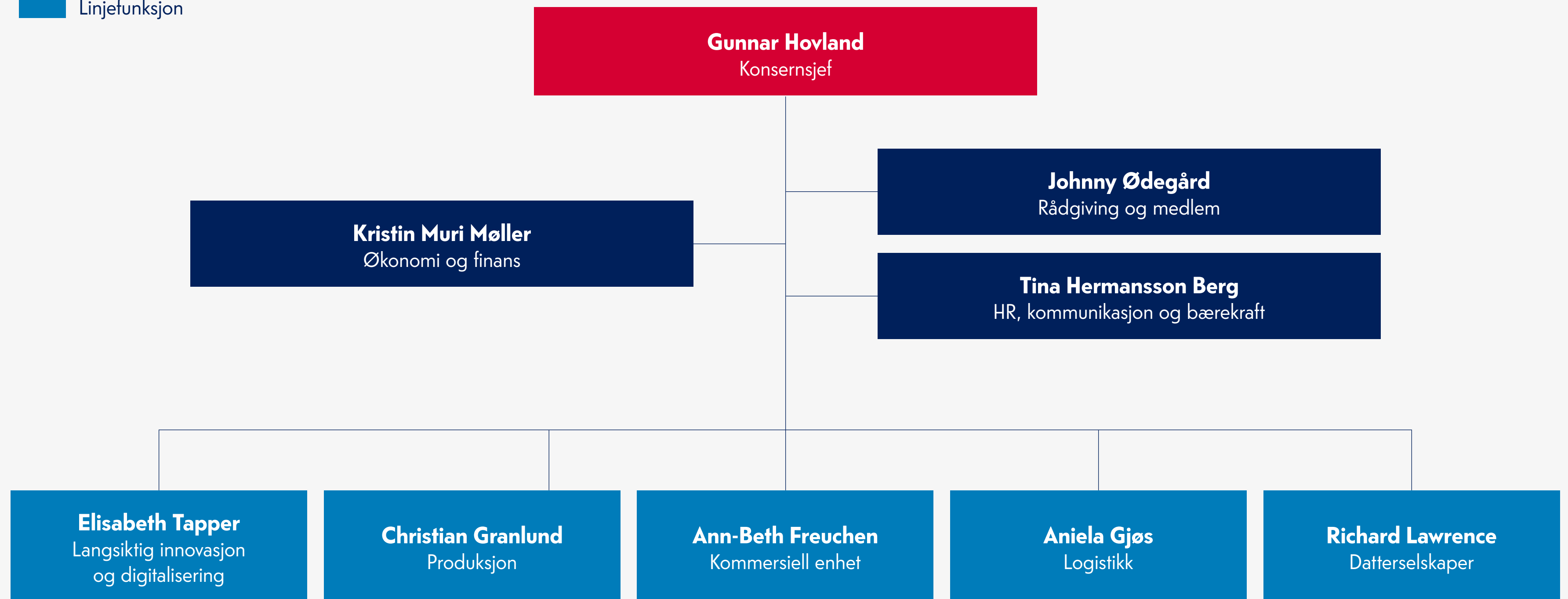
Yrkeserfaring Richard Lawrence har 20 års erfaring fra internasjonal markedsføring av mat og drikke, blant annet i Unilever, Heineken og Mondelez. Han kommer fra stillingen som leder av Mondelez kjeksvirksomhet i Sørøst-Asia.

Utdanning BA Hons, University of Durham, England.

Organisasjonskart

Ledelsen pr 01.02.2022

■ Stab
■ Linjefunksjon

Tillitsvalgte

Årsmøte

Årsmøtet består av 125 eiervalgte utsendinger. Utsendingene fordeles forholdsmessig mellom hvert eierområde på grunnlag av antall medlemmer i året før årsmeldingsåret. I tillegg kommer styrets og rådets medlemmer.

Rådet

Odd-Einar Hjortnæs, ordfører
Nina Vangen Ranøien, varaordfører

Øvrige eiervalgte medlemmer

Allan Falkmo Hansen
Veronica Berntsen Hjelle
Einar Åbergsjord
Magnhild Johanne Nymo
Trond Hodne
Jannicke Tafjord
Elise Unander Mjølhus
Rolf-Daniel Midthun
Kari Lise Breivik
Hans Mathias Ulberg
Ole Henrik Rindli
Cathinka Jerkø
Morten Maling
Harald Olav Lie-Nielsen

Kontrollkomitéen

Petter Arne Ekroll, leder
Sigrun Bakken Lerhol, nestleder
Bjørn Lende

Styret

Eiervalgte medlemmer

Marit Haugen, Leder
Rolf Øyvind Thune, nestleder
Solveig Bratteng Rønning
Hege Persen
Bjørnar Gjerde
Helge Arne Espeland
Asgeir Pollestad

Ansattvalgte medlemmer

Tor Arne Johansen
Ottar Råd
Elin J. Aarvik
Jeffrey Thomas

Varamedlemmer til eiervalgte medlemmer

Anne Berit Løset, 1. vara
Hans Mathias. Ulberg, 2. vara
Ole Henrik Rindli, 3. vara

Varamedlemmer til ansattvalgte medlemmer

Dag Rune Herting (NNN), 1. vara
Randi Einarsen (NML), 1. vara
Siri Margrethe Byberg 1. vara (andre)

Sentral valgkomité

Nils Neteland, leder
Sonja Herikstad Skårland, nestleder
Grete Skar Misfjord
Hege Sæter Hass
Øyvind Skarstad
Marianne Rønning
Rune Håkstad
Boye Olav Skøre

Produsentlagsledere

Nedenfor ser du en oversikt over alle produsentlag og produsentlagsledere i TINE.

Prod.lag	Navn på produsentlag	Navn på leder
1	Kåfjord	Even Steinlien
2	Nordreisa, Kvæningen og Langfjorden	Widar Marvik
4	Alta og Kautokeino	Benjamin Hykkerud
7	Midt-Finnmark	Peder Jenssen
8	Tana - Varanger	Britt Mari Andersen
10	Sør-Varanger	Ivar Øverli
50	Ullsfjord	Magna Nordgård-Melander
53	Balsfjord	Camilla Heimro
56	Midt-Troms	Magnhild Johanne Nymo
57	Bardu og Astafjord	Anne Britt Hanstad
73	Harstad/Kvæfjord	Stine Krogh Johnsen
77	Ofoten	Roger Jakobsen
80	Andøy	Eirik Solvoll
81	Vesterålen	Veronica Hjelle
83	Bø	Rolf-Hugo Eriksen
88	Lofoten	Marielle De Roos
91	Salten	Per Arne Joakimsen
92	Beiarn og Skjerstad	Andrè Kristoffersen
96	Sør-Salten	Lene Sofie Handeland
98	Nord-Salten	Marita Helskog
111	Sømna	Daniel Davidsen
112	Velfjord	Endre Estensen
113	Vevelstad	Stig Roar Olsen
114	Vega	Ingebjørg Grindhaug
115	Brønnøy	Margrethe Moe

Prod.lag	Navn på produsentlag	Navn på leder
117	Polarsirkelen	Geir Håkon Pettersen
119	Hemnes	Allan Falkmo Hansen
120	Hattfjelldal	Anne Tove E. Lie
121	Vefsn og Grane	Dagfinn Mosheim
125	Ytre Helgeland	Øyvind Knapstad
201	Vestnes	Søren Johan Øveraas
202	Rauma	Anders Øverbø
203	Nesset	Ole Henrik Rindli
204	Molde	Jorunn Gunnerød
208	Fræna nord	Ole Håkon Farstad
209	Hustadvika	Ole Per Nøsen
210	Averøy	Vegard Smenes
212	Gjemnes	Jens Marius Harstad
213	Sunndal	Ragnhild Nes
214	Tingvoll	Vidar Aasen
215	Surnadal og Halså	Lars Bæverfjord jr
216	Rindal	Ivar Myklegard
220	Aure og Smøla	Arve Johan Goa
222	Hemne	Trine Reinfjell Engdal
223	Snillfjord, Hitra og Frøya	Torbjørn Flenstad
225	Agdenes	Olav Sterten
226	Orkdal	Inger Karin Dyndal
228	Meldal	Ole Johan Svartbekk
229	Rennebu	Solveig Løwø Kvam
230	Oppdal	Stein Outzen
231	Røros	Trond Langen

Prod.lag	Navn på produsentlag	Navn på leder
232	Holtålen	Stian Greni
233	Midtre Gauldal	Anne Sundli
235	Melhus	Odd Erik Gåsbakk
237	Skaun	Ole Otterstad
238	Trondheim og Omegn	Sissel Langørgen
240	Leksvik	Nils Tronstad
242	Rissa	Vegard Aune
243	Ørland og Bjugn	Arne Hernes
245	Åfjord	Erling Iversen
248	Osen	Stig Elden
249	Tydal/Selbu	Jo Vegard Hilmo
250	Stjørdal og Meråker	Mona Raaen
253	Levanger og Frosta	Torbjørn Støre
255	Verdal	Terje Grønn
256	Inderøy/Sparbu	Åge Morten Stavran
258	Steinkjer	Otto Erlend Gregersen
260	Snåsa	Jo Ivar Husås
261	Beitstad/Verran	Randi Holien Bartnes
262	Namdalseid og Flatanger	Sol Hege Elden Urtegård
264	Namsos	Trine Skjærvik
265	Midtre Namdal	Lene Elise Mevassvik
267	Indre Namdal	Einar Otto Ingulfsvann
272	Ytre Namdal	Kåre Peder Aakre
400	Nordvest	Per Berge
401	Eid & Bremanger	Roy Andre Høyenes Bruvoll

Produsentlagsledere forts.

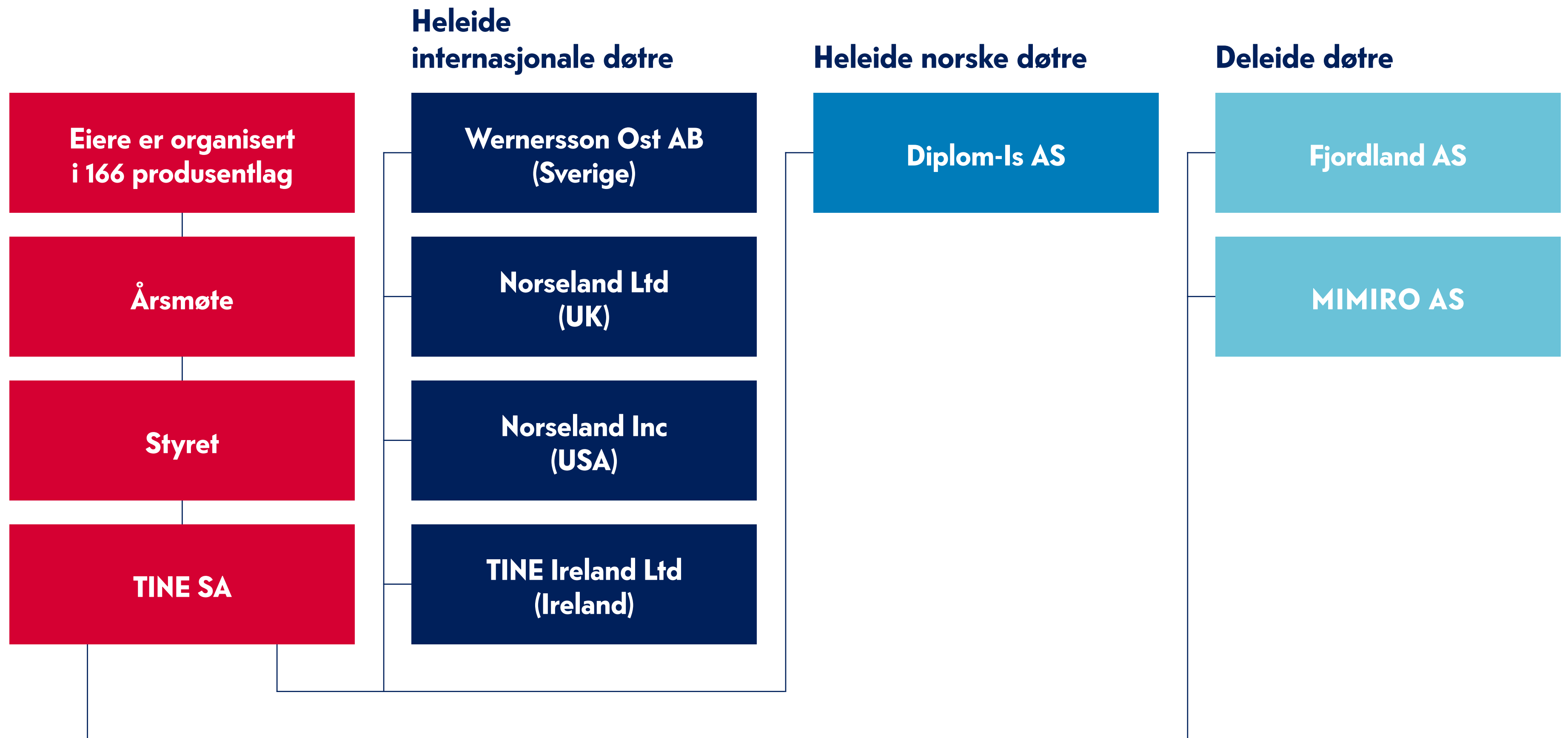
Prod.lag	Navn på produsentlag	Navn på leder
402	Hornindal og Stryn	Silje Åsnes Skarstein
403	Gloppen	Per Jarle Myklebust
405	Flora	Beate Steindal
406	Naustdal	Tor Arne Herstad
407	Førde og Kvammen	Terje Hagen
408	Jølster	Inger Birgitte Flatjord Kjosnes
409	Vik og Balestrand	Marita Langeland Tistel
410	Indre Sogn	Per Hilleren
411	Luster	Tomas Kjørlaug
414	Nordre Sunnmøre	Ann Mari Bjørnøy
420	Indre Sunnmøre	Karl Inge Lilleås
422	Sykkylven, Sunnylven og Stranda	Per Kristian Gjerde
424	Søre Sunnmøre	Kristine Godø
451	Sand/Vikedal	Sigrid Bakka
452	Etne/Vindafjord	Reidar Berge
454	Sunnhordland	Øystein Huglen
456	Folgefonn	Knut Flatebø
457	Hardanger	Anders Sæleset
460	Voss og Indre Hardanger	Ove Neteland
462	Vossestrand	Trond Olav Neteland
463	Vaksdal & Modalen	Magnar Nese
467	Midthordaland	Eivind Myrdal
469	Nordhordland	Kari Heggernes Kvammen
470	Masfjorden nord, Gulen, Høyanger sør	Eldfrid Førde
473	HAFS	Arnt Inge Hjelmeland
474	Gaular og Høyanger Nord	Margun Myrmel Øren
610	Haugaland	Lisa R. Langåker, overtatt som leiar etter at Frode Handeland trakk seg.

Prod.lag	Navn på produsentlag	Navn på leder
611	Skjold/Vik	Norleif Fjeldheim
612	Bokn/Tysvær	Louis Medhaug
615	Finnøy	Njål Meling
616	Rennesøy	Ivar Finnesand
617	Hjelmeland	Elise Unander Mjølhus
618	Strand/Forsand	Geir Johan Heggheim
620	Nord-Jæren	Arne Rege
621	Sandnes	Marianne Haga
623	Gjesdal	Gudmund Edland
625	Klepp	Jan Arild Anda
626	Time	Rune Haugland
628	Nærbø	Trond Lode
629	Varhaug	Magnhild Aanestad
630	Vigrestad/Ogna	Alf Magne Haarr
631	Bjerkreim	Stein Pettersen
633	Dalane	May Sissel Nodland
634	Lund	Øyvind Steinnes
651	Hauklid Aust Geit	Kirsti Sandland
654	Vest-Telemark	Turid Opsund
657	Gaustafjell	Olav Nordbø
659	Nedre Telemark	Anne Birgitte Riis-Johansen
665	Østre Agder	Marianne Goderstad
667	Setesdal	Tom Løland
673	Kristiansand og Lindesnes	Kari Lauvdal
675	Midtre Vest-Agder	Gunn Elise Helle
678	Lister	Ole Helle
701	Ringsaker	Ole Morten Lier
704	Midt-Hedmark	Thomas C.M. French
708	Trysil og Engerdal	Halvor Hansson
711	Alvdal	Ingar Moldstad

Prod.lag	Navn på produsentlag	Navn på leder
712	Folldal	Erik Stuedal
713	Tynset og Rendalen	Eivind Langberg Vangen
715	Tolga	Ole Oscar Kleven
716	Os	Aina Eggen
730	Lesja/Dovre	Pål-Lasse Torstad
733	Lom og Skjåk	Ragnhild Sjurgard
734	Sel og Vågå	Roger Pladsen
743	Fron	Wenche Kvebu Bjørli
744	Ringebu/Fåvang	Mari Holen Berge
745	Gausdal	Jon Fjeldet
746	Lillehammer	Lars Høvren
761	Nedre Buskerud	Torunn Hovde
763	Rollag/Nore/Uvdal	Anne Beate Rye Teigen
765	Vestfold	Andreas Botne
770	Nedre Hallingdal	Oskar Renslo
772	Hemsedal	Torgunn Huso
773	Ål og Hol	Torleif T Dalseide
775	Sør Valdres	Knut-Harald Bergum
777	Vestre Slidre	Marianne Aastad
778	Øystre Slidre	Guri Hegge Skrindsrud
779	Vang	Jon Lerhol
780	Hadeland	Tormod Hval
781	Gjøvik	Margunn Nummedal
782	Toten	Christian D. Meyer
783	Land/Etnedal	Arne Goplen
850	Indre Østfold	Randi Liverud
851	Søndre Østfold	Lars Håkon Wennersberg
852	Søndre Akershus	Anne Marie Oddlien
853	Øvre Romerike	Ole Martin Mobæk
855	Glåmdal	Eivind Mehl

Konsernstruktur

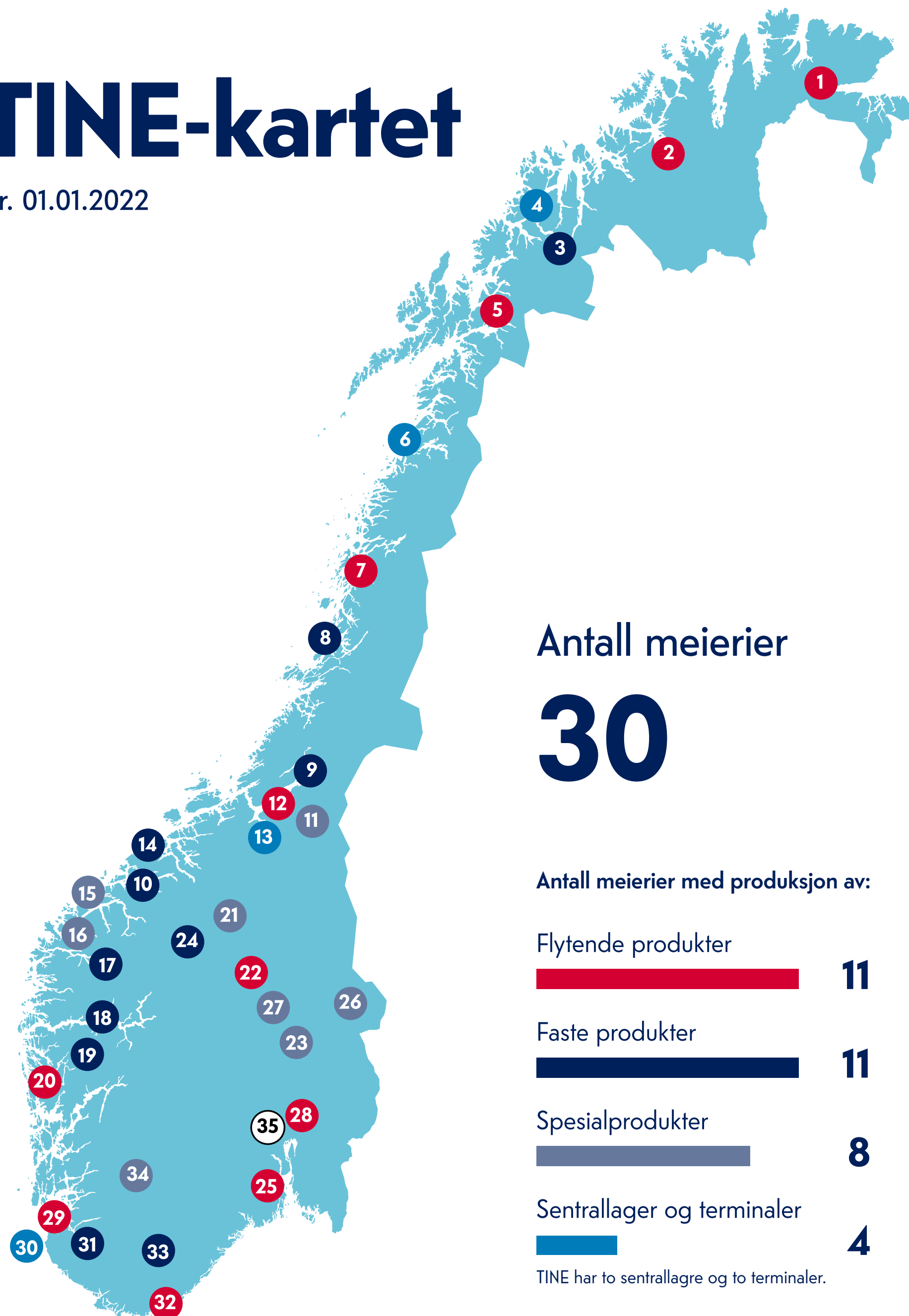
TINE Gruppa pr 01.01.2022

Oversikten viser de største datterselskapene. For fullstendig oversikt, se [note 14](#) i årsregskapet side 92.

TINE-kartet

Pr. 01.01.2022

Antall meierier
30

Antall meierier med produksjon av:

Flytende produkter
11

Faste produkter
11

Spesialprodukter
8

Sentrallager og terminaler
4

TINE har to sentrallagre og to terminaler.

- TINE Meieriet Tana**
Søtmelk, Kesam®, fløte, rømmekolle, proteinyoghurt, smør, kulturmilk, skummet kulturmilk, lager og distribusjon
- TINE Meieriet Alta**
Søtmelk, fløte, lager og distribusjon
- TINE Meieriet Storsteinnes**
Norvegia®, brunost, nøkkelost, ekte hvit geitost, leieproduksjon
- TINE Terminal Tromsø**
Lager og omlasting
- TINE Meieriet Harstad**
Søtmelk, økologisk melk, rømme, fløte, juice, lager og distribusjon
- TINE Terminal Bodø**
Lager og omlasting
- TINE Meieriet Sandnessjøen**
Søtmelk, tørrmelk, smør, fløte, lager, omlastning og distribusjon
- TINE Meieriet Sømna**
Norvegia®: Original, Fyldig og Lettost. Østavind®, norsk græddost
- TINE Meieriet Verdal**
Norvegia®: original og økologisk, Jarlsberg®, norsk græddost, smør, Bremykt®, norsk cheddar, tørkede myseprodukter
- TINE Meieriet Tresfjord**
Ridder® og norsk port salut
- TINE Meieriet Selbu**
Normanna®, Selbu Blå® – alle varianter, Selbu Norzola®, Kybos, ternet marinert Jarlsberg®
- TINE Meieriet Tunga**
Søt og syrnnet melk, fløte, Biola®, Go'morgen® Yoghurt, økologisk kefir, økologisk melk og fløte, lager og distribusjon
- TINE Sentrallager Heimdal**
Revet, skivet og stykket ost, pakking, lagring, eksport
- TINE Meieriet Elnesvågen**
Jarlsberg®, norsk sveitser, nøkkelost, norsk alpeost, Norvegia®
- TINE Meieriet Ålesund**
Søt og syrnnet melk, fløte, Piano® desserter, kremer og sauser, iskaffe, YT®, Sjøkomelk, lager og distribusjon
- TINE Meieriet Ørsta**
Norsk edamer, TINE® Kremgo®, Snøfrisk®, kremost, kremostbase og leieproduksjon
- TINE Meieriet Byrkjelo**
Norvegia®, brunost, norsk edamer, porsjonspakking Norvegia®
- TINE Meieriet Vik**
Gamalost, Mylsa, bringebærjuice
- TINE Meieriet Voss**
Norvegia®, dravle, leieproduksjon
- TINE Meieriet Bergen**
Søtmelk, fløte, juice, lager og distribusjon
- TINE Meieriet Dovre**
Dovre Ysteri: norsk brie og norsk camembert, Snøhetta
- TINE Meieriet Frya**
Søt og syrnnet melk, rømme, cottage cheese, Yoplait® og TINE® Yoghurt, gresk yoghurt, fløte, lager og distribusjon
- TINE Meieriet Brumunddal**
Laktosefrie produkter, langtidsholdbare konsummelprodukter, smaksatt melk, juice, desserter, YT® Protein, Gyr®, E+®, ingrediens- og melkepulverprodukter, melkekonsentrater
- TINE Meieriet Lom & Skjåk**
Brunost, søst- og gommeprodukter
- TINE Meieriet Sem**
Søtmelk, økologisk melk, fløte, lager og distribusjon
- TINE Meieriet Trysil**
Pultost – Løiten, Hedemark og Lillehammer
- TINE Meieriet Treppen**
Smelteost, grøter, desserter, honning
- TINE Meieriet Oslo**
Søt og syrnnet melk, økologisk melk, økologisk kefir, fløte, yoghurt, rømme, juice, iste, lager og distribusjon
- TINE Meieriet Sola**
Søt og syrnnet melk, økologisk melk, fløte, lager og distribusjon
- TINE Sentrallager Klepp**
Revet, skivet og stykket ost, pakking, lagring, import
- TINE Meieriet Jæren**
Jarlsberg®, Norvegia®, norsk mozzarella, pizzatopping, smør, Brelett®, smørølje, prim, tørkede myseprodukter
- TINE Meieriet Kristiansand**
Søt og syrnnet melk, fløte, lager og distribusjon
- TINE Meieriet Setesdal**
Rømmegrøt, Ryfylkegome. Smør: økologisk, laktosefritt, krydder- og kuvertsmør, Kvitesidsmør, ekstra saltet Setesdalssmør
- TINE Meieriet Haukeli**
Frozen curd, norsk chèvre
- TINE SA Hovedkontor Oslo**

TINE Gruppa

Hovedkontor

TINE SA

Postboks 113 Kalbakken, 0902 Oslo

www.tine.no

Telefon: 03080

firmapost@tine.no

Heleide datterselskap

Diplom-Is AS

Postboks 23, 1483 Hagan

Telefon: 02001

Wernersson Ost AB

Industrivägen 5

523 90 Ulricehamn, Sverige

Telefon: +46(0)10-1615600

Norseland Inc.

1250 East Main Street

Stamford, CT 06902 USA

Telefon: +1 203 324 5620

Norseland Ltd.

Somerton Road, Ilchester

Somerset BA22 8JU, England

Telefon: +44(0)1935 842800

TINE Ireland Ltd.

Mogeely, Co.Cork, P25R7W6

Irland

Telefon: +353(87)4348079

Deleid Datterselskap

Fjordland AS

Brynsengveien 10, 0667 Oslo

Telefon: 22 97 49 00

Mimiro AS

Postboks 57, 1431 Ås

Telefon: 48 16 89 89

Design

Tania Goffredo Design
TINE Design

Bilder

Torstein Kiserud
TINE Mediebank